Οδηγός Εκπαίδευσης Κυκλοφοριακής Αγωγής

Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΤΜΗΜΑ ΑΓΡΟΝΟΜΩΝ & ΤΟΠΟΓΡΑΦΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΥΔΡΑΥΛΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ:
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΙΝΤΣΗΣ, *ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ Α.Π.Θ.*

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΟΜΑΔΑ:
• ΧΡΙΣΤΟΣ ΤΑΞΙΛΤΑΡΗΣ, *ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ Α.Π.Θ.*
• ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΜΠΑΣΜΠΑΣ, *ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ Α.Π.Θ.*
• ΑΝΤΩΝΙΑ ΤΣΟΥΚΑΛΑ, *ΑΓΡΟΝΟΜΟΣ & ΤΟΠΟΓΡΑΦΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ, MSc ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ*
• ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΦΥΛΑΚΤΑΚΗΣ, *ΑΓΡΟΝΟΜΟΣ & ΤΟΠΟΓΡΑΦΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ, ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΟΣ*
• ΜΙΧΑΛΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ, *ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ, Δρ. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ*

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ:
RED CREATIVE

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ:
ΕΛΕΝΗ ΝΑΣΤΑ
ΦΩΤΕΙΝΗ ΦΙΛΟΞΕΝΙΔΟΥ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΣΗ:
ΘΑΝΑΣΗΣ ΡΑΔΟΓΛΟΥ

ISBN

© ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ 2005

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2005

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Εισαγωγικό Σημείωμα 5

Χρήση Καρτελών ανά Ηλικιακή Ομάδα & Επίσκεψη 8

Επεξήγηση Περιεχομένου Καρτέλας 9

Γενική Παρουσίαση Κανόνων Κυκλοφορίας & Οδικής Ασφάλειας **ΣΤΑΔΙΟ Α**

Α1	Γενική καρτέλα	13
Α2	Πάρκο Κυκλοφοριακής Αγωγής	15
Α3	Κανόνες κυκλοφοριακής αγωγής	17
Α4	Οδική σήμανση	19
Α5	Κατηγοριοποίηση δρόμων	21
Α6	Το παιδί πέζο	23
Α7	Ύψος, όραση και ακοή παιδιού	25
Α8	Αντίληψη, χρόνος αντίδρασης και συμπεριφορά παιδιού	27
Α9	Φωτεινοί σηματοδότες	29
Α10	Τροχονόμος	31
Α11	Το παιδί με ποδήλατο	33
Α12	Το παιδί στο αυτοκίνητο	35
Α13	Το παιδί στα μέσα μαζικής μεταφοράς	37

Παρουσίαση του Πάρκου Κυκλοφοριακής Αγωγής (Π.Κ.Α.) **ΣΤΑΔΙΟ Β**

Β1	Παρουσίαση του Πάρκου Κυκλοφοριακής Αγωγής (Π.Κ.Α.)	41

Εκπαίδευση στην Ασφαλή Κυκλοφορία Πεζών & Οχημάτων (Ποδηλάτων - Αυτοκινήτων) **ΣΤΑΔΙΟ Γ**

Γ1	Κυκλοφορία πεζών	45
Γ2	Βάδισμα στο πεζοδρόμιο	47
Γ3	Βάδισμα σε δρόμο χωρίς πεζοδρόμιο	49
Γ4	Διάσχιση δρόμου μίας κατεύθυνσης κυκλοφορίας	51
Γ5	Διάσχιση δρόμου δύο κατευθύνσεων κυκλοφορίας	53
Γ6	Διάσχιση δρόμου που περιλαμβάνει νησίδα διαχωρισμού	55
Γ7	Διάσχιση κόμβου σχήματος σταυρού	57
Γ8	Διάσχιση κυκλικού κόμβου	59
Γ9	Διάσχιση δρόμου χωρίς διάβαση πεζών	61
Γ10	Πεζόδρομος	63
Γ11	Δρόμος ήπιας κυκλοφορίας	65
Γ12	Κυκλοφορία οχημάτων	67
Γ13	Βασικά χαρακτηριστικά του αυτοκινήτου	69
Γ14	Βασικές αρχές κίνησης με το αυτοκίνητο	71
Γ15	Αποκλειστικές λωρίδες και αποκλειστικοί δρόμοι κυκλοφορίας	73
Γ16	Οδήγηση σε δρόμο μίας κατεύθυνσης κυκλοφορίας - Μονόδρομος	75
Γ17	Οδήγηση σε δρόμο δύο κατευθύνσεων κυκλοφορίας - Αμφίδρομος	77
Γ18	Διασταύρωση δύο οδών - Οδικός κόμβος	79

Γ19	Έλεγχος της κυκλοφορίας - Προτεραιότητα	81
Γ20	Κίνηση σε κυκλικό κόμβο	83
Γ21	Έλεγχος κινήσεων - Απαγορεύσεις	85
Γ22	Σιδηροδρομική διάβαση	87
Γ23	Λωρίδες επιβράδυνσης - επιτάχυνσης	89
Γ24	Διαβάσεις πεζών	91

Πρακτική Εξάσκηση στο Πάρκο Κυκλοφοριακής Αγωγής (Π.Κ.Α.) **ΣΤΑΔΙΟ Δ**

Δ1	Πρακτική εξάσκηση στο Πάρκο Κυκλοφοριακής Αγωγής (Π.Κ.Α.)	95
Δ2	Διαδρομή πεζών	97
Δ3	Παράδειγμα διαδρομής πεζών για την 1η ηλικιακή ομάδα	99
Δ4	Παραδείγματα διαδρόμων πεζών για τη 2η ηλικιακή ομάδα	101
Δ5	Διαδρομή οχημάτων	103
Δ6	Παράδειγμα διαδρομής οχημάτων για την 1η ηλικιακή ομάδα	105
Δ7	Παράδειγμα διαδρομής οχημάτων για τη 2η ηλικιακή ομάδα	107
Δ8	Παράδειγμα διαδρομής ποδηλάτων για την 1η ηλικιακή ομάδα	109
Δ8	Παράδειγμα διαδρομής ποδηλάτων για τη 2η ηλικιακή ομάδα	110

Αξιολόγηση **ΣΤΑΔΙΟ Ε**

Ε1	Διαδικασία για την αξιολόγηση του μαθησιακού αποτελέσματος σε πρακτικό επίπεδο	113
Ε2	Η αξιολόγηση για τους κανόνες κυκλοφορίας πεζών της 1ης ηλικιακής ομάδας	115
Ε3	Η αξιολόγηση για τους κανόνες κυκλοφορίας τροχοφόρων οχημάτων για την 1η ηλικιακή ομάδα	117
Ε4	Η αξιολόγηση για τους κανόνες κυκλοφορίας πεζών της 2ης ηλικιακής ομάδας	119
Ε5	Η αξιολόγηση για τους κανόνες κυκλοφορίας τροχοφόρων οχημάτων για τη 2η ηλικιακή ομάδα	123
Ε6	Η αξιολόγηση του μαθησιακού αποτελέσματος στο επίπεδο της θεωρητικής γνώσης	127

Παράρτημα Σήμανσης Π.Κ.Α. 129

Χάρτης Πάρκου Κυκλοφοριακής Αγωγής 136

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Ο **ΟΔΗΓΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ** αποτελεί το βοήθημα του εκπαιδευτή του Πάρκου Κυκλοφοριακής Αγωγής (Π.Κ.Α.) για την οργάνωση και εκτέλεση του εκπαιδευτικού έργου στο Π.Κ.Α. Στο παρόν εκπαιδευτικό υλικό προσδιορίζεται η εκπαιδευτική διαδικασία και περιγράφονται με λεπτομέρεια τα επιμέρους στάδια και μαθήματα, που απαρτίζουν το συνολικό πρόγραμμα εκπαίδευσης στο Π.Κ.Α. Ο οδηγός αναφέρεται στον τρόπο οργάνωσης και διενέργειας των μαθημάτων με επισημάνσεις σε σημεία της εκπαιδευτικής διαδικασίας που απαιτούν ιδιαίτερη προσοχή. Επιπρόσθετα, παρέχει τις απαραίτητες πληροφορίες με τις οποίες ο εκπαιδευτής διασφαλίζει το απαραίτητο θεωρητικό υπόβαθρο σε θέματα κυκλοφορίας και οδικής ασφάλειας.

Σε ποιους απευθύνεται η εκπαιδευτική διαδικασία στο Π.Κ.Α.

Η εκπαιδευτική διαδικασία που επιτελείται στο Π.Κ.Α. απευθύνεται στους μαθητές της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Οι μαθητές, λόγω τη ιδιομορφίας της εκπαιδευτικής διαδικασίας, κατηγοριοποιούνται σε δύο ομάδες, ανάλογα με την ηλικία τους, και συνεπώς ανάλογα με την αντιληπτική τους ικανότητα και το επίπεδο των γνώσεών τους. Οι μαθητές των τριών (3) πρώτων τάξεων του Δημοτικού Σχολείου, δηλαδή της πρώτης, της δευτέρας και της τρίτης τάξης, αποτελούν την πρώτη (1η) ηλικιακή ομάδα, ενώ οι υπόλοιποι μαθητές, της τετάρτης, πέμπτης και έκτης τάξης, απαρτίζουν τη δεύτερη (2η) ηλικιακή ομάδα. Ο βαθμός δυσκολίας των διδασκόμενων θεμάτων αυξάνεται με την ηλικιακή ομάδα.

Ελάχιστος προτεινόμενος αριθμός επισκέψεων στο Π.Κ.Α.

Καθ' όλη τη διάρκεια των έξι (6) τάξεων του Δημοτικού Σχολείου προτείνονται συνολικά, κατ' ελάχιστον, τέσσερις (4) επισκέψεις στο Π.Κ.Α. και συγκεκριμένα, δύο (2) επισκέψεις για κάθε ηλικιακή ομάδα. Τα διδασκόμενα θέματα διαφοροποιούνται ανά επίσκεψη της ίδιας ηλικιακής ομάδας. Το κύριο αντικείμενο, τόσο της 1ης όσο και της 3ης συνολικά επίσκεψης, δηλαδή της 1ης επίσκεψης της 1ης ηλικιακής ομάδας και της 1ης επίσκεψης της 2ης ηλικιακής ομάδας, είναι η κυκλοφορία των πεζών. Αντιθέτως, κατά τη 2η επίσκεψη της 1ης ηλικιακής ομάδας και τη 2η επίσκεψη της 2ης ηλικιακής ομάδας, η κυκλοφορία των οχημάτων (ποδηλάτων - αυτοκινήτων) και η λειτουργία τους παράλληλα με τους πεζούς αποτελεί το κύριο αντικείμενο της διδασκαλίας. Η διαφορά μεταξύ 1ης και 3ης επίσκεψης, καθώς και 2ης και 4ης επίσκεψης έγκειται στην ευρύτητα με την οποία προσεγγίζεται το ζήτημα της κυκλοφορίας των πεζών ή των οχημάτων αντιστοίχως, καθώς και στο βαθμό λεπτομέρειας και δυσκολίας με τον οποίο παρουσιάζονται τα θιγόμενα ζητήματα (βλ. ΧΡΗΣΗ ΚΑΡΤΕΛΩΝ ΑΝΑ ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ & ΕΠΙΣΚΕΨΗ). Κατά συνέπεια, ο βαθμός δυσκολίας των διδασκόμενων θεμάτων αυξάνεται, όσο αυξάνεται η ηλικία των παιδιών.

Προτεινόμενα Στάδια εκπαιδευτικής διαδικασίας

Όσον αφορά στην εκπαιδευτική διαδικασία που προτείνεται ν' ακολουθείται στο Π.Κ.Α., αυτή περιλαμβάνει τα παρακάτω πέντε (5) στάδια:

Στάδιο Α "Γενική παρουσίαση κανόνων κυκλοφορίας και οδικής ασφάλειας". Στο στάδιο αυτό πραγματοποιείται η θεωρητική κατάρτιση των μαθητών σε θέματα κυκλοφορίας πεζών και οδηγών οχημάτων (αυτοκινήτων - ποδηλάτων), καθώς και σε ζητήματα οδικής ασφάλειας. Ο εκπαιδευτής συγκεντρώνει το σύνολο των μαθητών στο αμφιθέατρο του Π.Κ.Α., όπου πραγματοποιεί μία σύντομη παρουσίαση των προαναφερόμενων θεμάτων.

Στάδιο Β "Παρουσίαση του Πάρκου Κυκλοφοριακής Αγωγής (Π.Κ.Α.)". Οι μαθητές περιηγούνται στο Π.Κ.Α., συνοδευόμενοι από τον εκπαιδευτή, γνωρίζοντας τα στοιχεία που το συνθέτουν, με σκοπό να εξοικειωθούν με το περιβάλλον του.

Στάδιο Γ "Εκπαίδευση στην ασφαλή κυκλοφορία πεζών και οχημάτων (ποδηλάτων - αυτοκινήτων)". Στο Στάδιο Γ, οι μαθητές διδάσκονται και εφαρμόζουν τους κανόνες κυκλοφορίας των πεζών ή των οχημάτων (ποδηλάτων - αυτοκινήτων), ανάλογα με την ηλικία τους. Ειδικότερα, ο εκπαιδευτής επιλέγει τα κατάλληλα επιμέρους, στοιχεία του Π.Κ.Α., όπου διδάσκει τους κανόνες κυκλοφορίας πεζών ή οχημάτων, με τους μαθητές γύρω του, λέγοντας τι πρέπει να προσέχει και πως πρέπει να ενεργεί κάθε χρήστης της οδού. Ταυτόχρονα, επιδεικνύει ο ίδιος τη σωστή συμπεριφορά, εκτελώντας τις πρέπουσες ενέργειες. Στη συνέχεια, ένας μικρός αριθμός μαθητών, δύο (2) ή τρεις (3) μαθητές, καλείται να εφαρμόσει τους κανόνες που διδάχθηκε, ώστε ο εκπαιδευτής να αντιληφθεί εάν οι μαθητές κατανόησαν τον κανόνα. Σε περίπτωση που ο κανόνας εφαρμοστεί σωστά από τους μαθητές, τότε ολόκληρο το τμήμα και ο εκπαιδευτής μετακινούνται σε επόμενο επιμέρους στοιχείο του Π.Κ.Α., όπου διδάσκεται ο δεύτερος κανόνας από τον εκπαιδευτή και εν συνεχεία εφαρμόζεται και πάλι από μια μικρή ομάδα μαθητών. Σε περίπτωση όμως που οι μαθητές δεν εφαρμόσουν σωστά κάποιο κανόνα, τότε ο εκπαιδευτής επαναλαμβάνει τη διδασκαλία του στο ίδιο επιμέρους στοιχείο, οι μαθητές εφαρμόζουν ξανά τον κανόνα αυτό και στη συνέχεια προχωρούν στο επόμενο επιμέρους στοιχείο του Π.Κ.Α. για τη διδασκαλία του επόμενου κανόνα και τη συνέχιση του εκπαιδευτικού αυτού σταδίου. Πρέπει να τονιστεί ότι κατά τη δεύτερη (2η) και την τέταρτη (4η) επίσκεψη, στο Στάδιο Γ διδάσκονται οι κανόνες κίνησης των οχημάτων. Όμως, όταν οι μαθητές καλούνται να εφαρμόσουν τους σχετικούς κανόνες δεν οδηγούν τα ποδήλατα και τα αυτοκίνητα, αλλά προσομοιάζουν τα οχήματα αυτά με το σώμα τους. Μοναδική εξαίρεση αποτελεί η διδασκαλία των καρτελών Γ13. ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ και Γ14. ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΙΝΗΣΗΣ ΜΕ ΤΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ, για τις οποίες απαιτείται η χρήση του τροχαίου εξοπλισμού. Η προσομοίωση των οχημάτων με το σώμα των παιδιών προτείνεται, ώστε τα παιδιά να διδάσκονται και να εφαρμόζουν τους κανόνες με συγκέντρωση, δίχως η ύπαρξη του τροχαίου υλικού και η επιθυμία τους να παίξουν μ' αυτό, να αποσπά την προσοχή τους.

Στάδιο Δ "Πρακτική εξάσκηση στο Πάρκο Κυκλοφοριακής Αγωγής (Π.Κ.Α.)". Οι μαθητές καλούνται να εκτελέσουν, σε στοίχο, προκαθορισμένες διαδρομές είτε ως πεζοί, είτε ως οδηγοί οχημάτων (ποδηλάτων - αυτοκινήτων), ανάλογα και πάλι με την ηλικία και την αντίστοιχη επίσκεψή τους στο Π.Κ.Α. Για την πραγματοποίηση της διαδρομής, οι μαθητές εφαρμόζουν, συνδυαστικά, μόνοι τους, χωρίς τη βοήθεια του εκπαιδευτή, τους κανόνες που διδάχθηκαν κατά το Στάδιο Γ "Εκπαίδευση στην ασφαλή κυκλοφορία πεζών και οχημάτων (ποδηλάτων - αυτοκινήτων)". Σε περίπτωση που ο εκπαιδευτής διαπιστώσει κάποια λανθασμένη ενέργεια από τους μαθητές, τότε διακόπτει τη διαδρομή και επαναλαμβάνει τη διδασκαλία των συγκεκριμένων κανόνων, στο σημείο όπου πραγματοποιήθηκε το λάθος. Μετά την επανάληψη των κανόνων συνεχίζεται η εκτέλεση της διαδρομής και η ολοκλήρωσή της. Σ' αυτό το στάδιο οι μαθητές, πλέον, γίνονται "πραγματικοί" οδηγοί των ποδηλάτων και των αυτοκινήτων, κατά τη δεύτερη (2η) και την τέταρτη (4η) επίσκεψή τους συνολικά στο Π.Κ.Α., χρησιμοποιώντας τον τροχαίο εξοπλισμό.

Στάδιο Ε "Αξιολόγηση". Η εκπαιδευτική διαδικασία ολοκληρώνεται με το πέμπτο στάδιο, κατά το οποίο πραγματοποιείται αξιολόγηση του μαθησιακού αποτελέσματος των μαθητών τόσο σε πρακτικό επίπεδο, όσο και στο επίπεδο της θεωρητικής γνώσης, σε πλήρως αντίστοιχα θέματα με αυτά που διδάχθηκαν. Όσον αφορά στην αξιολόγηση του μαθησιακού αποτελέσματος σε πρακτικό επίπεδο, οι μαθητές καλούνται να εκτελέσουν ορισμένες διαδρομές, όπως και στο Στάδιο Δ, είτε ως πεζοί, είτε ως οδηγοί οχημάτων (ποδηλάτων - αυτοκινήτων). Ο εκπαιδευτής, με τη βοήθεια του φύλλου αξιολόγησης του εκπαιδευτή (βλ. παρακάτω), αξιολογεί την ορθή εκτέλεση των συγκεκριμένων ασκήσεων, σε επίπεδο τμήματος και όχι μεμονωμένα κάθε μαθητή. Σχετικά με την αξιολόγηση της αποκτηθείσας θεωρητικής γνώσης των μαθητών, αυτή πραγματοποιείται με τη συμπλήρωση του φύλλου αξιολόγησης των μαθητών (βλ. παρακάτω), που περιλαμβάνει ασκήσεις σε θέματα κυκλοφορίας και οδικής ασφάλειας που διδάχθηκαν. Και στο στάδιο αυτό, η δυσκολία τόσο των διαδρομών, όσο και των θεωρητικών ασκήσεων αυξάνει με την ηλικιακή ομάδα των μαθητών.
Ο συνολικός χρόνος διεξαγωγής της προτεινόμενης εκπαιδευτικής διαδικασίας εκτιμάται στις 2.5 με 3 ώρες, ανάλογα με τη θεματική ενότητα που διδάσκεται κάθε φορά (διδασκαλία κανόνων κυκλοφορίας πεζών ή οχημάτων).

Δίπλωμα Κυκλοφοριακής Αγωγής
Η συμμετοχή των μαθητών στην εκπαιδευτική διαδικασία επιβραβεύεται, αλλά και πιστοποιείται μέσα από το "Δίπλωμα Κυκλοφοριακής Αγωγής", που δίδεται σε κάθε μαθητή, με την αποχώρησή του από το Π.Κ.Α. Σημειωτέον ότι, η επίδοση του εν λόγω διπλώματος πραγματοποιείται για την ηθική ικανοποίηση των μαθητών, ως επιβεβαίωση της ενεργού και επιτυχούς συμμετοχής στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Με τη βράβευση για τη συμμετοχή τους επιδιώκεται η διαρκής υπενθύμιση στα παιδιά ότι πρέπει να τηρούν τους κανόνες κυκλοφοριακής αγωγής που έχουν διδαχθεί.

Προτεινόμενος αριθμός μαθητών ανά εκπαιδευτική διαδικασία
Σχετικά με το τμήμα των μαθητών, που θα παρακολουθεί και θα συμμετέχει, κάθε φορά, στην εκπαιδευτική διαδικασία, αυτό προτείνεται να απαρτίζεται περίπου από εικοσιπέντε (25) μαθητές, δηλαδή να είναι ισάριθμο με το τμήμα μιας σχολικής τάξης. Τμήμα μαθητών, πλήθους μεγαλύτερου των εικοσιπέντε (25), θεωρείται ότι δυσχεραίνει αρκετά την εκπαιδευτική διαδικασία, ιδιαίτερα στις μικρές ηλικίες των παιδιών, γι' αυτό και δεν συνιστάται.

Περιεχόμενα Οδηγού Εκπαίδευσης και Καρτελών
Ο οδηγός εκπαίδευσης αποτελείται από πενήντα δύο (52) καρτέλες, οι οποίες χωρίζονται σε πέντε (5) διακριτά τμήματα, ισάριθμα των σταδίων της προτεινόμενης εκπαιδευτικής διαδικασίας στο Π.Κ.Α. Όπως είναι προφανές, οι καρτέλες κάθε σταδίου πραγματεύονται ζητήματα σχετικά με το αντίστοιχο εκπαιδευτικό στάδιο, στο οποίο αναφέρονται. Στην αρχή κάθε σταδίου παρατίθεται η "ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΡΤΕΛΑ", στην οποία παρουσιάζεται ο τρόπος διεξαγωγής της εκπαιδευτικής διαδικασίας του συγκεκριμένου σταδίου, μέσω γενικών οδηγιών και κατευθύνσεων προς τον εκπαιδευτή.
Κάθε καρτέλα, πέραν των "Γενικών Καρτελών", πραγματεύεται ένα (1) συγκεκριμένο θέμα, το οποίο σχετίζεται με την κυκλοφοριακή αγωγή και την οδική ασφάλεια. Επίσης, κάθε καρτέλα συντίθεται από επιμέρους πεδία, που περιλαμβάνουν πληροφορίες για το συγκεκριμένο θέμα της καρτέλας και υποδείξεις για τη διεκπεραίωση του εν λόγω μαθήματος. Το περιεχόμενο των επιμέρους πεδίων επεξηγείται στην καρτέλα, που τιτλοφορείται "ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΚΑΡΤΕΛΑΣ".
Τα πεδία των καρτελών, όπως αναλύονται στην καρτέλα "ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΚΑΡΤΕΛΑΣ", περιλαμβάνονται και επαναλαμβάνονται σε όλες τις καρτέλες των Σταδίων Α και Γ της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Οι καρτέλες των Σταδίων Β, Δ, και Ε διαφοροποιούνται ως προς τη σύνθεση και το περιεχόμενό τους.
Ιδιαιτερότητα αποτελεί το Στάδιο Β της εκπαιδευτικής διαδικασίας, το οποίο αποτελείται μόνον από μία (1) καρτέλα, τα διαφορετικά πεδία της οποίας έχουν τον τίτλο "Γενικά" και "Ενδεικτική διαδρομή περιήγησης". Στο πεδίο "Γενικά" παρατίθενται γενικές πληροφορίες σχετικά την εκπαιδευτική διαδικασία του Σταδίου Β. Στο πεδίο "Ενδεικτική διαδρομή περιήγησης", περιγράφεται μία διαδρομή με τα δομικά στοιχεία που αυτή περιλαμβάνει, την οποία προτείνεται να ακολουθήσουν οι μαθητές, προκειμένου να γνωρίσουν το χώρο στον οποίο θα πραγματοποιηθεί το εκπαιδευτικό πρόγραμμα.
Όσον αφορά στο Στάδιο Δ, οι καρτέλες αυτού έχουν διαφορετική δομή, σε σχέση με αυτή που περιγράφηκε ανωτέρω. Τα θεματικά πεδία έχουν τους τίτλους "Παράδειγμα διαδρομής πεζών" ή "Παράδειγμα διαδρομής οχημάτων" και "Θεματικά πεδία". Στα πεδία "Παράδειγμα διαδρομής πεζών" ή "Παράδειγμα διαδρομής οχημάτων" παρατίθενται διαδρομές, που προτείνεται θα ακολουθήσουν οι μαθητές, είτε ως πεζοί, είτε ως οδηγοί οχημάτων (αυτοκινήτων - ποδηλάτων), ανάλογα με την επίσκεψή τους στο Π.Κ.Α. και το αντικείμενο του εκπαιδευτικού προγράμματος. Το πεδίο "Θεματικά πεδία" περιλαμβάνει τα θέματα που έχουν διδαχθεί οι μαθητές στα προηγούμενα στάδια της εκπαιδευτικής διαδικασίας, τους κανόνες των οποίων πρέπει να επαναφέρουν στη μνήμη τους και να τους συνθέσουν, ώστε να εκτελέσουν με επιτυχία τη διαδρομή.
Στις καρτέλες του Σταδίου Ε περιγράφεται η διαδικασία της αξιολόγησης του μαθησιακού αποτελέσματος των μαθητών σε πρακτικό επίπεδο, αλλά και στο επίπεδο της θεωρητικής γνώσης και δίδονται οδηγίες για τον τρόπο που προτείνεται να υλοποιείται το πρόγραμμα στο εν λόγω στάδιο. Επίσης, περιλαμβάνονται παραδείγματα διαδρομών, που αφορούν στην αξιολόγηση των μαθητών στο πρακτικό επίπεδο, στα πεδία με τίτλο "Παράδειγμα διαδρομής και σημείων αξιολόγησης" και "Σημεία ελέγχου". Εκεί, περιγράφονται αναλυτικά προτεινόμενες διαδρομές που θα ακολουθήσουν οι μαθητές, καθώς και τα σημεία στα οποία ο εκπαιδευτής θα πρέπει να δώσει ιδιαίτερη προσοχή για την αξιολόγηση τόσο του τρόπου κίνησης, όσο και της συμπεριφοράς των μαθητών, είτε ως πεζών, είτε ως οδηγών οχημάτων (αυτοκινήτων - ποδηλάτων), ανάλογα με την ηλικία τους και την αντίστοιχη επίσκεψη στο Π.Κ.Α. Η διαδικασία της πρακτικής αξιολόγησης ολοκληρώνεται με τη συμπλήρωση του φύλλου αξιολόγησης του εκπαιδευτή (βλ. παρακάτω).
Επιπροσθέτως, η θεωρητική αξιολόγηση των μαθητών πραγματοποιείται με τη βοήθεια των φύλλων αξιολόγησης των μαθητών (βλ. παρακάτω).

Παράρτημα σήμανσης Π.Κ.Α.
Σημειώνεται ότι με την προτεινόμενη εκπαιδευτική διαδικασία δεν παρουσιάζεται στο σύνολό της η κατακόρυφη σήμανση του Π.Κ.Α. επειδή αυτό δεν κρίνεται απαραίτητο για το συγκεκριμένο ακροατήριο. Το σύνολο της οριζόντιας και της κατακόρυφης σήμανσης παρατίθεται συνολικά στο Παράρτημα του Οδηγού. Οι πληροφορίες αυτές μπορεί να χρησιμοποιηθούν από τον εκπαιδευτή στη διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας.
Στον Οδηγό Εκπαίδευσης περιέχεται και το σχέδιο της κάτοψης του πρότυπου Π.Κ.Α., το οποίο μπορεί να συμβουλεύεται, ανά πάσα στιγμή, ο εκπαιδευτής.

Συνοδευτικά "Φύλλα Αξιολόγησης"
Ο Οδηγός Εκπαίδευσης συνοδεύεται από τα φύλλα αξιολόγησης των μαθητών και του εκπαιδευτή. Το ΦΥΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΜΑΘΗΤΩΝ αποτελείται από ένα δίφυλλο ασκήσεων, με τις οποίες πραγματοποιείται η αξιολόγηση των θεωρητικών γνώσεων των μαθητών. Ο εκπαιδευτής μοιράζει σε κάθε μαθητή από ένα φύλλο αξιολόγησης, το οποίο συλλέγει ξανά μετά τη συμπλήρωσή του από αυτόν και στη συνέχεια το διορθώνει. Για κάθε διαφορετική επίσκεψη στο Π.Κ.Α. υπάρχει ξεχωριστό ΦΥΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΜΑΘΗΤΩΝ, προσαρμοζόμενο στην αντιληπτική ικανότητα των μαθητών και στα θέματα που έχουν διδαχθεί στη διάρκεια της αντίστοιχης επίσκεψής τους. Συνεπώς, υπάρχουν τέσσερα (4) φύλλα αξιολόγησης, ισάριθμα των προτεινόμενων επισκέψεων.
Το ΦΥΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗ συμπληρώνεται από τον εκπαιδευτή προκειμένου να καταγράψει και να αξιολογήσει σύντομα το εκπαιδευτικό έργο που πραγματοποιήθηκε για τη συγκεκριμένη ομάδα - τάξη μαθητών. Είναι σύντομο και περιλαμβάνει δύο διακριτές ενότητες. Στην πρώτη ενότητα καταγράφεται η ταυτότητα του εκπαιδευτικού προγράμματος. Στη δεύτερη ενότητα καλείται ο εκπαιδευτής να αξιολογήσει το μαθησιακό αποτέλεσμα συμπληρώνοντας απλές ερωτήσεις που αφορούν στη συνολική επίδοση των μαθητών. Η συμπλήρωση του φύλλου αξιολόγησης του εκπαιδευτή προσδιορίζει και τυπικά την ολοκλήρωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας.
Συνιστάται στους εκπαιδευτές να αρχειοθετούν τα φύλλα αξιολόγησης τόσο του εκπαιδευτή, όσο και των μαθητών προκειμένου να καταστεί δυνατή η συνολική αξιολόγηση τόσο του εκπαιδευτικού προγράμματος, όσο και της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Προσαρμογή του Οδηγού Εκπαίδευσης σε Π.Κ.Α. διαφορετικού σχεδιασμού από το πρότυπο Π.Κ.Α.
Τα θέματα που πραγματεύεται ο Οδηγός Εκπαίδευσης, ο τρόπος που συντάχθηκε και κυρίως τα πεδία των καρτελών με τίτλους "Διδακτικές ενέργειες" και "Προτεινόμενες ασκήσεις" ανταποκρίνονται και βρίσκουν εφαρμογή στο σχεδιασμό και τα δομικά στοιχεία του πρότυπου Π.Κ.Α. Επομένως, σε Π.ΚΑ. που δεν διαθέτουν τη μορφή και τις διαστάσεις του πρότυπου σχεδίου, υπάρχει η πιθανότητα δυσκολίας πραγματοποίησης του μαθήματος, με τον τρόπο που προτείνεται και προδιαγράφεται στον Οδηγό Εκπαίδευσης, κυρίως δυσκολία εφαρμογής των "Διδακτικών ενεργειών" και των "Προτεινόμενων ασκήσεων". Το συγκεκριμένο πρόβλημα μπορεί να ανακύψει σε όλα τα στάδια της εκπαιδευτικής διαδικασίας, πλην βεβαίως του Σταδίου Α "Γενική παρουσίαση κανόνων κυκλοφορίας και οδικής ασφάλειας". Σ' αυτές τις περιπτώσεις, ο εκπαιδευτής πρέπει να προσαρμόσει την προτεινόμενη εκπαιδευτική διαδικασία στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του συγκεκριμένου Π.Κ.Α., τόσο, δηλαδή, στη μορφή και τα χαρακτηριστικά (σχέδιο, διαστάσεις, δομικά στοιχεία κ.λπ.) του Π.Κ.Α., όσο και στις ιδιαίτερες συνθήκες του. Μ' άλλα λόγια η προτεινόμενη εκπαιδευτική διαδικασία είναι ευέλικτη και προσαρμόσιμη στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε Π.Κ.Α. Χαρακτηριστικά παραδείγματα τέτοιων περιπτώσεων υποχρεωτικής διαφοροποίησης της προδιαγεγραμμένης εκπαιδευτικής διαδικασίας και προσαρμογής της στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε Π.Κ.Α., αποτελούν οι διαδρομές που πρέπει να εκτελέσουν οι μαθητές κατά τα Στάδια Β και Δ της εκπαίδευσής τους, καθώς και κατά την αξιολόγησή τους στο πρακτικό επίπεδο, κατά το Στάδιο Ε.

Δυνατότητα πραγματοποίησης περισσότερων επισκέψεων στο Π.ΚΑ. από τις ελάχιστα προτεινόμενες
Όπως έχει αναφερθεί παραπάνω, οι προτεινόμενες επισκέψεις, κατ' ελάχιστο, στο Π.Κ.Α. είναι τέσσερις (4). Ενδεχομένως, όμως, ορισμένες ομάδες - τάξεις μαθητών ή ορισμένα σχολεία να είναι σε θέση να επισκεφθούν το Π.Κ.Α. περισσότερες φορές. Σε επιπλέον λοιπόν επίσκεψη, το μάθημα που θα πραγματοποιεί ο εκπαιδευτής θα είναι επαναληπτικό αυτού της 2ης επίσκεψης, εφόσον οι μαθητές ανήκουν στην 1η ηλικιακή ομάδα ή αυτού της 4ης επίσκεψης, σε περίπτωση που οι μαθητές ανήκουν στη 2η ηλικιακή ομάδα. Υπάρχει όμως και η δυνατότητα διαφοροποίησης της εκπαιδευτικής διαδικασίας, κυρίως στα Στάδια Β, Δ και Ε, δηλαδή στις εκτελούμενες διαδρομές, ώστε να αυξηθεί περισσότερο το ενδιαφέρον των μαθητών. Οι καρτέλες των Σταδίων Δ και Ε, περιλαμβάνουν περισσότερα του ενός παραδείγματα προτεινόμενων διαδρομών για κάθε ηλικιακή ομάδα και επίσκεψη. Συνεπώς, ορισμένα από αυτά τα παραδείγματα μπορούν να πραγματοποιηθούν στις επιπλέον επισκέψεις. Επιπροσθέτως, ο εκπαιδευτής δύναται να συνθέσει καινούργιες διαδρομές, που να υπακούουν στη στοχοθεσία των αντίστοιχων σταδίων (Στάδια Β, Δ, Ε), ώστε να τις συμπεριλάβει στην εκπαιδευτική διαδικασία στη διάρκεια των επιπλέον επισκέψεων. Όσον αφορά στην αξιολόγηση του μαθησιακού αποτελέσματος των μαθητών στο επίπεδο της θεωρητικής γνώσης, στις επιπλέον αυτές επισκέψεις, αυτή προτείνεται να πραγματοποιείται μέσω των φύλλων αξιολόγησης των μαθητών, που προορίζονται για τη 2η ή την 4η επίσκεψη, ανάλογα με την ηλικιακή ομάδα που εντάσσονται οι μαθητές - επισκέπτες του Π.Κ.Α.

ΧΡΗΣΗ ΚΑΡΤΕΛΩΝ ΑΝΑ ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ & ΕΠΙΣΚΕΨΗ

Πίνακας καρτελών του Οδηγού Εκπαίδευσης, που προτείνεται να διδαχθούν κατά την εκπαιδευτική διαδικασία, ανά ηλικιακή ομάδα μαθητών και ανά επίσκεψή τους στο Π.Κ.Α.

		1η ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ (Α, Β, Γ τάξη Δημοτικού)		**2η ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ** (Δ, Ε, ΣΤ τάξη Δημοτικού)	
		1η επίσκεψη	**2η επίσκεψη**	**1η επίσκεψη**	**2η επίσκεψη**
ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΡΤΕΛΑ	Α1	x	x	x	x
ΠΑΡΚΟ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ	Α2	o	o	o	o
ΚΑΝΟΝΕΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ	Α3	o	o	o	o
ΟΔΙΚΗ ΣΗΜΑΝΣΗ	Α4	o	o	o	o
ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΔΡΟΜΩΝ	Α5	x	o	o	o
ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΠΕΖΟ	Α6	o	o	o	o
ΥΨΟΣ, ΟΡΑΣΗ ΚΑΙ ΑΚΟΗ ΠΑΙΔΙΟΥ	Α7	o	o	o	o
ΑΝΤΙΛΗΨΗ, ΧΡΟΝΟΣ ΑΝΤΙΔΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΠΑΙΔΙΟΥ	Α8	o	o	o	o
ΦΩΤΕΙΝΟΙ ΣΗΜΑΤΟΔΟΤΕΣ	Α9	o	o	o	o
ΤΡΟΧΟΝΟΜΟΣ	Α10	x	o	o	o
ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΜΕ ΠΟΔΗΛΑΤΟ	Α11	x	o	x	o
ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΣΤΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ	Α12	o	o	o	o
ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΣΤΑ ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ	Α13	o	o	o	o
ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ (Π.Κ.Α.)	Β1	o	o	o	o
ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΠΕΖΩΝ	Γ1	x	x	x	x
ΒΑΔΙΣΜΑ ΣΤΟ ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΟ	Γ2	o	x	o	x
ΒΑΔΙΣΜΑ ΣΕ ΔΡΟΜΟ ΧΩΡΙΣ ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΟ	Γ3	o	x	o	x
ΔΙΑΣΧΙΣΗ ΔΡΟΜΟΥ ΜΙΑΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ	Γ4	o	x	o	x
ΔΙΑΣΧΙΣΗ ΔΡΟΜΟΥ ΔΥΟ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΩΝ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ	Γ5	o	x	o	x
ΔΙΑΣΧΙΣΗ ΔΡΟΜΟΥ ΠΟΥ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ ΝΗΣΙΔΑ ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΥ	Γ6	o	x	o	x
ΔΙΑΣΧΙΣΗ ΚΟΜΒΟΥ ΣΧΗΜΑΤΟΣ ΣΤΑΥΡΟΥ	Γ7	o	x	o	x
ΔΙΑΣΧΙΣΗ ΚΥΚΛΙΚΟΥ ΚΟΜΒΟΥ	Γ8	o	x	o	x
ΔΙΑΣΧΙΣΗ ΔΡΟΜΟΥ ΧΩΡΙΣ ΔΙΑΒΑΣΗ ΠΕΖΩΝ	Γ9	x	x	o	x
ΠΕΖΟΔΡΟΜΟΣ	Γ10	o	x	o	x
ΔΡΟΜΟΣ ΗΠΙΑΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ	Γ11	x	x	o	x
ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΟΧΗΜΑΤΩΝ	Γ12	x	x	x	x
ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ	Γ13	x	o	x	o
ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΙΝΗΣΗΣ ΜΕ ΤΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ	Γ14	x	o	x	o
ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΕΣ ΛΩΡΙΔΕΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ	Γ15	x	o	x	o
ΟΔΗΓΗΣΗ ΣΕ ΔΡΟΜΟ ΜΙΑΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ - ΜΟΝΟΔΡΟΜΟΣ	Γ16	x	o	x	o
ΟΔΗΓΗΣΗ ΣΕ ΔΡΟΜΟ ΔΥΟ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΩΝ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ - ΑΜΦΙΔΡΟΜΟΣ	Γ17	x	o	x	o
ΔΙΑΣΤΑΥΡΩΣΗ ΔΥΟ ΟΔΩΝ - ΟΔΙΚΟΣ ΚΟΜΒΟΣ	Γ18	x	o	x	o
ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ - ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	Γ19	x	x	x	o
ΚΙΝΗΣΗ ΣΕ ΚΥΚΛΙΚΟ ΚΟΜΒΟ	Γ20	x	o	x	o
ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΙΝΗΣΕΩΝ - ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΕΙΣ	Γ21	x	o	x	o
ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΗ ΔΙΑΒΑΣΗ	Γ22	x	o	x	o
ΛΩΡΙΔΕΣ ΕΠΙΒΡΑΔΥΝΣΗΣ - ΕΠΙΤΑΧΥΝΣΗΣ	Γ23	x	x	x	o
ΔΙΑΒΑΣΕΙΣ ΠΕΖΩΝ	Γ24	x	o	x	o
ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΞΑΣΚΗΣΗ ΣΤΟ ΠΑΡΚΟ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ (Π.Κ.Α.)	Δ1	x	x	x	x
ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΠΕΖΩΝ	Δ2	x	x	x	x
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΠΕΖΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ 1Η ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ	Δ3	o	x	x	x
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ ΠΕΖΩΝ ΓΙΑ ΤΗ 2Η ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ	Δ4	x	x	o	x
ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΟΧΗΜΑΤΩΝ	Δ5	x	x	x	x
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ 1Η ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ	Δ6	x	o	x	x
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗ 2Η ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ	Δ7	x	x	x	o
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΠΟΔΗΛΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ 1Η ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ	Δ8	x	o	x	o
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΠΟΔΗΛΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗ 2Η ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ	Δ8	x	o	x	o
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ ΣΕ ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	Ε1	x	x	x	x
Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΕΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ ΠΕΖΩΝ ΤΗΣ 1ΗΣ ΗΛΙΚΙΑΚΗΣ ΟΜΑΔΑΣ	Ε2	o	x	x	x
Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΕΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ ΤΡΟΧΟΦΟΡΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ 1Η ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ	Ε3	x	o	x	x
Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΕΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ ΠΕΖΩΝ ΤΗΣ 2ΗΣ ΗΛΙΚΙΑΚΗΣ ΟΜΑΔΑΣ	Ε4	x	x	o	x
Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΕΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ ΤΡΟΧΟΦΟΡΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗ 2Η ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ	Ε5	x	x	x	o
Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ ΣΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΤΗΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΓΝΩΣΗΣ	Ε6	x	x	x	x

Υπόμνημα συμβόλων

x το περιεχόμενο της καρτέλας δεν διδάσκεται στους μαθητές

o το περιεχόμενο της καρτέλας διδάσκεται εν μέρει στους μαθητές (ο εκπαιδευτής θα αναζητήσει τις προτεινόμενες διαφοροποιήσεις στα πεδία ''Ηλικιακός διαχωρισμός'' και ''Οδηγίες προς τον εκπαιδευτή'' των αντίστοιχων καρτελών),

o το περιεχόμενο της καρτέλας διδάσκεται πλήρως στους μαθητές.

ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΚΑΡΤΕΛΑΣ

Στάδιο Εκπαιδευτικής Διαδικασίας

Οι καρτέλες του οδηγού εκπαίδευσης χωρίζονται σε **πέντε (5) διακριτά στάδια**, ισάριθμα των σταδίων της προτεινόμενης εκπαιδευτικής διαδικασίας στο Π.Κ.Α. Οι καρτέλες κάθε σταδίου πραγματεύονται τα **θέματα του αντίστοιχου εκπαιδευτικού σταδίου**, στο οποίο αναφέρονται. Οι καρτέλες των πέντε (5) σταδίων, επίσης, **προσδιορίζονται και χρωματικά**.

- **Στάδιο Α:** "Γενική παρουσίαση κανόνων κυκλοφορίας και οδικής ασφάλειας"
- **Στάδιο Β:** "Παρουσίαση του Πάρκου Κυκλοφοριακής Αγωγής (Π.Κ.Α.)"
- **Στάδιο Γ:** "Εκπαίδευση στην ασφαλή κυκλοφορία πεζών και οχημάτων"
- **Στάδιο Δ:** "Πρακτική εξάσκηση στο Π.Κ.Α."
- **Στάδιο Ε:** "Αξιολόγηση"

Κείμενα παρουσίασης του θέματος της καρτέλας

Αναλυτική παρουσίαση του θέματος της καρτέλας για την κατάρτιση του εκπαιδευτή και τη συγκρότηση του περιεχομένου του μαθήματος.

Κείμενα οδηγιών για την οργάνωση του μαθήματος

Κείμενα οδηγιών προς τον εκπαιδευτή για την οργάνωση και τη σωστή διεξαγωγή του μαθήματος.

Τίτλος Καρτέλας

Στόχοι του μαθήματος

Στόχοι που πρέπει να επιτευχθούν με τη διεξαγωγή του μαθήματος με αντικείμενο το θέμα της καρτέλας.

Κανόνες κυκλοφοριακής αγωγής

Κανόνες κυκλοφοριακής αγωγής και οδικής ασφάλειας, που αφορούν στο συγκεκριμένο θέμα που παρουσιάζει η καρτέλα.

Προτεινόμενες Ασκήσεις

Ασκήσεις που προτείνεται να εφαρμόσουν οι μαθητές στο τέλος κάθε μαθήματος ή ενδεικτικές ερωτήσεις στις οποίες καλούνται να απαντήσουν στο τέλος του Σταδίου Α της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Διδακτικές ενέργειες

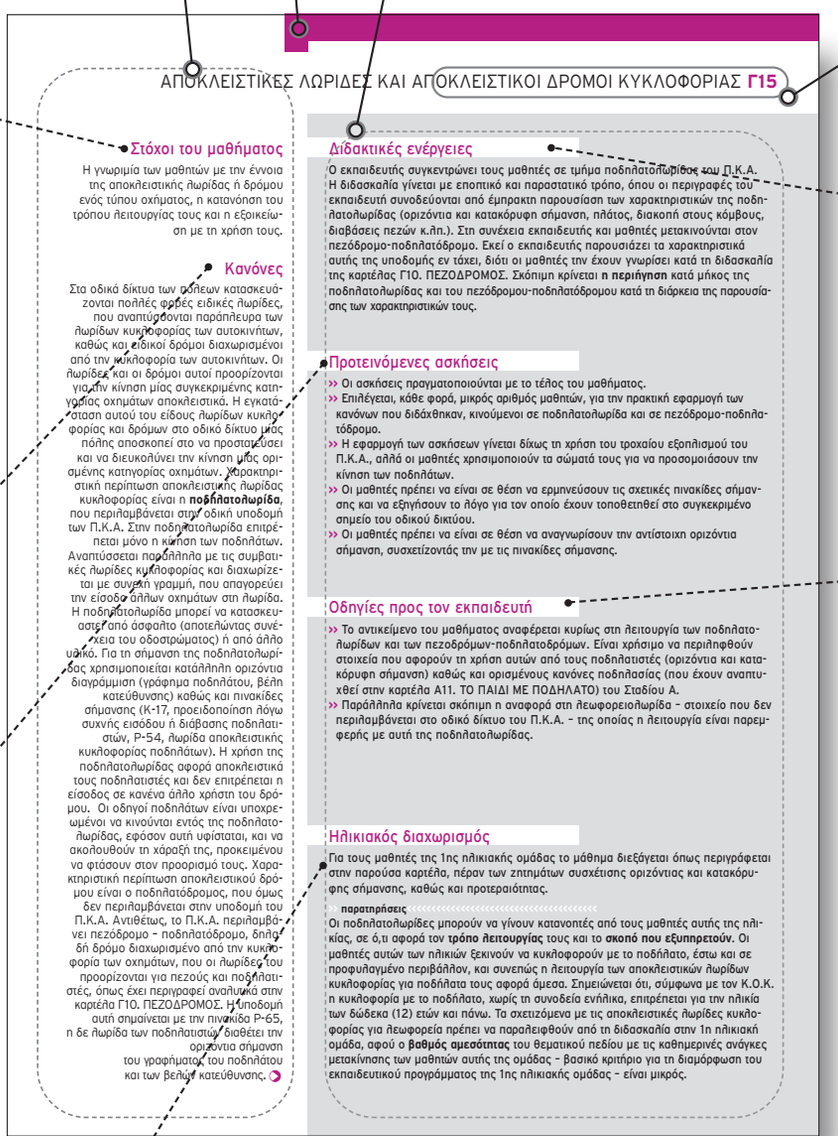
Συγκεκριμένες, καθοδηγητικές ενέργειες, που προτείνεται να ακολουθήσει διαδοχικά ο εκπαιδευτής, για την πληρέστερη παρουσίαση του θέματος και γενικότερα διεξαγωγή του μαθήματος.

Οδηγίες προς τον εκπαιδευτή

Επισήμανση επιμέρους θεμάτων που απαιτούν ιδιαίτερη προσέγγιση ή πρέπει να τονιστούν ιδιαίτερα στους μαθητές. Διαφοροποιήσεις στο περιεχόμενο των μαθημάτων στο αμφιθέατρο για την παρουσίαση των θεμάτων του Σταδίου Α (αφορούν στις επισκέψεις, 3η και 4η, της 2ης ηλικιακής ομάδας).

Ηλικιακός διαχωρισμός

Απαιτούμενες διαφοροποιήσεις, ως προς τον όγκο και την ποιότητα, των παρουσιαζόμενων πληροφοριών, αλλά και της εφαρμογής του μαθήματος, στις περιπτώσεις που η εκπαιδευτική διαδικασία απευθύνεται σε μαθητές της 1ης ηλικιακής ομάδας, είτε στην 1η, είτε στη 2η επίσκεψή τους.
Ο Οδηγός Εκπαίδευσης συντάχθηκε βάσει της αντιληπτικής ικανότητας και του γνωστικού επίπεδου των μαθητών της 2ης ηλικιακής ομάδας, συνεπώς, οι μαθητές της 1ης ηλικιακής ομάδας δεν διδάσκονται το σύνολο των πληροφοριών, διότι δεν είναι σε θέση να τις αντιληφθούν και να τις αφομοιώσουν πλήρως.

Υπόδειξη κίνησης πεζού

Υπόδειξη διενέργειας οπτικών ελέγχων πεζού για διερχόμενα οχήματα

Εικόνα

Εικόνα που συνοδεύει και σχετίζεται με το θέμα της καρτέλας, και στο οποίο υπάρχει, συνήθως, παραπομπή. Σε περίπτωση που η εικόνα αναπαριστά κίνηση χρήστη του δρόμου, το **πράσινο χρώμα** υποδεικνύει τη **σωστή συμπεριφορά**, ενώ το **κόκκινο τη λανθασμένη**.

Κείμενα παρουσίασης του θέματος της καρτέλας

Αναλυτική παρουσίαση του θέματος της καρτέλας για την κατάρτιση του εκπαιδευτή και τη συγκρότηση του περιεχομένου του μαθήματος.

Κείμενα οδηγιών για την οργάνωση του μαθήματος

Κείμενα οδηγιών προς τον εκπαιδευτή για την οργάνωση και τη σωστή διεξαγωγή του μαθήματος.

Σωστή - Λανθασμένη συμπεριφορά

Σωστές και λανθασμένες ενέργειες πεζών ή οδηγών οχημάτων (αυτοκινήτων/ποδηλάτων), σχετικές με το θέμα της καρτέλας, οι οποίες πρέπει, αντίστοιχα, να υιοθετηθούν από τους μαθητές ή να αποτελέσουν παράδειγμα προς αποφυγή. Οι **σωστές συμπεριφορές** επισημαίνονται με **πράσινα βέλη**, ενώ οι **λανθασμένες με κόκκινα**.

Πινακίδες σήμανσης

Εικόνες πινακίδων σήμανσης με την αντίστοιχη ερμηνείας τους, οι οποίες σχετίζονται με το θέμα της καρτέλας και παρουσιάζονται σ' αυτή. Το συγκεκριμένο πεδίο περιλαμβάνεται μόνο στις καρτέλες που αφορούν στην κυκλοφορία οχημάτων (αυτοκινήτων - ποδηλάτων), καρτέλες Σταδίου Γ.

Γνωρίζετε ότι

Πληροφορίες σχετικά με συνθήκες και ενέργειες που επικρατούν, ορισμένες φορές, στο δρόμο, τις οποίες θα κληθούν να αντιμετωπίσουν οι μαθητές και οι οποίες δε συνάδουν με τους κανόνες του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας και τις πρακτικές της Οδικής Ασφάλειας.

Στην περίπτωση που δεν υπάρχει ποδηλατολωρίδα, ποδηλατόδρομος ή πεζόδρομος - ποδηλατόδρομος ή διακόπτονται σε κάποιο σημείο, οι ποδηλατιστές είναι υποχρεωμένοι να κινηθούν στις συμβατικές λωρίδες κυκλοφορίας, εφαρμόζοντας όλους τους κανόνες κυκλοφορίας των τροχοφόρων οχημάτων και επιλέγοντας να κινηθούν στο δεξί τμήμα του δρόμου. Τέλος, επισημαίνεται ότι οι ποδηλατιστές διασχίζουν τους κόμβους του οδικού δικτύου σύμφωνα και πάλι με τους κανόνες κίνησης των οχημάτων. Υπακούουν δηλαδή στους σηματοδότες των οχημάτων ή κινούνται σύμφωνα με τις πινακίδες σήμανσης, που υποδεικνύουν την προτεραιότητα ή αν δεν υπάρχουν πινακίδες σήμανσης, βάσει του κανόνα της προτεραιότητας από δεξιά.

Σωστή - Λανθασμένη συμπεριφορά

- Όταν κυκλοφορούμε με ποδήλατο σε δρόμο όπου υπάρχει ποδηλατολωρίδα είμαστε υποχρεωμένοι να κινηθούμε σε αυτήν, δίχως να εξερχόμαστε για κανέναν λόγο από τη γραμμή διαχωρισμού της στο υπόλοιπο τμήμα του δρόμου.
- Χρησιμοποιούμε την ποδηλατολωρίδα και τις διαβάσεις πεζών για να φτάσουμε στον προορισμό μας, εφόσον ο σχεδιασμός του δικτύου των ποδηλατοδρόμων το επιτρέπει.
- Όταν δεν υπάρχει ποδηλατολωρίδα, υποχρεούμαστε να χρησιμοποιήσουμε τη λοιπή οδική υποδομή και να κυκλοφορήσουμε υπαγόμενοι στους κανόνες κυκλοφορίας των τροχοφόρων οχημάτων.
- Πρέπει να οδηγούμε το ποδήλατό μας ο ένας πίσω από τον άλλον, ιδιαίτερα όταν δεν υπάρχει ειδική υποδομή για τα ποδήλατα.
- Οι οδηγοί ποδηλάτων υποχρεούμαστε να κατεβαίνουμε απ' αυτά και να τα οδηγούμε βαδίζοντας, όταν δημιουργείται εμπόδιο ή κίνδυνος για την κυκλοφορία των πεζών.
- Όταν πλησιάζουμε σε κόμβους πρέπει να μειώνουμε την ταχύτητά μας, για να μην αναγκαστούμε να σταματήσουμε απότομα.
- Όταν φρενάρουμε πρέπει να σφίγγουμε ταυτόχρονα και τις δύο λαβές των φρένων, ώστε να μην περιστραφεί το ποδήλατο γύρω από τον κατακόρυφο άξονά του.
- Ως οδηγοί αυτοκινήτων πρέπει να σεβόμαστε την ποδηλατολωρίδα και να μην παραβιάζουμε την αποκλειστικότητα χρήσης της. Αυτό σημαίνει ότι δεν εισερχόμαστε για κανέναν λόγο στην ποδηλατολωρίδα και δεν θέτουμε σε κίνδυνο τους ποδηλατιστές.
- Ως πεζοί επίσης δεν πρέπει να παραβιάζουμε το χώρο της ποδηλατολωρίδας, παρεμποδίζοντας την κυκλοφορία των ποδηλάτων.

Πινακίδες σήμανσης που αφορούν ποδηλατολωρίδα και ποδηλατόδρομο

Πινακίδα Ρ-54: Οδός υποχρεωτικής διέλευσης ποδηλάτων (απαγορευμένης της διέλευσης άλλων οχημάτων). Τοποθετείται όπου υπάρχει ποδηλατόδρομος ή ποδηλατολωρίδα για να υποδείξει την ύπαρξή τους.

Πινακίδα Ρ-65: Η κάθε κατηγορία χρηστών που απεικονίζει το σύμβολο πρέπει να χρησιμοποιεί την πλευρά του αντίστοιχου διαδρόμου που είναι ειδικά επιλεγμένη γι' αυτή την κατηγορία. Τοποθετείται όπου υπάρχει διαχωρισμένη υποδομή πεζόδρομου - ποδηλατόδρομου και υποδεικνύει σε ποια πλευρά της υποδομής πρέπει να κινούνται οι αντίστοιχοι χρήστες.

Πινακίδα Κ-27: Κίνδυνος λόγω συχνής εισόδου ή διάβασης ποδηλατιστών. Προειδοποιεί τους οδηγούς ότι πρόκειται να συναντήσουν ποδηλατολωρίδα ή ποδηλατόδρομο, γι' αυτό πρέπει να είναι προσεκτικοί.

Γνωρίζετε ότι

- τα τελευταία χρόνια επιχειρείται η δημιουργία εκτεταμένων δικτύων ποδηλατοδρόμων σε πολλές πόλεις της Ελλάδας, ώστε να προωθηθεί και να ενισχυθεί η κυκλοφορία των ποδηλάτων;
- η ανάπτυξη των ποδηλατοδρόμων μπορεί να γίνεται κατά μήκος των λωρίδων κυκλοφορίας των υπόλοιπων οχημάτων ή μακριά από το οδικό δίκτυο, με τη χρησιμοποίηση πεζοδρομίων, πάρκων, χώρων πρασίνου, κ.λπ. ή και με τους δύο τρόπους, που είναι και η συνηθέστερη περίπτωση;
- σε πολλές περιπτώσεις, προκειμένου να τονιστεί η διάκριση της ποδηλατολωρίδας και να ενισχυθεί η αποκλειστικότητά της, χρωματίζεται η επιφάνειά της (π.χ. με χρώμα πορτοκαλί, πράσινο, κ.λπ.);
- Ορισμένες φορές οι οδηγοί των λοιπών οχημάτων παραβιάζουν τις αποκλειστικές λωρίδες, είτε πρόκειται για ποδηλατοδρόμους είτε για λεωφορειοδρόμους;
- οι παραβιάσεις αυτές συνίστανται συνήθως σε είσοδο των αυτοκινήτων (ή άλλων τροχοφόρων οχημάτων) στο χώρο της αποκλειστικής λωρίδας είτε για κυκλοφορία είτε για στάθμευση;
- με τον τρόπο αυτό διαταράσσεται η ομαλή κυκλοφορία των συγκεκριμένων κατηγοριών οχημάτων, για τις οποίες λαμβάνονται τα μέτρα, που σημαίνει ουσιαστικά την απαξίωση των μέτρων;

Προσοχή! Εξαίρεση στους κανόνες κίνησης των ποδηλάτων

Σε περίπτωση που υπάρχει ποδηλατολωρίδα ή ποδηλατόδρομος **αντίθετης** φοράς από τη φορά κίνησης των υπόλοιπων οχημάτων, που όμως δεν συνεχίζεται στους κόμβους, τότε ο ποδηλατιστής στα σημεία του κόμβου είναι υποχρεωμένος να κατέβει από το ποδήλατό του, να το μεταφέρει με τα χέρια ως πεζός και να διασχίσει το δρόμο από τις διαβάσεις των πεζών. Ανεβαίνει ξανά στο ποδήλατό του όταν συναντήσει ξανά την ποδηλατολωρίδα ή τον ποδηλατόδρομο.

Παρατηρήσεις

Χαρακτηριστική περίπτωση αποκλειστικής λωρίδας κυκλοφορίας είναι οι λεωφορειολωρίδες, που έχουν εφαρμοστεί σε κεντρικούς δρόμους μεγάλων πόλεων, όπου επιτρέπεται μόνο η κυκλοφορία λεωφορείων. Προφανής σκοπός των λεωφορειολωρίδων είναι η εξασφάλιση άνετης, απρόσκοπτης και άμεσης κυκλοφορίας των λεωφορείων εντός του αστικού ιστού και η παροχή σημαντικής διευκόλυνσης στο επιβατικό κοινό. Οι κανόνες που ισχύουν για τη λεωφορειολωρίδα είναι παρεμφερείς με αυτούς των ποδηλατολωρίδων, όπως έχουν περιγραφεί.

Παρατηρήσεις

Περαιτέρω ανάλυση συγκεκριμένων στοιχείων του μαθήματος, που αναφέρθηκαν και σε άλλα πεδία της καρτέλας, στα οποία πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση. Επιπλέον, παρατηρήσεις γενικού ενδιαφέροντος, σχετικά με το περιεχόμενο του θέματος της καρτέλας (αφορά κυρίως στο Στάδιο Α).

ΣΤΑΔΙΟ Α

Γενική Παρουσίαση Κανόνων Κυκλοφορίας
& Οδικής Ασφάλειας

Σκοπός της σειράς των μαθημάτων του Σταδίου Α

Η εισαγωγή των μαθητών στις πρώτες έννοιες και αρχές της κυκλοφοριακής αγωγής και της οδικής ασφάλειας. Η κατανόηση και η αφομοίωση των σημαντικότερων αρχών και εννοιών.

Γενική παρουσίαση κανόνων κυκλοφορίας και οδικής ασφάλειας

Η γενική παρουσίαση κανόνων κυκλοφορίας και οδικής ασφάλειας, μέσω διάλεξης στο αμφιθέατρο, αποτελεί το Στάδιο Α της εκπαιδευτικής διαδικασίας, που επιτελείται στο χώρο του Πάρκου Κυκλοφοριακής Αγωγής (Π.Κ.Α.). Στο στάδιο αυτό, ο εκπαιδευτής εισάγει τους μαθητές στις πρώτες θεωρητικές έννοιες της κυκλοφοριακής αγωγής και της οδικής ασφάλειας. Η διάλεξη περιλαμβάνει τα σημαντικότερα θεωρητικά ζητήματα των πρακτικών ασκήσεων, που θα ακολουθήσουν στα επόμενα στάδια του μαθήματος στο Π.Κ.Α., όπως οι κανόνες κυκλοφορίας πεζών και ποδηλατιστών. Η διάλεξη, επίσης, αναφέρεται και σε ζητήματα που δεν σχετίζονται άμεσα με το Π.Κ.Α., όπως η λειτουργία φωτεινών σηματοδοτών και οι κανόνες σωστής συμπεριφοράς επιβατών οχημάτων, που ωστόσο θεωρούνται ιδιαιτέρως σημαντικά για τη γενικότερη διαπαιδαγώγηση των παιδιών στο ζήτημα της οδικής ασφάλειας. Το περιεχόμενο της διάλεξης αντλείται από τις καρτέλες που ακολουθούν (καρτέλες Α2 έως Α13). Ο τρόπος που ο εκπαιδευτής μιλάει στα παιδιά, το λεξιλόγιο που χρησιμοποιεί, αλλά και η ποσότητα και ποιότητα των γνώσεων που δίδει κάθε φορά, ποικίλουν ανά ηλικιακή ομάδα και προσαρμόζονται σ' αυτή, εξαιτίας της διαφορετικής αντιληπτικής ικανότητας και των γενικών γνώσεων των μαθητών. Επίσης, η ποσότητα και η ποιότητα των θεμάτων που θίγονται εξαρτάται και από τον αριθμό των επισκέψεων, που έχουν πραγματοποιήσει τα ίδια παιδιά στο Π.Κ.Α. Οι διαφοροποιήσεις που αφορούν την 1η ηλικιακή ομάδα και τις επισκέψεις της (1η και 2η συνολικά επίσκεψη στο Π.Κ.Α.) τονίζονται στο πεδίο της καρτέλας που φέρει τον υπότιτλο "Ηλικιακός διαχωρισμός". Συνιστάται η διάλεξη του πρώτου αυτού σταδίου να είναι σχετικά σύντομη, διάρκειας περίπου 15 λεπτών, έτσι ώστε οι μαθητές να είναι σε θέση να την παρακολουθήσουν αρκετά συγκεντρωμένοι, δίχως ιδιαίτερη κούραση. Τονίζεται ότι οι καρτέλες (Α2 έως Α13) αποτελούν υλικό, που ο εκπαιδευτής πρέπει να συνθέσει και να παρουσιάσει στο αμφιθέατρο. Επισημαίνεται επίσης ότι η θεματολογία του συνόλου των καρτελών εξαντλείται μετά από όλες τις επισκέψεις των ίδιων μαθητών στο Π.Κ.Α. (4 επισκέψεις συνολικά κατά τη διάρκεια και των 6 τάξεων του Δημοτικού, 2 επισκέψεις ανά ηλικιακή ομάδα). Αυτό σημαίνει ότι ανά επίσκεψη και ηλικιακή ομάδα παρουσιάζεται ανάλογη πληροφορία των καρτελών, όπως προσδιορίζεται στη ΧΡΗΣΗ ΚΑΡΤΕΛΩΝ ΑΝΑ ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ & ΕΠΙΣΚΕΨΗ του παρόντος οδηγού. Σε κάθε επίσκεψη όμως, η διάλεξη του αμφιθεάτρου δεν πρέπει να ξεπερνά τα 15 λεπτά. Ζητήματα που έχουν θιγεί σε προηγούμενη επίσκεψη επαναλαμβάνονται περιληπτικά και εν τάχει και δίνεται μεγαλύτερη έμφαση σε θέματα που παρουσιάζονται πρώτη φορά στη συγκεκριμένη επίσκεψη.

Βασικότερη θεματολογία

Τα σημαντικότερα θέματα που αναπτύσσονται στις καρτέλες που έπονται (Στάδιο Α), είναι:

- ο ρόλος του Π.Κ.Α. ως εκπαιδευτικού κέντρου για την κυκλοφοριακή αγωγή και όχι ως παιδότοπου,
- η συνοπτική περιγραφή της δομής του συστήματος κυκλοφορίας (πεζοί, αυτοκίνητα, λεωφορεία, φορτηγά, ποδήλατα, μοτοσικλέτες, κ.λ.π.),
- η αναγκαιότητα θέσπισης των διατάξεων του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας (Κ.Ο.Κ.) και η υποχρέωση τήρησή τους,
- οι βασικοί κανόνες συμπεριφοράς και κίνησης, κυρίως των κατηγοριών των χρηστών του οδικού συστήματος που σχετίζονται άμεσα με τις ηλικιακές ομάδες που επισκέπτονται τα Π.Κ.Α., δηλαδή των πεζών, των ποδηλατιστών και των επιβατών οχημάτων,
- η βασική οριζόντια και κατακόρυφη σήμανση,
- οι φωτεινοί σηματοδότες,
- ο τροχονόμος και ο σχολικός τροχονόμος,
- τα κυριότερα απ' τα χαρακτηριστικά και τις ιδιαιτερότητες των αισθήσεων και ικανοτήτων των παιδιών.

Επιπροσθέτως, σε ορισμένες καρτέλες παρατίθενται στοιχεία τροχαίων ατυχημάτων, στα οποία εμπλέκονται και μικρά παιδιά, ώστε να τους γίνουν συνείδηση οι συνέπειες της παραβίασης των κανόνων του Κ.Ο.Κ.

Διδακτικές ενέργειες

Ο εκπαιδευτής συγκεντρώνει όλο το τμήμα των μαθητών, δηλαδή ολόκληρη τη σχολική τάξη, στο αμφιθέατρο. Εκεί τους παρουσιάζει τα θέματα των καρτελών Α2 έως Α13, μέσω μιας σύντομης διάλεξης, με στόχο να τους εμφυσήσει τη σωστή κυκλοφοριακή αντίληψη κυρίως των πεζών, των ποδηλατιστών και των επιβατών οχημάτων. Κατά τη διάρκεια της διάλεξης, ο εκπαιδευτής σε συχνά διαστήματα ή μετά το πέρας κάθε ενότητας δέχεται και λύνει τις απορίες των μαθητών. Στο τέλος όλης της διάλεξης, καλεί τους μαθητές να απαντήσουν σε ερωτήσεις που αφορούν σε θέματα που ήδη παρουσιάσθηκαν (βλ. πεδίο "Προτεινόμενες ασκήσεις").

Προτεινόμενες ασκήσεις

- Σε κάθε καρτέλα υπάρχουν ενδεικτικές ερωτήσεις του αντίστοιχου θέματος. Ορισμένες από τις ερωτήσεις αυτές τίθενται στους μαθητές μετά το πέρας της διάλεξης του αμφιθεάτρου.
- Εάν συμπεριλαμβάνονται ερωτήσεις των οποίων οι απαντήσεις δεν έχουν διδαχθεί στους μαθητές (κυρίως της 1ης ηλικιακής ομάδας), τότε προφανώς ο εκπαιδευτής δεν τις υποβάλλει στους αντίστοιχους μαθητές.
- Προσοχή!!! Εξαίρεση αποτελεί η πρώτη άσκηση της καρτέλας Α7. ΥΨΟΣ, ΟΡΑΣΗ ΚΑΙ ΑΚΟΗ ΠΑΙΔΙΟΥ, που συμβάλλει στην κατανόηση από τους μαθητές του περιορισμένου οπτικού τους πεδίου. Η άσκηση αυτή πρέπει να γίνει κατά τη διάρκεια της διάλεξης, όταν ο εκπαιδευτής θίγει το συγκεκριμένο θέμα.

Ηλικιακός διαχωρισμός

Για τους μαθητές της 1ης ηλικιακής ομάδας, η παρουσίαση των θεμάτων των καρτελών του Σταδίου Α διαφοροποιείται, σε σχέση με αυτούς της 2ης ηλικιακής ομάδας, και ως προς την ποιότητα, αλλά και ως προς την ποσότητα των πληροφοριών. Ειδικότερα, κατά την 1η επίσκεψη των παιδιών της 1ης ηλικιακής ομάδας, η καρτέλα Α6 παρουσιάζεται ολόκληρη, από τις καρτέλες Α2, Α3, Α4, Α7, Α8, Α9, Α12 και Α13 παρουσιάζονται οι βασικότερες πληροφορίες, ενώ οι Α5, Α10 και Α11 δεν παρουσιάζονται καθόλου. Κατά τη 2η επίσκεψη των παιδιών, η διάλεξη της 1ης επίσκεψης επαναλαμβάνεται περιληπτικά και στη συνέχεια εμπλουτίζεται με περισσότερες πληροφορίες των ίδιων καρτελών. Επιπλέον, στην επίσκεψη αυτή, παρουσιάζονται περιληπτικά οι καρτέλες Α5 και Α10, ενώ η Α11 παρουσιάζεται πλήρως.
Επίσης, το ύφος και η γλώσσα που χρησιμοποιείται στους μαθητές της 1ης ηλικιακής ομάδας κρίνεται σκόπιμο να είναι σχετικά απλά, συγκρινόμενα με τα αντίστοιχα για τη 2η ηλικιακή ομάδα, ώστε οι πληροφορίες να μπορούν εύκολα να γίνουν αντιληπτές και να απομνημονευτούν από τους μικρούς μαθητές.

» επεξήγηση «««««««««««««««««««««««««««««««««««««««

Για τα παιδιά της 1ης ηλικιακής ομάδας, κατά την 1η τους επίσκεψη επιλέγονται να παρουσιαστούν οι βασικότερες και πιο απλές πληροφορίες. Δεν παραβλέπονται όμως και δυσκολότερα, αλλά πολύ σημαντικά ζητήματα, που κυρίως αφορούν τους κανόνες κίνησης των πεζών, που πρέπει να αποτελέσουν μέρος της διάλεξης.

Οδηγίες προς τον εκπαιδευτή

» Η δυσκολία των προτεινόμενων ασκήσεων - ερωτήσεων πρέπει να αυξάνεται ανάλογα με την ηλικιακή ομάδα και την αντιληπτική ικανότητα των μαθητών.

» Ο εκπαιδευτής παρακολουθεί με προσοχή τις απαντήσεις και διορθώνει το μαθητή εάν χρειαστεί.

» Οποιαδήποτε λανθασμένη συμπεριφορά, τύπου "δεν πρέπει" ή οποιαδήποτε πρακτική συμβουλή δίνει ο εκπαιδευτής πρέπει να ακολουθείται από την επεξήγησή της. Μόνον η απαγόρευση δεν αρκεί. Είναι καλό ο εκπαιδευτής να εξηγεί με συγκεκριμένα παραδείγματα τους κανόνες, αλλά και τους κινδύνους που πιθανόν να προκαλέσει η μη τήρησή τους, ώστε το παιδί να κατανοήσει τη σκοπιμότητα της ύπαρξης και τήρησης των κανόνων αυτών.

» Ο εκπαιδευτής δεν πρέπει να παρατηρεί τους μαθητές, όταν δίδουν κάποια λανθασμένη απάντηση στις ερωτήσεις του. Αυτό που πρέπει να κάνει είναι να προσπαθεί να επαναλάβει το συγκεκριμένο θέμα, ώστε να γίνει κατανοητό από τους μαθητές.

» Όσον αφορά στις επισκέψεις της 2ης ηλικιακής ομάδας, οι διαφοροποιήσεις μεταξύ των διαλέξεων της 1ης και 2ης επίσκεψης (δηλαδή της 3ης και 4ης επίσκεψης συνολικά) είναι ελάχιστες. Συγκεκριμένα κατά την 3η επίσκεψη παρουσιάζονται πλήρως όλες οι καρτέλες, εκτός της Α2, απ' την οποία παραλείπονται ορισμένες πληροφορίες και την Α11, η οποία δεν αποτελεί μέρος της διάλεξης. Κατά την 4η επίσκεψη, επαναλαμβάνεται η διάλεξη της 3ης επίσκεψη και επιπλέον εμπλουτίζεται με τις υπόλοιπες πληροφορίες της καρτέλας Α2, όπως επίσης και με το σύνολο των πληροφοριών της Α11. Οι διαφοροποιήσεις των διαλέξεων μεταξύ 3ης και 4ης επίσκεψης παρατίθενται αναλυτικά στο πεδίο που φέρει τον υπότιτλο "Οδηγίες προς τον εκπαιδευτή", των αντίστοιχων καρτελών. Υπενθυμίζεται ότι οι διαφοροποιήσεις των καρτελών, που αφορούν στο μάθημα της 1ης ηλικιακής ομάδας παρατίθενται στο πεδίο "Ηλικιακός διαχωρισμός".

» Τα αποτελέσματα της διεξαγωγής του εν λόγω εκπαιδευτικού σταδίου, καταγράφονται στο σχετικό πεδίο του ΦΥΛΛΟΥ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗ.

Παρατηρήσεις

Το στάδιο της γενικής παρουσίασης κανόνων κυκλοφορίας και οδικής ασφάλειας στο αμφιθέατρο δύναται να πλαισιώνεται και να υποβοηθείται από εποπτικό υλικό (κυρίως αφίσες), σχετικό με τη θεματολογία της διάλεξης. Με τον τρόπο αυτό, η αντίληψη των παιδιών μέσω της ακοής θα ενισχύεται και από την όραση και το μάθημα θα αποκτά έναν τόνο πιο ευχάριστο.
Είναι βέβαια γεγονός ότι η απουσία στεγασμένης αίθουσας ή πίνακα για την ανάρτηση αφισών δυσχεραίνουν αυτή τη διαδικασία. Η ύπαρξη ενός μεγάλου τρίποδα, στον οποίο μπορούν να στηριχθούν κάποιες αφίσες ή κάποιο άλλο υλικό, θα μπορούσε να αποτελέσει μία λύση στο πρόβλημα αυτό.

Σημείωση

Η γενική καρτέλα παρουσιάζει τον τρόπο διεξαγωγής των διαλέξεων στο αμφιθέατρο και δεν περιέχει πληροφοριακό υλικό για την υποστήριξη συγκεκριμένου τμήματος της διάλεξης στο αμφιθέατρο.

Στόχοι του μαθήματος

Η πρώτη γνωριμία των μαθητών με το περιβάλλον του Π.Κ.Α. και η κατανόηση του σκοπού επίσκεψης σ' αυτό.

Περιγραφή Πάρκου Κυκλοφοριακής Αγωγής (Π.Κ.Α.)

Το Π.Κ.Α. έχει σχεδιαστεί και υλοποιηθεί με τέτοιο τρόπο, ώστε ν' αποτελεί προσομοίωση του συνήθους αστικού και περιαστικού οδικού δικτύου. Απαρτίζεται από τα σημαντικότερα και βασικότερα δομικά στοιχεία του οδικού δικτύου, τα οποία έχουν κατασκευαστεί σε σμίκρυνση σε σχέση με τα αντίστοιχα πραγματικά, καθώς και από στοιχεία που διασφαλίζουν την καλή λειτουργία του.

Το Π.Κ.Α., δηλαδή, περιλαμβάνει δρόμους, πεζοδρόμια, διαβάσεις πεζών, νησίδες διαφόρων τύπων, ποδηλατολωρίδες, καθώς και την πρέπουσα οριζόντια και κατακόρυφη σήμανση. Επίσης, κάθε Π.Κ.Α. διαθέτει τροχαίο εξοπλισμό, ο οποίος συνίσταται σε ποδήλατα και ηλεκτροκίνητα παιδικά οχήματα, απαραίτητα για τη διεξαγωγή του μαθήματος.

Το Π.Κ.Α. δεν είναι ένας παιδότοπος ή μια παιδική χαρά, αλλά ένα διαφορετικό απ' τα συνηθισμένα ανοικτό σχολείο, όπου διδασκόμαστε κυκλοφοριακή αγωγή και οδική ασφάλεια. Η επίσκεψή μας στο Π.Κ.Α. δεν έχει ως σκοπό το παιχνίδι, αλλά τη διεξαγωγή ενός διαφορετικού και ευχάριστου μαθήματος, που αφορά κυρίως τους κανόνες που πρέπει να γνωρίζουμε, ώστε:

- να κινούμαστε σωστά και με ασφάλεια ως πεζοί στους δρόμους της πόλης,
- να κινούμαστε σωστά και με ασφάλεια ως ποδηλάτες, είτε μόνοι μας είτε με τους γονείς μας,
- να συμπεριφερόμαστε σωστά, όταν είμαστε επιβάτες κάποιου οχήματος.

Επιπροσθέτως, βρισκόμαστε για λίγο στη θέση του οδηγού του αυτοκινήτου και του ποδηλάτου, κατά τη δεύτερη επίσκεψη κάθε ηλικιακής ομάδας (1η και 2η ηλικιακή ομάδα) στο Π.Κ.Α. (δηλαδή την 1η και 3η συνολικά επίσκεψη). Σκοπός αυτού είναι να καταλάβουμε πως λειτουργεί ο οδηγός και το όχημα (αυτοκίνητο και ποδήλατο) στο δρόμο, τη δυσκολία του να οδηγεί κάποιος, καθώς και γιατί και πότε κινδυνεύει ο πεζός από τα οχήματα στο δρόμο.

Διδακτικές ενέργειες

Ο εκπαιδευτής εξηγεί το ρόλο του Π.Κ.Α. ως χώρου εκπαίδευσης στην κυκλοφοριακή αγωγή και όχι ως παιδότοπου. Πραγματοποιεί μιά συνοπτική περιγραφή του Π.Κ.Α. και εξηγεί το σκοπό επίσκεψης των μαθητών σ' αυτό, δηλαδή την εκμάθηση των κανόνων οδικής ασφάλειας και κυκλοφοριακής αγωγής με ευχάριστο τρόπο.

Προτεινόμενες ασκήσεις

- Ο εκπαιδευτής καλεί τους μαθητές να εξηγήσουν το ρόλο του Π.Κ.Α. και το σκοπό της επίσκεψής τους σ' αυτό.

Οδηγίες προς τον εκπαιδευτή

- Ο εκπαιδευτής πρέπει να τονίσει στους μαθητές τον εκπαιδευτικό χαρακτήρα του Π.Κ.Α.
- **Προσοχή!** Κατά την **1η επίσκεψη** των μαθητών της **2ης ηλικιακής ομάδας (δηλαδή στην 3η συνολικά επίσκεψη)** ο εκπαιδευτής δεν αναφέρει την ύπαρξη τροχαίου εξοπλισμού στο Π.Κ.Α. διότι τα παιδιά δεν θα τον χρησιμοποιήσουν κατά τη διάρκεια του μαθήματος. Το μάθημά τους επικεντρώνεται στη διδασκαλία κίνησης των πεζών. Η αναφορά στον τροχαίο εξοπλισμό γίνεται στη **2η επίσκεψη της 2ης ηλικιακής ομάδας (δηλαδή στην 4η συνολικά επίσκεψη)**. Υπενθυμίζεται ότι οι διαφοροποιήσεις της καρτέλας που αφορούν το μάθημα της 1ης ηλικιακής ομάδας παρατίθενται στο πεδίο "Ηλικιακός διαχωρισμός".
- Οι μαθητές, στους οποίους γίνεται αναφορά στον τροχαίο εξοπλισμό, πρέπει να κατανοήσουν πολύ καλά ότι δεν επισκέπτονται το Π.Κ.Α. για να μάθουν να οδηγούν. Μπαίνουν στη θέση του οδηγού για να κατανοήσουν τη λειτουργία, τόσο του ποδηλάτου, όσο και του αυτοκινήτου, καθώς και για να μάθουν να κινούνται ως πεζοί με μεγαλύτερη ασφάλεια.

Ηλικιακός διαχωρισμός

- Στην **1η επίσκεψη της 1ης ηλικιακής ομάδας**, η περιγραφή του Π.Κ.Α. περιορίζεται στα βασικότερα δομικά του στοιχεία, δηλαδή το δρόμο, το πεζοδρόμιο και τη διάβαση πεζών, που σίγουρα γνωρίζουν εκ των προτέρων οι μαθητές. Έτσι ο εκπαιδευτής δεν είναι αναγκασμένος να υπεισέλθει σε λεπτομέρειες ορισμών σε τόσο πρώιμο στάδιο. Είναι σκόπιμο όμως να αναφερθεί στα παιδιά ο διαχωρισμός μεταξύ πεζοδρομίου και δρόμου:
  - οι πεζοί περπατούν στο πεζοδρόμιο,
  - τα οχήματα κινούνται στο δρόμο,

  χωρίς περαιτέρω επεξηγήσεις.
- Στην **1η επίσκεψη της 1ης ηλικιακής ομάδας**, δεν γίνεται αναφορά στον τροχαίο εξοπλισμό του Π.Κ.Α., μιας και δεν θα χρησιμοποιηθεί κατά τη διάρκεια του μαθήματος. Οι μαθητές δεν θα βρεθούν στη θέση των οδηγών, ούτε των αυτοκινήτων ούτε των ποδηλάτων.
- Στη **2η επίσκεψη της 1ης ηλικιακής ομάδας**, η περιγραφή του Π.Κ.Α. εμπλουτίζεται και με τα υπόλοιπα δομικά στοιχεία του, πέραν του δρόμου, του πεζοδρομίου και της διάβασης πεζών, που διδάχθηκαν κατά την 1η επίσκεψη της 1ης ηλικιακής ομάδας.
- Τέλος, κατά τη **2η επίσκεψη της 1ης ηλικιακής ομάδας** ο εκπαιδευτής αναφέρει τον τροχαίο εξοπλισμό του Π.Κ.Α., διότι πλέον οι μαθητές θα βρεθούν στη θέση των οδηγών των ποδηλάτων και των ηλεκτροκίνητων οχημάτων κατά τη διάρκεια του μαθήματος. Όμως πρέπει να κατανοήσουν πολύ καλά ότι σκοπός της επίσκεψης στο Π.Κ.Α. δεν είναι να μάθουν να οδηγούν, αλλά να μάθουν να κινούνται ως πεζοί με μεγαλύτερη ασφάλεια.

Σωστή - Λανθασμένη συμπεριφορά

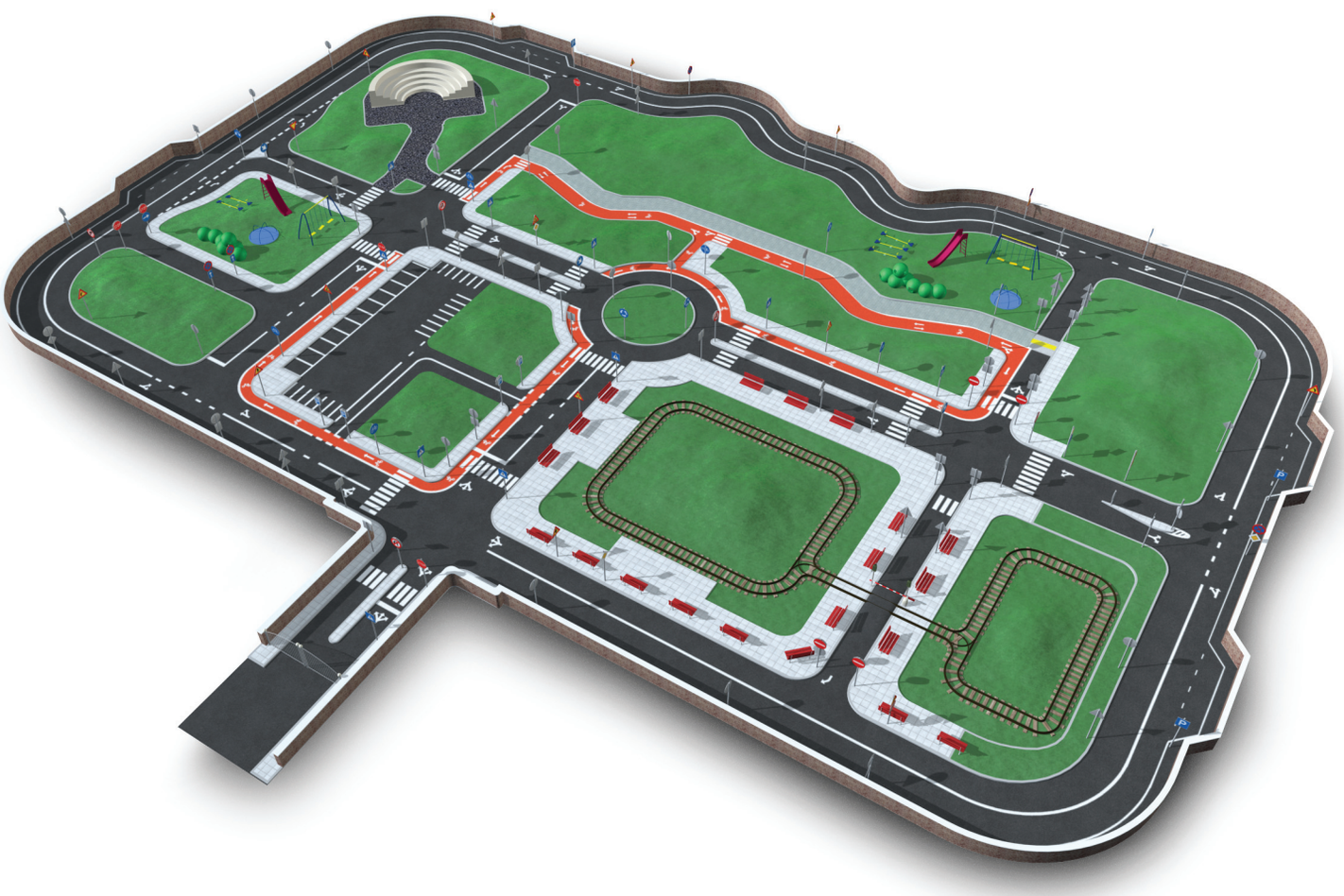
» Το Π.Κ.Α. είναι ένα σχολείο, όπου ήρθαμε να κάνουμε ένα διαφορετικό μάθημα απ' αυτό στην τάξη.
» Πρέπει να ακούσουμε προσεκτικά και ήσυχα αυτά που θα μας διδάξει ο εκπαιδευτής.
» Το Π.Κ.Α. δεν είναι χώρος παιχνιδιού και δεν ήρθαμε για να παίξουμε.

Γνωρίζετε ότι

» το Π.Κ.Α. είναι ιδεατά κατασκευασμένο; Με αρκετά φαρδιά πεζοδρόμια, πλήρως απαλλαγμένα από εμπόδια, με την πρέπουσα οριζόντια και κατακόρυφη σήμανση κ.λπ. Πολλές φορές στο πραγματικό οδικό δίκτυο των πόλεων, οι συνθήκες δεν είναι οι πρέπουσες.
» τα δομικά στοιχεία του Π.Κ.Α. είναι μικρότερων διαστάσεων από τα αντίστοιχα πραγματικά;
» στο Π.Κ.Α. δεν κυκλοφορούν πραγματικά αυτοκίνητα;

Παρατηρήσεις

Προσοχή! Στόχος της επίσκεψης των μαθητών στο Π.Κ.Α. είναι να μάθουνε να κινούνται πρωταρχικά ως **πεζοί με ασφάλεια** και δευτερευόντως ως **ποδηλατιστές**, καθώς και **ως επιβάτες οχημάτων.** Το γεγονός ότι διδάσκονται στοιχεία οριζόντιας και κατακόρυφης σήμανσης, κανόνες που αφορούν τους οδηγούς οχημάτων και το ότι οι μαθητές κατά την 3η και 4η επίσκεψή τους στο Π.Κ.Α. εξασκούνται με τα ηλεκτροκίνητα οχήματα, **δεν** σημαίνει ότι μαθαίνουν να οδηγούν αυτοκίνητο. Αποκτούν τις εν λόγω γνώσεις για να συνειδητοποιήσουν τις δυσκολίες της οδήγησης και, κυρίως, για να κινούνται με μεγαλύτερη ασφάλεια ως πεζοί και ποδηλάτες. Διότι ο πεζός κινείται πιο σωστά, όταν γνωρίζει στοιχεία σήμανσης και κανόνες που αφορούν τα οχήματα. Επίσης πρόκειται και για επένδυση στο μέλλον, δηλαδή να γνωρίσουν οι μαθητές κάποιους σωστούς κανόνες, έχοντάς τους εφόδιο στην ηλικία που θα αποκτήσουν άδεια οδήγησης.

Στόχοι του μαθήματος

Η κατανόηση από τους μαθητές της αναγκαιότητας δημιουργίας κανόνων κυκλοφοριακής αγωγής, της χρησιμότητάς τους και κατ' επέκταση της αναγκαιότητας τήρησής τους.

Κανόνες κυκλοφοριακής αγωγής

Όπως υπάρχουν κανόνες για τη συνύπαρξη των ανθρώπων στην κοινωνία, στην οικογένεια, στο σχολείο, στο παιχνίδι με τους φίλους μας, έτσι υπάρχουν γραπτοί και άγραφοι κανόνες για την αρμονική συνύπαρξη όλων των χρηστών στο δρόμο. Ο δρόμος είναι δημόσιος χώρος, που τον μοιραζόμαστε όλοι. Στο δρόμο κυκλοφορούν αυτοκίνητα, φορτηγά, λεωφορεία, μοτοσικλέτες, ποδήλατα και πεζοί, δηλαδή πολλοί και διαφορετικοί χρήστες. Η αρμονική συνύπαρξη όλων αυτών των χρηστών είναι μια δύσκολη και πολύπλοκη διαδικασία. Για να είναι όμως εφικτή, δηλαδή για να κινούμαστε με ασφάλεια και χωρίς προβλήματα όλοι οι χρήστες, η Πολιτεία έχει θεσπίσει ορισμένους κανόνες. Οι κανόνες αυτοί είναι συγκεντρωμένοι σε βιβλίο και αποτελούν τον **Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας** (Κ.Ο.Κ.). Ο Κ.Ο.Κ. υποδεικνύει τη σωστή συμπεριφορά των οδηγών οχημάτων, μηχανοκίνητων δικύκλων, ποδηλάτων καθώς και των πεζών. Επίσης περιλαμβάνει τις πινακίδες σήμανσης στις οποίες πρέπει να υπακούμε οι διάφοροι χρήστες, καθώς και τις κυρώσεις που επιβάλλονται στους παραβάτες, αλλά και τους σχετικούς κανόνες για τον εξοπλισμό των οχημάτων. **Όλοι οι χρήστες του δρόμου είμαστε υποχρεωμένοι να σεβόμαστε και να τηρούμε τον Κ.Ο.Κ., ώστε να αποφεύγονται τα οδικά ατυχήματα.** Το να σεβόμαστε τον Κ.Ο.Κ. σημαίνει ότι σεβόμαστε, τόσο τον εαυτό μας όσο και τους άλλους χρήστες, και δεν θέτουμε τη ζωή τους σε κίνδυνο.

Είναι γεγονός ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των ατυχημάτων, δηλαδή 9 στα 10 ατυχήματα, οφείλεται στην ανθρώπινη συμπεριφορά και όχι σε τεχνικές βλάβες των οχημάτων ή σε κακή κατάσταση του οδοστρώματος, ούτε σε άσχημες περιβαλλοντικές συνθήκες. Η κυριότερη δηλαδή αιτία είναι η παραβίαση κανόνων του Κ.Ο.Κ. από οδηγούς, ποδηλάτες και πεζούς.

Εκτός όμως από τον γραπτό Κ.Ο.Κ. υπάρχουν και άγραφοι κανόνες, απαραίτητοι για την αρμονική συνύπαρξή μας στο δρόμο. Σ' αυτούς περιλαμβάνεται η υποχρέωσή μας να αντιμετωπίζουμε τους υπόλοιπους

Διδακτικές ενέργειες

Ο εκπαιδευτής περιγράφει τη δομή του συστήματος κυκλοφορίας, δηλαδή το δρόμο και τις διάφορες κατηγορίες των χρηστών. Εξηγεί την αναγκαιότητα θέσπισης των γραπτών (Κ.Ο.Κ.) και των άγραφων κανόνων κυκλοφοριακής αγωγής και τη χρησιμότητάς τους.

Προτεινόμενες ασκήσεις

Οι ασκήσεις - ερωτήσεις στοχεύουν στο να καταλάβει ο εκπαιδευτής, εάν οι μαθητές κατανόησαν τα στοιχεία της θεωρίας.

- Ο εκπαιδευτής καλεί τους μαθητές να εξηγήσουν τι θα συνέβαινε, εάν δεν υπήρχε ο Κ.Ο.Κ.
- Ο εκπαιδευτής ρωτά τους μαθητές για ποιο λόγο θεσπίστηκε ο Κώδικας Οδικής Κυκλοφορίας (Κ.Ο.Κ.) και ποια η χρησιμότητά του.
- Ο εκπαιδευτής καλεί τους μαθητές να εξηγήσουν τι σημαίνει σεβασμός προς τον ίδιο μας τον εαυτό και τους υπόλοιπους χρήστες, όσον αφορά στο σύστημα οδικής κυκλοφορίας.

Οδηγίες προς τον εκπαιδευτή

- Για να γίνουν πιο κατανοητοί οι κανόνες του Κ.Ο.Κ., μπορούν να αναφερθούν κάποιοι συνοπτικά, όπως:
  - ο δρόμος προορίζεται για όλα τα οχήματα (αυτοκίνητα, λεωφορεία, φορτηγά, μοτοσικλέτες κλπ),
  - το πεζοδρόμιο προορίζεται για τους πεζούς,
  - πρέπει να οδηγούμε στη δεξιά πλευρά του δρόμου, κλπ.
- Στο σημείο της παρουσίασης που ο εκπαιδευτής αναφέρει τον όρο οδικό ατύχημα, ρωτά τους μαθητές αν γνωρίζουν τι σημαίνει. Αν δεν το γνωρίζουν, τότε τους δίδει τον ορισμό: "Οδικό ή τροχαίο ατύχημα ονομάζεται το ατύχημα που συμβαίνει στο σύστημα κυκλοφορίας μεταξύ των διαφόρων χρηστών, δηλαδή μεταξύ των οχημάτων (ποδηλάτων, αυτοκινήτων, μοτοσικλετών, φορτηγών κ.λπ.) ή των πεζών. Οι εμπλεκόμενοι άνθρωποι στο ατύχημα που μπορεί να τραυματιστούν ελαφρά ή πιο βαριά, ή ακόμη και να χάσουν τη ζωή τους, ονομάζονται θύματα".
- Ο μαθητής πρέπει να καταλάβει ότι δεν αρκεί ο ίδιος να τηρεί τον Κ.Ο.Κ. για να είναι προστατευμένος και να κινείται με ασφάλεια. Πρέπει και όλοι οι υπόλοιποι χρήστες να κάνουν το ίδιο, δηλαδή να τηρούν τον Κ.Ο.Κ. Υπάρχει πάντα το ενδεχόμενο να εμπλακούμε σε τροχαίο ατύχημα, εάν κάποιος άλλος χρήστης παραβιάσει κάποιον κανόνα.
- Ο εκπαιδευτής πρέπει να επιμείνει ιδιαίτερα στους άγραφους - "ηθικούς" κανόνες, που διευκολύνουν τις κινήσεις όλων των χρηστών, ώστε να γίνουν συνείδηση των παιδιών.

Ηλικιακός διαχωρισμός

- Στα παιδιά της **1ης ηλικιακής ομάδας δεν** διδάσκεται η πρόβλεψη λαθών των υπολοίπων χρηστών του δρόμου, **ούτε κατά την 1η, ούτε κατά τη 2η επίσκεψή τους** στο Π.Κ.Α.
- Ο εκπαιδευτής δεν παραβλέπει όμως στα παιδιά **της 1ης ηλικιακής ομάδας κατά την 1η και τη 2η επίσκεψή τους** να τονίσει τη θεώρηση των υπόλοιπων χρηστών ως πιθανών παραβατών.
- **επεξήγηση**

  Είναι γεγονός ότι η ικανότητα πρόβλεψης των ενδεχόμενων λαθών των χρηστών του οδικού συστήματος απαιτεί μεγάλη εμπειρία και είναι δύσκολο να πραγματοποιηθεί από τα πολύ μικρά παιδιά. Για το λόγο αυτό η πρόβλεψη των λαθών διδάσκεται μόνο στα παιδιά της 2ης ηλικιακής ομάδας.

χρήστες του δρόμου ως εν δυνάμει (πιθανούς) παραβάτες, δηλαδή ως χρήστες που ενδεχομένως δεν τηρήσουν κάποιον κανονισμό του Κ.Ο.Κ. Συνεπώς, πρέπει να παρατηρούμε την οδηγική συμπεριφορά των λοιπών χρηστών με στόχο να προβλέπουμε τα ενδεχόμενα λάθη τους.

Επίσης πολύ σημαντική είναι η αρχή της **υποχωρητικής οδήγησης ή χρήσης του δρόμου** Η κίνηση που συνοδεύεται από **ευγένεια και σεβασμό** προς τους υπόλοιπους χρήστες διευκολύνει την κυκλοφορία και μας προστατεύει από οδικά ατυχήματα. Σεβασμός προς τους άλλους σημαίνει ότι προσέχουμε και για τη δική μας ασφάλεια.

Σωστή - Λανθασμένη συμπεριφορά

- Οι κανόνες κυκλοφορίας αφορούν όλες τις κατηγορίες χρηστών του συστήματος κυκλοφορίας. Όλοι οι χρήστες πρέπει να σεβόμαστε και να τηρούμε τον Κ.Ο.Κ.
- Πρέπει να αναρωτιόμαστε πάντα: ''εάν κάνω κάτι, αυτό δημιουργεί κίνδυνο για μένα ή για τους άλλους;''
- Όλοι έχουμε ένα ''ρόλο'' να παίξουμε στο δρόμο και με τη συμπεριφορά μας μπορούμε να καταστήσουμε τις μετακινήσεις μας περισσότερο ή λιγότερο ασφαλείς. Πρέπει να λέμε στον εαυτό μας: ''Η ασφάλεια όλων εξαρτάται και από εμένα!''
- Πρέπει πάντα με τη συμπεριφορά μας να διευκολύνουμε την κίνηση των υπόλοιπων χρηστών του δρόμου.
- Πρέπει πάντοτε να διατηρούμε την ψυχραιμία μας στο δρόμο, ό,τι και αν συμβεί. Ακόμη κι αν πέσουμε θύματα οδικού ατυχήματος, δεν πρέπει να πανικοβληθούμε!
- Δεν πρέπει να είμαστε εκνευρισμένοι ή να βιαζόμαστε όταν κινούμαστε, διότι τότε μπορεί να παραβιάσουμε κάποιον από τους κανόνες οδικής κυκλοφορίας και πιθανόν να εμπλακούμε σε οδικό ατύχημα.

Γνωρίζετε ότι

- μπορεί να βρεθούμε αντιμέτωποι με κινδύνους που δεν περιμένουμε; Γι' αυτό πρέπει να είμαστε πάντα προσεκτικοί.
- τα παιδιά συμμετέχουν επίσης στην κυκλοφορία, γι' αυτό πρέπει να μάθουν και να εφαρμόζουν τους κανόνες οδικής κυκλοφορίας που τα αφορούν;
- παραβίαση των κανόνων οδικής κυκλοφορίας σημαίνει, πολύ πιθανόν, πρόκληση ατυχήματος;
- με συνετή οδήγηση και εφαρμογή των κανόνων του Κ.Ο.Κ. πολλά ατυχήματα θα μπορούσαν να είχαν αποφευχθεί;

Παρατηρήσεις

Με τη διδασκαλία της κυκλοφοριακής αγωγής στα παιδιά, από την ηλικία κατά την οποία διαμορφώνεται ο χαρακτήρας και η προσωπικότητά τους, και κατά συνέπεια με την υιοθέτηση σωστής οδικής συμπεριφοράς, τα τροχαία ατυχήματα θα μειωθούν στο μέλλον.
Η τήρηση των κανόνων του Κ.Ο.Κ. καθιστά τους μαθητές ευσυνείδητους και υπεύθυνους πολίτες.

Στόχοι του μαθήματος

Η εκμάθηση από τους μαθητές της οριζόντιας και κατακόρυφης σήμανσης και της χρησιμότητάς της.

Οριζόντια και κατακόρυφη οδική σήμανση

Η κατακόρυφη οδική σήμανση περιλαμβάνει τις πινακίδες σήμανσης (τα σήματα) που υπάρχουν τοποθετημένες στο δρόμο και τους φωτεινούς σηματοδότες (φανάρια). Η οριζόντια σήμανση αποτελείται από τις διαγραμμίσεις, τα βέλη κατεύθυνσης, τις διαβάσεις των πεζών, τα γραφήματα και οποιοδήποτε άλλο στοιχείο είναι σχεδιασμένο κάτω στο δρόμο.
Η ερμηνεία κάθε πινακίδας σήμανσης, αλλά και κάθε στοιχείου της οριζόντιας σήμανσης περιλαμβάνεται στον Κ.Ο.Κ.
Η σήμανση δημιουργήθηκε για να κατευθύνει τους χρήστες του δρόμου, κυρίως τους οδηγούς οχημάτων, έχει απλή μορφή και κωδικοποιείται με τρόπο τέτοιο, ώστε να γίνεται κατανοητή από όλους και να μπορεί να απομνημονεύεται εύκολα.
Τέλος, η οριζόντια και η κατακόρυφη σήμανση έχουν την ίδια βαρύτητα και η μία ενισχύει και συμπληρώνει την ύπαρξη της άλλης. Για παράδειγμα, όπου υπάρχει κατακόρυφη σήμανση STOP (Ρ-2), πρέπει να υπάρχει και η οριζόντια σήμανση της γραμμής STOP στο οδόστρωμα. Όπου υπάρχει διάβαση πεζών, πρέπει να τοποθετείται και η κατάλληλη πινακίδα σήμανσης της οικογένειας "πληροφορία" (Π-21), που πληροφορεί για την ύπαρξη της διάβασης στη συγκεκριμένη θέση.

Τα κυριότερα στοιχεία **οριζόντιας σήμανσης** είναι:
Παράλληλες άσπρες παχιές γραμμές: διάβαση πεζών (τύπου ζέβρας).
Συνεχής άσπρη γραμμή: απαγορεύει την είσοδο οχημάτων σε διπλανή λωρίδα κυκλοφορίας.
Διακεκομμένη άσπρη γραμμή: επιτρέπει την είσοδο οχημάτων σε διπλανή λωρίδα κυκλοφορίας.
Βέλη κατεύθυνσης: υποδεικνύουν την κατεύθυνση της κίνησης των οχημάτων ή των ποδηλάτων (όταν βρίσκονται στον ποδηλατόδρομο).
Άσπρη γραμμή STOP: υποδεικνύει την υποχρεωτική θέση για στάση των οχημάτων.
Γράφημα ποδηλάτου: υποδεικνύει την ποδηλατολωρίδα ή τον ποδηλατόδρομο, δηλαδή το χώρο αποκλειστικής κίνησης ποδηλάτου.

Διδακτικές ενέργειες

Ο εκπαιδευτής εξηγεί τους ορισμούς της οριζόντιας και κατακόρυφης σήμανσης, δίδοντας ταυτόχρονα ορισμένα παραδείγματα. Στη συνέχεια εξηγεί τη σημασία των χρωμάτων και των σχημάτων στις πινακίδες σήμανσης, αναφέροντας τις 4 μεγάλες οικογένειες σημάτων και την ερμηνεία τους. Το μάθημα συνεχίζεται με την επεξήγηση των κυριότερων στοιχείων οριζόντιας σήμανσης.

Προτεινόμενες ασκήσεις

- Ο εκπαιδευτής κάνει επαναληπτικές ερωτήσεις στους μαθητές, που αφορούν την οριζόντια και κατακόρυφη σήμανση.
- Ο εκπαιδευτής περιγράφει διάφορες συνθήκες και καταστάσεις κυκλοφορίας. Οι μαθητές υποδεικνύουν την οικογένεια των πινακίδων που πρέπει να τοποθετηθούν σε κάθε περίπτωση, συσχετίζοντας κάθε κατάσταση με την ερμηνεία των πινακίδων. Π.χ. όταν στο δρόμο ακολουθούν απότομες στροφές, πρέπει να τοποθετηθεί πινακίδα της οικογένειας "προσοχή κίνδυνος".

Οδηγίες προς τον εκπαιδευτή

Ο εκπαιδευτής πρέπει να βεβαιωθεί ότι οι μαθητές έχουν αφομοιώσει τη σημασία - ερμηνεία των κυριότερων οικογενειών των πινακίδων σήμανσης, καθώς και της κυριότερης οριζόντιας σήμανσης.

Ηλικιακός διαχωρισμός

- Ο εκπαιδευτής **δεν** αναφέρεται στα παιδιά της **1ης ηλικιακής ομάδας, ούτε στην 1η ούτε στη 2η επίσκεψή τους,** στον όρο οριζόντια και κατακόρυφη σήμανση, λόγω δυσκολίας κατανόησης της επεξήγησής του. Τους εξηγεί ότι υπάρχουν πινακίδες σήμανσης καθώς και "σήματα" που είναι σχεδιασμένα στο δρόμο.
- **Στην 1η επίσκεψη της 1ης ηλικιακής ομάδας**, ο εκπαιδευτής διδάσκει όλα τα θέματα της κατακόρυφης σήμανσης, δηλαδή και τις τέσσερις (4) οικογένειες σημάτων. Όμως, η αναφορά του στην οριζόντια σήμανση είναι περιορισμένη στα βασικότερα στοιχεία, των οποίων η γνώση είναι απαραίτητη για την ασφαλή κίνηση των πεζών. Δηλαδή, στη διάβαση ζέβρα των πεζών και τα βέλη κατεύθυνσης των οχημάτων.
- **Στη 2η επίσκεψη της 1ης ηλικιακής ομάδας** ο εκπαιδευτής διδάσκει πλέον και τα υπόλοιπα στοιχεία της οριζόντιας σήμανσης, δηλαδή όλα αυτά που αναφέρονται στην καρτέλα.
- Τέλος, στα παιδιά της **1ης ηλικιακής ομάδας**, δεν γίνεται καμία αναφορά στη σύνδεση - συσχέτιση ανάμεσα στην οριζόντια και κατακόρυφη σήμανση, ούτε στην 1η ούτε στη 2η επίσκεψή τους.

επεξήγηση

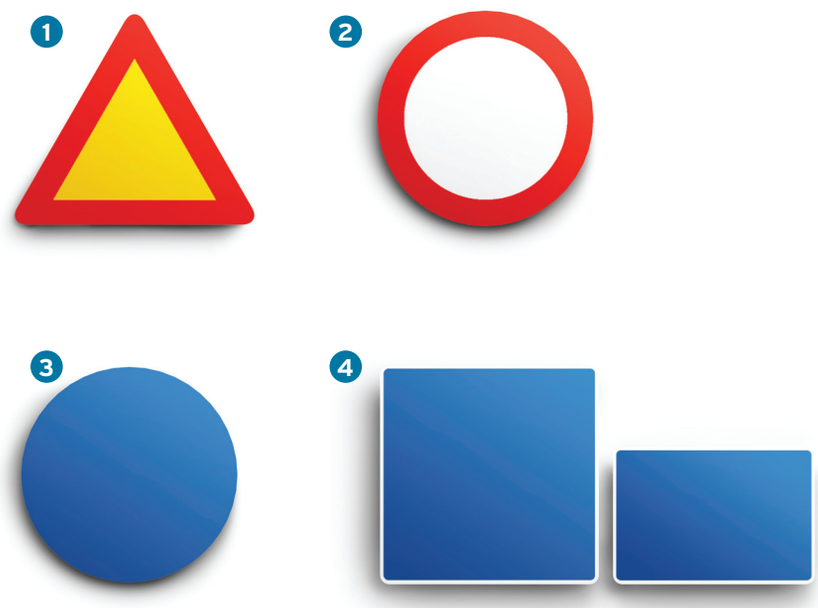
Η οριζόντια και κατακόρυφη σήμανση συσχετίζονται άμεσα μεταξύ τους και αλληλοσυμπληρώνονται. Τα χαρακτηριστικότερα παραδείγματα αυτής της σύνδεσης είναι:

- στα σημεία που υπάρχει η κατακόρυφη σήμανση της "Υποχρεωτικής Διακοπής Πορείας (STOP)" (Ρ-2) ή φωτεινός σηματοδότης, πρέπει να υπάρχει η οριζόντια κατά πλάτος (εγκάρσια) διαγράμμιση της "Υποχρεωτικής Διακοπής Πορείας (STOP)" . Η λέξη "STOP" μπορεί να αναγράφεται επί του οδοστρώματος προ της εν λόγω διαγράμμισης.
- στα σημεία που υπάρχει η κατακόρυφη σήμανση της "Υποχρεωτικής παραχώρησης προτεραιότητας" (Ρ-1), πρέπει να υπάρχει η οριζόντια κατά πλάτος (εγκάρσια) σήμανση διακεκομμένης γραμμής επί του πλάτους μίας ή περισσοτέρων λωρίδων κυκλοφορίας. Μπροστά από μία τέτοια διαγράμμιση μπορεί να σημειωθεί επί του οδοστρώματος, για να συμβολίζει την πινακίδα Ρ-1, μεγάλο τρίγωνο με τη μία πλευρά παράλληλη προς τη διαγράμμιση και την απέναντι αυτής κορυφή προς τον υποχρεούμενο να παραχωρήσει προτεραιότητα. Η διακεκομμένη γραμμή μπορεί να αντικατασταθεί με τρίγωνα σημειούμενα το ένα κοντά στο άλλο επί του οδοστρώματος, με τις κορυφές τους προς τον οδηγό, ο οποίος υποχρεούται να παραχωρήσει προτεραιότητα.
- στα σημεία που υπάρχει η οριζόντια σήμανση των ραβδώσεων μεγάλου πλάτους παράλληλα προς τον άξονα του οδοστρώματος, οι οποίες καθορίζουν τη διάβαση πεζών (ZEBRA), πρέπει να τοποθετείται και η κατακόρυφη σήμανση Π-21 που πληροφορεί για την ύπαρξη της διάβασης στη συγκεκριμένη θέση.

Η πρώτη μνεία της σύνδεσης - συσχέτισης ανάμεσα στην οριζόντια και κατακόρυφη σήμανση γίνεται αργότερα, στα παιδιά της 2ης ηλικιακής ομάδας, μέσα από τα απλά παραδείγματα του πεδίου "Οριζόντια και κατακόρυφη οδική σήμανση".

Γράφημα πεζού:
υποδεικνύει τον πεζόδρομο, δηλαδή το χώρο αποκλειστικής κίνησης των πεζών.

Υπάρχουν τέσσερις (4) μεγάλες οικογένειες **κατακόρυφης σήμανσης**:
Προσοχή κίνδυνος: 1
είναι τριγωνικές με κίτρινο φόντο και κόκκινο περίγραμμα. Μας προειδοποιούν για κάποιον κίνδυνο.
Απαγόρευση (δεν μπορούμε): 2
είναι στρογγυλές με άσπρο ή κόκκινο φόντο και κόκκινο περίγραμμα. Μας απαγορεύουν να κάνουμε κάτι.
Υποχρέωση (πρέπει): 3
είναι στρογγυλές με μπλε φόντο. Μας υποχρεώνουν να κάνουμε κάτι.
Πληροφορία: 4
είναι τετράγωνες ή ορθογώνιες με μπλε φόντο. Μας πληροφορούν για κάτι, συνήθως για κατευθύνσεις.

Σωστή - Λανθασμένη συμπεριφορά

- Πρέπει να γνωρίζουμε την ερμηνεία, τόσο των σημάτων όσο και των στοιχείων της οριζόντιας σήμανσης.
- Πρέπει να σεβόμαστε την κατακόρυφη και την οριζόντια σήμανση.

Γνωρίζετε ότι

- πολλές φορές τα σήματα κρύβονται πίσω από κλαδιά δέντρων ή άλλα εμπόδια και δεν είναι ορατά; Για το λόγο αυτό, οδηγοί και πεζοί πρέπει να είναι πολύ προσεκτικοί και να προσπαθούν να διακρίνουν τα σήματα μέσα από τα φύλλα των δέντρων. Αυτό μπορούν να το καταφέρουν βέβαια καλύτερα οι πεζοί, οι οποίοι μπορούν να πλησιάσουν πιο κοντά στις πινακίδες σήμανσης.
- ορισμένες φορές η διαγράμμιση της διάβασης μπορεί να έχει σβηστεί από το οδόστρωμα; Σ' αυτή την περίπτωση μπορούμε να εντοπίσουμε τη θέση της διάβασης από την πινακίδα σήμανσης της οικογένειας "πληροφορία" (Π-21), που πληροφορεί για την ύπαρξη της διάβασης στη συγκεκριμένη θέση.

Παρατηρήσεις

Το σύστημα της οριζόντιας και κατακόρυφης σήμανσης, με τη χρήση απλών και τυποποιημένων συμβόλων, είναι σχεδόν ίδιο σε παγκόσμια κλίμακα. Έτσι, έχει θεσπιστεί ένας διεθνής κώδικας επικοινωνίας μεταξύ οδηγών, πεζών και αρμόδιων αρχών.

Στόχοι του μαθήματος

Η κατανόηση από τους μαθητές της ύπαρξης διαφορετικών δρόμων (οδών) και κυρίως η κατανόηση της διαφορετικής λειτουργίας τους.

Γενικά

Οι δρόμοι (οδοί) που απαρτίζουν το οδικό δίκτυο των πόλεων είναι διαφορετικοί μεταξύ τους. Διαχωρίζονται γενικά σε μικρούς και μεγάλους δρόμους.

1 Οι μικροί δρόμοι χαρακτηρίζονται από μικρή κυκλοφορία (λίγα οχήματα), χαμηλή ταχύτητα οχημάτων, μικρό πλάτος οδοστρώματος και συνήθως φαρδύ πεζοδρόμιο. Είναι δηλαδή ήσυχοι και αρκετά ασφαλείς δρόμοι, διότι συνήθως κρύβουν λίγους κινδύνους για εμάς τους πεζούς.

2 Αντιθέτως, τα χαρακτηριστικά των μεγάλων δρόμων είναι ότι υπάρχει μεγάλη κυκλοφορία (πολλά οχήματα), τα οχήματα κινούνται με μεγάλη ταχύτητα, το οδόστρωμα είναι φαρδύ, ενώ το πεζοδρόμιο στενό. Πρόκειται δηλαδή για δρόμους, όπου οι πεζοί πρέπει να κινούμαστε προσεκτικά. Επίσης, υπάρχουν δρόμοι που προορίζονται αποκλειστικά και μόνον για την κίνηση ορισμένων χρηστών και οι υπόλοιποι χρήστες απαγορεύεται να κινούνται σ' αυτές. Τέτοια παραδείγματα αποτελούν:

- ο **πεζόδρομος**, που προορίζεται μόνο για τους **πεζούς**,
- ο **ποδηλατόδρομος και η ποδηλατολωρίδα**, που προορίζονται μόνο για τους **ποδηλατιστές**,
- η **λεωφορειολωρίδα**, που προορίζεται μόνο για τα **λεωφορεία** κλπ.

Τέλος, υπάρχει ένας τύπος ήσυχου δρόμου, που μοιάζει αρκετά με πεζόδρομο, επειδή δεν έχει πεζοδρόμια, αλλά κατασκευάζεται συνήθως από ειδικούς κυβόλιθους. Στο δρόμο όμως αυτό επιτρέπεται η κίνηση όλων των κατηγοριών των χρηστών: πεζών, ποδηλατιστών, δικυκλιστών, οδηγών αυτοκινήτων κ.λπ., καθώς και η στάθμευση. Πεζοί και οχήματα κινούνται προσεκτικά στον ίδιο χώρο. Επιπροσθέτως, τα οχήματα κινούνται με πολύ μικρές ταχύτητες. Η μέγιστη επιτρεπόμενη ταχύτητα είναι τα 15 χλμ/ώρα.

3 Ο δρόμος αυτός ονομάζεται "δρόμος ήπιας κυκλοφορίας" ή ημιπεζόδρομος. Αυτός ο τύπος του δρόμου απαντάται συνήθως σε περιοχές κατοικίας και πάντα προτεραιότητα έχουν οι ευάλωτοι χρήστες του δρόμου, δηλαδή οι πεζοί και οι ποδηλατιστές.

Διδακτικές ενέργειες

Ο εκπαιδευτής αναφέρει το διαχωρισμό των δρόμων στους διάφορους τύπους, εξηγώντας τα κυριότερα χαρακτηριστικά τους. Σκόπιμο είναι, για καλύτερη κατανόηση, να αναφέρει κάποιους χαρακτηριστικούς δρόμους της πόλης, ως παραδείγματα σε κάθε τύπο. Επίσης, ο εκπαιδευτής κάνει την αντιπαράθεση μεταξύ των εσωτερικών δρόμων του Π.Κ.Α., που χαρακτηρίζονται μικροί δρόμοι, με τον περιφερειακό του Π.Κ.Α., που αποτελεί ένα δρόμο ταχείας κυκλοφορίας.

Προτεινόμενες ασκήσεις

Ο εκπαιδευτής με ερωτήσεις προσπαθεί να διαπιστώσει, εάν οι ορισμοί μικρού και μεγάλου δρόμου έγιναν κατανοητοί από τους μαθητές:

- Ο εκπαιδευτής καλεί τους μαθητές να του εξηγήσουν, εάν ο δρόμος μπροστά από το σπίτι και το σχολείο τους είναι μικρός ή μεγάλος και γιατί.
- Ο εκπαιδευτής ζητά από τους μαθητές να ονομάσουν δρόμους της πόλης τους που θεωρούν ότι είναι μεγάλοι και άλλοι που είναι μικροί, δρόμοι αποκλειστικής χρήσης ή δρόμοι ήπιας κυκλοφορίας (εάν υπάρχουν στην πόλη τους) δικαιολογώντας την απάντησή τους.

Οδηγίες προς τον εκπαιδευτή

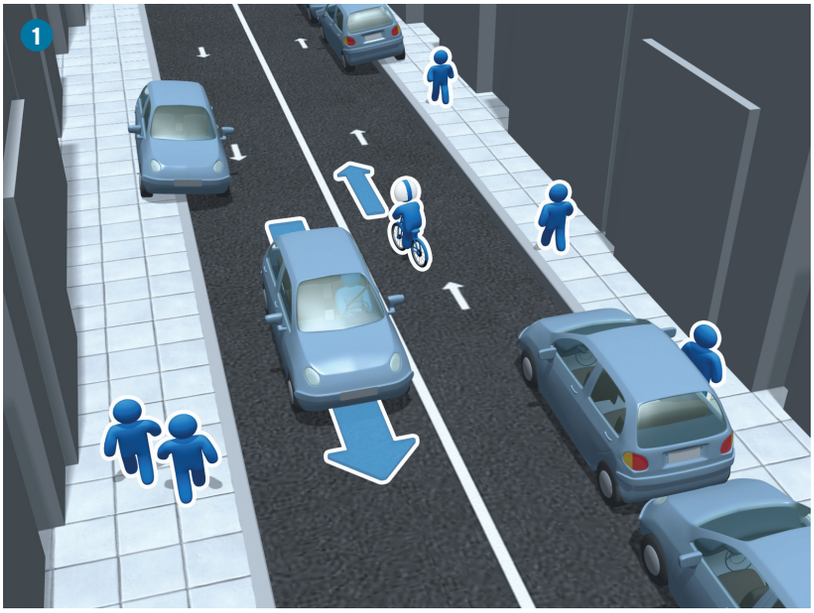
- Ο εκπαιδευτής πρέπει να τονίσει στους μαθητές τη διαφοροποίηση της επικινδυνότητας των δρόμων σε σχέση με τα χαρακτηριστικά τους.
- Προσοχή! Οι μαθητές **δεν** πρέπει να θεωρήσουν ότι σε ένα μικρό δρόμο, σ' έναν πεζόδρομο ή σ' ένα δρόμο ήπιας κυκλοφορίας είναι απολύτως ασφαλείς. Ο εκπαιδευτής πρέπει να τονίσει ότι και σε αυτή την περίπτωση, όπως και πάντοτε, πρέπει να είναι πολύ προσεκτικοί, διότι κινδυνεύουν από χρήστες που δεν τηρούν τις διατάξεις του Κ.Ο.Κ.

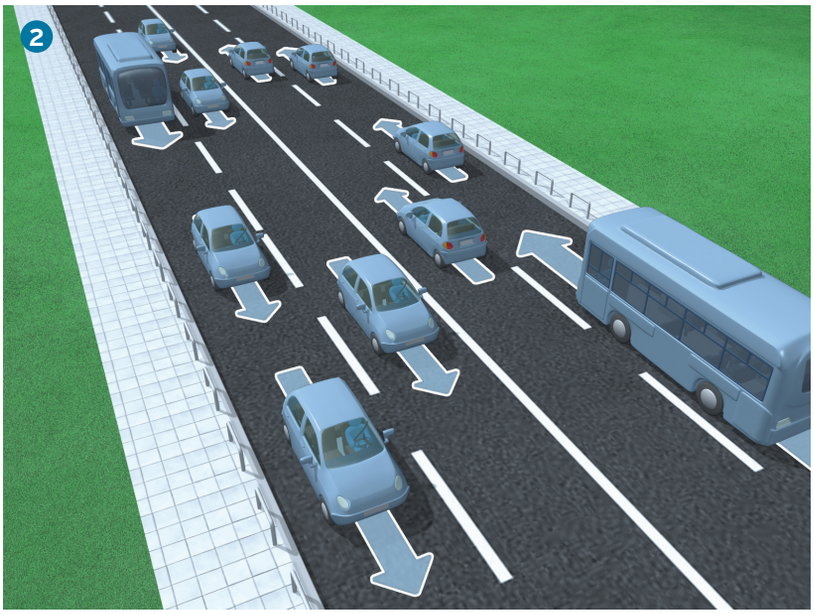
Ηλικιακός διαχωρισμός

- Στην **1η επίσκεψη της 1ης ηλικιακής ομάδας** δεν παρουσιάζεται η συγκεκριμένη καρτέλα.
- Στη **2η επίσκεψη της 1ης ηλικιακής ομάδας**, διδάσκονται οι κατηγορίες των μικρών και μεγάλων δρόμων, οι διαφορές τους, καθώς και οι δρόμοι αποκλειστικής χρήσης. Επειδή οι μικροί μαθητές της 1ης ηλικιακής ομάδας ενδεχομένως να μην γνωρίζουν ονόματα δρόμων της πόλης τους, ο εκπαιδευτής χρησιμοποιεί παραδείγματα δρόμων κοντά σε γνωστές σ' αυτούς χρήσεις γης (π.χ. την πλατεία, το σχολείο τους κ.λπ.), χωρίς να ονοματίζει τους δρόμους, για να εξηγήσει τη διαφορά μικρών και μεγάλων δρόμων.
- Εάν υπάρχουν δρόμοι ήπιας κυκλοφορίας στην πόλη, τότε αυτοί διδάσκονται κατά τη **2η επίσκεψη της 1ης ηλικιακής ομάδας**. Εάν όμως δεν υπάρχει αυτός ο τύπος δρόμου, τότε δεν διδάσκεται κατά τη **2η επίσκεψη της 1ης ηλικιακής ομάδας**, διότι θεωρείται αρκετά δύσκολη η κατανόησή του, αλλά είναι σκόπιμο να αναφερθεί μόνο στα παιδιά της **2ης ηλικιακής ομάδας (3η και 4η συνολικά επίσκεψη).**

Σωστή - Λανθασμένη συμπεριφορά

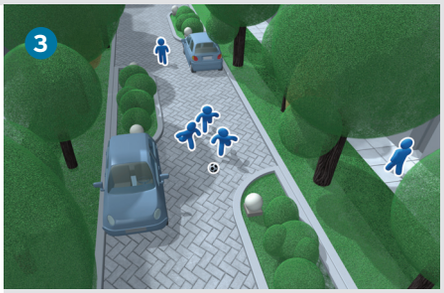
- Σε όλους τους τύπους των δρόμων πρέπει να κυκλοφορούμε πολύ προσεκτικά.
- Όταν κινούμαστε ως πεζοί, πρέπει να διαλέγουμε πεζοδρόμους, μικρούς- ήσυχους δρόμους και δρόμους ήπιας κυκλοφορίας για τις διαδρομές μας, αλλιώς να προσέχουμε πολύ.
- Όταν κινούμαστε ως ποδηλατιστές, πρέπει να διαλέγουμε ποδηλατοδρόμους, ποδηλατολωρίδες, μικρούς- ήσυχους δρόμους και δρόμους ήπιας κυκλοφορίας για τις διαδρομές μας, αλλιώς να προσέχουμε πολύ.
- Δεν πρέπει να κινούμαστε σε μεγάλους δρόμους ταχείας κυκλοφορίας. Αν αυτό δε γίνεται, πρέπει πάντα να συνοδευόμαστε από κάποιον ενήλικα.
- Δεν πρέπει ποτέ να κάνουμε ποδήλατο στους μεγάλους δρόμους ταχείας κυκλοφορίας, αν δεν υπάρχει ποδηλατόδρομος ή ποδηλατολωρίδα.

Γνωρίζετε ότι

- σε κανέναν τύπο δρόμου δεν είμαστε 100% ασφαλείς; Ούτε καν οι πεζοί στον πεζόδρομο! Πρέπει να προσέχουμε πάντοτε!
- ορισμένες φορές, κάποιοι οδηγοί των οχημάτων τρέχουν με μεγαλύτερες ταχύτητες από αυτές που πρέπει, ακόμα και στους μικρούς δρόμους; Πρέπει να προσέχουμε!

Παρατηρήσεις

Ελάχιστες ελληνικές πόλεις διαθέτουν δρόμους ήπιας κυκλοφορίας, συνεπώς οι περισσότεροι μαθητές δεν έχουν δει και δεν γνωρίζουν αυτόν τον τύπο δρόμων. Απαιτείται καλή περιγραφή όταν παρουσιάζονται.

Στόχοι του μαθήματος

Η κατανόηση της επικινδυνότητας της πεζής κίνησης και η πρώτη επαφή των μαθητών με τους βασικούς κανόνες κίνησης των πεζών για κυκλοφορία χωρίς κίνδυνο.

Διδακτικές ενέργειες

Ο εκπαιδευτής εξηγεί στους μαθητές τον κίνδυνο που διατρέχουν οι πεζοί κατά την κίνησή τους και στη συνέχεια αναφέρει τους βασικούς κανόνες που πρέπει να τηρούν οι πεζοί για να κινούνται με ασφάλεια. Επίσης, δίνει έμφαση στη σωστή και λανθασμένη συμπεριφορά, καθώς και στις πληροφορίες του πεδίου "Γνωρίζετε ότι".

Βασικοί κανόνες κυκλοφορίας πεζών

Πεζός είναι ο άνθρωπος που κινείται στο οδικό δίκτυο χωρίς να επιβαίνει σε κάποιο όχημα, μηχανοκίνητο ή μη. Πεζοί θεωρούνται και τα άτομα μειωμένης κινητικής ικανότητας, που μετακινούνται με αναπηρικό καροτσάκι με ταχύτητα πεζού. Οι πεζοί είναι οι πιο ευάλωτοι χρήστες του δρόμου, δηλαδή κινδυνεύουν περισσότερο από όλους όσους κινούνται στο οδικό δίκτυο, διότι δεν προστατεύονται από τίποτα (δεν φορούν κάτι για προστασία). Η εμπλοκή του πεζού σε τροχαίο ατύχημα συνεπάγεται αυξημένη πιθανότητα σοβαρού τραυματισμού ή ακόμη και θανάτου του. Χαρακτηριστικό είναι ότι στους 100 νεκρούς απ' όλες τις κατηγορίες των χρηστών, οι 24 είναι πεζοί. Για το λόγο αυτό πρέπει πάντοτε να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί.

Υπάρχουν κανόνες στον Κ.Ο.Κ. που αφορούν τους πεζούς και πρέπει **πάντοτε** να τους τηρούνε. Όταν, λοιπόν, περπατούμε πρέπει πάντοτε να χρησιμοποιούμε το πεζοδρόμιο και τους πεζοδρόμους για την κίνησή μας. Αυτά είναι τα πιο ασφαλή μέρη κίνησης για τους πεζούς. Όταν στο δρόμο δεν υπάρχουν πεζοδρόμια, τότε πρέπει να περπατούμε στην αριστερή πλευρά του, αντίθετα δηλαδή από την κατεύθυνση κίνησης των οχημάτων, για να είμαστε σε θέση να βλέπουμε τα οχήματα και να μπορούμε να προστατευθούμε, εάν αντιληφθούμε κάποια επικίνδυνη κίνηση. Όταν ένα άτομο η μια ομάδα ατόμων εμποδίζει την κίνησή μας στο πεζοδρόμιο, τότε τους προσπερνούμε χωρίς να κατεβούμε από το πεζοδρόμιο.

Η διάσχιση ενός δρόμου πρέπει να πραγματοποιείται απαραίτητα από τις διαβάσεις των πεζών, από σημείο όπου υπάρχει **πολύ καλή ορατότητα**, κάθετα προς το απέναντι πεζοδρόμιο και μέσα στα όρια των διαβάσεων. Πάντα πρέπει να διασχίζουμε κάθετα το δρόμο. Σε όλες τις περιπτώσεις, πριν κατεβούμε στο δρόμο, πρέπει να ελέγξουμε για διερχόμενα οχήματα και στη συνέχεια να

Προτεινόμενες ασκήσεις

» Ο εκπαιδευτής ζητάει από τα παιδιά να αναφέρουν τους βασικούς κανόνες, που αφορούν τους πεζούς και πρέπει αυτοί να τηρούν, ώστε να κινούνται με ασφάλεια. Αυτό μπορεί να γίνει με επιμέρους ερωτήσεις, π.χ.:
  » Πώς πρέπει να περπατούμε στο πεζοδρόμιο;
  » Τι πρέπει να κάνουμε, όταν θέλουμε να διασχίσουμε ένα δρόμο;
  » Τι εξοπλισμό πρέπει να διαθέτουμε, όταν περπατούμε το βράδυ; κ.λπ.

Οδηγίες προς τον εκπαιδευτή

» Η συγκεκριμένη καρτέλα δεν θίγει με λεπτομέρεια τους ελέγχους που πρέπει να κάνουν οι μαθητές πριν διασχίσουν ένα δρόμο, δηλαδή πόσο μακριά πρέπει να βρίσκονται τα οχήματα για να διασχίσουν το δρόμο. Τα θέματα αυτά αναλύονται περαιτέρω σε επόμενες καρτέλες, καθώς και σε μετέπειτα στάδιο.

» Ο εκπαιδευτής πρέπει να επιμείνει στο ότι οι πεζοί κατά τη διάρκεια της νύχτας δεν γίνονται εύκολα ορατοί.

Ηλικιακός διαχωρισμός

Τα θιγόμενα ζητήματα των κανόνων κίνησης πεζών παρουσιάζονται, όπως αναφέρεται στην καρτέλα, και στην **1η και τη 2η επίσκεψη** των μαθητών της **1ης ηλικιακής ομάδας** στο Π.Κ.Α., χωρίς διαφοροποίηση. Όμως, ειδικά κατά την **1η επίσκεψη**, ο εκπαιδευτής χρησιμοποιεί απλή γλώσσα και ύφος, δίδοντας απλοποιημένη πληροφορία στους μαθητές.

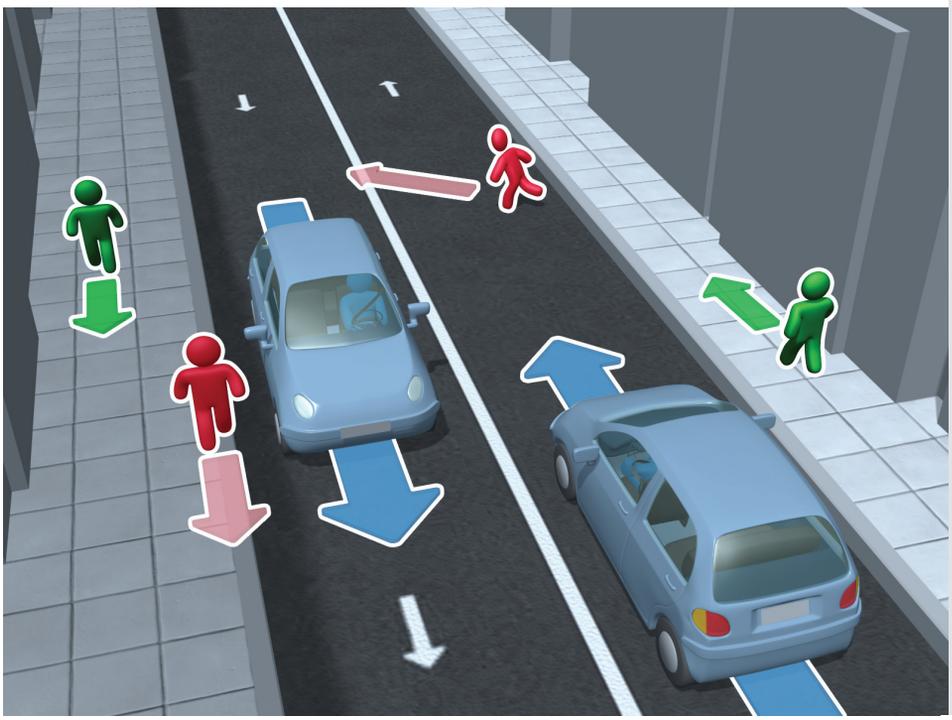
» **επεξήγηση**

Παρότι οι μαθητές της 1ης ηλικιακής ομάδας συνοδεύονται, συνήθως, από ενήλικες στις μετακινήσεις τους, πρέπει να διδαχθούν τους κανόνες κυκλοφορίας πεζών, προκειμένου να διαμορφώσουν ορθή κυκλοφοριακή συνείδηση πεζού, κατά την ηλικία που διαπλάθεται ο χαρακτήρας και η προσωπικότητά τους.

διασχίσουμε το δρόμο.
Τη νύχτα οι συνθήκες δυσκολεύουν περισσότερο. Οι οδηγοί των οχημάτων δεν μπορούν να διακρίνουν εμάς του πεζούς εύκολα, κυρίως όταν δεν υπάρχει φωτισμός στο δρόμο. Για το λόγο αυτό καλό είναι να φορούμε ανοιχτόχρωμα ρούχα, ανακλαστικά περιβραχιόνια ή να τοποθετούμε στα ρούχα και τις τσάντες μας αυτοκόλλητες ταινίες που ανακλούν το φως των οχημάτων.

Σωστή - Λανθασμένη συμπεριφορά

- Όταν είμαστε στο πεζοδρόμιο πρέπει να περπατούμε στο εσωτερικό του, όσο γίνεται πιο κοντά στα κτίρια.
- Πρέπει να προσέχουμε τα οχήματα που βγαίνουν και μπαίνουν σε χώρους στάθμευσης περνώντας πάνω από το πεζοδρόμιο.
- Όταν δεν υπάρχουν πεζοδρόμια, περπατούμε στην άκρη του δρόμου, όσο γίνεται πιο έξω και πάντα αντίθετα από τη φορά κίνησης των οχημάτων.
- Όταν περπατούμε στην άκρη του δρόμου πρέπει να είμαστε ο ένας πίσω από τον άλλο (διάταξη στοίχου) για να μην καταλαμβάνουμε πολύ χώρο.
- Πρέπει να διασχίζουμε το δρόμο πάντα από τις διαβάσεις πεζών (όταν αυτές υπάρχουν), ακόμα και αν δεν υπάρχουν οχήματα στο δρόμο.
- Δεν πρέπει να σπρώχνουμε τους άλλους πεζούς που περπατούνε στο πεζοδρόμιο.
- Δεν πρέπει να διασχίζουμε το δρόμο τρέχοντας. Περπατούμε κανονικά, όχι αργά, και δεν σταματούμε στη μέση του δρόμου.

Γνωρίζετε ότι

- εάν περπατούμε στην άκρη του πεζοδρομίου, τότε μπορεί να σκοντάψουμε και να πέσουμε μέσα στο δρόμο ή μπορεί να μας χτυπήσει η πόρτα κάποιου σταθμευμένου οχήματος που ανοίγει απότομα;
- 5 από τα 10 ατυχήματα που συμβαίνουν στα παιδιά, γίνονται ενώ αυτά διασχίζουν το δρόμο;
- 35 στα 100 θανατηφόρα δυστυχήματα πεζών προκαλούνται λόγω παράσυρσης πεζών από αυτοκίνητα;

Παρατηρήσεις

Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δίδεται στους κόμβους, σηματοδοτούμενους ή μη, και στα σημεία των διαβάσεων των πεζών, όπου οι πιθανότητες εμπλοκής πεζών σε ατύχημα είναι μεγαλύτερες σε σχέση με τα άλλα σημεία του αστικού οδικού δικτύου.

Στόχοι του μαθήματος

Η κατανόηση από τους μαθητές των κινδύνων που σχετίζονται με το μικρό ύψος των παιδιών και τη λειτουργία της όρασης και της ακοής τους. Επίσης, η υιοθέτηση σωστής συμπεριφοράς, προς αποφυγή των κινδύνων αυτών.

Γενικά

ΥΨΟΣ Τα παιδιά προφανώς έχουν μικρότερο ύψος από τους ενήλικες. Το ύψος των ματιών των παιδιών βρίσκεται περίπου στα 105εκ. από το έδαφος στα 6 τους χρόνια και περίπου στα 130εκ. στην ηλικία των 10 ετών. Αυτό αποτελεί μειονέκτημα για τα παιδιά αναφορικά με την ασφάλειά τους στο δρόμο. Όταν τα παιδιά θέλουν να διασχίσουν το δρόμο, δεν μπορούν να δούν τα διερχόμενα οχήματα σε περίπτωση που υπάρχει στάθμευση δίπλα στο κράσπεδο, κάδοι απορριμμάτων, περίπτερα ή άλλα εμπόδια. Πολύ σημαντικό είναι το γεγονός ότι, ακόμη και αν τα παιδιά βλέπουν τα διερχόμενα οχήματα, οι οδηγοί αυτών δυσκολεύονται να δούνε τα παιδιά, διότι είναι "κρυμμένα" πίσω απ΄τα εμπόδια (σταθμευμένα οχήματα, κάδοι απορριμμάτων κ.λπ.). Όμως, τα παιδιά απ' τη στιγμή που βλέπουν κάποιο όχημα, πιστεύουν ότι και ο οδηγός τους τα βλέπει.

ΟΡΑΣΗ Τα παιδιά βλέπουν εξίσου καλά με τους ενήλικες, όμως το οπτικό τους πεδίο είναι πιο περιορισμένο. Επίσης, τα παιδιά δυσκολεύονται να ξεχωρίσουν σε τί πρέπει να επικεντρώσουν την προσοχή τους και τί πρέπει να προσέξουν σε κάθε κίνησή τους. Λαμβάνουν υπόψη τους μόνον ό,τι επιθυμούν να δούν και συνήθως ό,τι βρίσκεται μπροστά τους, δηλαδή στο κέντρο του οπτικού τους πεδίου. Γι' αυτό τα παιδιά πρέπει να στρέφουν το κεφάλι τους και να κάνουν πλήρη αναγνώριση της περιοχής.

ΑΚΟΗ Η ακοή των παιδιών είναι πολύ οξυμένη. Αντιλαμβάνονται ασθενείς ήχους που οι ενήλικες δεν μπορούν να αντιληφθούν. Παρ' όλ' αυτά, τα παιδιά δε μπορούν να αναγνωρίσουν τη θέση, απ' την οποία προέρχεται ένας ήχος: από πίσω ή από μπροστά τους, από αριστερά ή από δεξιά τους. Το βλέμμα τους όμως στρέφεται ενστικτωδώς προς την κατεύθυνση απ' όπου θεωρούν ότι προέρχεται ο ήχος κι ας είναι η λανθασμένη. Όλ' αυτά ενισχύονται κι από το γεγονός ότι τα παιδιά δυσκολεύονται να ξεχωρίσουν το θόρυβο που αντιπροσωπεύει κάποιον κίνδυνο, π.χ. ένα κινούμενο όχημα, ανάμεσα στην πληθώρα των θορύβων του περιβάλλοντος.

Διδακτικές ενέργειες

Ο εκπαιδευτής εξηγεί στους μαθητές τις ιδιαιτερότητες και τις δυνατότητες των ηλικιών τους σχετικά με το ύψος τους, την όραση και την ακοή τους, αναφερόμενος κυρίως στη "Σωστή - Λανθασμένη συμπεριφορά", καθώς και τις πληροφορίες του πεδίου "Γνωρίζετε ότι". Επίσης, ο εκπαιδευτής μαζί με τους μαθητές κάνουν την πρώτη άσκηση (που βρίσκεται στο πεδίο "Προτεινόμενες ασκήσεις"), ώστε να αντιληφθούν οι μαθητές το περιορισμένο οπτικό τους πεδίο.

Προτεινόμενες ασκήσεις

» Για καλύτερη κατανόηση από τους μαθητές του περιορισμένου οπτικού πεδίου τους, πραγματοποιείται η παρακάτω άσκηση:

1 » Ο εκπαιδευτής ζητά απ' τους μαθητές να σηκωθούν όρθιοι και να τεντώσουν τα χέρια τους στη θέση της έκτασης, κοιτάζοντας ευθεία μπροστά τους. Στη συνέχεια τους ζητά να κινήσουν τους αντίχειρές τους και τους ρωτά αν μπορούν να τους δουν, χωρίς να γυρίσουν το κεφάλι τους. Ο εκπαιδευτής μαζί με τους μαθητές καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι όπως δεν μπορούν να δούν τους αντίχειρές τους, έτσι δεν βλέπουν και τα οχήματα που κινούνται στο δρόμο και πλησιάζουν από αριστερά και δεξιά. Γι' αυτό πρέπει απαραιτήτως να στρέφουν το κεφάλι τους προς αυτές τις κατευθύνσεις.

» Ο εκπαιδευτής καλεί τους μαθητές να απαντήσουν σε ερωτήσεις, ώστε να διαπιστώσει, εάν αυτά που ειπώθηκαν έγιναν κατανοητά, π.χ.

» Ποια είναι η σωστή συμπεριφορά όταν θέλεις να διασχίσεις ένα δρόμο;

» Εάν βλέπεις κάποιο διερχόμενο όχημα, σε βλέπει υποχρεωτικά και ο οδηγός του; κ.λπ.

Οδηγίες προς τον εκπαιδευτή

» Ο εκπαιδευτής πρέπει να κάνει τους μαθητές να συνειδητοποιήσουν τα χαρακτηριστικά και τις ιδιαιτερότητες της ηλικίας τους. Οι γνώσεις αυτές πρέπει να τους συνοδεύουν σε κάθε τους μετακίνηση. Π.χ. Το παιδί πρέπει να έχει συνείδηση του μικρού του ύψους σε κάθε μετακίνηση.

» Ιδιαίτερα σημαντική είναι η άσκηση για την κατανόηση του περιορισμένου οπτικού πεδίου των παιδιών, η οποία παρατίθεται στο πεδίο "Προτεινόμενες ασκήσεις".

» Επίσης πολύ σημαντικό είναι να καταλάβουν τα παιδιά πως όταν βλέπουν κάποιο όχημα, δεν σημαίνει ότι και ο οδηγός του οχήματος βλέπει τα παιδιά απαραιτήτως. Αυτό πρέπει να τονιστεί ιδιαιτέρως απ' τον εκπαιδευτή.

» Τα "Γενικά" στοιχεία της καρτέλας παρουσιάζονται στο μάθημα πολύ περιληπτικά, κυρίως ως επεξήγηση των θεμάτων των πεδίων "Σωστή - Λανθασμένη συμπεριφορά" και "Γνωρίζετε ότι".

Ηλικιακός διαχωρισμός

» Στην **1η ηλικιακή ομάδα, τόσο κατά την 1η όσο και τη 2η επίσκεψη**, ο εκπαιδευτής διδάσκει τις ιδιαιτερότητες της ηλικίας των παιδιών μόνον μέσα απ' τη "Σωστή - Λανθασμένη συμπεριφορά" και τις πληροφορίες του πεδίου "Γνωρίζετε ότι". Τα "Γενικά" στοιχεία της καρτέλας δεν αποτελούν μέρος της παρουσίασης, διότι είναι γενικόλογα και κουράζουν τους μικρούς μαθητές.

» Ο προτελευταίος κανόνας του πεδίου "Σωστή - Λανθασμένη συμπεριφορά" **δεν** διδάσκεται στη **1η ηλικιακή ομάδα, ούτε στην 1η ούτε στη 2η επίσκεψη**, διότι η διαπίστωση της σωστής κατεύθυνσης των ήχων δεν αποτελεί ικανότητα των παιδιών αυτών των ηλικιών.

» **επεξήγηση**

Η παρουσίαση της εν λόγω καρτέλας εμπλουτίζεται με τα "Γενικά" στοιχεία στη 2η ηλικιακή ομάδα (3η και 4η συνολικά επίσκεψη), κυρίως ως επεξήγηση των θεμάτων των πεδίων "Σωστή - Λανθασμένη συμπεριφορά" και "Γνωρίζετε ότι".

Σωστή - Λανθασμένη συμπεριφορά

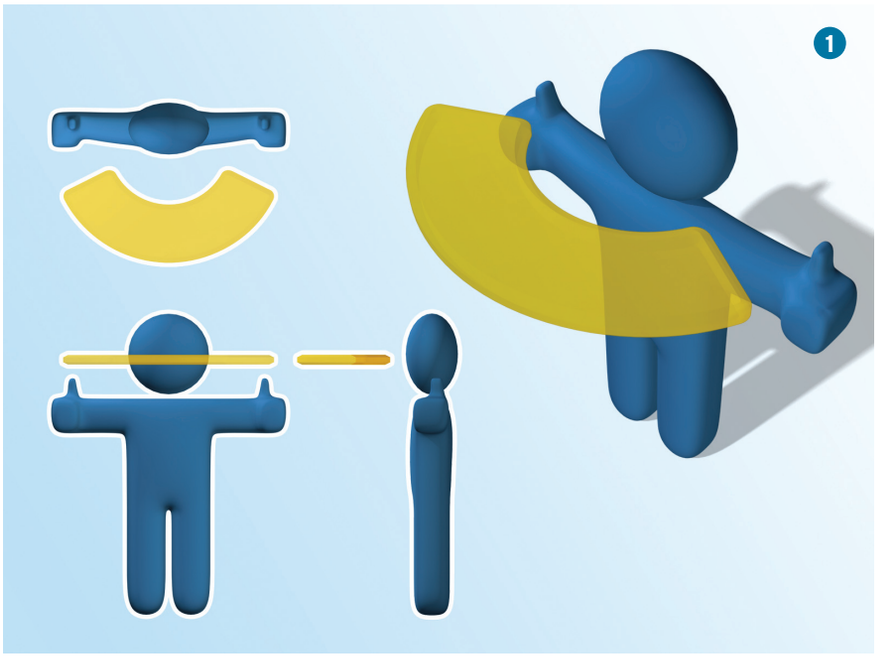
» Πριν διασχίσουμε ένα δρόμο, πρέπει να **γυρίσουμε** το κεφάλι μας αριστερά, δεξιά και ξανά αριστερά, ώστε να ελέγξουμε **σωστά** για διερχόμενα οχήματα, εξαιτίας του περιορισμένου οπτικού μας πεδίου.

» Πρέπει να σηκώνουμε το κεφάλι μας και να αναζητούμε τις πινακίδες σήμανσης, διότι το ύψος μας είναι μικρό.

» Πριν διασχίσουμε ένα δρόμο, προσπαθούμε να μας δούν οι οδηγοί των οχημάτων. Εάν υπάρχουν σταθμευμένα οχήματα, προχωρούμε ανάμεσά τους, μέχρι την άκρη τους, ώστε να μας δουν οι οδηγοί. Από εκεί κάνουμε τους απαραίτητους ελέγχους. Προσοχή όμως να μην βγούμε μέσα στο δρόμο.

» Πρέπει να μάθουμε να αναγνωρίζουμε τους ήχους που υποδηλώνουν κίνδυνο (π.χ. κίνηση οχημάτων). Πρέπει να προσπαθούμε να διαπιστώνουμε σωστά από πού προέρχονται.

» Δεν πρέπει ποτέ να στεκόμαστε πίσω από ένα αυτοκίνητο που παρκάρει, διότι ο οδηγός του είναι δύσκολο να μας δει, κυρίως όταν το ύψος μας είναι μικρό.

Γνωρίζετε ότι

» ατυχήματα συμβαίνουν και στα μικρά παιδιά; Ο δείκτης ατυχημάτων, καθώς και δυστυχημάτων (θανατηφόρων ατυχημάτων), παρουσιάζεται αυξημένος στα παιδιά ηλικίας 5 - 10 ετών, αφού καθημερινά έρχονται σε επαφή με την κυκλοφορία οχημάτων κάθε τύπου, πηγαίνοντας και γυρνώντας από το σχολείο τους. Μάλιστα 9 στα 100 ατυχήματα συμβαίνουν σε περιοχές γύρω από το σχολείο τους.

» πίσω από κάθε εμπόδιο υπάρχει περίπτωση να βρίσκεται ένα όχημα που δεν μπορούμε να δούμε; Γι' αυτό, πριν διασχίσουμε ένα δρόμο, πρέπει πάντα να εντοπίζουμε τα εμπόδια που δεν μας αφήνουν να δούμε καλά, π.χ. σταθμευμένα οχήματα, κάδους απορριμμάτων, περίπτερα κ.λπ.

» 6 στα 10 ατυχήματα που συμβαίνουν στα παιδιά, αφείλονται σε συνθήκες μειωμένης ορατότητας εξαιτίας παρκαρισμένων αυτοκινήτων;

» όταν ο οδηγός ενός αυτοκινήτου προσπερνάει κάποιο σταματημένο αυτοκίνητο μπορεί να μην έχει δει εμάς που ετοιμαζόμαστε να διασχίσουμε το δρόμο;

» εκτός από τα οχήματα που η κίνησή τους προκαλεί θόρυβο και μας οδηγεί στο να προστατευτούμε από αυτά, υπάρχουν και οχήματα που παράγουν πολύ μικρό θόρυβο όταν κινούνται, όπως το ποδήλατο και το τραμ; Όμως είναι κι αυτά επικίνδυνα!

Παρατηρήσεις

Και οι ενήλικες, όχι μόνον τα παιδιά, πρέπει να γυρίζουν το κεφάλι τους αριστερά και δεξιά για τον έλεγχο διερχόμενων οχημάτων στο δρόμο, κι ας έχουν μεγαλύτερο οπτικό πεδίο απ' τα παιδιά!

Στόχοι του μαθήματος

Η εκμάθηση κανόνων σωστής συμπεριφοράς και η υιοθέτησή τους, προς αποφυγή κινδύνων, που σχετίζονται με την ιδιαίτερη αντίληψη και συμπεριφορά των παιδιών.

Γενικά

ΑΝΤΙΛΗΨΗ Τα μικρά παιδιά δεν έχουν σωστή αίσθηση του χρόνου και της απόστασης, αλλά ούτε μπορούν να συσχετίσουν τις δύο αυτές έννοιες μεταξύ τους. Δηλαδή δεν είναι σε θέση να καταλάβουν αν ένα όχημα βρίσκεται σε μικρή ή μεγάλη απόσταση, ώστε να προλάβουν να διασχίσουν το δρόμο. Τα περισσότερα ατυχήματα στα οποία εμπλέκονται οι πεζοί, προκαλούνται λόγω λανθασμένης εκτίμησης της απόστασης του αυτοκινήτου που υπάρχει στο δρόμο ή και μειωμένης ορατότητας εξαιτίας παρκαρισμένων αυτοκινήτων και όχι λόγω του ότι ο πεζός δεν έλεγξε το δρόμο. Λανθασμένες χωροχρονικές εκτιμήσεις γίνονται πιο συχνά από μικρά παιδιά. Επιπλέον, τα παιδιά συγχέουν το μέγεθος των οχημάτων με την πραγματική απόσταση που βρίσκονται τα οχήματα. Για τα παιδιά, μεγάλο όχημα σημαίνει κοντά και μικρό σημαίνει μακριά. Ένα μεγάλο φορτηγό μπορεί να τους φαίνεται πιο κοντά απ΄ ότι ένα μικρό αυτοκίνητο κι ας είναι εντελώς το αντίθετο ή κι ας βρίσκονται στην ίδια απόσταση! Τα παιδιά δεν έχουν ούτε σωστή αντίληψη της ταχύτητας. Χρειάζονται πολύ περισσότερο χρόνο (4 δευτερόλεπτα), απ' ότι οι ενήλικες (1/4 του δευτερολέπτου), για να διαπιστώσουν αν κάποιο όχημα κινείται ή είναι σταματημένο, καθώς και αν κινείται με μικρή ή μεγάλη ταχύτητα. Τέλος, η έννοια του κινδύνου γίνεται πραγματικά συνειδητή από τα παιδιά στην ηλικία των 7 ετών. Έτσι, δεν αντιλαμβάνονται ότι η συμπεριφορά τους μπορεί να θέσει τη ζωή τους σε κίνδυνο.

ΧΡΟΝΟΣ ΑΝΤΙΔΡΑΣΗΣ Τα παιδιά αντιδρούν πιο αργά από τους ενήλικες και χρειάζονται περισσότερο χρόνο για να πάρουν μια απόφαση. Μεταξύ της στιγμής που ένα αυτοκίνητο πέρασε και της στιγμής που αποφασίζουν να διασχίσουν το δρόμο, κάποιο άλλο αυτοκίνητο ίσως είναι ήδη εκεί!

ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ Τα παιδιά ενδιαφέρονται για την ικανοποίηση των επιθυμιών τους, που συνήθως είναι το παιχνίδι, το να συναντήσουν γρήγορα το φίλο τους ή τους γονείς τους κ.λπ.

Διδακτικές ενέργειες

Ο εκπαιδευτής παρουσιάζει τη συγκεκριμένη καρτέλα μέσω της διδασκαλίας των κανόνων και των πληροφοριών των πεδίων "Σωστή - Λανθασμένη συμπεριφορά" και "Γνωρίζετε ότι". Προσπαθεί να εμφυσήσει στους μαθητές του σωστούς κανόνες, ώστε να ελαχιστοποιηθούν οι κίνδυνοι που προέρχονται λόγω των ιδιαιτεροτήτων της ηλικίας τους.

Προτεινόμενες ασκήσεις

- Ο εκπαιδευτής καλεί τους μαθητές να απαντήσουν σε ερωτήσεις, ώστε να διαπιστώσει, εάν αυτά που παρουσιάσθηκαν έγιναν κατανοητά. Π.χ.:
  - Όταν θέλουμε να διασχίσουμε το δρόμο, που θα πρέπει να βρίσκονται τα αυτοκίνητα στο δρόμο;
  - Γιατί δεν πρέπει να βιαζόμαστε ή να είμαστε κουρασμένοι, όταν εκτελούμε μια διαδρομή;
  - Αν μια διαδρομή την έχουμε κάνει αρκετές φορές, μπορούμε να χαλαρώσουμε την προσοχή μας;
  - Αν μας φύγει η μπάλα στο δρόμο, ποια είναι η πρώτη μας κίνηση; κ.λπ.

Οδηγίες προς τον εκπαιδευτή

- Οι πληροφορίες, που αναφέρονται στη συγκεκριμένη καρτέλα στο πεδίο "Γενικά", δεν διδάσκονται στους μαθητές, διότι είναι γενικόλογες, δεν τους ενδιαφέρουν και δεν γίνονται εύκολα αντιληπτές από αυτούς. Παρατίθενται κυρίως για ενημέρωση του ίδιου του εκπαιδευτή στα εν λόγω ζητήματα, αλλά και για να μπορεί να αντλήσει πληροφορίες, τις οποίες να χρησιμοποιήσει στις απαντήσεις σε τυχόν σχετικές ερωτήσεις των μαθητών. Το μόνο στοιχείο που μπορούν να διδαχθούν οι μαθητές είναι ότι "τα παιδιά δεν μπορούν να καταλάβουν, τόσο καλά όσο οι ενήλικες, αν ένα αυτοκίνητο είναι αρκετά μακριά, ώστε να προλάβουν να διασχίσουν το δρόμο".
- Ο εκπαιδευτής πρέπει να κάνει τους μαθητές να συνειδητοποιήσουν πως ο δρόμος είναι επικίνδυνος και πρέπει να χαλιναγωγούν τις παρορμήσεις τους. Αυτή η συμβουλή πρέπει να συνοδεύει τα παιδιά σε κάθε τους μετακίνηση.

Ηλικιακός διαχωρισμός

- Στην **1η ηλικιακή ομάδα, τόσο στην 1η όσο και στη 2η επίσκεψη** των μαθητών στο Π.Κ.Α., η παρουσίαση της καρτέλας πραγματοποιείται συνοπτικά, επικεντρώνοντας το ενδιαφέρον μόνο:
  - στον κατάλληλο χώρο για παιχνίδι, στον τρόπο διάσχισης του δρόμου, στο πως πρέπει να αντιδράσουμε, εάν παίζοντας φύγει η μπάλα μας στο δρόμο ή εάν κάποιος μας φωνάξει απ' το απέναντι πεζοδρόμιο.
- Για τα παιδιά της **1ης ηλικιακής ομάδας**, ο κανόνας διάσχισης δρόμου διαφοροποιείται από αυτόν που αναφέρεται στα υπόλοιπα πεδία της καρτέλας. Οι μαθητές της **1ης ηλικιακής ομάδας** διδάσκονται, ως κανόνα, ότι "διασχίζουμε το δρόμο μόνον αφού ελέγξουμε και δεν υπάρχει **κανένα** αυτοκίνητο στο δρόμο", διότι τα παιδιά αυτών των ηλικιών δεν είναι σε θέση ακόμη να συσχετίσουν τις έννοιες χρόνου και απόστασης σωστά και συνεπώς να καταλάβουν σωστά, εάν έχουν τον απαιτούμενο χρόνο για να διασχίσουν το δρόμο, σε περίπτωση που υπάρχει κάποιο όχημα.

Γι' αυτό ΠΡΟΣΟΧΗ! **Κατά την 1η και 2η επίσκεψη** των μαθητών της 1ης ηλικιακής ομάδας στο Π.Κ.Α., όταν ο εκπαιδευτής διδάσκει τον κανόνα διάσχισης του δρόμου, αλλάζει τον κανόνα που αναφέρεται στα υπόλοιπα πεδία της καρτέλας με τον "διασχίζουμε το δρόμο μόνον αφού ελέγξουμε και δεν υπάρχει **κανένα** αυτοκίνητο στο δρόμο", προσαρμόζοντάς τον στα χαρακτηριστικά των παιδιών αυτής της ομάδας.

επεξήγηση

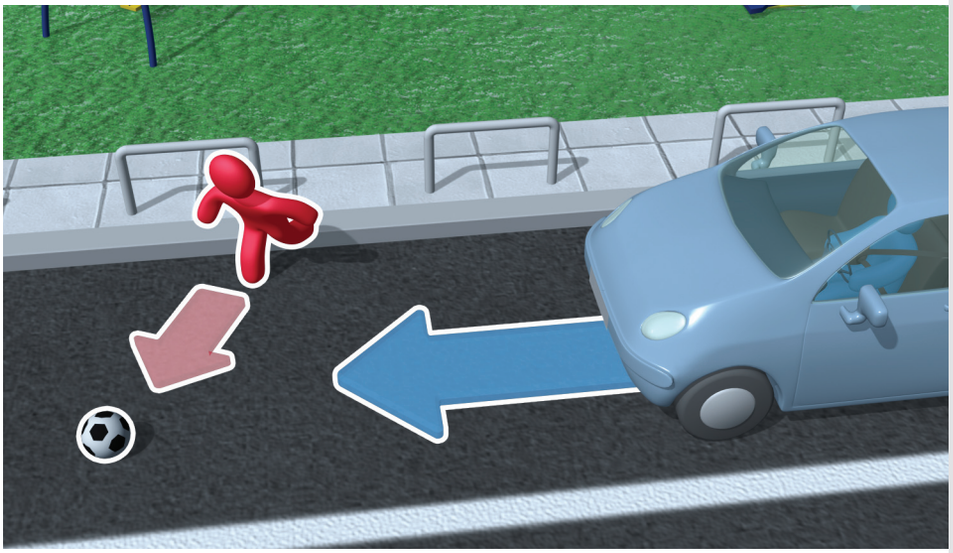
Στην 1η ηλικιακή ομάδα δεν κρίνεται αναγκαίο να παρουσιαστούν επιπλέον ζητήματα πέραν του κατάλληλου χώρου για παιχνίδι, του τρόπου διάσχισης δρόμου και της σωστής αντίδρασης ώστε να πιάσουν τη μπάλα ή να περάσουν στο απέναντι πεζοδρόμιο, διότι θεωρείται δεδομένο ότι οι μαθητές αυτοί συνοδεύονται από ενήλικες, συνήθως, κατά τις μετακινήσεις τους. Έτσι, η παρουσίαση της εν λόγω καρτέλας γίνεται πιο σύντομη. Αντιθέτως, θεωρείται απαραίτητη η διδασκαλία του κανόνα διάσχισης του δρόμου, αφού αποτελεί θεμελιώδη κανόνα της κίνησης των πεζών, έστω κι αν τα παιδιά αυτά συνοδεύονται στις μετακινήσεις τους από ενήλικες.

Διευκρινίζεται ότι, στη 2η ηλικιακή ομάδα, ο εκπαιδευτής διδάσκει ως κανόνα διάσχισης δρόμου ότι "διασχίζουμε το δρόμο μόνον αφού ελέγξουμε και όταν τα αυτοκίνητα βρίσκονται σε πάρα πολύ μεγάλη απόσταση στο δρόμο", διότι τα παιδιά αυτών των ηλικιών είναι σε θέση να συσχετίσουν τις έννοιες χρόνου και απόστασης, σε αρκετά μεγάλο βαθμό.

Στις περιπτώσεις αυτές δεν προσέχουν καθόλου την κυκλοφορία.
Τα παιδιά μπορεί να είναι προσεκτικά, αλλά συχνά προσέχουν ένα πράγμα τη φορά. Όλη η προσοχή τους ίσως κάποια στιγμή αποσπασθεί από κάτι που δεν έχει σχέση με την κυκλοφορία. Επιπροσθέτως, τα παιδιά πολλές φορές βρίσκονται σε υπερδιέγερση, είναι βιαστικά ή κουρασμένα, κυρίως λόγω παιχνιδιού. Αυτές οι καταστάσεις μειώνουν την προσοχή τους και τα καθιστούν πιο ευάλωτα.

Σωστή - Λανθασμένη συμπεριφορά

- Πρέπει να παίζουμε σε κατάλληλους χώρους, π.χ. πάρκα, πλατείες, αθλητικές εγκαταστάσεις κ.λπ. Δεν πρέπει να παίζουμε στο πεζοδρόμιο ή μέσα στο δρόμο, διότι εκεί κινδυνεύουμε από τα οχήματα.
- Πρέπει να διασχίζουμε το δρόμο, μόνον αφού ελέγξουμε για οχήματα και διαπιστώσουμε ότι τα οχήματα βρίσκονται σε πάρα πολύ μεγάλη απόσταση. Σε περίπτωση όμως που συνοδευόμαστε από τους γονείς μας ή κάποιον ενήλικα, τότε οι μεγάλοι είναι αυτοί που θα επιλέξουν τη στιγμή που θα διασχίσουμε το δρόμο μαζί τους και πόσο μακριά θα είναι τα οχήματα, διότι αυτοί μπορούν να συσχετίσουν σωστά την απόσταση των οχημάτων με τον απαιτούμενο χρόνο διάσχισης.
- Όταν γυρίζουμε κουρασμένοι απ' το σχολείο μας ή το παιχνίδι, πρέπει να είμαστε διπλά προσεκτικοί στο δρόμο. 65 στα 100 ατυχήματα συμβαίνουν σε κοντινή απόσταση από την κατοικία μας. Γι' αυτό δεν πρέπει να σκεφτόμαστε ούτε το φαγητό που θα φάμε, ούτε τα μαθήματα που έχουμε να διαβάσουμε, ούτε τίποτα άλλο, παρά μόνον το δρόμο!

Γνωρίζετε ότι

- υπάρχει αυξημένος κίνδυνος εμπλοκής μας σε ατύχημα, όταν βρισκόμαστε σε κατάσταση υπερδιέγερσης και ''απόδρασης'', κυρίως δηλαδή κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού μας;
- αν παίζουμε με τη μπάλα μας και φύγει στο δρόμο, δεν πρέπει να τρέξουμε να την πιάσουμε αμέσως; Πρέπει πρώτα να ελέγξουμε για διερχόμενα οχήματα από το πεζοδρόμιο κι όταν σιγουρευτούμε ότι τα οχήματα είναι πάρα πολύ μακριά, τότε να πάμε να την πάρουμε. Ειδάλλως υπάρχει πιθανότητα να εμπλακούμε σε ατύχημα.
- αν κάποιος φίλος ή οι γονείς μας μάς φωνάξουν απ' το απέναντι πεζοδρόμιο, δεν πρέπει να διασχίσουμε το δρόμο αμέσως; Πρέπει πρώτα να κοιτάξουμε στο δρόμο για διερχόμενα οχήματα κι όταν διαπιστώσουμε ότι τα οχήματα είναι πολύ μακριά, τότε να διασχίσουμε το δρόμο και να τους συναντήσουμε! Ειδάλλως υπάρχει πιθανότητα να εμπλακούμε σε ατύχημα.
- η βιασύνη μειώνει την προσοχή μας στην κυκλοφορία; Γι' αυτό όταν πηγαίνουμε στο σχολείο ή σε κάποιον φίλο μας για παιχνίδι (ή οπουδήποτε αλλού), δεν πρέπει ούτε να βιαζόμαστε, ούτε να τρέχουμε! Πρέπει να φεύγουμε απ' το σπίτι μας εγκαίρως, ώστε να έχουμε αρκετή ώρα στη διάθεσή μας!
- η ίδια διαδρομή κρύβει διαφορετικούς κινδύνους κάθε φορά; Γι' αυτό πρέπει να είμαστε πάντα προσεκτικοί και να μην χαλαρώνουμε την προσοχή μας, νομίζοντας πως ξέρουμε τη διαδρομή, κι ας την κάνουμε συχνά!

Παρατηρήσεις

Ο δρόμος μετατρέπεται πολύ εύκολα σε χώρο παιχνιδιού για τα παιδιά!

Στόχοι του μαθήματος

Η κατανόηση από τους μαθητές του τρόπου λειτουργίας των φωτεινών σηματοδοτών και της σωστής συμπεριφοράς των χρηστών.

Λειτουργία φωτεινών σηματοδοτών

Στους κόμβους του οδικού δικτύου πολλές φορές τοποθετούνται φωτεινοί σηματοδότες, για την καλή ρύθμιση της κυκλοφορίας και τη διευκόλυνση των χρηστών. Όλοι οι χρήστες του συστήματος κυκλοφορίας είναι υποχρεωμένοι να συμμορφώνονται στις ενδείξεις των φωτεινών σηματοδοτών.

Υπάρχουν φωτεινοί σηματοδότες που αφορούν τους οδηγούς των οχημάτων και άλλοι που αφορούν τους πεζούς.

Οι φωτεινοί σηματοδότες των οδηγών διαθέτουν τρεις κυκλικές διακριτές ενδείξεις με κόκκινο, κίτρινο και πράσινο χρώμα. Επίσης είναι δυνατόν να περιλαμβάνουν και ενδείξεις σε σχήμα βέλους, που αφορούν τις κινήσεις όταν τα οχήματα στρίβουν σε κάποιον κόμβο.

Τα φανάρια των πεζών διαθέτουν δύο διακριτές ενδείξεις, τη μορφή ακίνητου ανθρώπου με κόκκινο χρώμα και ανθρώπου που περπατά, πράσινου χρώματος.

Η πράσινη ένδειξη του σηματοδότη, είτε αναφέρεται στο όχημα είτε στον πεζό, σημαίνει ότι επιτρέπεται η συνέχιση της πορείας του, ενώ αντίθετα η κόκκινη ένδειξη σημαίνει υποχρεωτική διακοπή πορείας (STOP). Η λειτουργία των φωτεινών σηματοδοτών είναι αυτόματη και συντονισμένη. Όταν ενεργοποιείται η πράσινη ένδειξη για τα οχήματα, ενεργοποιείται ταυτόχρονα η πράσινη ένδειξη για την κυκλοφορία των πεζών, που κινούνται παράλληλα με το ρεύμα των οχημάτων, καθώς και η κόκκινη ένδειξη των πεζών, οι οποίοι θέλουν να κινηθούν κάθετα προς το ρεύμα των οχημάτων. Στη συνέχεια οι ενδείξεις αλλάζουν χρώμα, δηλαδή οι πράσινες γίνονται κόκκινες και οι κόκκινες γίνονται πράσινες. Αντίστοιχα, οι χρήστες που κινούνταν σταματούν και ξεκινούν την κίνησή τους όσοι περίμεναν. Σε περιπτώσεις όμως που επιτρέπονται οι στρέφουσες κινήσεις των οχημάτων, αυτές ορισμένες φορές πραγματοποιούνται ταυτόχρονα με κινήσεις πεζών διάσχισης των κάθετων δρόμων, ως προς των οχημάτων.

Διδακτικές ενέργειες

Ο εκπαιδευτής περιγράφει στους μαθητές τη μορφή των φωτεινών σηματοδοτών που απευθύνονται, τόσο στους πεζούς όσο και στα οχήματα. Στη συνέχεια εξηγεί τον τρόπο λειτουργίας τους καθώς και τη σωστή συμπεριφορά πεζών και οδηγών σε κόμβους που περιλαμβάνουν φωτεινούς σηματοδότες.

Προτεινόμενες ασκήσεις

- Ο εκπαιδευτής κάνει επαναληπτικές ερωτήσεις στους μαθητές σχετικά με τη μορφή των φωτεινών σηματοδοτών.
- Επίσης οι μαθητές καλούνται να απαντήσουν σε ερωτήσεις σχετικά με το τι σημαίνει κάθε χρώμα των φωτεινών ενδείξεων των σηματοδοτών, που απευθύνονται στους πεζούς, αλλά και στα οχήματα.
- Τέλος οι μαθητές πρέπει να απαντήσουν σε ερωτήσεις που αφορούν τη σωστή συμπεριφορά των χρηστών της κυκλοφορίας, και ιδιαιτέρως των πεζών, συναρτήσει της ένδειξης του σηματοδότη τους.

Οδηγίες προς τον εκπαιδευτή

- Οι μαθητές πρέπει να κατανοήσουν τη σημασία της διάσχισης του δρόμου από σηματοδοτούμενους κόμβους ή διαβάσεις πεζών. Ο εκπαιδευτής πρέπει να τονίσει ότι όταν είμαστε κοντά σε τέτοια σημεία, πρέπει να παρακάμπτουμε ελαφρώς από την πορεία μας και να διασχίζουμε το δρόμο από φωτεινούς σηματοδότες ή διαβάσεις πεζών.
- Οι μαθητές πρέπει να αντιληφθούν ότι και στην περίπτωση των φωτεινών σηματοδοτών δεν είναι απολύτως ασφαλείς κατά τη διάσχιση των δρόμων. Πρέπει πάντοτε να ελέγχουν το δρόμο πριν κινηθούν.

Ηλικιακός διαχωρισμός

- Στην **1η επίσκεψη της 1ης ηλικιακής ομάδας** ο εκπαιδευτής διδάσκει τη λειτουργία των φωτεινών σηματοδοτών δίδοντας απλοποιημένη πληροφορία στους μαθητές. Δηλαδή, επικεντρώνει το ενδιαφέρον στη συμπεριφορά των χρηστών ανάλογα με το χρώμα των ενδείξεων του σηματοδότη τους:
  - στο κόκκινο φως των οχημάτων, τα οχήματα σταματούνε,
  - στο πράσινο φως των οχημάτων, τα οχήματα κινούνται στο δρόμο,
  - στο κόκκινο φως των πεζών, οι πεζοί περιμένουμε επάνω στο πεζοδρόμιο,
  - στο πράσινο φως των πεζών, οι πεζοί διασχίζουμε το δρόμο.

Παρ' όλ' αυτά, δεν παραλείπει να τονίσει ότι ακόμη και όταν είναι αναμμένο το πράσινο φως για τους πεζούς, πρέπει απαραίτητα να ελέγξουμε το δρόμο πριν διασχίσουμε για να διαπιστώσουμε ότι τα οχήματα έχουν ακινητοποιηθεί.

- Στη **2η επίσκεψη της 1ης ηλικιακής ομάδας** η παρουσίαση της καρτέλας εμπλουτίζεται και με τα υπόλοιπα θέματα, εκτός βεβαίως από τα ζητήματα προτεραιότητας.
- Τα ζητήματα της προτεραιότητας, που θίγονται σ' αυτή την καρτέλα, δεν αποτελούν αντικείμενο διδασκαλίας των μαθητών της **1ης ηλικιακής ομάδας, ούτε κατά την 1η ούτε κατά τη 2η επίσκεψή** τους στο Π.Κ.Α.

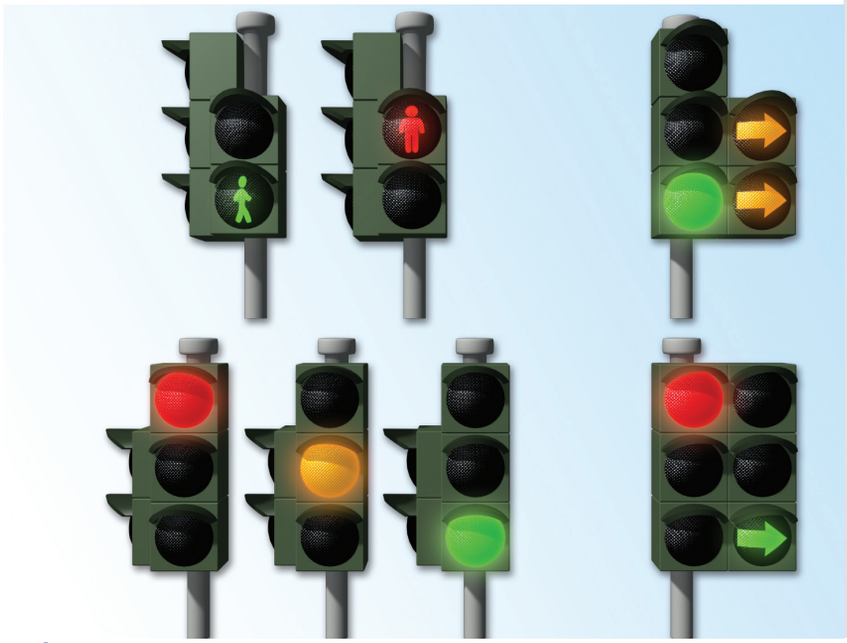
επεξήγηση

Παρότι οι μαθητές της 1ης ηλικιακής ομάδας συνοδεύονται, συνήθως, από ενήλικες στις μετακινήσεις τους, πρέπει να διδαχθούν σταδιακά στις επισκέψεις τους τη λειτουργία των φωτεινών σηματοδοτών, προκειμένου να διαμορφώσουν ορθή κυκλοφοριακή συνείδηση πεζού.

Τότε, ο σηματοδότης για τα οχήματα δείχνει κίτρινο που αναβοσβήνει και για τους πεζούς πράσινο, που συνήθως αναβοσβήνει, ώστε να αντιλαμβάνονται οι πεζοί την ύπαρξη των στρεφουσών κινήσεων. Σ' αυτές τις περιπτώσεις οι οδηγοί πρέπει να είναι πολύ προσεκτικοί.
Υπάρχουν όμως και σηματοδότες πεζών, οι οποίοι ενεργοποιούνται με τη χρήση ειδικού κομβίου που είναι προσαρμοσμένο στο στύλο του σηματοδότη. Σε τέτοια περίπτωση, ο πεζός πρέπει μόνος του να πιέσει το αντίστοιχο κομβίο, να περιμένει εωσότου ανάψει το πράσινο φως και στη συνέχεια να διασχίσει το δρόμο.

Σωστή - Λανθασμένη συμπεριφορά

- Πρέπει να σηκώνουμε το κεφάλι και το βλέμμα μας για να αναζητήσουμε τις πινακίδες σήμανσης και τους φωτεινούς σηματοδότες, εξαιτίας του μικρού μας ύψους.
- Όταν είναι αναμμένο το κόκκινο φως για τους πεζούς, εμείς οι πεζοί δεν μπορούμε να διασχίσουμε το δρόμο. Πρέπει να περιμένουμε επάνω στο πεζοδρόμιο, έστω κι αν δεν υπάρχει κανένα όχημα στο δρόμο.
- Όταν είναι αναμμένο το πράσινο φως για τους πεζούς, εμείς οι πεζοί μπορούμε να διασχίσουμε το δρόμο, πάντα μέσα στα όρια της διάβασης, όπως κι όταν δεν υπάρχουν φωτεινοί σηματοδότες.
- Όταν το πράσινο φως για τους πεζούς αναβοσβήνει, εμείς οι πεζοί πρέπει να διασχίσουμε το δρόμο με πάρα πολύ μεγάλη προσοχή.
- Όταν είναι αναμμένο το κόκκινο φως των οχημάτων, οι οδηγοί τους πρέπει οπωσδήποτε να σταματήσουν την πορεία τους.
- Όταν είναι αναμμένο το κίτρινο φως των οχημάτων, οι οδηγοί τους πρέπει να σταματήσουν την πορεία τους, εκτός κι αν αυτό δεν είναι ασφαλές.
- Προσοχή!!! Όταν υπάρχουν φωτεινοί σηματοδότες, οι πεζοί δεν έχουν προτεραιότητα έναντι των οχημάτων στις διαβάσεις, παρά μόνον αν το όχημα στρίβει και η ένδειξη του σηματοδότη του είναι κίτρινη που αναβοσβήνει.
- Ακόμη κι αν το πράσινο φως για τους πεζούς ανάψει, εμείς οι πεζοί δεν πρέπει να κατέβουμε στο δρόμο πριν ελέγξουμε για διερχόμενα οχήματα.

Γνωρίζετε ότι

- οι φωτεινοί σηματοδότες ανήκουν στην κατηγορία της κατακόρυφης σήμανσης, όπως και οι πινακίδες σήμανσης;
- το κίτρινο φως για τα οχήματα προειδοποιεί τους οδηγούς ότι σε λίγο θα ανάψει το κόκκινο γι' αυτούς;
- ο τρόπος λειτουργίας των φωτεινών σηματοδοτών διαχωρίζει τις κινήσεις οχημάτων και πεζών που δεν μπορούν να πραγματοποιηθούν ταυτόχρονα, ώστε να υπάρχει μεγαλύτερη ασφάλεια;
- ενδεχομένως κάποιος χρήστης να μην υπακούσει στην ένδειξη του σηματοδότη του; Γι' αυτό οι πεζοί πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί και να βεβαιώνονται με ελέγχους ότι τα οχήματα έχουν ακινητοποιηθεί, πριν διασχίσουν το δρόμο.

Παρατηρήσεις

Η προσθήκη εκπαιδευτικών αντικειμένων που δεν περιλαμβάνονται στο οδικό δίκτυο του Π.Κ.Α., όπως οι φωτεινοί σηματοδότες, κρίνεται σκόπιμη, εφόσον πρόκειται για σημαντικά στοιχεία, που επηρεάζουν άμεσα τις μετακινήσεις των χρηστών του οδικού συστήματος και ανταποκρίνεται στις αντιληπτικές ικανότητες των μαθητών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Στόχοι του μαθήματος

Η κατανόηση από τους μαθητές του ρόλου του τροχονόμου και του σχολικού τροχονόμου και η εκμάθηση της ερμηνείας των σημάτων τους.

Διδακτικές ενέργειες

Ο εκπαιδευτής εξηγεί στους μαθητές το ρόλο, τόσο του τροχονόμου αστυνομικού όσο και του σχολικού τροχονόμου, και τον τρόπο που μπορούμε να τους ξεχωρίσουμε. Δείχνει με το σώμα και τα χέρια του τις κινήσεις και τα σήματα του τροχονόμου, ερμηνεύοντάς τα ταυτόχρονα.

Προτεινόμενες ασκήσεις

- Ο εκπαιδευτής κάνει ερωτήσεις στους μαθητές σχετικά με το θέμα της διάλεξης, για να διαπιστώσει εάν και σε ποιο βαθμό έγινε κατανοητό, π.χ.:
  - Ποιος ο ρόλος του τροχονόμου;
  - Ποια η διαφορά μεταξύ σχολικού τροχονόμου και τροχονόμου;
  - Πώς αναγνωρίζουμε τον τροχονόμο;
  - Πώς αναγνωρίζουμε τον σχολικό τροχονόμο κλπ.
- Ο εκπαιδευτής δείχνει με το σώμα και τα χέρια του τα σήματα του τροχονόμου, καλώντας τους μαθητές να τα ερμηνεύσουν.

Υποδείξεις και σήματα τροχονόμου

Ο τροχονόμος είναι αστυνομικός που έχει ως ρόλο την ομαλή διεξαγωγή της κυκλοφορίας και της σωστής λειτουργίας όλων των χρηστών του δρόμου. Συνήθως βρίσκεται σε κόμβους οδικού δικτύου. Επίσης διευκολύνει την κυκλοφορία σε σημεία με πολύ υψηλή κίνηση, υποκαθιστά την προβληματική σηματοδότηση, αλλά και επιβάλλει πρόστιμα στους παραβάτες των κανόνων του Κ.Ο.Κ.

Ο τροχονόμος φορά ειδική στολή και καπέλο, ενώ είναι εξοπλισμένος και με σφυρίχτρα. Η στάση του σώματός του και οι κινήσεις των χεριών του υποδεικνύουν μια σειρά σημάτων. Τα κυριότερα νεύματά του και οι αντίστοιχες ερμηνείες τους είναι:

Α. Βραχίονας (χέρι) υψωμένος κατακόρυφα: "Προσοχή, διακοπή πορείας" για όλους τους χρήστες του δρόμου, εκτός από εκείνους που δεν μπορούν να σταματήσουν αμέσως και με ασφάλεια. (1)

Β. Βραχίονας-ες (χέρι-α) τεντωμένο-α οριζόντια: όλοι οι χρήστες του δρόμου οι οποίοι κινούνται κάθετα προς τα τεντωμένα χέρια του τροχονόμου, είτε από μπροστά του είτε από πίσω του, πρέπει να διακόψουν την πορεία τους. Αυτοί που κινούνται παράλληλα με τα τεντωμένα χέρια του συνεχίζουν κανονικά την κίνησή τους. (2)

Οδηγίες προς τον εκπαιδευτή

- Θα ήταν καλό ο εκπαιδευτής να καλέσει έναν τροχονόμο στο μάθημα. Στην περίπτωση αυτή, ο τροχονόμος δείχνει στους μαθητές τα σήματα και τα νεύματα που χρησιμοποιεί για να κατευθύνει τις κινήσεις πεζών και οδηγών.

Ηλικιακός διαχωρισμός

- **Κατά την 1η επίσκεψη της 1ης ηλικιακής ομάδας**, η καρτέλα δεν παρουσιάζεται στους μικρούς μαθητές.
- Κατά τη **2η επίσκεψη της 1ης ηλικιακής ομάδας**, παρουσιάζεται με απλά λόγια **μόνον**:
  - ο ρόλος του σχολικού τροχονόμου,
  - η στολή του σχολικού τροχονόμου, ώστε να είναι αναγνωρίσιμος από τους μαθητές,
  - θέματα σχετιζόμενα με το σχολικό τροχονόμο των πεδίων "Σωστή - Λανθασμένη Συμπεριφορά" και "Γνωρίζετε ότι".

Δηλαδή **δεν** παρουσιάζονται θέματα σχετικά με το ρόλο του τροχονόμου, τα νεύματά του και την ερμηνεία τους. Επίσης δεν αναφέρονται ζητήματα που αφορούν στον τροχονόμο από τα πεδία "Σωστή - Λανθασμένη Συμπεριφορά" και "Γνωρίζετε ότι", αλλά ούτε η έννοια της προτεραιότητας μεταξύ πεζών και οχημάτων σε περίπτωση που ο τροχονόμος ρυθμίζει την κυκλοφορία.

επεξήγηση

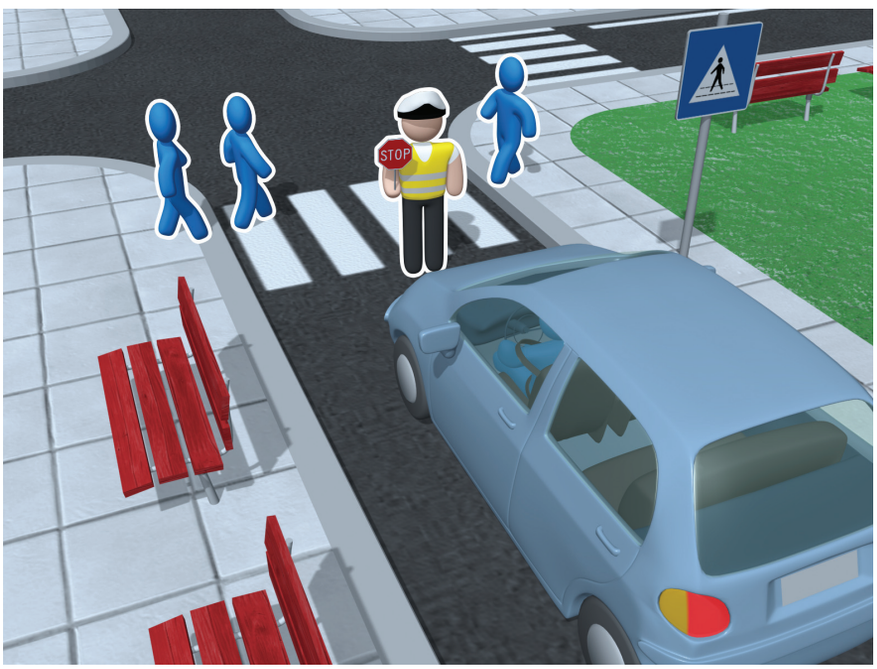
Οι μαθητές της 1ης ηλικιακής ομάδας, δεν θεωρείται σκόπιμο να διδαχθούν θέματα σχετιζόμενα με το ρόλο του τροχονόμου, διότι αφ' ενός στις μετακινήσεις τους συνοδεύονται, συνήθως, από ενήλικες και αφ' ετέρου είναι δύσκολο να απομνημονεύσουν τα νεύματά του. Τα ζητήματα αυτά παρουσιάζονται μόνο στα παιδιά της 2ης ηλικιακής ομάδας.

Γ. Κίνηση των χεριών προς κάποια κατεύθυνση: κίνηση των οχημάτων προς την κατεύθυνση αυτή. Με τον τρόπο αυτό ο τροχονόμος υποδεικνύει στους χρήστες να συνεχίσουν την πορεία τους στην κατεύθυνση που δείχνει το χέρι του. 3

ΣΧΟΛΙΚΟΣ ΤΡΟΧΟΝΟΜΟΣ

Ο σχολικός τροχονόμος είναι εθελοντής και όχι αστυνομικός. Ρυθμίζει την κυκλοφορία σε συγκεκριμένο σημείο του δρόμου (και όχι σε κόμβο), όπου υπάρχει διάβαση πεζών, μπροστά ή κοντά σε σχολικό συγκρότημα, δηλαδή όπου υπάρχει αυξημένη κίνηση μαθητών. Σκοπός του είναι η ασφαλής διέλευση των μαθητών κατά την προσέλευση και απομάκρυνσή τους από το σχολείο.

Ο σχολικός τροχονόμος είναι υποχρεωμένος να φορά ειδικό αντανακλαστικό γιλέκο, με την αναγραφή ''Σχολικός Τροχονόμος'' για την εύκολη διάκρισή του από τους χρήστες του δρόμου. Δεν αρκείται μόνο στις κωδικοποιημένες κινήσεις του τροχονόμου, αλλά χρησιμοποιεί και φορητή πινακίδα σήμανσης STOP.

Σωστή - Λανθασμένη συμπεριφορά

- Όλοι οι χρήστες του δρόμου (οδηγοί αυτοκινήτων - λεωφορείων - μοτοσικλετών - ποδηλάτων κ.λπ. και πεζοί) πρέπει να υπακούουν στις υποδείξεις, τόσο του τροχονόμου όσο και του σχολικού τροχονόμου.
- Ειδικότερα, οι μαθητές πηγαίνοντας και γυρνώντας από το σχολείο τους, θα πρέπει να υπακούουν στις υποδείξεις του σχολικού τροχονόμου και να διασχίζουν τη διάβαση πεζών μόνο όταν αυτός τους το επιτρέψει.
- Προσοχή!!! Όταν υπάρχει τροχονόμος, οι πεζοί δεν έχουμε προτεραιότητα έναντι των οχημάτων στις διαβάσεις.

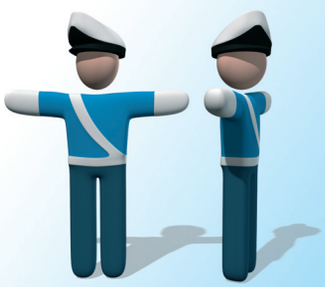
Γνωρίζετε ότι

- οι υποδείξεις του σχολικού τροχονόμου έχουν την ίδια βαρύτητα με τις αντίστοιχες του τροχονόμου;
- οι υποδείξεις και τα σήματα τόσο του τροχονόμου, όσο και του σχολικού τροχονόμου υπερισχύουν των ενδείξεων των φωτεινών σηματοδοτών και των πινακίδων σήμανσης;
- οι πεζοί για να διασχίσουν το δρόμο θα πρέπει να περιμένουν νεύμα του τροχονόμου ή του σχολικού τροχονόμου; Όμως και σ' αυτή την περίπτωση, πριν διασχίσουν το δρόμο θα πρέπει να κάνουν τους απαραίτητους ελέγχους για διερχόμενα οχήματα, έχοντας πάντοτε στο νού τους ότι κάποιος χρήστης ίσως δεν υπακούσει στα σήματα των τροχονόμων.

1

2

3

Παρατηρήσεις

Η προσθήκη εκπαιδευτικών θεμάτων, όπως ο τροχονόμος και ο σχολικός τροχονόμος, που δεν έχουν άμεση σχέση με το Π.Κ.Α. κρίνεται σκόπιμη, εφόσον πρόκειται για σημαντικά στοιχεία, που επηρεάζουν άμεσα τις μετακινήσεις των χρηστών του οδικού συστήματος και ανταποκρίνονται στις αντιληπτικές ικανότητες των μαθητών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Στόχοι του μαθήματος

Η κατανόηση της επικινδυνότητας της μετακίνησης με ποδήλατο και η πρώτη επαφή των μαθητών με τους βασικούς κανόνες της κυκλοφορίας των ποδηλατών χωρίς κίνδυνο.

Πρώτοι βασικοί κανόνες κυκλοφορίας ποδηλατιστών

Το ποδήλατο είναι ένα εύχρηστο, καθαρό για το περιβάλλον μέσο μετακίνησης που απαιτεί προσοχή από το χρήστη. Δεν πρέπει να ξεγελιόμαστε από το γεγονός ότι ο ποδηλατιστής δεν μπορεί να αναπτύξει μεγάλες ταχύτητες και οι αποστάσεις που διανύει είναι, συνήθως, μικρές. Σε περίπτωση ατυχήματος, ο κίνδυνος σοβαρού τραυματισμού του ποδηλατιστή είναι μεγάλος, κυρίως όταν δεν φορά κράνος. Ο ποδηλατιστής αποτελεί τον αμέσως πιο ευάλωτο χρήστη του δρόμου μετά τον πεζό, λόγω της έλλειψης αμαξώματος αλλά και λόγω της αστάθειας του ποδηλάτου. Χαρακτηριστικό είναι ότι από τα 100 παιδιά που έπεσαν θύματα ατυχήματος ενώ έκαναν ποδήλατο, τα 24 παιδιά τραυματίστηκαν σοβαρά, ενώ τα 3 σκοτώθηκαν. Υπάρχουν κανόνες στον Κ.Ο.Κ. που αφορούν τους ποδηλατιστές και πρέπει να τηρούνται πάντοτε από αυτούς. Οι οδηγοί ποδηλάτων λοιπόν πρέπει να φορούν ειδικό κράνος και απαραιτήτως να δένουν το λουράκι του. Το κράνος τους πρέπει να έχει το σωστό μέγεθος για να προσαρμόζεται ακριβώς στο κεφάλι τους. Η χρήση του κράνους είναι επιβεβλημένη σε όλες τις μετακινήσεις, ακόμα και στις μικρού μήκους (γειτονιά, μικροί δρόμοι κ.λ.π.) Οι ποδηλατιστές είναι υποχρεωμένοι να κινούνται μέσα στην ειδική υποδομή που προορίζεται ειδικά γι' αυτούς. Η υποδομή αυτή περιλαμβάνει την ποδηλατολωρίδα, λωρίδα που καταλαμβάνει πλάτος από το οδόστρωμα, τον ποδηλατόδρομο, δρόμο διαχωρισμένο από το οδόστρωμα, καθώς και τον πεζόδρομο - ποδηλατόδρομο, δρόμο διαχωρισμένο από το οδόστρωμα, όπου πεζοί και ποδηλάτες κινούνται μαζί, είτε χρησιμοποιώντας το σύνολο της υποδομής είτε κάθε χρήστης τη λωρίδα που προορίζεται για την κίνησή του. Η ειδική υποδομή μπορεί να είναι, είτε μονόδρομη, δηλαδή να επιτρέπεται η κίνηση των ποδηλάτων μόνον προς τη μία κατεύθυνση είτε αμφίδρομη, δηλαδή να επιτρέπεται η κίνηση και προς τις δύο κατευθύνσεις. Σε κάθε περίπτωση, οι επιτρεπόμενες φορές κίνησης επισημαίνονται με την οριζόντια διαγράμμιση του βέλους κατεύθυνσης. Επιπλέον

Διδακτικές ενέργειες

Ο εκπαιδευτής εξηγεί στους μαθητές τον κίνδυνο που διατρέχουν οι ποδηλατιστές κατά την κίνησή τους, δίδοντας ιδιαίτερη έμφαση στον απαραίτητο εξοπλισμό. Στη συνέχεια αναφέρει τους πρώτους βασικούς κανόνες που πρέπει να τηρούν οι ποδηλατιστές για να κινούνται με ασφάλεια.

Προτεινόμενες ασκήσεις

- Ο εκπαιδευτής ζητάει από τα παιδιά να αναφέρουν τους βασικούς κανόνες, που αφορούν τους ποδηλατιστές και πρέπει αυτοί να τηρούν, ώστε να κινούνται με ασφάλεια. Αυτό μπορεί να γίνει με επιμέρους ερωτήσεις, π.χ.:
  - Ποιος είναι ο απαραίτητος εξοπλισμός που πρέπει να διαθέτουμε όταν κινούμαστε με ποδήλατο;
  - Σε ποιες διαδρομές πρέπει να χρησιμοποιούμε κράνος;
  - Πως πρέπει να ποδηλατούμε όταν υπάρχει ειδική υποδομή για ποδηλατιστές και πως όταν αυτή δεν υπάρχει; κ.λπ.

Οδηγίες προς τον εκπαιδευτή

- Οι μαθητές πρέπει να συνειδητοποιήσουν ότι η οδήγηση του ποδηλάτου, εκτός απ' το ότι είναι ένα ευχάριστο παιχνίδι, κρύβει και πολλούς κινδύνους.
- Η καρτέλα αυτή **δεν** αποτελεί αντικείμενο παρουσίασης **κατά την 1η επίσκεψη της 2ης ηλικιακής ομάδας στο Π.Κ.Α.** (δηλαδή την 3η συνολικά επίσκεψη), αλλά **μόνον κατά τη 2η επίσκεψη της 2ης ηλικιακής ομάδας** (δηλαδή κατά την 4η συνολικά επίσκεψη). Υπενθυμίζεται ότι οι διαφοροποιήσεις της καρτέλας, που αφορούν το μάθημα της 1ης ηλικιακής ομάδας παρατίθενται στο πεδίο "Ηλικιακός διαχωρισμός".

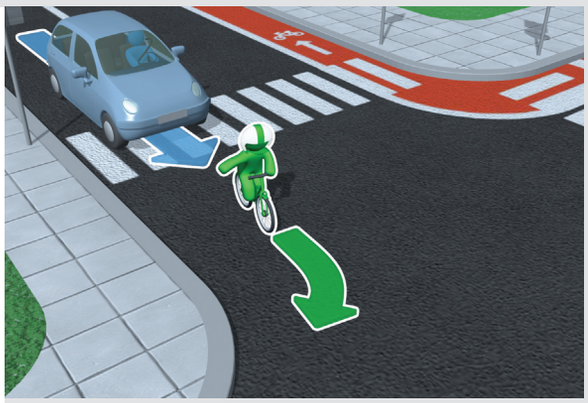
Ηλικιακός διαχωρισμός

- Στην **1η επίσκεψη της 1ης ηλικιακής ομάδας** δεν παρουσιάζεται η συγκεκριμένη καρτέλα.
- Στη **2η επίσκεψη της 1ης ηλικιακής ομάδας** παρουσιάζεται ολόκληρο το περιεχόμενο της καρτέλας. Η μόνη διαφοροποίηση είναι ότι ο εκπαιδευτής χρησιμοποιεί απλή γλώσσα, δίδοντας απλοποιημένη πληροφορία στους μαθητές.

επεξήγηση

Το περιεχόμενο της εν λόγω καρτέλας δεν διδάσκεται κατά την 1η και 3η συνολικά επίσκεψη των ίδιων παιδιών στο Π.Κ.Α., διότι αυτές οι επισκέψεις έχουν ως κύριο αντικείμενο την κίνηση των πεζών. Αντίθετα η 2η και η 4η συνολικά επίσκεψη έχουν ως κύριο αντικείμενο την κίνηση με οχήματα (αυτοκίνητα και ποδήλατα).

η ειδική υποδομή πρέπει να υποδεικνύεται και από το γράφημα του ποδηλάτου, εκτός από τις κατάλληλες πινακίδες σήμανσης.
Σε περίπτωση που δεν υπάρχει η ειδική υποδομή, οι ποδηλατιστές κινούνται στο οδόστρωμα μαζί με τα υπόλοιπα οχήματα και σύμφωνα με τη φορά κίνησης αυτών. Σ' αυτή την περίπτωση, οι ποδηλατιστές πρέπει να παραμένουμε στη δεξιά πλευρά του δρόμου και να μην κάνουμε ζικ-ζακ στο οδόστρωμα, ώστε να μπορούν τα οχήματα να μας προσπερνούν από τ' αριστερά. Επίσης, δεν πρέπει να ποδηλατούμε πολύ κοντά στο κράσπεδο, για να μην πέσουμε.
Κατά τη διάρκεια της νύχτας ή όταν ο καιρός δεν είναι πολύ καλός, οι ποδηλατιστές πρέπει να ανάβουν το φως του ποδηλάτου, ώστε και να βλέπουν οι ίδιοι το δρόμο, αλλά και να γίνονται ορατοί από τα υπόλοιπα οχήματα. Επίσης, είναι καλό να φορούν ανοιχτόχρωμα ρούχα, ανακλαστικά περιβραχιόνια ή να τοποθετούν στα ρούχα, τις τσάντες και το ποδήλατό τους αυτοκόλλητες ανακλαστικές ταινίες, όπως και οι πεζοί.

Σωστή - Λανθασμένη συμπεριφορά

- Μαζί με το ποδήλατο πρέπει απαραιτήτως να αγοράσουμε και τον απαιτούμενο εξοπλισμό, δηλαδή κράνος, φωσφορίζον γιλέκο ή αυτοκόλλητες ανακλαστικές ταινίες.
- Πρέπει να προσέχουμε κοιτάζοντας και ακούγοντας τι γίνεται γύρω μας. Γι' αυτό, όταν ποδηλατούμε, δεν πρέπει να χρησιμοποιούμε ακουστικά συνδεδεμένα με ηχητικές συσκευές, ούτε κινητά τηλέφωνα.
- Πρέπει να γνωρίζουμε την οριζόντια και κατακόρυφη σήμανση που αφορά τους ποδηλατιστές.
- Πρέπει να οδηγούμε το ποδήλατό μας ο ένας πίσω από τον άλλον, ιδιαίτερα όταν δεν υπάρχει ειδική υποδομή.
- Πριν ξεκινήσουμε τη βόλτα μας, πρέπει απαραιτήτως να ελέγξουμε:
  - εάν τα λάστιχα του ποδηλάτου είναι καλά φουσκωμένα,
  - εάν τα φρένα είναι σε καλή κατάσταση,
  - εάν τα φώτα ανάβουν,
  - εάν η αλυσίδα είναι τοποθετημένη σωστά,
  - εάν η σέλα και το τιμόνι ταιριάζουν στο ύψος μας,
  - εάν φορέσαμε και δέσαμε το κράνος μας, το φωσφορίζον γιλέκο μας ή τοποθετήσαμε τις αυτοκόλλητες ανακλαστικές ταινίες στην τσάντα (πλάτη) μας.
- Πρέπει να συντηρούμε το ποδήλατό μας ανά τακτά χρονικά διαστήματα, είτε με τη βοήθεια των γονιών μας είτε με τη βοήθεια κάποιου ειδικού.
- Αν πέσουμε με το ποδήλατό μας και έχουμε τραυματιστεί ελαφρά, τότε πρέπει να ελευθερώσουμε το δρόμο, για μην κινδυνεύσουμε ακόμη περισσότερο και να μπορούν τα αυτοκίνητα να κινούνται χωρίς πρόβλημα.
- Δεν πρέπει να μεταφέρουμε άλλο άτομο με το ποδήλατό μας, διότι κινδυνεύουμε να χάσουμε την ισορροπία μας.
- Δεν πρέπει να ρυμουλκούμαστε από άλλο όχημα ή ποδήλατο και δεν πρέπει να σύρουμε με το ποδήλατό μας αντικείμενα ή ζώα.

Γνωρίζετε ότι

- για τη στάθμευση του ποδηλάτου πρέπει να χρησιμοποιούμε τις ειδικές θέσεις στάθμευσης που προορίζονται γι' αυτά; Όταν όμως τέτοιες δεν υπάρχουν, σταθμεύουμε κατά μήκος των τοίχων των κτιρίων (στην πόλη) για να μην εμποδίζουμε την κίνηση των πεζών.
- όταν σταθμεύουμε το ποδήλατό μας, πρέπει να το κλειδώνουμε, ώστε να αποφεύγουμε τις κλοπές;
- μπορεί να ξαφνιαστούμε ή και να κινδυνεύσουμε από μια αδέξια συμπεριφορά ενός οδηγού οχήματος; Π.χ. από έναν οδηγό που στρίβει το αυτοκίνητό του χωρίς να χρησιμοποιήσει το φλας (δείκτη κατεύθυνσης) ή να κοιτάξει, από ένα αυτοκίνητο που εκκινεί από την άκρη του δρόμου, από ένα αυτοκίνητο που μας προσπερνάει με μεγάλη ταχύτητα και πολύ κοντά, καθώς και από ένα λεωφορείο που ξεκινάει πάλι μετά τη στάση του.
- διατρέχουμε μεγάλο κίνδυνο, όταν οδηγούμε το ποδήλατό μας το βράδυ χωρίς φως; Διότι ούτε εμείς βλέπουμε το δρόμο, αλλά ούτε και γινόμαστε ορατοί απ' τους υπόλοιπους χρήστες.
- μπορεί να συμβούν βλάβες στο ποδήλατό μας, ενώ ποδηλατούμε, κι ας το έχουμε ελέγξει πριν ξεκινήσουμε τη βόλτα μας; Σε τέτοια περίπτωση πρέπει να διατηρήσουμε την ψυχραιμία μας και να σταματήσουμε σε ασφαλές σημείο. Αν δεν μπορούμε να επισκευάσουμε μόνοι μας το ποδήλατο, τότε το μετακινούμε με τα χέρια, συνεχίζοντας να κινούμαστε ως πεζοί (κινούμενοι στο πεζοδρόμιο, διασχίζοντας το δρόμο από διαβάσεις κ.λπ.).

Παρατηρήσεις

Η χρήση ποδηλάτου για τις μικρές ηλικίες σχετίζεται με τη ψυχαγωγία και το παιχνίδι, ενώ για ηλικίες άνω των 15 ετών με την ανάγκη για γρήγορη και εύκολη μετακίνηση.

Στόχοι του μαθήματος

Η κατανόηση της σωστής συμπεριφοράς του επιβάτη. Η εκμάθηση των κανόνων συμπεριφοράς τόσο μέσα στο αυτοκίνητο, όσο και κατά τη μετακίνηση με αυτό χωρίς κίνδυνο.

Διδακτικές ενέργειες

Ο εκπαιδευτής εξηγεί στους μαθητές τον κίνδυνο που διατρέχουν οι επιβάτες του οχήματος. Στη συνέχεια αναφέρει τους βασικούς κανόνες που πρέπει να τηρούν ώστε να μετακινούνται με ασφάλεια, καθώς και τη σωστή και λανθασμένη συμπεριφορά.

Προτεινόμενες ασκήσεις

- Ο εκπαιδευτής ζητάει από τα παιδιά να αναφέρουν τους βασικούς κανόνες, που αφορούν τους επιβάτες του αυτοκινήτου και πρέπει αυτοί να τηρούν, ώστε να κινούνται με ασφάλεια. Αυτό μπορεί να γίνει με επιμέρους ερωτήσεις, π.χ.:
  - Σε ποιες διαδρομές και ποιοι επιβάτες πρέπει να φορούν ζώνη ασφαλείας;
  - Που πρέπει να κάθονται τα μικρά παιδιά στο αυτοκίνητο;
  - Πως πρέπει να επιβιβαζόμαστε και να αποβιβαζόμαστε από το αυτοκίνητο;
  - Ποια πρέπει να είναι η συμπεριφορά μας μέσα στο αυτοκίνητο; κλπ.

Οδηγίες προς τον εκπαιδευτή

- Ο μαθητής πρέπει να συνειδητοποιήσει ότι είναι ένας αυτόνομος επιβάτης και πρέπει να εφαρμόζει τους κανόνες που ισχύουν για όλους τους επιβάτες των αυτοκινήτων.
- Ο εκπαιδευτής πρέπει να δώσει ιδιαίτερη έμφαση στη χρήση της ζώνης ασφαλείας, **πάντοτε, σε κάθε είδους διαδρομές, από οδηγό και επιβάτες, καθώς και στη χρήση του ειδικού καθίσματος ανάλογα με την ηλικία και το ύψος τους.**

Βασικοί κανόνες επιβατών οχημάτων

Οι νέοι κάτω των 18 ετών δεν επιτρέπεται να οδηγούν αυτοκίνητο, αλλά μετακινούνται μ' αυτό ως επιβάτες. Για το λόγο αυτό δεν πρέπει να δέχονται αδιαμαρτύρητα τη ριψοκίνδυνη συμπεριφορά του οδηγού του οχήματος, διότι κινδυνεύει και η δική τους ζωή. Καλό είναι τα μικρά παιδιά και οι νέοι να θυμούνται ότι όταν ο οδηγός αναπτύσσει υπερβολική ταχύτητα, περιφρονεί τους κανόνες οδικής κυκλοφορίας, δε χρησιμοποιεί τη ζώνη ασφαλείας ή έχει κάνει χρήση οινοπνευματωδών ποτών, εκείνοι μπορούν και πρέπει να αντιδράσουν και να παρέμβουν με σύνεση και αποτελεσματικότητα. Ο οδηγός και οι επιβάτες των αυτοκινήτων είναι πιο προστατευμένοι, σε σχέση με τους πεζούς και τους ποδηλάτες, λόγω του αμαξώματος του αυτοκινήτου και της ζώνης ασφαλείας που φορούν. Σε μικρά ατυχήματα, η ζώνη ασφαλείας προστατεύει πλήρως οδηγό και επιβάτες, όχι όμως και σε σοβαρά ατυχήματα.

Όλοι οι επιβάτες πρέπει να έχουν την προβλεπόμενη από το νόμο θέση στο όχημα και **να φορούν πάντα ζώνη ασφαλείας, είτε κάθονται στα μπροστινά είτε στα πίσω καθίσματα.** Ειδικότερα:

Ηλικιακός διαχωρισμός

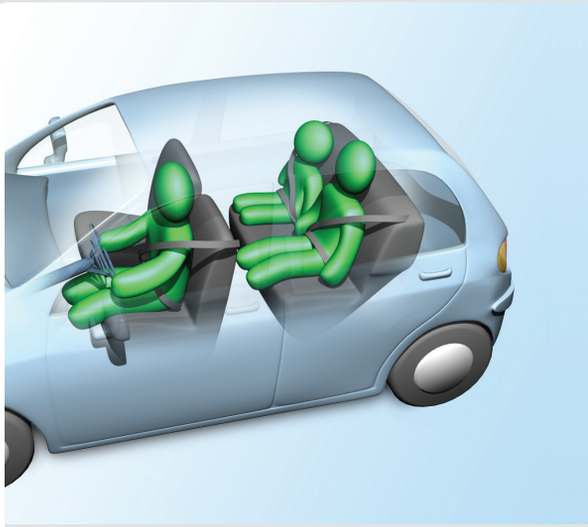
- Στους μαθητές της **1ης ηλικιακής ομάδας, κατά την 1η τους επίσκεψη**, η διδασκαλία περιορίζεται στα εξής ζητήματα:
  - τα παιδιά πρέπει να κάθονται πάντα στο πίσω κάθισμα,
  - τα παιδιά πρέπει να φορούν πάντα ζώνη ασφαλείας και σε όλες τις διαδρομές, διότι τα προστατεύει σε περίπτωση ατυχήματος,
  - αν το ύψος των παιδιών είναι μικρότερο από 1,50μ., τότε πρέπει να χρησιμοποιούν το ειδικό υπερυψωμένο καθισματάκι και να φορούν ζώνη ασφαλείας, ώστε αυτή να προσαρμόζεται σωστά στο σώμα τους,
  - πρέπει να είναι ήσυχα μέσα στο αυτοκίνητο και να μην ενοχλούν τον οδηγό,

  διότι το στάδιο αυτό θεωρείται αρκετά πρώιμο για να αναπτυχθούν περαιτέρω ζητήματα στους μικρούς μαθητές.
- Κατά τη **2η επίσκεψη της 1ης ηλικιακής ομάδας**, η διδασκαλία εμπλουτίζεται με όλους τους κανόνες του πεδίου "Σωστή - Λανθασμένη συμπεριφορά", αλλά και πάλι η καρτέλα δεν παρουσιάζεται ολόκληρη.

επεξήγηση

Στην 1η ηλικιακή ομάδα δεν κρίνεται σκόπιμο να παρουσιαστούν όλες οι πληροφορίες της συγκεκριμένης καρτέλας, πέραν των πλέον βασικών και ουσιωδών, όπως αυτές αναφέρθηκαν.

Τα παιδιά ηλικίας μέχρι 5 ετών πρέπει να είναι σωστά προσδεδεμένα σε κατάλληλο για την ηλικία και το βάρος τους παιδικό κάθισμα, ειδικά προσαρμοσμένο στις θέσεις των αυτοκινήτων.
Τα παιδιά ηλικίας 5 μέχρι 12 ετών πρέπει να κάθονται στο πίσω κάθισμα του αυτοκινήτου και να φορούν ζώνη ασφαλείας. Εάν το ύψος τους είναι μικρότερο από 1,50μ., τότε πρέπει να χρησιμοποιούν το ειδικό υπερυψωμένο καθισματάκι και να φορούν ζώνη ασφαλείας. Το υπερυψωμένο καθισματάκι χρησιμεύει στο να προσαρμόζεται σωστά η ζώνη στο σώμα τους.
Τα παιδιά μετά την ηλικία των 12 ετών επιτρέπεται - αλλά συνιστάται να αποφεύγεται - να κάθονται στο μπροστινό κάθισμα, πρέπει όμως να φορούν ζώνη ασφαλείας.
Η ζώνη ασφαλείας δεν είναι απαραίτητη μόνο στους εθνικούς δρόμους, όπου οι ταχύτητες που αναπτύσσονται είναι μεγάλες, αλλά και σε μετακινήσεις μέσα στην πόλη, όπου οι ταχύτητες (30-50 χλμ/ώρα) θεωρούνται πολύ μικρές και ακίνδυνες, αλλά στην πραγματικότητα δεν είναι. Μάλιστα τα 8 στα 10 ατυχήματα των αυτοκινήτων συμβαίνουν σε ταχύτητες μικρότερες από 50 χλμ/ώρα. Επίσης, όσο σύντομή κι αν είναι η διαδρομή με το αυτοκίνητο, ο οδηγός και όλοι οι επιβάτες πρέπει απαραιτήτως να φορούν ζώνη ασφαλείας. Πρέπει πάντα να θυμόμαστε ότι πιθανότητες πρόκλησης ατυχήματος υπάρχουν με όλες τις ταχύτητες και σε όλες τις διαδρομές.

Σωστή - Λανθασμένη συμπεριφορά

- Στο αυτοκίνητο πρέπει να καθόμαστε ήσυχα. Δεν κλαίμε ποτέ και δεν μαλώνουμε με τ' αδέρφια μας, για να μην αποσπούμε την προσοχή του οδηγού. Η οδήγηση δεν είναι τόσο εύκολη ούτε για τους ενήλικες που την έχουν συνηθίσει, απαιτεί ηρεμία και αυτοσυγκέντρωση. Ο απρόσεκτος οδηγός μπορεί να προκαλέσει ατύχημα.
- Πρέπει να επιβιβαζόμαστε και να αποβιβαζόμαστε από την πόρτα του οχήματος προς την πλευρά του πεζοδρομίου.
- Πριν κατέβουμε από το επιβατικό όχημα, πρέπει να ελέγχουμε στο πεζοδρόμιο μήπως υπάρχει κάποιος πεζός και τον χτυπήσουμε, αλλά και στο δρόμο, διότι πολλές φορές μηχανοκίνητα δίκυκλα και ποδήλατα περνούν από την εσωτερική πλευρά του δρόμου, όποτε κινδυνεύουν από πτώση κατά το άνοιγμα της πόρτας μας.
- Μπορούμε να παίρνουμε μαζί μας παιχνίδια, βιβλία κ.λπ. για να απασχολούμαστε κατά τη διάρκεια ενός μεγάλου ταξιδιού.
- Δεν πρέπει να βγάζουμε ποτέ το κεφάλι ή το χέρι μας έξω από το ανοικτό παράθυρο του οχήματος, διότι κινδυνεύουμε από τα άλλα οχήματα που κινούνται παράλληλα ή στο αντίθετο ρεύμα κυκλοφορίας.
- Δεν πρέπει να παίζουμε με το μηχανισμό ανοίγματος της πόρτας, διότι μπορεί αυτή να ανοίξει ξαφνικά.
- Δεν πρέπει να πετούμε αντικείμενα από το παράθυρο, διότι μπορεί να χτυπήσουν σε άλλα οχήματα, καθώς και να αποσπάσουν την προσοχή άλλων οδηγών.
- Δεν πρέπει να κατεβούμε ποτέ από το όχημα, αν αυτό δεν έχει ακινητοποιηθεί απόλυτα, διότι κινδυνεύουμε να πέσουμε και να τραυματιστούμε.

Γνωρίζετε ότι

- δεν πρέπει να τοποθετούμε πράγματα στην πίσω εταζέρα του αυτοκινήτου, διότι εμποδίζουν την ορατότητα του οδηγού και σε περίπτωση ατυχήματος μπορεί να μετατραπούν σε "μικρές οβίδες" και να μας χτυπήσουν;
- οι επιβάτες των πίσω καθισμάτων του οχήματος, έχουν διπλή υποχρέωση να φορούν ζώνη ασφαλείας; Αφενός για να προστατεύουν τον εαυτό τους και αφετέρου για να μην πέσουν, σε περίπτωση σύγκρουσης, στους επιβάτες των μπροστινών καθισμάτων. Η ισχύς μίας τέτοιας πρόσκρουσης μπορεί να παραλληλιστεί με το βάρος ενός ελέφαντα!
- η χρήση της ζώνης ασφαλείας είναι επιβεβλημένη και σε οχήματα που διαθέτουν αερόσακους; Οι αερόσακοι μπορούν να προστατέψουν τους επιβάτες μόνον αν αυτοί φορούν ζώνη ασφαλείας. Διαφορετικά, η δύναμη με την οποία ανοίγουν οι αερόσακοι μπορεί να προκαλέσει το σοβαρό τραυματισμό ή ακόμη και το θάνατο των επιβατών.
- όταν ο οδηγός του οχήματος φορά ζώνη ασφαλείας μπορεί να διατηρήσει τον έλεγχο του αυτοκινήτου πολύ καλύτερα; Αυξάνονται έτσι οι πιθανότητες, ακόμα και όταν συμβεί ατύχημα, να σωθεί ο ίδιος και οι συνεπιβάτες του.
- η μετωπική σύγκρουση δύο αυτοκινήτων που κινούνται με ταχύτητα 50 χλμ/ώρα ισοδυναμεί με πτώση από τον τρίτο όροφο;!
- στο 96% των ατυχημάτων, η χρήση του υπερυψωμένου καθίσματος και της ζώνης ασφαλείας αποτρέπει την εκτίναξη του παιδιού από το κάθισμά του;

Παρατηρήσεις

Επειδή οι μικροί επιβάτες δεν συνειδητοποιούν τους κινδύνους, πρέπει οι μεγαλύτεροι να φροντίζουν για την ασφάλεια τους.

Στόχοι του μαθήματος

Η κατανόηση από τους μαθητές των κανόνων σωστής συμπεριφοράς για την άνετη και ασφαλή χρήση και μετακίνηση με τα μέσα μαζικής μεταφοράς (Μ.Μ.Μ.).

Βασικοί κανόνες επιβατών μέσων μαζικής μεταφοράς

Μέσα μαζικής μεταφοράς (Μ.Μ.Μ.) ονομάζονται τα οχήματα που μεταφέρουν πολλούς επιβάτες μαζί, πολύ περισσότερους από αυτούς που μπορεί να μεταφέρει ένα Ι.Χ. αυτοκίνητο. Στα Μ.Μ.Μ. περιλαμβάνονται τα λεωφορεία, τα τρόλεϊ, τα τραμ, το μετρό, τα τρένα, τα πούλμαν, καθώς και τα σχολικά λεωφορεία.
Με τα Μ.Μ.Μ. τα παιδιά αλλά και οι ενήλικες μετακινούμαστε ως επιβάτες και πρέπει να τηρούμε ορισμένους κανόνες για την άνεση και την ασφάλεια, τόσο τη δική μας όσο και των υπόλοιπων χρηστών.
Οι επιβάτες πρέπει να περιμένουμε το λεωφορείο (αντίστοιχα το τραμ ή το τρόλεϊ) στον ειδικά διαμορφωμένο χώρο της στάσης τους. Όταν η στάση βρίσκεται πάνω στο πεζοδρόμιο, περιμένουμε υπομονετικά εκεί και δεν κατεβαίνουμε ποτέ στο δρόμο. Ειδικότερα για το μετρό, δεν πλησιάζουμε ποτέ κοντά στο κενό απ΄ όπου περνάει το μετρό.
Για να επιβιβαστούμε στο λεωφορείο περιμένουμε πρώτα να ακινητοποιηθεί εντελώς, να κατέβουν οι επιβάτες που θέλουνε να αποβιβαστούν και στη συνέχεια ανεβαίνουμε ένας - ένας, χωρίς να σπρώχνουμε. Αντίστοιχα για την αποβίβασή μας, περιμένουμε να ακινητοποιηθεί εντελώς το λεωφορείο και στη συνέχεια κατεβαίνουμε και πάλι ένας - ένας, περιμένοντας υπομονετικά τη σειρά μας, χωρίς και πάλι να σπρώχνουμε.
Μόλις κατεβούμε, απομακρυνόμαστε από το λεωφορείο παραμένοντας στο πεζοδρόμιο, ώστε να μπορούν και οι υπόλοιποι επιβάτες να κατέβουν με τη σειρά τους.
Όταν μετά την αποβίβασή μας από το λεωφορείο (αντίστοιχα το τραμ ή το τρόλεϊ) θέλουμε να περάσουμε στο απέναντι πεζοδρόμιο, πρέπει απαραιτήτως να περιμένουμε να φύγει το λεωφορείο και στη συνέχεια να διασχίσουμε το δρόμο. Αν κοντά υπάρχει διάβαση πεζών, τότε διασχίζουμε το δρόμο υποχρεωτικά από αυτό το σημείο.

Διδακτικές ενέργειες

Ο εκπαιδευτής εξηγεί στους μαθητές ποια είναι τα Μ.Μ.Μ. Στη συνέχεια αναφέρει τους βασικούς κανόνες που πρέπει να τηρούν οι επιβάτες ώστε να μετακινούνται με ασφάλεια με τα Μ.Μ.Μ., καθώς και τη σωστή και λανθασμένη συμπεριφορά.

Προτεινόμενες ασκήσεις

- Ο εκπαιδευτής ζητάει από τα παιδιά να αναφέρουν τους βασικούς κανόνες, που αφορούν τους επιβάτες των μέσων μαζικής μεταφοράς και πρέπει αυτοί να τηρούν, ώστε να κινούνται με ασφάλεια. Αυτό μπορεί να γίνει με επιμέρους ερωτήσεις, π.χ.:
  - Πως πρέπει να επιβιβαζόμαστε και να αποβιβαζόμαστε από τα Μ.Μ.Μ;
  - Πως πρέπει να συμπεριφερόμαστε μέσα στο λεωφορείο;
  - Που και πως πρέπει να καθόμαστε;
  - Αν δεν υπάρχει κενή θέση από πού πρέπει να κρατιόμαστε; κλπ.

Οδηγίες προς τον εκπαιδευτή

- Ο εκπαιδευτής πρέπει να εξηγήσει τι σημαίνουν οι λέξεις επιβίβαση και αποβίβαση, εάν οι μαθητές δεν τις γνωρίζουν.
- Στα πεδία "Βασικοί κανόνες επιβατών μέσων μαζικής μεταφοράς" και "Σωστή - Λανθασμένη συμπεριφορά" αναφέρεται τις περισσότερες φορές το λεωφορείο, διότι θεωρείται το πιο γνώριμο Μ.Μ.Μ. για τα παιδιά. Κατά τη διάρκεια του μαθήματος ο εκπαιδευτής μπορεί να κάνει αντιπαράθεση και με άλλα Μ.Μ.Μ. (π.χ. σχολικό λεωφορείο, τραμ, τρόλεϊ, μετρό κ.λπ.), μιάς και οι ίδιοι κανόνες ισχύουν για όλα τα Μ.Μ.Μ.
- Οι μαθητές πρέπει να καταλάβουν πως μόλις αποβιβαστούν από τα μέσα μαζικής μεταφοράς γίνονται και πάλι πεζοί και πρέπει να ακολουθούν τους κανόνες που αφορούν τους πεζούς. Στο γεγονός αυτό πρέπει να γίνει ιδιαίτερη μνεία.

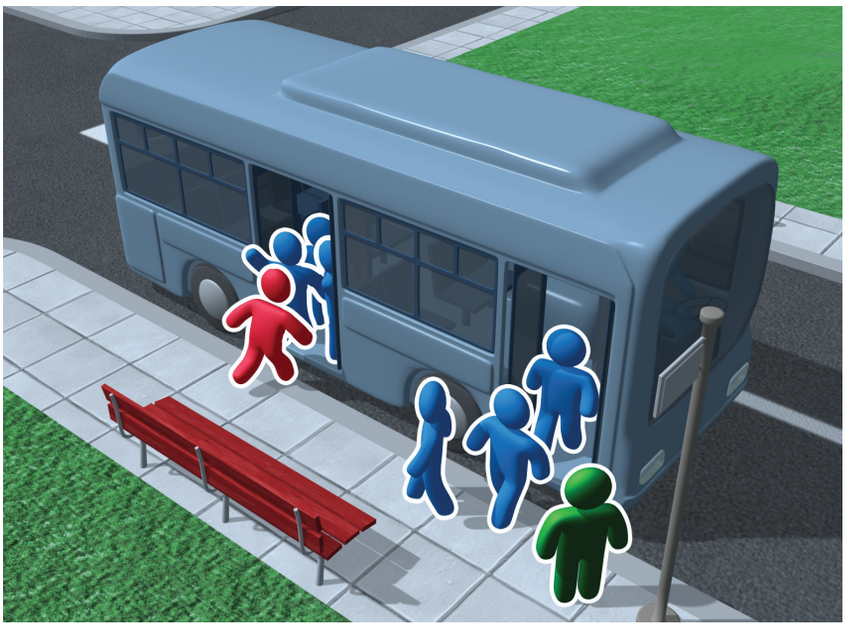
Ηλικιακός διαχωρισμός

- **Κατά την 1η επίσκεψη και κατά τη 2η επίσκεψη της 1ης ηλικιακής ομάδας** στο Π.ΚΑ., η παρουσίαση της καρτέλα περιορίζεται **μόνον:**
  - στον ορισμό των Μ.Μ.Μ.,
  - στο ότι στα Μ.Μ.Μ. που διαθέτουν ζώνες ασφαλείας, όπως τα σχολικά λεωφορεία και τα πούλμαν, πρέπει απαραιτήτως να τις δένουμε,
  - στο ότι πρέπει να περιμένουμε το λεωφορείο στον ειδικά διαμορφωμένο χώρο της στάσης του, πάνω στο πεζοδρόμιο και δεν κατεβαίνουμε ποτέ στο δρόμο.

επεξήγηση

Οι μαθητές της 1ης ηλικιακής ομάδας δεν θεωρείται αναγκαίο να διδαχθούν το συνολικό περιεχόμενο της εν λόγω καρτέλας, διότι κατά τις μετακινήσεις τους συνοδεύονται, συνήθως, από ενήλικες. Ως εκ τούτου, δεν κρίνεται σκόπιμο να επιβαρυνθεί η θεωρητική τους κατάρτιση με αυτά τα ζητήματα, που δεν είναι άμεσης προτεραιότητας για τις μετακινήσεις τους.

Σε περίπτωση που το λεωφορείο σταθμεύσει, τότε θα πρέπει να διασχίσουμε το δρόμο σε μεγάλη απόσταση πίσω από αυτό, διότι αν βρισκόμαστε μπροστά από το λεωφορείο δεν έχουμε καλή ορατότητα και δεν μπορούμε να ελέγξουμε για οχήματα που κινούνται στην κατεύθυνση του λεωφορείου, αλλά ούτε και οι οδηγοί τους μπορούν να μας δούνε.
Κατά τη μετακίνησή μας με το λεωφορείο είναι καλό να καθόμαστε στις θέσεις που αυτό διαθέτει. Αν όμως δεν υπάρχει άδεια θέση και στεκόμαστε όρθιοι πρέπει να κρατιόμαστε γερά από τις ειδικές χειρολαβές ή τις μπάρες, ώστε, αν ο οδηγός φρενάρει απότομα ή στρίψει, να μην πέσουμε και τραυματιστούμε οι ίδιοι, ούτε να τραυματίσουμε άλλους επιβάτες.

Σωστή - Λανθασμένη συμπεριφορά

- Όταν δούμε από μακριά το λεωφορείο να έρχεται, πλησιάζουμε στο κράσπεδο και χωρίς να κατεβούμε στο δρόμο, κάνουμε νόημα στον οδηγό σηκώνοντας το χέρι μας, για να σταματήσει.
- Στα Μ.Μ.Μ. που διαθέτουν ζώνες ασφαλείας, όπως τα σχολικά λεωφορεία και τα πούλμαν, πρέπει απαραιτήτως να τις δένουμε.
- Προσέχουμε να μην καθόμαστε σε θέσεις που προορίζονται για ηλικιωμένους, άτομα με ειδικές ανάγκες, εγκύους ή γυναίκες με μικρά παιδιά. Δίνουμε τη θέση μας στους παραπάνω χρήστες, όταν δεν υπάρχουν άλλες θέσεις άδειες, ακόμη και αν δεν προορίζονται γι' αυτούς.
- Για να καταλάβει ο οδηγός ότι θέλουμε να κατεβούμε, πρέπει να πατούμε το ειδικό κουμπί στάσης, πριν φτάσουμε στη στάση αυτή.
- Πρέπει να κρατούμε το εισιτήριό μας σε ολόκληρη τη διαδρομή, διότι μπορεί να μας το ζητήσει ο ελεγκτής.
- Δεν πρέπει να στεκόμαστε μπροστά στις πόρτες, παρά μόνον εάν θέλουμε να κατεβούμε στην επόμενη στάση.
- Δεν πρέπει να κλείνουμε τους διαδρόμους του λεωφορείου με τις σχολικές μας τσάντες. Είτε καθόμαστε είτε είμαστε όρθιοι, μπορούμε να τις τοποθετήσουμε ανάμεσα στα πόδια μας.
- Δεν πρέπει να ενοχλούμε τον οδηγό ή τους συνεπιβάτες μας.
- Δεν πρέπει να βγάζουμε το κεφάλι ή τα χέρια μας από το παράθυρο, ούτε να πετούμε αντικείμενα έξω.
- Δεν πρέπει να πατάμε τα πόδια μας στις θέσεις του λεωφορείου, ούτε να το καταστρέφουμε.

Γνωρίζετε ότι

- ορισμένες φορές υπάρχουν σταθμευμένα οχήματα δίπλα στο πεζοδρόμιο, στο σημείο της στάσης, με αποτέλεσμα η επιβίβαση και αποβίβαση να γίνεται μέσα στο δρόμο; Στην περίπτωση αυτή πρέπει να είμαστε ιδιαίτερα προσεκτικοί και, αφού αποβιβασθούμε από το λεωφορείο, στη συνέχεια να ανεβούμε στο κοντινότερο πεζοδρόμιο. Αν πρέπει να περάσουμε απέναντι, διασχίζουμε το δρόμο, αφού φύγει το λεωφορείο και αφού ελέγξουμε καλά το δρόμο.

Παρατηρήσεις

Μια μικρή συμβουλή: Όταν είμαστε όρθιοι στο λεωφορείο, είναι καλύτερα να έχουμε ελαφρώς ανοικτά τα πόδια μας (διάσταση ποδιών), ώστε να έχουμε μεγαλύτερη ισορροπία.

ΣΤΑΔΙΟ Β

Παρουσίαση του Πάρκου Κυκλοφοριακής Αγωγής (Π.Κ.Α.)

Σκοπός του μαθήματος του Σταδίου Β

Η γνωριμία των μαθητών με τα βασικότερα δομικά στοιχεία του Π.Κ.Α. και η εξοικείωσή τους με το περιβάλλον του.

Γενικά

Η παρουσίαση του Π.Κ.Α. αποτελεί το Στάδιο Β της εκπαιδευτικής διαδικασίας, μετά τη γενική παρουσίαση των κανόνων κυκλοφοριακής αγωγής και οδικής ασφάλειας. Οι μαθητές περπατούν στο Π.Κ.Α., με τη συνοδεία του εκπαιδευτή, ακολουθώντας μια διαδρομή. Κατά τη διάρκεια της περιήγησης, οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν από κοντά τα δομικά στοιχεία του Π.Κ.Α. για τα οποία έχουν ακούσει στο Στάδιο Α. Το στάδιο της παρουσίασης του Π.Κ.Α. λειτουργεί ως συνδετικός κρίκος μεταξύ του Σταδίου Α της θεωρητικής κατάρτισης των παιδιών στο αμφιθέατρο και του Σταδίου Γ, που αφορά στην εκπαίδευσή τους στην ασφαλή κυκλοφορία πεζών ή οχημάτων (ποδηλάτων - αυτοκινήτων), σε διάφορα επιμέρους τμήματα του οδικού δικτύου.

Δομικά στοιχεία του Π.Κ.Α.

Το Π.Κ.Α. αποτελεί προσομοίωση συνήθους αστικού και περιαστικού οδικού δικτύου. Απαρτίζεται περιμετρικά από περιφερειακή οδό, χαρακτηριστικών περιαστικού τύπου, όπου επιτρέπεται η ανάπτυξη σχετικά μεγάλων ταχυτήτων από τα αυτοκίνητα, τα πεζοδρόμια διαθέτουν μικρό πλάτος ή δεν υφίστανται καθόλου, καθώς επίσης υπάρχουν ελάχιστες ή δεν υπάρχουν διαβάσεις πεζών. Το εσωτερικό οδικό δίκτυο περιλαμβάνει μονόδρομες και αμφίδρομες, αστικού τύπου, οδούς. Σ' αυτές, οι επιτρεπόμενες ταχύτητες είναι μικρότερες από την αντίστοιχη του περιφερειακού δακτυλίου, και τα περισσότερα πεζοδρόμια είναι μεγάλου πλάτους, συνδέονται δε με διαβάσεις πεζών τύπου ζέβρας. Επιπροσθέτως, ο κεντρικός οδικός άξονας περιλαμβάνει νησίδα διαχωρισμού των λωρίδων αντίθετης κατεύθυνσης, στο μεγαλύτερο μήκος του. Η συμβολή των δρόμων δημιουργεί διαφόρων τύπων ισόπεδους κόμβους. Στο Π.Κ.Α., δηλαδή, απαντώνται ισόπεδοι κόμβοι σχήματος "Τ" και σχήματος σταυρού, κυκλικός κόμβος, κόμβος σχήματος "Τ" με νησίδα σχήματος σταγόνας, καθώς και κόμβος σχήματος "Τ" με τριγωνική νησίδα και λωρίδες επιτάχυνσης και επιβράδυνσης. Επίσης, ποδηλατολωρίδες αναπτύσσονται παράλληλα με ορισμένους εσωτερικούς δρόμους. Υποδομή πεζόδρομου - ποδηλατόδρομου διαχωρισμένης κυκλοφορίας έχει κατασκευαστεί στο Π.Κ.Α., στο βόρειο άκρο της οποίας υπάρχει υπερυψωμένη διάβαση πεζών. Τέλος, το Π.Κ.Α. περιλαμβάνει και ισόπεδη σιδηροδρομική διάβαση, η οποία πλαισιώνεται από κινητό φράγμα ασφάλειας και φωτεινό σηματοδότη.

Διδακτικές ενέργειες

Οι μαθητές, συνοδευόμενοι από τον εκπαιδευτή, περιηγούνται στο Π.Κ.Α. Ο εκπαιδευτής παρουσιάζει επιτόπου στους μαθητές τα στοιχεία του Π.Κ.Α., που συναντούν σ' αυτή τους τη διαδρομή, ώστε οι μαθητές να αποκτήσουν μια γενική εικόνα του Π.Κ.Α.

Ηλικιακός διαχωρισμός

Το μάθημα κατά την **1η και 2η επίσκεψη της 1ης ηλικιακής ομάδας** διενεργείται όπως περιγράφεται στην παρούσα καρτέλα.

» επεξήγηση «

Στην ενδεικτική διαδρομή της περιήγησης περιλαμβάνονται και δομικά στοιχεία του Π.Κ.Α. που δεν θα αποτελέσουν αντικείμενο μαθήματος στο επόμενο στάδιο (Στάδιο Γ) της εκπαιδευτικής διαδικασίας για τους μαθητές της 1ης ηλικιακής ομάδας και συγκεκριμένα στην 1η τους επίσκεψη. Παρ' όλ' αυτά κρίνεται σκόπιμη η παρουσίασή τους, ώστε τα παιδιά να αποκτήσουν μία γενική εικόνα του Π.Κ.Α. Βέβαια, δεν απαιτείται η απομνημόνευσή τους από τα παιδιά.

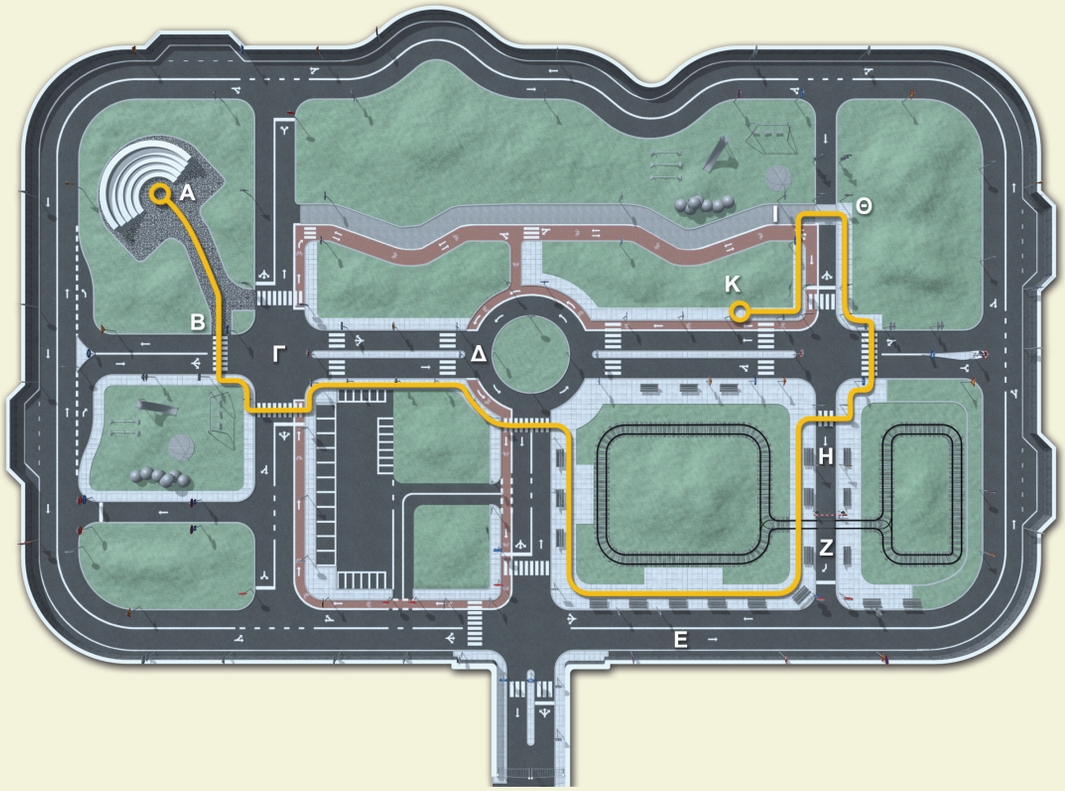
Οδηγίες προς τον εκπαιδευτή

- Η παρουσίαση του Π.Κ.Α. πρέπει να πραγματοποιείται μέσω προκαθορισμένης διαδρομής στην οποία ο εκπαιδευτής θα έχει εκ των προτέρων αποφασίσει ποια από τα στοιχεία που συναντώνται θα παρουσιάσει στους μαθητές.
- Κατά τη διάρκεια της περιήγησης, οι μαθητές και ο εκπαιδευτής, όσο βεβαίως επιτρέπεται στον εκπαιδευτή από την παρουσίαση των δομικών στοιχείων του Π.Κ.Α., πρέπει να εφαρμόζουν τους κανόνες κίνησης των πεζών (κίνηση επάνω στο πεζοδρόμιο, διάσχιση δρόμου από διαβάσεις κ.λπ.), που έχουν διδαχθεί κατά το Στάδιο Α, της γενικής παρουσίασης κανόνων κυκλοφορίας και οδικής ασφάλειας.
- Τέτοιου τύπου διαδρομές, λιγότερο ή περισσότερο σύνθετες, ως προς τα στοιχεία του Π.Κ.Α. που περιλαμβάνουν, μπορούν να δημιουργηθούν από τον εκπαιδευτή και να ακολουθείται διαφορετική διαδρομή σε κάθε επίσκεψη των παιδιών στο Π.Κ.Α.
- Κατά την 1η και 2η επίσκεψη της 2ης ηλικιακής ομάδας (δηλαδή την 3η και 4η συνολικά επίσκεψη στο Π.Κ.Α.), πριν ο εκπαιδευτής παρουσιάσει κάθε δομικό στοιχείο του Π.Κ.Α. μπορεί να ρωτά τους μαθητές αν το αναγνωρίζουν. Με τον τρόπο αυτό η περιήγηση γίνεται περισσότερο ενδιαφέρουσα για τους μαθητές.
- Τα αποτελέσματα της διεξαγωγής του εν λόγω εκπαιδευτικού σταδίου, καταγράφονται στο σχετικό πεδίο του ΦΥΛΛΟΥ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗ.

Ενδεικτική διαδρόμη περιήγησης

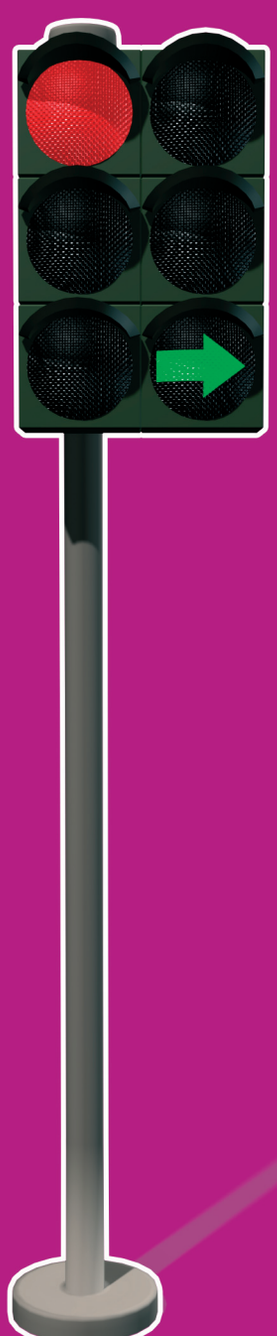
Η ενδεικτική διαδρομή έχει ως σημείο εκκίνησης το αμφιθέατρο (σημείο Α) και ως τελικό σημείο το Κ, που βρίσκεται στον κεντρικό οδικό άξονα του Π.Κ.Α. Κατά τη διάρκειά της απαντώνται τα περισσότερα από τα δομικά στοιχεία του Π.Κ.Α., τα οποία παρουσιάζει ο εκπαιδευτής στους μαθητές. Συγκεκριμένα:

- σημείο Β: αμφίδρομος αστικού τύπου και διάβαση πεζών τύπου ζέβρας.
- σημείο Γ: πεζοδρόμιο και κόμβος σχήματος σταυρού.
- σημείο Δ: κυκλικός κόμβος και ποδηλατολωρίδα.
- σημείο Ε: περιφερειακός δρόμος.
- σημείο Ζ: ισόπεδη σιδηροδρομική διάβαση, που πλαισιώνεται από κινητό φράγμα και φωτεινό σηματοδότη.
- σημείο Η: μονόδρομος αστικού τύπου.
- σημείο Θ: υπερυψωμένη διάβαση πεζών.
- σημείο Ι: πεζόδρομος - ποδηλατόδρομος διαχωρισμένης κυκλοφορίας.

Παρατηρήσεις

Η διαδρομή που επιλέγεται για την περιήγηση στο Π.Κ.Α. εκκινεί πάντοτε από το χώρο του αμφιθεάτρου, μιας και εκεί είναι συγκεντρωμένοι οι μαθητές κατά το Στάδιο Α της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Αντίστοιχα, είναι καλό να καταλήγει στο σημείο, όπου θα πραγματοποιηθεί η εκπαίδευση των μαθητών στην ασφαλή κυκλοφορία πεζών και οχημάτων, δηλαδή το Στάδιο Γ της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Με τον τρόπο αυτό, οι μαθητές δεν θα είναι αναγκασμένοι να μετακινηθούν ξανά στο Π.Κ.Α., μεταξύ τέλους του Σταδίου Β και εκκίνησης του Σταδίου Γ.

ΣΤΑΔΙΟ Γ

Εκπαίδευση στην Ασφαλή Κυκλοφορία Πεζών &
Οχημάτων (Ποδηλάτων - Αυτοκινήτων)

Σκοπός της ενότητας που αφορά στην κίνηση των πεζών

Η διδασκαλία των κανόνων και της συμπεριφοράς που αφορούν στην κυκλοφορία των πεζών στο οδικό δίκτυο, με χρήση της οδικής υποδομής του Π.Κ.Α. ως εκπαιδευτικού περιβάλλοντος για τη διδασκαλία των μαθημάτων.

Γενικά

Οι κανόνες και οι τρόποι συμπεριφοράς που αφορούν την πεζή κίνηση στο οδικό δίκτυο αποτελούν την πρώτη θεματική ενότητα του εκπαιδευτικού προγράμματος στο Πάρκο Κυκλοφοριακής Αγωγής (Π.Κ.Α.). Στην ενότητα αυτή επιχειρείται να διδαχθεί στους μαθητές ο τρόπος που ο πεζός **πρέπει** να κινείται στο οδικό δίκτυο μίας πόλης, με όρους ασφάλειας και προστασίας της σωματικής ακεραιότητάς του. Στα μαθήματα που ακολουθούν περιγράφονται οι κανόνες, οι κώδικες συμπεριφοράς και οι κίνδυνοι που εγκυμονούνται για τον πεζό όταν κινείται σε μία πόλη. Η περιγραφή αφορά διάφορες εκδοχές του τρόπου κίνησης του πεζού, ούτως ώστε να καλυφθεί ένα ευρύ φάσμα αυτής της ενότητας. Στόχος των μαθημάτων αυτών είναι αφενός, η διαμόρφωση στους μαθητές σωστής κυκλοφοριακής συνείδησης, σε μία ηλικία όπου διαπλάθεται ο χαρακτήρας και η προσωπικότητά τους, και αφετέρου, η παροχή εκείνων των εφοδίων ώστε να κινούνται με άνεση και ασφάλεια στο οδικό δίκτυο, στα πλαίσια των υποχρεωτικών μετακινήσεών τους. Με τον τρόπο αυτό οι μαθητές που επισκέπτονται το Π.Κ.Α. αντιλαμβάνονται το πλαίσιο κανόνων που σχετίζονται με την πεζή κίνηση, με αποτέλεσμα να ενισχύεται και να προστατεύεται η λειτουργία τους στο δρόμο. Από την άλλη, λαμβάνουν γνώσεις και κατανοούν στοιχεία σχετικά με τον τρόπο που θα έπρεπε να λειτουργεί το οδικό σύστημα, έτσι ώστε να καταστούν, μελλοντικά, καλύτεροι χρήστες του δρόμου.
Για το λόγο αυτό το μάθημα πρέπει να εκτυλίσσεται σε δύο διαφορετικές εκδοχές: **το θεσμικό και το πραγματικό επίπεδο**, όπου οι μαθητές γνωρίζουν τους κανόνες που ισχύουν και θα έπρεπε να εφαρμόζονται (ιδεατό επίπεδο) καθώς και ποιες είναι οι πραγματικές συνθήκες που μπορεί να συναντήσουν, με τις παραβιάσεις των κανόνων και την κατάχρηση της οδικής υποδομής από ορισμένους, συνήθως ασυνείδητους, χρήστες.

Γενικοί κανόνες κυκλοφορίας πεζών

- Διασχίζουμε το δρόμο πάντα από διαβάσεις πεζών, ακόμα και αν δεν υπάρχουν οχήματα στο δρόμο ή φαίνεται ότι είναι σε αρκετή απόσταση.
- Όταν διασχίζουμε ένα μονόδρομο ελέγχουμε την κυκλοφορία, όχι μόνο προς την κατεύθυνση από την οποία κινούνται τα οχήματα, αλλά και προς την αντίθετη κατεύθυνση.
- Στο πεζοδρόμιο βαδίζουμε πάντα προς την πλευρά των κτιρίων.
- Όταν είμαστε υποχρεωμένοι να βαδίζουμε σε δρόμο χωρίς πεζοδρόμιο, είμαστε περισσότερο προσεκτικοί και κινούμαστε με τρόπο ώστε να ελέγχουμε τα οχήματα που πλησιάζουν προς το μέρος μας.
- Διασχίζουμε πάντα τη διάβαση πεζών κάθετα και ποτέ διαγώνια.
- Όταν διασχίζουμε τη διάβαση πεζών έχουμε την προσοχή μας τεταμένη και οι κινήσεις μας είναι ελεγχόμενες και σίγουρες.
- Εάν βρεθούμε στη μέση του δρόμου και πλησιάζει ένα όχημα με μεγάλη ταχύτητα, παραμένουμε ακίνητοι στη θέση μας, διευκολύνοντας τον οδηγό να εκτελέσει τον κατάλληλο ελιγμό ώστε να αποφευχθεί το ατύχημα.
- Δεν διασχίζουμε το δρόμο από σημεία που δεν έχουμε καλή ορατότητα.
- Δεν βαδίζουμε στην άκρη του πεζοδρομίου, προς την πλευρά του δρόμου.
- Δεν τρέχουμε ποτέ όταν διασχίζουμε τη διάβαση πεζών, αλλά ούτε καθυστερούμε άσκοπα στη μέση του δρόμου.

Οδηγίες προς τον εκπαιδευτή

- Η διδασκαλία πραγματοποιείται χρησιμοποιώντας κατάλληλα οδικά στοιχεία του Π.Κ.Α. που συσχετίζονται με το εκπαιδευτικό αντικείμενο.
- Η διενέργεια των μαθημάτων πραγματοποιείται με τον εκπαιδευτή να περιγράφει τους σχετικούς κανόνες στο αντίστοιχο σημείο του Π.Κ.Α.
- Τα αποτελέσματα της διεξαγωγής του εν λόγω εκπαιδευτικού σταδίου, καταγράφονται στο σχετικό πεδίο του ΦΥΛΛΟΥ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗ.

Χώροι - Πεδία κυκλοφορίας πεζών

Οι πεζοί κυκλοφορούν σε ειδικούς χώρους:

- Στο **πεζοδρόμιο**, το ακραίο τμήμα του δρόμου, το οποίο είναι υπερυψωμένο ή με ειδικό τρόπο διαχωρισμένο από το υπόλοιπο τμήμα του δρόμου όπου κινούνται τα οχήματα.
- Στον **πεζόδρομο**, ο οποίος είναι δρόμος αποκλειστικά για πεζούς.
- Στη **διάβαση πεζών**, που αποτελεί τμήμα του οδοστρώματος. Η διάβαση οριοθετείται με ειδική οριζόντια σήμανση (διαγράμμιση) και λειτουργεί ως κοινό πεδίο κυκλοφορίας πεζών και οχημάτων.
- Στη **νησίδα ασφαλείας**, που είναι ένα υπερυψωμένο τμήμα του δρόμου, με σκοπό να διευκολύνει τους πεζούς στη διάβασή τους και να διαχωρίσει τις κινήσεις των οχημάτων.

Ηλικιακός διαχωρισμός

Για τους μαθητές της 1ης ηλικιακής ομάδας η θεματική ενότητα των κανόνων κυκλοφορίας των πεζών διαφοροποιείται περισσότερο ως προς την **έκταση** παρά ως προς τον **αριθμό των κανόνων** κυκλοφορίας που διδάσκονται. Ουσιαστικά, οι κανόνες που περιγράφονται στις καρτέλες που ακολουθούν και αναφέρονται στην κίνηση των πεζών χρησιμοποιούνται για την κατάρτιση του εκπαιδευτικού προγράμματος αμφότερων των ηλικιακών ομάδων. Η διαφοροποίηση έγκειται στην **ανάπτυξη του μαθήματος** - στην περίπτωση των μαθητών της 1ης ηλικιακής ομάδας επιλέγεται συνοπτική περιγραφή των κανόνων και των κωδικών συμπεριφοράς - και στον **περιορισμό των σύνθετων και περίπλοκων αναφορών και αναλύσεων** - στοιχεία που εμπλουτίζουν το αντίστοιχο εκπαιδευτικό αντικείμενο της 2ης ηλικιακής ομάδας. **Αυτό που επιδιώκεται για τους μαθητές της 1ης ηλικιακής ομάδας σε αυτή τη θεματική ενότητα είναι η γνωριμία και η κατανόηση του τρόπου λειτουργίας του πεζού, με γνώμονα την ασφάλειά του. Η ερμηνεία και η ανάλυση του τρόπου σχεδιασμού και λειτουργίας του συνόλου του οδικού συστήματος είναι δευτερεύουσας σημασίας για αυτή την ηλικία, για την οποία η συντριπτική πλειοψηφία των μετακινήσεων πραγματοποιείται με τη συνοδεία ενήλικα (περιορισμένος βαθμός άμεσης εφαρμογής των διδασκόμενων κανόνων).**

» επεξήγηση «««««««««««««««««««««««««««««««««««««

Σύμφωνα με το εκπαιδευτικό πλάνο για τους μαθητές Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, ο ελάχιστα απαιτούμενος αριθμός επισκέψεων στο Π.Κ.Α. κατά τη διάρκεια των έξι (6) σχολικών τάξεων είναι τέσσερις (4), δύο (2) ανά ηλικιακή ομάδα. Για την πρώτη επίσκεψη στο Π.Κ.Α., για κάθε ηλικιακή ομάδα (1η και 3η, στο σύνολο) το αντικείμενο εκπαίδευσης αφορά την κυκλοφορία των πεζών ενώ για τις λοιπές επισκέψεις η διδασκαλία σχετίζεται με τους κανόνες κίνησης των τροχοφόρων οχημάτων. Συνεπώς, το περιεχόμενο των καρτελών αυτής της θεματικής ενότητας (Γ2 - Γ11), σχετίζεται με το αντικείμενο της διδασκαλίας για την 1η και 3η επίσκεψη των μαθητών στο Π.Κ.Α., όπως προσδιορίζεται στη ΧΡΗΣΗ ΚΑΡΤΕΛΩΝ ΑΝΑ ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ & ΕΠΙΣΚΕΨΗ του παρόντος οδηγού.

Διδακτικές ενέργειες

Για την εφαρμογή των μαθημάτων που αφορούν την πεζή κίνηση χρησιμοποιείται η οδική υποδομή του Π.Κ.Α. και συγκεκριμένα τα πεζοδρόμια, οι ελεύθεροι χώροι παραπλεύρως των δρόμων, ο πεζόδρομος, οι διάφορες διαβάσεις πεζών, κ.λπ. Η εφαρμογή των μαθημάτων γίνεται με τη χρήση της οδικής υποδομής του Π.Κ.Α. - που προσομοιάζει με τον πιστότερο τρόπο την πραγματικότητα - κατά την περιγραφή των αντίστοιχων κανόνων κυκλοφορίας. Η διδασκαλία διενεργείται με τρόπο εποπτικό και παραστατικό, ούτως ώστε να παρέχεται ο μέγιστος αριθμός οπτικών ερεθισμάτων στους εκπαιδευόμενους. Ο εκπαιδευτής πρέπει να δίδει ιδιαίτερη έμφαση στην επίδειξη, προς τους μαθητές, της διάβασης και της πινακίδας σήμανσης Π-21 (βλ. Παράρτημα σήμανσης Π.Κ.Α.) και στην επεξήγηση της ερμηνείας τους. Η διεξαγωγή του μαθήματος πρέπει να είναι καθορισμένη εκ των προτέρων, με τρόπο ώστε ο εκπαιδευτής να γνωρίζει σε ποια σημεία του Π.Κ.Α. θα διδαχθεί το εκάστοτε εκπαιδευτικό αντικείμενο.

Παρατηρήσεις

Ο εκπαιδευτής χρησιμοποιεί την οδική υποδομή που αφορά στην κίνηση πεζών στο Π.Κ.Α. Σημαντικό στοιχείο, που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη σε όλα τα επιμέρους μαθήματα, είναι η περιγραφή, τόσο του κανονικού τρόπου λειτουργίας των χρηστών στο οδικό δίκτυο, με τη χρήση της οδικής υποδομής που έχει σχεδιαστεί σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες όσο και των συνθηκών που ισχύουν μερικές φορές στην πραγματικότητα, ούτως ώστε οι εκπαιδευόμενοι να αντιλαμβάνονται αποτελεσματικά, αφενός, το πλαίσιο κανόνων και συμπεριφοράς που να ισχύουν και, αφετέρου, τον τρόπο λειτουργίας του οδικού συστήματος σε ρεαλιστικό επίπεδο. Ο διττός χαρακτήρας της διδασκαλίας στο Π.Κ.Α. αποσκοπεί στο να δώσει τα κατάλληλα εφόδια για τη διαμόρφωση σωστής κυκλοφοριακής συνείδησης αλλά και να καταστήσει ασφαλείς τους μαθητές που κινούνται στο δρόμο, ως πεζοί και πολλές φορές καλούνται να αντιμετωπίσουν μη κανονικές συνθήκες.

Σημείωση

Η γενική καρτέλα παρουσιάζει τον τρόπο διεξαγωγής των μαθημάτων που αφορούν στην κυκλοφορία των πεζών και τα οποία υποστηρίζονται από το περιεχόμενο των καρτελών Γ2 - Γ11.

Στόχοι του μαθήματος

Η διδασκαλία των κανόνων λειτουργίας και συμπεριφοράς που αφορούν το βάδισμα στο πεζοδρόμιο, που αποτελεί το κύριο πεδίο κίνησης των πεζών.

Κανόνες

Το πεζοδρόμιο είναι το βασικό πεδίο κίνησης των πεζών και το βάδισμα σε αυτό είναι ασφαλές και γίνεται ανεμπόδιστα, δεδομένου ότι στο χώρο αυτό κινούμαστε μόνο οι πεζοί. Είναι υπερυψωμένο σε σχέση με το οδόστρωμα, προκειμένου να μας προφυλάσσει όταν κινούμαστε σε αυτό. Η κίνησή μας στο πεζοδρόμιο είναι ασφαλής, αφού σε αυτό δεν επιτρέπεται η κυκλοφορία κανενός είδους οχήματος. Όταν περπατούμε στο πεζοδρόμιο κινούμαστε στο εσωτερικό τμήμα του - προς την πλευρά των κτιρίων - και όχι στο εξωτερικό - προς την πλευρά που κυκλοφορούν τα οχήματα. Στην εξωτερική πλευρά του πεζοδρομίου, κινδυνεύουμε να παρασυρθούμε από κάποιο διερχόμενο όχημα, που κινείται πολύ κοντά στην άκρη του δρόμου, ή ακόμη, να σκοντάψουμε και να βρεθούμε πεσμένοι στο οδόστρωμα, με κίνδυνο να μας χτυπήσει όχημα που κινείται στο δρόμο. Πλησιάζουμε την άκρη του πεζοδρομίου (κράσπεδο) μόνο όταν πρόκειται να διασχίσουμε το δρόμο, πάντοτε από διάβαση πεζών. Βαδίζοντας στο πεζοδρόμιο πρέπει να είμαστε πάντοτε προσεκτικοί, αφού είναι πολύ συνηθισμένη η παραβίαση της αποκλειστικότητας της κίνησης των πεζών από άλλο χρήστη και συνήθως τους δικυκλιστές.

Διδακτικές ενέργειες

Το μάθημα διενεργείται σε πεζοδρόμιο του Π.Κ.Α., επαρκούς πλάτους (π.χ. κεντρικός οδικός άξονας). Ο εκπαιδευτής συγκεντρώνει τους μαθητές σε κατάλληλο σημείο και διδάσκει την κίνηση στο πεζοδρόμιο με παραστατικό τρόπο. Στη συνέχεια ο εκπαιδευτής περιγράφει στοιχεία που ενδεχομένως συναντά κανείς στην πραγματικότητα στο πεζοδρόμιο και τα οποία καθιστούν το βάδισμα του πεζού ανασφαλές.

Προτεινόμενες ασκήσεις

- Οι ασκήσεις διενεργούνται μετά το τέλος του μαθήματος.
- Επιλέγεται μικρός αριθμός μαθητών, κάθε φορά, που καλούνται να εφαρμόσουν τους κανόνες που μάθανε σχετικά με το βάδισμα στο πεζοδρόμιο.
- Οι μαθητές καλούνται να εκτελέσουν την άσκηση με τρόπο παραστατικό και να περιγράφουν τους κανόνες που εφαρμόζουν.
- Οι ασκήσεις μπορούν να διενεργηθούν σε πεζοδρόμιο με μεγάλο πλάτος και στη συνέχεια σε πεζοδρόμιο, του οποίου το πλάτος δεν είναι επαρκές, με έμφαση στις διαφορές στην άνεση και την ασφάλεια των πεζών.
- Ο εκπαιδευτής παρακολουθεί τις κινήσεις των μαθητών και επεμβαίνει όποτε κρίνει ότι υπάρχει εσφαλμένη κίνηση ή συμπεριφορά.

Οδηγίες προς τον εκπαιδευτή

- Είναι σημαντική η περιγραφική και παραστατική διδασκαλία του μαθήματος, ούτως ώστε οι μαθητές να αντιληφθούν έμπρακτα τη λειτουργία του βαδίσματος στο πεζοδρόμιο.
- Ο εκπαιδευτής δίνει την απαιτούμενη έμφαση στην αποκλειστικότητα κίνησης των πεζών, σε ιδεατό επίπεδο, και την πιθανή καταστρατήγηση των κανόνων αυτών, σε πραγματικό επίπεδο.
- Η παρουσίαση των στοιχείων που συναντά κανείς ορισμένες φορές στις πόλεις **μπορεί** να γίνει σε πεζοδρόμιο του Π.Κ.Α. με μικρό πλάτος, προκειμένου οι μαθητές να αντιληφθούν τις διαφορές που υπάρχουν και τις δυσκολίες που πιθανόν θα αντιμετωπίσουν στο πραγματικό οδικό δίκτυο.

Ηλικιακός διαχωρισμός

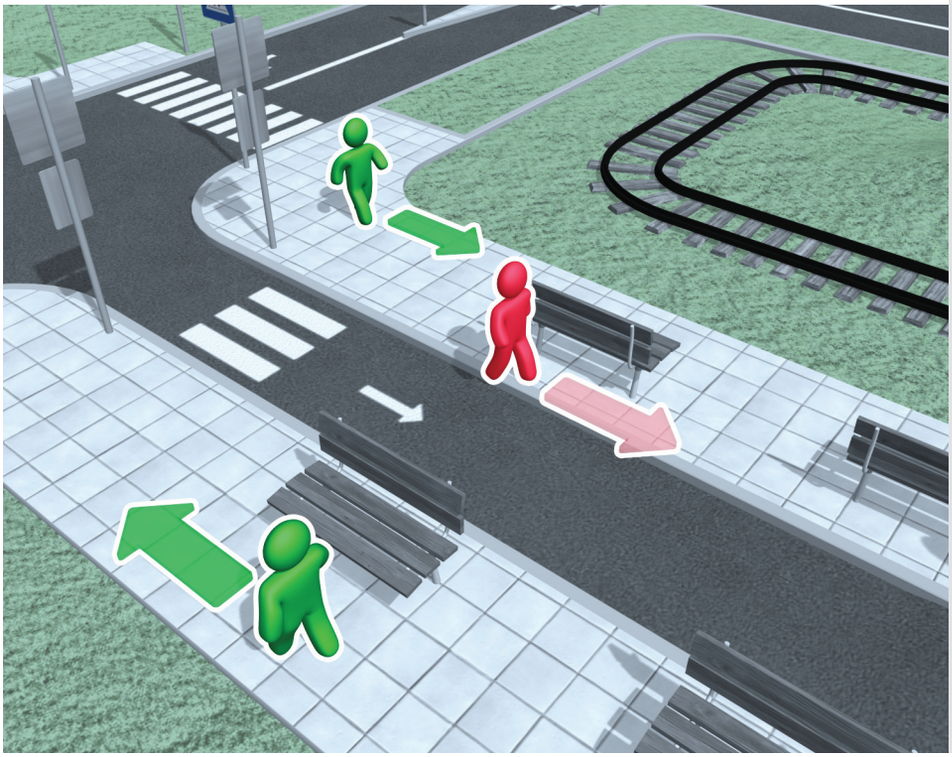
Για τους μαθητές της 1ης ηλικιακής ομάδας το μάθημα διεξάγεται όπως περιγράφεται στην παρούσα καρτέλα.

επεξήγηση

Παρά το ότι οι μαθητές της 1ης ηλικιακής ομάδας συνήθως συνοδεύονται κατά τις μετακινήσεις τους, κρίνεται σκόπιμο να διδαχθούν τον τρόπο κίνησης και ορθής συμπεριφοράς στο πεζοδρόμιο, στο πλαίσιο της διαμόρφωσης της ορθής νοοτροπίας και συμπεριφοράς για την κυκλοφορία. Η κατανόηση της λειτουργίας του πεζοδρομίου σε συνδυασμό με τις πρώτες οδηγίες για την προφύλαξη του εαυτού τους, όταν κινούνται στο δρόμο, θεωρούνται βασικά στοιχεία της κυκλοφοριακής διαπαιδαγώγησης των παιδιών αυτής της ηλικίας.

Σωστή - Λανθασμένη συμπεριφορά

- Περπατούμε πάντοτε στο πεζοδρόμιο, εφόσον υπάρχει, που αποτελεί το φυσικό πεδίο κίνησης των πεζών.
- Κινούμαστε πάντοτε πάνω στο πεζοδρόμιο και μάλιστα στο εσωτερικό τμήμα του (προς την πλευρά των κτιρίων).
- Δεν βαδίζουμε ποτέ στην εξωτερική πλευρά του πεζοδρομίου (κράσπεδο), όπου κινδυνεύουμε είτε από παράσυρση από διερχόμενο αυτοκίνητο είτε από πτώση στο οδόστρωμα, που πιθανόν να προξενήσει ατύχημα, αφού οι οδηγοί των αυτοκινήτων θα μας συναντήσουν απροσδόκητα εμπρός τους και δεν θα μπορούν να αντιδράσουν έγκαιρα και αποτελεσματικά.

Γνωρίζετε ότι

- στην πραγματικότητα τα πεζοδρόμια δε σχεδιάζονται - πάντοτε - με επαρκές πλάτος;
- πολλές φορές ποδηλατιστές, μοτοποδηλατιστές και οδηγοί αυτοκινήτων παραβιάζουν το πεζοδρόμιο;
- συχνά οι πεζοί δυσκολεύονται να περπατήσουν επειδή συναντούν διάφορα εμπόδια από εμπορικά καταστήματα, κέντρα διασκέδασης ακόμα και καλλωπιστικά στοιχεία του δρόμου (δέντρα, παρτέρια με φυτά, κ.λπ.);
- όλα αυτά δημιουργούν σοβαρά προβλήματα στην κυκλοφορία των πεζών, αναγκάζοντάς τους συχνά να βαδίζουν στο οδόστρωμα, δηλαδή στο χώρο όπου κυκλοφορούν τα οχήματα;
- το ύψος του πεζοδρομίου είναι 13 εκατοστά;

Παρατηρήσεις

Πολύ σημαντική είναι η περιγραφή της υποδομής του πεζοδρομίου, κύρια σε ό,τι αφορά την **υπερύψωσή** του από τη στάθμη της ασφάλτου (του χώρου κίνησης των τροχοφόρων οχημάτων), που αποσκοπεί στην ασφάλεια των πεζών. Την υπερύψωση του πεζοδρομίου την επιδεικνύει ο εκπαιδευτής κατά τη διάρκεια του μαθήματος, εξηγώντας στους μαθητές την παροχή ασφάλειας για τους πεζούς, όταν αυτοί κινούνται σε ένα χώρο που βρίσκεται πιο ψηλά από το χώρο που κινούνται τα τροχοφόρα. Ο εκπαιδευτής δείχνει έμπρακτα πως προστατεύει η υπερύψωση τους πεζούς από τα διερχόμενα οχήματα. Τους εξηγεί ότι εάν ένα αυτοκίνητο φύγει από την πορεία του η υπερύψωση του πεζοδρομίου το εμποδίζει να υπερπηδήσει το κράσπεδο και να συγκρουστεί με τους πεζούς.

Στόχοι του μαθήματος

Η κατανόηση του τρόπου κίνησης πεζών με ασφάλεια στην περίπτωση που δεν υπάρχει πεζοδρόμιο στο δρόμο που πρόκειται να κινηθούν.

Κανόνες

Στην περίπτωση που είμαστε υποχρεωμένοι να βαδίσουμε σε ένα δρόμο, όπου δεν υπάρχει πεζοδρόμιο ή το πεζοδρόμιο δεν είναι αρκετά πλατύ ώστε να μπορούμε να περπατήσουμε, επιλέγουμε να κινηθούμε παραπλεύρως του οδοστρώματος, με τρόπο όσο το δυνατόν πιο ασφαλή και σίγουρο. Όταν δίπλα στο δρόμο υπάρχει ελεύθερος χώρος (χώρος πρασίνου, χωμάτινο τμήμα, κ.λπ.) τότε κινούμαστε σε αυτόν, όπου δεν διατρέχουμε άμεσο κίνδυνο από την κίνηση των τροχοφόρων οχημάτων. Στην περίπτωση που παραπλεύρως του δρόμου δεν είναι δυνατή η κίνηση πεζού (εξαιτίας ύπαρξης τοιχίου, συρματοπλέγματος, κ.λπ.) τότε επιλέγουμε να κινηθούμε στην οριογραμμή του δρόμου, κατά το δυνατόν πιο μακριά από το χώρο κυκλοφορίας των αυτοκινήτων. Επιπρόσθετα, πρέπει να περπατούμε με φορά αντίθετη από αυτή που κινούνται τα οχήματα, ούτως ώστε να μπορούμε να ελέγχουμε τις κινήσεις τους και να ενεργούμε ανάλογα όταν διαπιστώσουμε ότι υπάρχει κίνδυνος. Με τον τρόπο αυτό μπορούμε να ελέγχουμε το όχημα που πλησιάζει προς το μέρος μας, κοιτάζοντας εμπρός μας, και να λαμβάνουμε τις απαιτούμενες προφυλάξεις. Εάν διαπιστώσουμε ότι ένα όχημα κινείται πολύ κοντά στην οριογραμμή του δρόμου ή παρουσιάζει μη σταθερή πορεία, τότε στεκόμαστε στην άκρη του δρόμου, με τρόπο ώστε να είμαστε το μέγιστο δυνατό απομακρυσμένοι από το χώρο κίνησης των οχημάτων, προκειμένου να αποφύγουμε μία πιθανή σύγκρουση.

Διδακτικές ενέργειες

Το μάθημα διενεργείται σε χώρο του Π.Κ.Α., όπου δεν υπάρχει πεζοδρόμιο. Επιλέγονται δύο σημεία για την εφαρμογή του μαθήματος: ένας δρόμος, όπου υφίσταται ελεύθερος χώρος παραπλεύρως (χώρος πρασίνου) και ένας δρόμος (συνήθως ο περιφερειακός δακτύλιος), όπου δεν είναι δυνατή η κίνηση έξω από το δρόμο. Σε όλη τη διάρκεια της διδασκαλίας ο εκπαιδευτής επιδεικνύει τις κινήσεις και τις ενέργειες που διδάσκει, περιγράφοντας αυτές με παραστατικό τρόπο.

Προτεινόμενες ασκήσεις

- Οι ασκήσεις διενεργούνται μετά το τέλος του μαθήματος.
- Επιλέγεται μικρός αριθμός μαθητών, κάθε φορά, για να εφαρμόσουν τους κανόνες που αφορούν το συγκεκριμένο μάθημα.
- Οι μαθητές βαδίζουν σε δρόμο όπου δεν υπάρχει πεζοδρόμιο και επιλέγουν να κινηθούν ανάλογα με την ύπαρξη ή μη ελεύθερου χώρου, παραπλεύρως του δρόμου.
- Η άσκηση μπορεί να εφαρμοστεί για τον κάθε μαθητή χωριστά ή για μικρές ομάδες εκπαιδευομένων.
- Οι μαθητές πρέπει να είναι σε θέση να ξεχωρίζουν τις επιμέρους περιπτώσεις και να επιλέγουν τον ανάλογο τρόπο κίνησης.
- Οι μαθητές καλούνται να περιγράψουν και να αναπαραστήσουν τις κινήσεις που κάνουν.
- Ο εκπαιδευτής παρακολουθεί με προσοχή όλη την εκτελούμενη άσκηση και διορθώνει όπου χρειαστεί.

Οδηγίες προς τον εκπαιδευτή

- Το μάθημα πρέπει να γίνεται με τρόπο παραστατικό και να υποδεικνύονται οι κανόνες και η συμπεριφορά που πρέπει να εφαρμόζουν οι πεζοί όταν βαδίζουν σε δρόμο δίχως πεζοδρόμιο.

Ηλικιακός διαχωρισμός

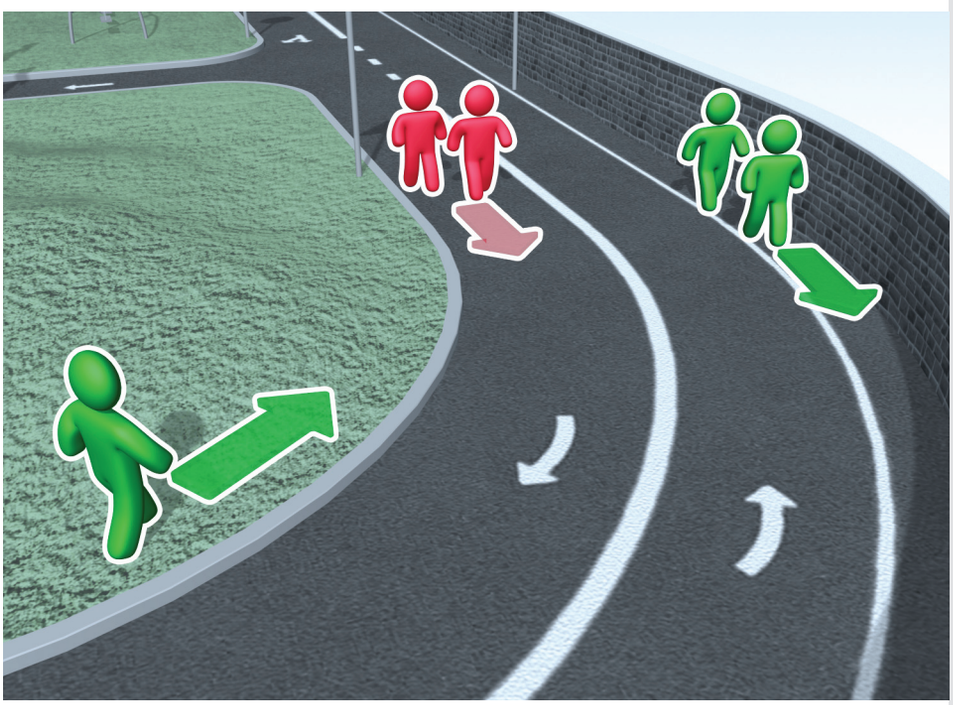
Για τους μαθητές της 1ης ηλικιακής ομάδας το μάθημα διεξάγεται όπως περιγράφεται στην παρούσα καρτέλα.

παρατηρήσεις

Πρέπει να σημειωθεί ότι το βάδισμα, σε πραγματικές συνθήκες, σε χώρο όπου δεν υπάρχει πεζοδρόμιο δεν συνιστάται για τις συγκεκριμένες ηλικίες, λόγω της επικινδυνότητας της κίνησης αυτής. Άλλωστε οι μαθητές αυτής της ηλικίας συνοδεύονται, συνήθως, από ενήλικα, κατά τις μετακινήσεις τους. Παρόλα αυτά το μάθημα πρέπει να περιληφθεί στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα της 1ης ηλικιακής ομάδας, αφού η κυκλοφοριακή διαπαιδαγώγηση στο Π.Κ.Α. αποσκοπεί στην παροχή γνώσεων και στην υποστήριξη της συμπεριφοράς, προκειμένου να διαπλαστεί **ορθή κυκλοφοριακή νοοτροπία του σωστού χρήστη**, σε μία ηλικία που διαπλάθεται ο χαρακτήρας και η προσωπικότητα του ανθρώπου.

Σωστή - Λανθασμένη συμπεριφορά

- Περπατούμε πάντοτε στο πεζοδρόμιο, εφόσον υπάρχει.
- Όταν δεν υπάρχει πεζοδρόμιο, κινούμαστε στον ελεύθερο χώρο, παραπλεύρως του δρόμου.
- Όταν δεν υπάρχει ελεύθερος χώρος, κινούμαστε στην οριογραμμή του δρόμου, δίχως να εισερχόμαστε στη λωρίδα κυκλοφορίας.
- Περπατούμε πάντα με φορά αντίθετη από αυτή που κινούνται τα οχήματα.
- Ελέγχουμε την κίνηση του οχήματος που πλησιάζει και λαμβάνουμε τα απαιτούμενα μέτρα προφύλαξης, όταν το όχημα κινείται με τρόπο επικίνδυνο.
- Προσπαθούμε να γινόμαστε ορατοί όταν κινούμαστε παραπλεύρως του δρόμου, κυρίως σε συνθήκες περιορισμένης ορατότητας (νύχτα, ομίχλη), χρησιμοποιώντας φωσφορίζοντα στοιχεία στην ενδυμασία μας.
- Δεν βαδίζουμε στο χώρο κυκλοφορίας των οχημάτων, εφόσον μπορούμε να περπατήσουμε σε ελεύθερο χώρο, παραπλεύρως του δρόμου.
- Δεν βαδίζουμε ποτέ ο ένας δίπλα στον άλλον, όταν είμαστε περισσότεροι του ενός, αλλά ο ένας πίσω από τον άλλο, σε σχήμα στοίχου.

Γνωρίζετε ότι

- είναι απαραίτητη η κατασκευή πεζοδρομίων ή άλλων κατάλληλων πεδίων κίνησης σε περιοχές κυκλοφορίας πεζών, ώστε να δημιουργούνται ασφαλείς διάδρομοι κίνησης πεζών;
- η έλλειψη πεζοδρομίων παρατηρείται συνήθως σε περιοχές στα όρια των πόλεων ή σε νέες περιοχές επέκτασης των σχεδίων πόλεων, όπου οι αστικές υποδομές δεν έχουν συχνά αποπερατωθεί;
- στις περιπτώσεις που δεν δημιουργούνται οι διάδρομοι αυτοί, οι πεζοί, αναγκάζονται να κυκλοφορήσουν με τρόπο ανασφαλή και επικίνδυνο, χρησιμοποιώντας το χώρο κυκλοφορίας των οχημάτων (οδόστρωμα);
- το ίδιο συμβαίνει και στις περιπτώσεις που υπάρχει πεζοδρόμιο αλλά το πλάτος του δεν επαρκεί για την κυκλοφορία των πεζών ή η επιφάνειά του έχει καταληφθεί από διάφορα εμπόδια;

Παρατηρήσεις

Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δίδεται στην επιτακτική χρήση του πεζοδρομίου από τον πεζό, εφόσον αυτό υφίσταται. Η ευνόητη αυτή επισήμανση παρατίθεται, προκειμένου να υπάρξει μέριμνα στο μάθημα για να μη δημιουργηθεί η παρεξήγηση στους εκπαιδευομένους ότι μαθαίνοντας τους κανόνες κίνησης σε δρόμο δίχως πεζοδρόμιο, πρέπει ή μπορούν να βαδίζουν στο οδόστρωμα, όταν υπάρχουν πεζοδρόμια.

Στόχοι του μαθήματος

Η κατανόηση των κανόνων που ισχύουν για την ασφαλή διάσχιση μίας διάβασης σε δρόμο μίας κατεύθυνσης κυκλοφορίας και η εξοικείωση με τους ελέγχους που απαιτούνται.

Κανόνες

Πλησιάζουμε στην άκρη του πεζοδρομίου μόνο για να διασχίσουμε τη διάβαση πεζών. Πριν τη διασχίσουμε ελέγχουμε το δρόμο για οχήματα, που τυχόν πλησιάζουν στη διάβαση. Για την **περίπτωση δρόμου μίας κατεύθυνσης (μονόδρομου)**, δηλαδή του δρόμου στον οποίο τα οχήματα επιτρέπεται να κυκλοφορούν σε μία κατεύθυνση, εντοπίζουμε πρώτα την κατεύθυνση κίνησης των οχημάτων, είτε παρατηρώντας τα βέλη κατεύθυνσης που υπάρχουν στην επιφάνεια του δρόμου είτε τη φορά των πινακίδων σήμανσης. Αφού διαπιστώσουμε την κατεύθυνση κίνησης των οχημάτων στο δρόμο, ελέγχουμε **πρώτα προς αυτή την κατεύθυνση** για τυχόν διερχόμενα οχήματα. Στη συνέχεια, ευρισκόμενοι ακόμα επάνω στο πεζοδρόμιο, ελέγχουμε προς την **αντίθετη κατεύθυνση**, για τυχόν οχήματα που κινούνται "παράνομα", στην κατεύθυνση που δεν επιτρέπεται. Τέλος, ελέγχουμε **ξανά προς την αρχική κατεύθυνση**, δηλαδή προς εκεί που επιτρέπεται να κινούνται τα οχήματα. Εάν εντοπίσουμε κάποιο όχημα που πλησιάζει στο χώρο της διάβασης, παραμένουμε στο πεζοδρόμιο και περιμένουμε να διέλθει από μπροστά μας. Στη συνέχεια επανελέγχουμε το δρόμο και διασχίζουμε τη διάβαση μόνο όταν δεν υπάρχει όχημα που να πλησιάζει προς το μέρος μας. Δεν ξεκινούμε να διασχίσουμε τη διάβαση ενώ το όχημα πλησιάζει προς το μέρος μας, παρά μόνο εάν σταματήσει εντελώς την κίνησή του και ο οδηγός μας κάνει νόημα να περάσουμε. Ξεκινούμε να βαδίζουμε επί της διάβασης, με βήμα γοργό και σταθερό, δίχως να καθυστερούμε και δίχως να τρέχουμε. Επιλέγουμε να κινηθούμε κάθετα επί του δρόμου, διανύοντας την ελάχιστα δυνατή απόσταση μεταξύ των δύο πεζοδρομίων. Κατά τη διάρκεια της κίνησής μας έχουμε την προσοχή μας τεταμένη, κοιτάζοντας εμπρός, με γρήγορες ματιές αριστερά και δεξιά για τυχόν αλλαγή στις συνθήκες που είχαμε ελέγξει πριν ξεκινήσουμε. Κινούμαστε μόνο στο χώρο που ορίζεται από τη διαγράμμιση της διάβασης.

Διδακτικές ενέργειες

Το μάθημα διενεργείται σε μονόδρομο του Π.Κ.Α. όπου υπάρχει διάβαση πεζών τύπου ζέβρας ή υπερυψωμένη. Το τμήμα των μαθητών συγκεντρώνεται γύρω από τον εκπαιδευτή ο οποίος περιγράφει τον τρόπο διάσχισης της διάβασης. Σε όλη τη διάρκεια της διδασκαλίας ο εκπαιδευτής επιδεικνύει τις κινήσεις και τις ενέργειες που διδάσκει, περιγράφοντας αυτές με παραστατικό τρόπο. Μετά το πέρας του μαθήματος ο εκπαιδευτής καλεί δύο ή τρεις μαθητές να επαναλάβουν παραστατικά το μάθημα.

Προτεινόμενες ασκήσεις

- Οι ασκήσεις διενεργούνται μετά το πέρας του μαθήματος.
- Επιλέγεται μικρός αριθμός μαθητών, κάθε φορά, για να εφαρμόσουν τους κανόνες που διδάχθηκαν.
- Οι μισοί μαθητές επαναλαμβάνουν τη διάσχιση της διάβασης τύπου ζέβρα και οι υπόλοιποι της υπερυψωμένης, με τον τρόπο που διδαχθήκανε.
- Η άσκηση της διάσχισης γίνεται από τον κάθε μαθητή χωριστά.
- Ο μαθητής καλείται να περιγράψει και να αναπαραστήσει τις κινήσεις που κάνει.
- Ο εκπαιδευτής παρακολουθεί με προσοχή όλη την εκτελούμενη άσκηση και διορθώνει τον μαθητή όπου χρειαστεί.

Οδηγίες προς τον εκπαιδευτή

- Η παραστατική διδασκαλία πρέπει να πραγματοποιείται με απλό τρόπο, χρησιμοποιώντας φράσεις οι οποίες μπορούν εύκολα να γίνουν αντιληπτές και να απομνημονευτούν από τους μαθητές, ώστε να είναι δυνατή η άμεση επαναφορά τους.
- Ο εκπαιδευτής δύναται να διδάξει τους κανόνες διάσχισης αρχικά σε διάβαση τύπου ζέβρας σε μονόδρομο και ακολούθως στην υπερυψωμένη διάβαση των πεζών. Εναλλακτικά, πραγματοποιεί τη διδασκαλία μόνο στη διάβαση τύπου ζέβρας και στη συνέχεια οι μαθητές πραγματοποιούν τις ασκήσεις και στους δύο τύπους των διαβάσεων.

Ηλικιακός διαχωρισμός

Για τους μαθητές της 1ης ηλικιακής ομάδας το μάθημα διεξάγεται όπως περιγράφεται στην παρούσα καρτέλα.

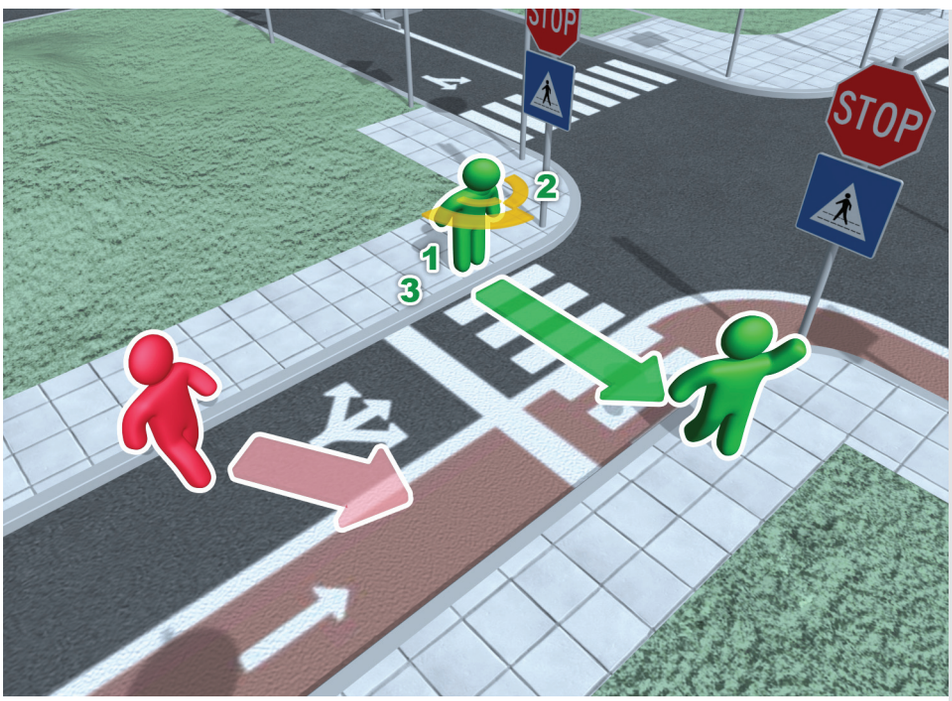
επεξήγηση

Η διδασκαλία των κανόνων διάσχισης ενός δρόμου μέσω διάβασης πεζών αποτελεί βασικό στοιχείο του εκπαιδευτικού αντικειμένου της 1ης ηλικιακής ομάδας στο Π.Κ.Α. Η κυρίαρχη επιδίωξη για την κυκλοφοριακή διαπαιδαγώγηση αυτής της ηλικιακής ομάδας είναι **η εκμάθηση των κανόνων κυκλοφορίας των πεζών**, προκειμένου να καταστούν ικανοί να αντεπεξέλθουν στις ανάγκες των προσωπικών τους μετακινήσεων που ολοένα γίνονται και περισσότερο αυτόνομες. Το μάθημα για το μονόδρομο είναι η απλούστερη περίπτωση διάσχισης δρόμου και για το λόγο αυτό διδάσκεται πρώτο στη σειρά των σχετικών θεματικών πεδίων. Στις μικρές ηλικιακές ομάδες δίδεται έμφαση στην **εφαρμογή των κανόνων** δίχως να επιχειρείται περαιτέρω εμβάθυνση και επεξήγηση του τρόπου λειτουργίας του οδικού συστήματος, σε αντιδιαστολή με τις μεγαλύτερες ηλικιακές ομάδες, όπου επιχειρείται η περιγραφή των κανόνων και υποδεικνύεται η παράθεση της ιδεατής και της πραγματικής κατάστασης. Αυτό σημαίνει ότι για την 1η ηλικιακή ομάδα το μάθημα περιλαμβάνει το σύνολο των κανόνων που αναπτύσσονται στην παρούσα καρτέλα, διατυπωμένων με απλό και σαφή τρόπο, δίχως να επιχειρείται η ερμηνεία και η περιγραφή όλων των σχετικών παραμέτρων που αφορούν τη λειτουργία του μονόδρομου. Η διδασκαλία γίνεται με την απλή παράθεση των κανόνων που πρέπει να εφαρμόζονται από τον πεζό που πρόκειται να διασχίσει ένα δρόμου αυτού του τύπου, χωρίς περαιτέρω αναφορές και περιγραφές του θεωρητικού και του πραγματικού τρόπου λειτουργίας των διαβάσεων πεζών ή του μονόδρομου. Επίσης, σημαντική διαφοροποίηση στο αντικείμενο εκπαίδευσης για την 1η ηλικιακή ομάδα είναι η τροποποίηση της διατύπωσης του κανόνα ελέγχου του δρόμου πριν τη διάσχιση της διάβασης, με το να τεθεί ως κριτήριο **η μη ύπαρξη κανενός οχήματος στο βάθος του δρόμου**, σε σχέση με **την ύπαρξη σε επαρκή απόσταση**, όπως διδάσκεται δηλαδή στους μαθητές της 2ης ηλικιακής ομάδας. Η διαφοροποίηση αυτή έγκειται στο γεγονός ότι οι μαθητές της 1ης ηλικιακής ομάδας δεν είναι σε θέση να αντιληφθούν επαρκώς τις έννοιες της απόστασης και του χρόνου, με άμεση συνέπεια την αδυναμία σωστής εκτίμησης του χρόνου προσέγγισης ενός οχήματος στο χώρο διάσχισης του δρόμου, δηλαδή στη διάβαση. Χρησιμοποιείται, λοιπόν, ως κριτήριο για τη διάσχιση μίας διάβασης, **η μη ύπαρξη οχήματος στο δρόμο**, για τα παιδιά αυτής της ηλικίας, με τρόπο δογματικό, ώστε να αυξηθεί ο βαθμός ασφάλειας της κυκλοφορίας τους, ως πεζών.

Αισθανόμαστε ασφαλείς μόνο όταν βρεθούμε στο απέναντι πεζοδρόμιο. Οι ίδιοι κανόνες διάσχισης ισχύουν και στην περίπτωση της υπερυψωμένης διάβασης πεζών. Η διάβαση αυτού του τύπου κατασκευάζεται με τρόπο, ώστε να τη διασχίζουμε βρισκόμενοι στην ίδια στάθμη με αυτή του πεζοδρομίου (ή κοντά σ' αυτή), δίχως να είμαστε αναγκασμένοι να κατέβουμε στο οδόστρωμα. Αυτό επιτυγχάνεται με υπερύψωση και ταπείνωση του οδοστρώματος μέσω κεκλιμένων επιπέδων, πριν και μετά το οριζόντιο επίπεδο, στο οποίο συνήθως επεκτείνονται τα υλικά επίστρωσης του πεζοδρομίου.
Η υπερύψωση του οδοστρώματος επιπλέον αναγκάζει τους οδηγούς των οχημάτων να μειώνουν την ταχύτητά τους όταν συναντούν τη διάβαση αυτή. Το οριζόντιο επίπεδο της υπερυψωμένης διάβασης είναι ο χώρος που προορίζεται για τους πεζούς. Πρέπει, λοιπόν, να διασχίζουμε το δρόμο μόνον εντός των ορίων του οριζόντιου αυτού επιπέδου, αφού πραγματοποιήσουμε τους ελέγχους που προαναφέρθηκαν.

Σωστή - Λανθασμένη συμπεριφορά

- Δεν διασχίζουμε τη διάβαση πεζών, είτε τύπου ζέβρας είτε υπερυψωμένη, δίχως να ελέγξουμε.
- Δεν ελέγχουμε μόνο προς το επιτρεπόμενο (''νόμιμο'') ρεύμα κυκλοφορίας αλλά και προς το αντίθετο.
- Δεν τρέχουμε κατά τη διάσχιση του δρόμου.
- Δεν κινούμαστε έξω από το χώρο της διάβασης.
- Δεν καθυστερούμε μέσα στο δρόμο.
- Δεν διασχίζουμε διαγώνια τη διάβαση παρά μόνο κάθετα.
- Δεν κινούμαστε ανεξέλεγκτα και απρόσεκτα.

Γνωρίζετε ότι

- στη διάβαση, είτε τύπου ζέβρας είτε υπερυψωμένη, αποκλειστική προτεραιότητα έχουν οι πεζοί, γεγονός που σημαίνει ότι τα αυτοκίνητα είναι υποχρεωμένα να σταματήσουν και να επιτρέψουν τον πεζό να διασχίσει το δρόμο;
- οι οδηγοί των αυτοκινήτων, σε πολλές περιπτώσεις, δεν εφαρμόζουν τους κανόνες που ισχύουν, με αποτέλεσμα οι πεζοί να πρέπει να διασχίζουν τη διάβαση με μεγάλη προσοχή, αφού, κύρια, η δική τους σωματική ακεραιότητα κινδυνεύει;
- πεζοί γίνονται, σε ορισμένες περιπτώσεις, θύματα τροχαίου ατυχήματος διασχίζοντας έναν μονόδρομο μέσω διάβασης, επειδή δεν φρόντισαν να ελέγξουν το δρόμο και προς το αντίθετο ρεύμα κυκλοφορίας - στο οποίο δεν επιτρέπεται η κυκλοφορία των οχημάτων;

Παρατηρήσεις

Οι μαθητές πρέπει να κατανοήσουν ότι η προτεραιότητα στη διάβαση ανήκει στους πεζούς και ότι η καταστρατήγηση αυτού του κανόνα από τους ενήλικες δεν τον αναιρεί. Πρέπει να επισημανθεί ότι η μη εφαρμογή αυτού του κανόνα από τους οδηγούς απαιτεί τη διενέργεια μίας σειράς αυστηρών ελέγχων πριν τη διάσχιση της διάβασης, για να ενισχυθεί η ασφάλεια των πεζών που διασχίζουν το δρόμο. Αυτή η επισήμανση σημαίνει την παράθεση των δύο διακριτών προσεγγίσεων του ζητήματος της διάσχισης του δρόμου από τους πεζούς: από τη μία η ''ιδεατή'' προσέγγιση, που προσδιορίζεται από το πλαίσιο κανόνων που ισχύουν στην περίπτωση της διάβασης (προτεραιότητα στους πεζούς) και από την άλλη η ''πραγματική'' προσέγγιση, που αφορά την παραβίαση, ορισμένες φορές, των κανόνων από τους οδηγούς των τροχοφόρων οχημάτων, γεγονός που δυσχεραίνει σημαντικά την κίνηση των πεζών και αυξάνει τον κίνδυνο που διατρέχουν. Η παράθεση των δύο αυτών προσεγγίσεων - γίνεται με τρόπο συστηματικό και μεθοδικό, μόνο για τη 2η ηλικιακή ομάδα- αποσκοπεί στην παρουσίαση δύο διαφορετικών όψεων του τρόπου λειτουργίας της διάβασης πεζών, το θεωρητικό, όπου οι πεζοί κινούνται με απόλυτη προτεραιότητα στο δρόμο (διαμόρφωση σωστής κυκλοφοριακής νοοτροπίας) και τον πραγματικό, όπου οι πεζοί κινδυνεύουν, σε μερικές περιπτώσεις, από την ασυνείδητη συμπεριφορά των οδηγών των τροχοφόρων οχημάτων (ενίσχυση της οδικής ασφάλειας των μαθητών).

Στόχοι του μαθήματος

Η περιγραφή του τρόπου διάσχισης μίας διάβασης σε αμφίδρομο, ο οποίος αποτελεί την πιο συνηθισμένη περίπτωση διάσχισης δρόμου.

Διδακτικές ενέργειες

Το μάθημα διενεργείται σε δρόμο δύο κατευθύνσεων του Π.Κ.Α., όπου υπάρχει διάβαση πεζών. Το τμήμα των μαθητών συγκεντρώνεται γύρω από τον εκπαιδευτή, ο οποίος περιγράφει τον τρόπο διάσχισης της διάβασης. Σε όλη τη διάρκεια της διδασκαλίας ο εκπαιδευτής επιδεικνύει τις κινήσεις και τις ενέργειες που διδάσκει, περιγράφοντας με παραστατικό τρόπο.

Προτεινόμενες ασκήσεις

- Οι ασκήσεις διενεργούνται με το τέλος του μαθήματος.
- Επιλέγεται μικρός αριθμός μαθητών, κάθε φορά, για να εφαρμόσουν τους κανόνες που διδάχθηκαν.
- Οι μαθητές επαναλαμβάνουν τη διάσχιση της διάβασης, με τον τρόπο που διδαχθήκανε.
- Η άσκηση της διάσχισης γίνεται από τον κάθε μαθητή χωριστά.
- Ο μαθητής καλείται να περιγράψει και να αναπαραστήσει τις κινήσεις που κάνει.
- Ο εκπαιδευτής παρακολουθεί με προσοχή όλη την εκτελούμενη άσκηση και διορθώνει τον μαθητή όπου χρειαστεί.

Κανόνες

Πλησιάζουμε στην άκρη του πεζοδρομίου μόνο για να διασχίσουμε τη διάβαση πεζών. Πριν τη διασχίσουμε, ελέγχουμε το δρόμο για οχήματα, που τυχόν πλησιάζουν στη διάβαση. Στην περίπτωση δρόμου δύο κατευθύνσεων κυκλοφορίας (αμφίδρομου), οι έλεγχοι αφορούν αμφότερα τα ρεύματα κυκλοφορίας. Ο πρώτος έλεγχος γίνεται από **αριστερά**, με την εξέταση του ρεύματος κυκλοφορίας που συναντούμε, όταν ξεκινούμε τη διάσχιση του δρόμου. Τα οχήματα που κινούνται σε αυτό το ρεύμα κυκλοφορίας προσεγγίζουν **πρώτα** το σημείο της διάβασης από το οποίο πρόκειται να ξεκινήσουμε την κίνησή μας. Εφόσον ελέγξουμε από αριστερά, ευρισκόμενοι ακόμη στο πεζοδρόμιο, εξετάζουμε το ρεύμα κυκλοφορίας που πλησιάζει στη διάβαση από **δεξιά**. Ο έλεγχος αυτός αποσκοπεί στη διασφάλιση της ασφαλούς διάσχισης όλου του μήκους της διάβασης. Τέλος, επανελέγχουμε για διερχόμενα οχήματα από **αριστερά** μας, πριν ξεκινήσουμε να περπατούμε στη διάβαση. Αφού διαπιστώσουμε ότι δεν υπάρχει κίνδυνος από οχήματα που προσεγγίζουν στη διάβαση, και για τα δύο ρεύματα κυκλοφορίας, ξεκινούμε να βαδίζουμε επί της διάβασης με βήμα γοργό και σταθερό, δίχως να καθυστερούμε και δίχως να τρέχουμε. Επιλέγουμε να κινηθούμε κάθετα επί του δρόμου, διανύοντας την ελάχιστα δυνατή απόσταση μεταξύ των δύο πεζοδρομίων. Κατά τη διάρκεια της κίνησής μας έχουμε την προσοχή μας τεταμένη, κοιτάζοντας εμπρός, αλλά και ρίχνοντας γρήγορες ματιές αριστερά και δεξιά για τυχόν αλλαγή στην κατάσταση που είχαμε ελέγξει πριν ξεκινήσουμε. Κινούμαστε μόνο στο χώρο που ορίζεται από την διαγράμμιση της διάβασης. Αισθανόμαστε ασφαλείς μόνο όταν βρεθούμε στο απέναντι πεζοδρόμιο.

Οδηγίες προς τον εκπαιδευτή

- Σημαντικό στοιχείο της εκπαίδευσης αποτελεί η εκμάθηση του "τριπλού κανόνα ελέγχου" πριν τη διάσχιση του δρόμου: αριστερά - δεξιά - αριστερά.
- Ο εκπαιδευτής πρέπει να περιγράψει αναλυτικά τον κανόνα και να τον επαναλαμβάνει συνεχώς, ούτως ώστε οι μαθητές να μπορούν να τον απομνημονεύσουν.
- Η περιγραφή πρέπει να γίνεται με παραστατικό τρόπο, προκειμένου οι μαθητές να απομνημονεύουν και να εντυπώνουν ταυτόχρονα τις κινήσεις που απαιτούνται.

Ηλικιακός διαχωρισμός

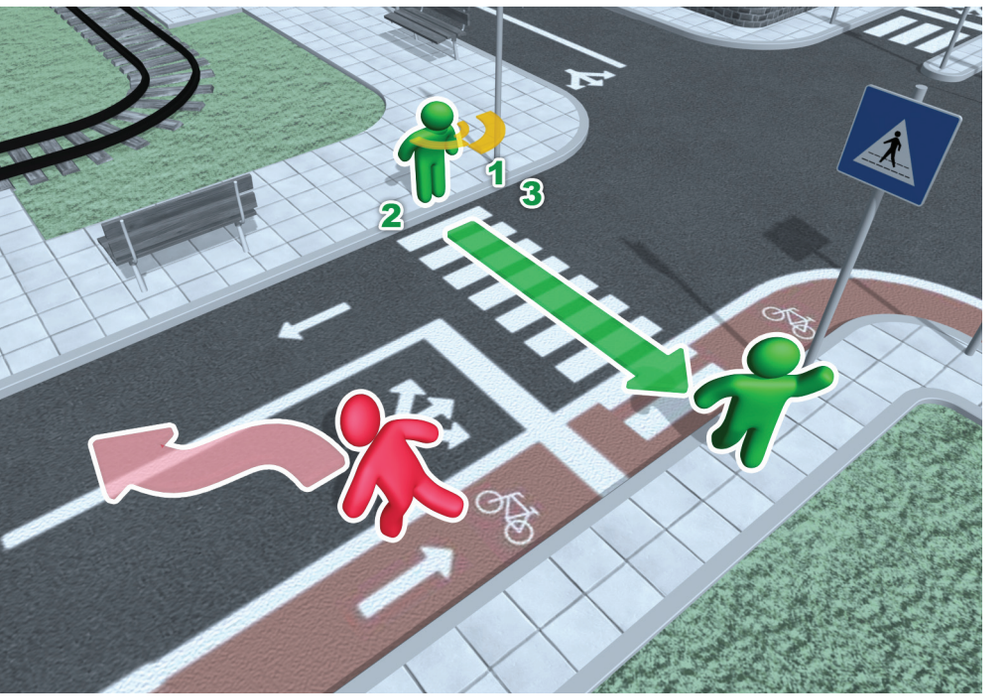
Για τους μαθητές της 1ης ηλικιακής ομάδας το μάθημα διεξάγεται όπως περιγράφεται στην παρούσα καρτέλα

επεξήγηση

Η διδασκαλία του μαθήματος επιτελείται με τρόπο πανομοιότυπο με τα αναφερόμενα στην περίπτωση της διάσχισης μονόδρομου (Γ4. ΔΙΑΣΧΙΣΗ ΔΡΟΜΟΥ ΜΙΑΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ). Οι μαθητές αυτής της ηλικιακής ομάδας πρέπει να κατανοήσουν τον τρόπο διάσχισης του δρόμου δύο κατευθύνσεων. Η διδασκαλία πρέπει να επικεντρώνεται στην περιγραφή των απαιτούμενων ελέγχων, ενώ στοιχεία που έχουν να κάνουν με την ερμηνεία της λειτουργίας του οδικού συστήματος αναφέρονται περιορισμένα και απλουστευμένα, με τρόπο ώστε να γίνουν αντιληπτά στους μαθητές της ηλικίας αυτής. Περιορισμένη είναι και η συγκριτική παράθεση της κανονικής και της πραγματικής λειτουργίας του οδικού συστήματος, σε ό,τι αφορά τη διάσχιση του δρόμου από τους πεζούς, ενώ έμφαση δίδεται στην απλή υπαγόρευση των σχετικών κανόνων κυκλοφορίας. Τέλος, και σε αυτή την περίπτωση - όπως και σε όλα τα σχετικά μαθήματα διάσχισης του δρόμου για την 1η ηλικιακή ομάδα - υιοθετείται δογματική προσέγγιση σχετικά με το κριτήριο διάσχισης του δρόμου, που διαμορφώνεται γύρω από τη υπόθεση περί **μη ύπαρξης κανενός οχήματος στο δρόμο κατά τη διενέργεια του ελέγχου πριν τη διέλευση**. Η διαφοροποίηση αυτή σχετίζεται με την αδυναμία ορθής εκτίμησης των εννοιών του **χρόνου** και της **απόστασης** από τους μαθητές της εν λόγω ηλικιακής ομάδας, με αποτέλεσμα να καθίσταται επικίνδυνη η θεώρηση που διδάσκεται στους μαθητές της 2ης ηλικιακής ομάδας για τις αντίστοιχες περιπτώσεις, δηλαδή τη διενέργεια ελέγχου του δρόμου για το αν υπάρχουν οχήματα σε επαρκή απόσταση από το σημείο της διάβασης, ούτως ώστε να διασφαλίζεται η ασφαλής διέλευση του πεζού.

Σωστή - Λανθασμένη συμπεριφορά

- Εφαρμόζουμε τον τριπλό έλεγχο πριν διασχίσουμε: αριστερά - δεξιά - αριστερά.
- Δεν περνούμε δίχως να ελέγξουμε.
- Δεν τρέχουμε κατά τη διάσχιση.
- Δεν κινούμαστε έξω από το χώρο της διάβασης.
- Δεν καθυστερούμε μέσα στο δρόμο.
- Δεν διασχίζουμε διαγώνια τη διάβαση παρά μόνο κάθετα.
- Δεν κινούμαστε ανεξέλεγκτα και απρόσεκτα.

Γνωρίζετε ότι

- ο τρόπος διάσχισης της διάβασης πεζών σε δρόμο δύο κατευθύνσεων κυκλοφορίας (αμφίδρομος) είναι ίδιος με αυτόν που περιγράφηκε για το μονόδρομο με τη διαφορά ότι στην προκειμένη περίπτωση η κυκλοφορία των τροχοφόρων πραγματοποιείται σε δύο ρεύματα κυκλοφορίας, καθιστώντας την κίνηση του πεζού περισσότερο σύνθετη;
- οι οδηγοί των τροχοφόρων παραβιάζουν συχνά την προτεραιότητα που έχει ο πεζός στη διάβαση και για το λόγο αυτό είναι απαραίτητη η διεξαγωγή προσεκτικών ελέγχων πριν τη διάσχιση του δρόμου;
- πολύ συχνά οι πεζοί δεν εφαρμόζουν τον "τριπλό έλεγχο" (αριστερά - δεξιά - αριστερά) αλλά ελέγχουν μόνο από την αριστερή πλευρά τους, στη συνέχεια διασχίζουν το μισό τμήμα της διάβασης και εκεί, βρισκόμενοι στη γραμμή διαχωρισμού κυκλοφορίας, ελέγχουν από δεξιά τους (στο αντίθετο ρεύμα);
- η συνήθεια αυτή είναι πολύ επικίνδυνη διότι ο πεζός στέκεται στη μέση του δρόμου για να ελέγξει την κυκλοφορία των οχημάτων, σε σημείο όπου δεν προφυλάγεται από πουθενά και όπου είναι πιθανόν να παρασυρθεί από διερχόμενο αυτοκίνητο;
- Η πινακίδα σήμανση Π-21, που επισημαίνει το σημείο της διάβασης, λειτουργεί σε πλήρη αντιστοιχία με τη διαγράμμιση της διάβασης (διαγράμμιση τύπου ζέβρας);

Παρατηρήσεις

Η περιγραφή των κανόνων και των συμπεριφορών που σχετίζονται με τη διάσχιση του αμφίδρομου διδάσκονται αναλυτικά, παρά το γεγονός ότι ένα σημαντικό τμήμα τους ταυτίζεται με το αντίστοιχο μάθημα για τη διάσχιση δρόμου μίας κατεύθυνσης, που έχει προηγηθεί. Η επανάληψη στοχεύει στην εμπέδωση των κανόνων που αποτελούν κυρίαρχο στοιχείο του εκπαιδευτικού αντικειμένου για την κυκλοφορία των πεζών.

Στόχοι του μαθήματος

Η περιγραφή του βοηθητικού ρόλου της διαχωριστικής νησίδας στη διάσχιση δρόμου δύο κατευθύνσεων κυκλοφορίας.

Κανόνες

Η διάσχιση δρόμου που περιλαμβάνει νησίδα διαχωρισμού κυκλοφορίας, γίνεται με πανομοιότυπο τρόπο με αυτόν που περιγράφηκε για την περίπτωση της διάβασης σε αμφίδρομο. Η νησίδα διαχωρισμού τοποθετείται συνήθως σε δρόμους που παρουσιάζουν σημαντικό πλάτος - π.χ. μεγάλες αστικές λεωφόροι - το οποίο δυσχεραίνει τη διάσχισή τους από τους πεζούς. Παράλληλα, η νησίδα διαχωρίζει τα δύο ρεύματα κυκλοφορίας των οχημάτων, διευκολύνοντας με τον τρόπο αυτό την κίνησή τους. Η νησίδα διαχωρισμού διακρίνει τη διαδικασία διάσχισης του δρόμου από τους πεζούς σε δύο επιμέρους, ανεξάρτητες φάσεις. Στην πρώτη φάση διασχίζουμε το πρώτο τμήμα του δρόμου, από το πεζοδρόμιο έως τη νησίδα. Αυτό το τμήμα του δρόμου χρησιμοποιείται μόνο από ένα ρεύμα κυκλοφορίας - αυτό που πλησιάζει προς το μέρος μας από αριστερά - και για το λόγο αυτό το διασχίζουμε ως μονόδρομο, εφαρμόζοντας όλους τους ελέγχους και τους κανόνες που έχουμε ήδη μάθει. Όταν βρεθούμε στη νησίδα διαχωρισμού μπορούμε να σταθούμε όσο χρειαστεί, αφού η νησίδα λειτουργεί ως πεζοδρόμιο, όπου είμαστε ασφαλείς και δε κινδυνεύουμε από τα διερχόμενα οχήματα. Συνεπώς μπορούμε να περιμένουμε όση ώρα απαιτηθεί ώστε να διασχίσουμε το δεύτερο τμήμα του δρόμου με ασφάλεια. Η διάσχιση του δεύτερου τμήματος είναι πλήρως αντίστοιχη με την πρώτη: πρόκειται για τη διάσχιση ενός μονοδρόμου, μόνο που τα οχήματα προσεγγίζουν προς το μέρος μας από τη δεξιά πλευρά. Η διάσχιση του δρόμου ολοκληρώνεται όταν βρεθούμε στο απέναντι πεζοδρόμιο.

Διδακτικές ενέργειες

Το μάθημα διενεργείται σε διάβαση πεζών που βρίσκεται σε δρόμο δύο κατευθύνσεων με νησίδα διαχωρισμού. Το τμήμα των μαθητών συγκεντρώνεται γύρω από τον εκπαιδευτή, ο οποίος περιγράφει τον τρόπο διάσχισης της διάβασης. Σε όλη τη διάρκεια της διδασκαλίας ο εκπαιδευτής επιδεικνύει τις κινήσεις και τις ενέργειες που διδάσκει, περιγράφοντας αυτές με παραστατικό τρόπο.

Προτεινόμενες ασκήσεις

- Οι ασκήσεις διενεργούνται μετά το τέλος του μαθήματος, με την επιλογή ενός μικρού αριθμού μαθητών, οι οποίοι καλούνται να εφαρμόσουν τους κανόνες που διδάχθηκαν.
- Οι μαθητές επαναλαμβάνουν τη διάσχιση της διάβασης σε δρόμο που περιλαμβάνει διαχωριστική νησίδα κυκλοφορίας.
- Κάθε μαθητής εκτελεί την άσκηση χωριστά, με τρόπο παραστατικό, περιγράφοντας και αναπαριστώντας τις κινήσεις που απαιτούνται.
- Δίδεται έμφαση στο διαχωρισμό της διάσχισης του δρόμου με τη βοήθεια της νησίδας, σε δύο (2) επιμέρους φάσεις.
- Ο εκπαιδευτής παρακολουθεί τις κινήσεις των μαθητών και επεμβαίνει όταν χρειαστεί, δηλαδή όταν διαπιστώσει εσφαλμένη ενέργεια.

Οδηγίες προς τον εκπαιδευτή

- Κατά τη διάρκεια του μαθήματος επαναλαμβάνονται οι κανόνες που ισχύουν για την κανονική διάβαση πεζών (είτε σε μονόδρομο είτε σε αμφίδρομο). Έτσι, ενισχύεται η εκπαιδευτική διαδικασία σχετικά με την κίνηση των πεζών.
- Κύρια σε θέματα που αφορούν τους κανόνες κυκλοφορίας των πεζών - που αποτελεί βασική στόχευση της εκπαιδευτικής διαδικασίας στο Π.Κ.Α. - είναι ευπρόσδεκτη η επανάληψη κανόνων και συμπεριφοράς, για τη βέλτιστη κατανόηση και αφομοίωση από τους μαθητές.

Ηλικιακός διαχωρισμός

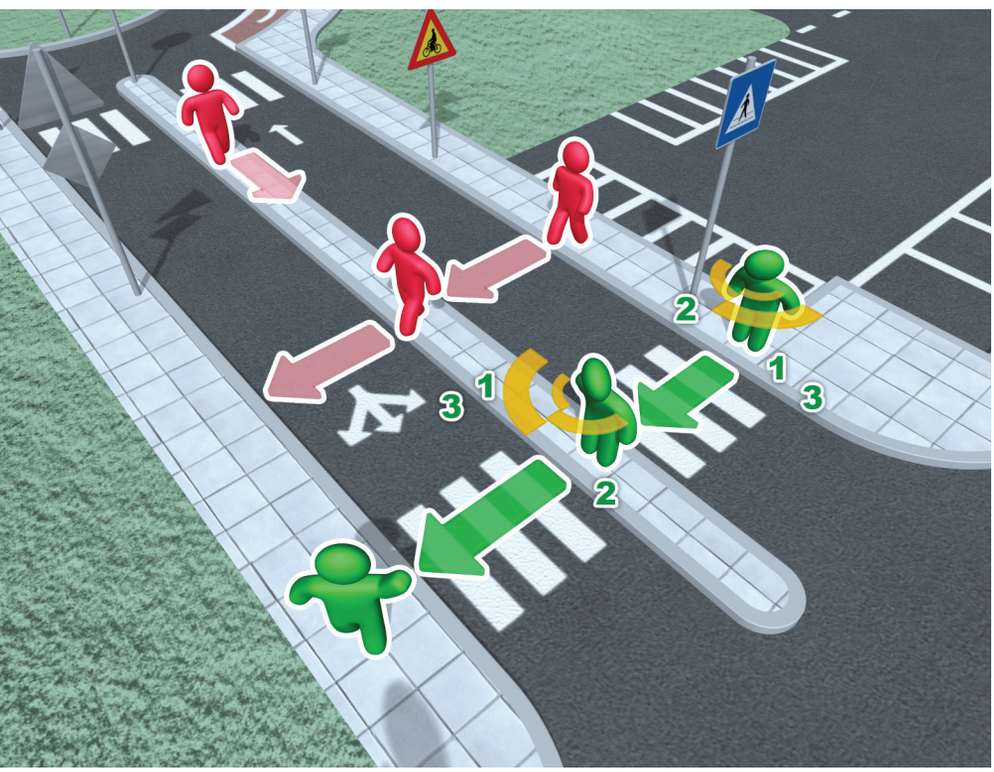
Για τους μαθητές της 1ης ηλικιακής ομάδας το μάθημα διεξάγεται όπως περιγράφεται στην παρούσα καρτέλα.

επεξήγηση

Το μάθημα αφορά υπό-περίπτωση διάσχισης δρόμου μέσω διάβασης πεζών και, συνεπώς, αποτελεί μέρος του εκπαιδευτικού αντικειμένου της 1ης ηλικιακής ομάδας. Πρέπει να σημειωθεί ότι η περιγραφή του αντικειμένου του συγκεκριμένου μαθήματος πρέπει να γίνεται σε **περιορισμένη έκταση**, όχι τόσο λόγω της αδυναμίας κατανόησης των σχετικών κανόνων κυκλοφορίας αλλά περισσότερο στην κατεύθυνση μετριασμού του μεγέθους του συνολικού περιεχομένου διδασκαλίας που μπορεί να αποβεί σε βάρος της αφομοίωσης. Σημειώνεται ότι και σε αυτό το μάθημα, όπως και στα αντίστοιχα μαθήματα που αφορούν τη διάσχιση διάβασης πεζών, διατυπώνεται ως κριτήριο της ασφαλούς διέλευσης η μη ύπαρξη κανενός αυτοκινήτου στο δρόμο, για τα παιδιά της ηλικίας αυτής, εξαιτίας της αδυναμίας της αντιληπτικής ικανότητάς τους να εκτιμήσουν επαρκώς τις έννοιες του **χρόνου** και της **απόστασης**.

Σωστή - Λανθασμένη συμπεριφορά

- Ελέγχουμε το δρόμο, πριν ξεκινήσουμε τη διάσχιση.
- Ελέγχουμε το πρώτο τμήμα του δρόμου, σαν να είναι μονόδρομος.
- Αφού ελέγξουμε το δρόμο, διασχίζουμε δίχως να τρέχουμε και να κινούμαστε έξω από το χώρο της διάβασης.
- Όταν φτάνουμε στη νησίδα είμαστε ασφαλείς και μπορούμε να περιμένουμε, έως ότου οι συνθήκες επιτρέψουν να διασχίζουμε το δεύτερο τμήμα του δρόμου.
- Σε όλη τη διάρκεια της κίνησής μας εφαρμόζουμε όλους τους κανόνες διάσχισης της διάβασης.
- Δεν βαδίζουμε ποτέ στη νησίδα διαχωρισμού κυκλοφορίας, σαν να είναι πεζοδρόμιο, γιατί λόγω του μικρού πλάτους της (συνήθως) δεν μας καθιστά ασφαλείς για αυτού του είδους την κίνηση.

Γνωρίζετε ότι

- οι νησίδες διαχωρισμού κυκλοφορίας τοποθετούνται σε δρόμους που παρουσιάζουν μεγάλο πλάτος και σημαντικό φόρτο κυκλοφορίας, με συνέπεια η διάσχισή τους από τους πεζούς να καθίσταται δυσχερής και επικίνδυνη;
- η διάσχιση ενός δρόμου με μεγάλο πλάτος είναι πολύ πιο δύσκολη για τα μικρά παιδιά σε σχέση με τους ενήλικες, εξαιτίας του διαφορετικού μεγέθους τους;
- οι νησίδες διαχωρισμού κυκλοφορίας κατασκευάζονται με πανομοιότυπο τρόπο με τα πεζοδρόμια, με προφανή σκοπό τη χρήση τους από τους πεζούς;
- οι νησίδες δεν αποτελούν πεδίο κίνησης για τον πεζό, δεδομένου ότι το πλάτος τους είναι - συνήθως - περιορισμένο, με αποτέλεσμα το βάδισμα σε αυτές να είναι δύσκολο και επικίνδυνο;
- συχνά οι πεζοί επιλέγουν να κινηθούν επί της διαχωριστικής νησίδας, προκειμένου να φτάσουν γρηγορότερα στον προορισμό τους, γεγονός που τους θέτει σε κίνδυνο, αφού περπατούν σε χώρο που δεν παρουσιάζει επαρκές πλάτος;

Παρατηρήσεις

Η διδασκαλία ακολουθεί τις βασικές αρχές που αναπτύχθηκαν στις προηγούμενες, αντίστοιχες ενότητες, των οποίων αποτελεί συνέχεια. Σημαντική είναι η αναφορά στη διαχωριστική νησίδα, τη χρήση και τη λειτουργικότητά της, ως στοιχείο του οδικού δικτύου. Με παραστατικό τρόπο υποδεικνύονται οι ομοιότητες και οι διαφορές της νησίδας με το πεζοδρόμιο και δίδονται οδηγίες για τη σωστή και ασφαλή χρήση της.

Στόχοι του μαθήματος

Η υπόδειξη του σωστού τρόπου διάσχισης ενός κόμβου, σχήματος σταυρού, με τη χρήση διαβάσεων πεζών.

Διδακτικές ενέργειες

Το μάθημα διενεργείται σε κάποιο κόμβο σχήματος σταυρού του Π.Κ.Α. Οι μαθητές συγκεντρώνονται γύρω από τον εκπαιδευτή κατά τη διάρκεια διεξαγωγής του μαθήματος, που πραγματοποιείται με τρόπο εποπτικό και παραστατικό, σε ό,τι αφορά την εφαρμογή των κανόνων. Η διδασκαλία πρέπει να περιλαμβάνει τη σωστή επιλογή της διαδρομής που πρέπει να ακολουθήσει ο πεζός για να φτάσει στον προορισμό του, μέσω ενός κόμβου που έχει σχήμα σταυρού και μπορεί να εμπλουτιστεί με διαφορετικά εκπαιδευτικά "σενάρια" όπως, για παράδειγμα, αυτό που αφορά την ανυπαρξία διάβασης πεζών σε έναν από τους δρόμους που συμβάλλουν στον κόμβο.

Κανόνες

Όταν βαδίζουμε μέσα στην πόλη συναντούμε συχνά οδικούς κόμβους τους οποίους είμαστε υποχρεωμένοι να διασχίζουμε προκειμένου να φτάσουμε στον προορισμό μας. Ένας συνηθισμένος τύπος κόμβου που συναντούμε πολύ συχνά είναι ο **κόμβος σχήματος σταυρού**, που σχηματίζεται από δύο δρόμους που συναντώνται κάθετα μεταξύ τους. Για να διασχίσουμε ένα κόμβο αυτού του τύπου, χρησιμοποιούμε πάντοτε τις διαβάσεις πεζών που υπάρχουν στους δρόμους που συγκλίνουν σε αυτόν. Το να διασχίσουμε τον κόμβο από οποιοδήποτε άλλο σημείο είναι **ιδιαίτερα επικίνδυνο**, δεδομένου ότι πρόκειται για χώρο όπου συναντώνται τροχοφόρα οχήματα από πολλές κατευθύνσεις, με αποτέλεσμα να μην μπορούμε να ελέγξουμε σωστά και αποτελεσματικά για την ασφαλή διέλευσή μας. Η τοποθέτηση διαβάσεων πεζών, κοντά στους κόμβους είναι απαραίτητο στοιχείο για την ασφαλή κυκλοφορία των πεζών. Για να διασχίσουμε ένα κόμβο, πρέπει να επιλέγουμε τις διαβάσεις πεζών που θα χρησιμοποιήσουμε για να φτάσουμε στον προορισμό μας. Ενδέχεται να μην υπάρχουν διαβάσεις σε όλους τους δρόμους που συγκλίνουν στο κόμβο. Είμαστε υποχρεωμένοι να επιλέγουμε μία διαδρομή μέσω διαβάσεων πεζών, που να εξυπηρετεί την πρόσβαση στον τελικό προορισμό μας. Πριν διασχίσουμε τον κόμβο πρέπει να κάνουμε τους απαραίτητους ελέγχους. Αρχικά πραγματοποιούμε τους ελέγχους που περιγράφηκαν στις προηγούμενες ενότητες, ανάλογα με το αν ο δρόμος που πρέπει να διασχίσουμε είναι μονόδρομος ή αμφίδρομος. Όμως επειδή στον κόμβο προσεγγίζουν και οχήματα από τους δρόμους που συμβάλλουν, είμαστε υποχρεωμένοι να ελέγξουμε και προς αυτούς τους δρόμους για διερχόμενα οχήματα. Τελευταίος είναι ο έλεγχος προς την κατεύθυνση που νόμιμα κινούνται τα οχήματα στο δρόμο που θέλουμε να διασχίσουμε. Οι ίδιοι έλεγχοι επαναλαμβάνονται εκ νέου σε κάθε δρόμο του κόμβου που διασχίζουμε.

Προτεινόμενες ασκήσεις

- Οι ασκήσεις διενεργούνται μετά το τέλος του μαθήματος, με την επιλογή ενός μικρού αριθμού μαθητών, οι οποίοι καλούνται να εφαρμόσουν τους κανόνες που διδάχθηκαν.
- Το αντικείμενο των ασκήσεων σχετίζεται με τη διάσχιση ενός κόμβου, σχήματος σταυρού, από τον κάθε μαθητή χωριστά.
- Η εκτέλεση της άσκησης γίνεται με τρόπο εποπτικό και παραστατικό από το μαθητή, ο οποίος πρέπει να περιγράφει τις κινήσεις και τους κανόνες που εφαρμόζει.
- Οι ασκήσεις μπορούν να διαφοροποιηθούν μεταξύ τους, με τη βοήθεια διαφόρων σεναρίων, που σχετίζονται με τη διαδρομή που πρέπει να επιλέξει ο κάθε μαθητής ή την ανυπαρξία διάβασης σε κάποιο δρόμο που συγκλίνει στο κόμβο.
- διαίτερη έμφαση δίδεται στο σχεδιασμό της διαδρομής που πρόκειται να ακολουθήσει ο μαθητής για να φτάσει στον προορισμό του, επιλέγοντας τους δρόμους και τις αντίστοιχες διαβάσεις που θα διασχίσει.

Οδηγίες προς τον εκπαιδευτή

- Το μάθημα σχετίζεται με την επιλογή της ορθής και ασφαλούς διαδρομής για τη διέλευση από κόμβο σχήματος σταυρού.
- Το γεγονός ότι η επιζητούμενη διαδρομή αποτελείται από δύο (ή περισσότερες διαβάσεις πεζών) αποτελεί μία καλή ευκαιρία για τον εκπαιδευτή να επαναλάβει τους κανόνες διάσχισης των διαφόρων τύπων διάβασης, που έχουν διδαχθεί στα προηγούμενα μαθήματα, προσθέτοντας βεβαίως και τους νέους ελέγχους.

Ηλικιακός διαχωρισμός

Για τους μαθητές της 1ης ηλικιακής ομάδας το μάθημα διεξάγεται σε περιορισμένη έκταση, σε σχέση με τα όσα περιγράφονται στην παρούσα καρτέλα. Ειδικότερα:

- περιγράφεται ο ενδεικνυόμενος τρόπος διάσχισης ενός κόμβου, σχήματος σταυρού, με την επιλογή διαδρομής αποτελούμενης από δρόμους όπου υπάρχει διάβαση πεζών.
- γίνεται αναφορά στους κινδύνους που εγκυμονούνται για τον πεζό σε έναν κόμβο σχήματος σταυρού.
- **δεν γίνεται** χρήση σεναρίων για την εκλογή της σωστής και ασφαλούς διαδρομής (π.χ. απουσία διάβασης από δρόμο που εξυπηρετεί τον προορισμό μας).

επεξήγηση

Δεν κρίνεται σκόπιμο οι μαθητές αυτής της ηλικιακής ομάδας να "εκπαιδεύονται" σχετικά με οδική υποδομή η οποία δεν υφίσταται (στο Π.Κ.Α.) - π.χ. προσβάσεις δρόμων σε κόμβο δίχως διαβάσεις πεζών - αλλά τη δημιουργούν με τη φαντασία τους. Αυτή η μέθοδος εφαρμόζεται για τους μαθητές της 2ης ηλικιακής ομάδας, οι οποίοι έχουν την αντιληπτική ικανότητα να χρησιμοποιήσουν τη φαντασία τους. Η επιλογή της βέλτιστης διαδρομής για τη διάσχιση του κόμβου με όρους ασφάλειας, για τους μαθητές της 1ης ηλικιακής ομάδας, υποδεικνύεται από τον εκπαιδευτή, ο οποίος χρησιμοποιεί την υφιστάμενη οδική υποδομή, ως έχει. Το επιζητούμενο για τα παιδιά αυτής της ηλικίας είναι η κατανόηση της ανάγκης να χρησιμοποιούνται οι διαβάσεις πεζών για τη διάσχιση ενός δρόμου, ενώ περιπτώσεις που παρουσιάζουν μεγαλύτερη δυσκολία (απουσία διαβάσεων σε ορισμένους δρόμους του κόμβου) προορίζονται για τους μαθητές της 2ης ηλικιακής ομάδας.

Σωστή - Λανθασμένη συμπεριφορά

- Διασχίζουμε τον κόμβο, χρησιμοποιώντας πάντα τις διαβάσεις πεζών που υπάρχουν στους δρόμους που διασταυρώνονται.
- Πριν ξεκινήσουμε τη διάσχιση του κόμβου, σχεδιάζουμε τη διαδρομή που πρόκειται να ακολουθήσουμε, η οποία αποτελείται από τμήματα πεζοδρομίου (ή πεζόδρομου) και διαβάσεων πεζών.
- Γυρίζουμε το κεφάλι και το σώμα μας όταν διενεργούμε τους απαραίτητους ελέγχους, ώστε να εντοπίζουμε καλύτερα τα διερχόμενα οχήματα.
- Εφαρμόζουμε όλους τους κανόνες και διενεργούμε όλους τους ελέγχους που απαιτούνται για τη διάσχιση της κάθε διάβασης πεζών, όπως περιγράφηκαν στις προηγούμενες ενότητες.
- Δεν κινούμαστε ποτέ έξω από το χώρο της διάβασης, που οριοθετείται με την κατάλληλη διαγράμμιση στο οδόστρωμα, ούτε παρακάμπτουμε το ενδιάμεσο πεζοδρόμιο, προκειμένου να φτάσουμε γρηγορότερα στον προορισμό μας, αλλά ακολουθούμε την πορεία που υποδεικνύεται από τη σχετική σήμανση και τη σχετική οδική υποδομή.
- Δεν κινούμαστε ποτέ στο χώρο όπου συναντώνται οι πορείες των τροχοφόρων οχημάτων, δηλαδή στο κέντρο του κόμβου.

Γνωρίζετε ότι

- η μέριμνα που πρέπει να λαμβάνεται σε κόμβους για την ασφαλή κίνηση των πεζών συνίσταται στην τοποθέτηση διαβάσεων πεζών γύρω από το κόμβο, ώστε να δημιουργούνται συνεχείς και ολοκληρωμένες διαδρομές, που να εξυπηρετούν όλους τους δυνατούς προορισμούς;
- αυτό δεν γίνεται πάντοτε, με αποτέλεσμα να υπάρχουν κόμβοι όπου δεν είναι δυνατή η ασφαλής διάσχιση όλων των δρόμων που συγκλίνουν, εξαιτίας ανυπαρξίας διάβασης πεζών;
- σε αυτές τις περιπτώσεις ο πεζός πρέπει να εντοπίζει τη διαδρομή η οποία να είναι η ασφαλέστερη και να εξυπηρετεί τον τελικό προορισμό του;
- στην επιλογή του αυτή ενδεχομένως ο πεζός να πρέπει να αυξήσει το συνολικό μήκος διαδρομής που θα διανύσει, λόγω του ότι θα χρησιμοποιήσει μία διάβαση πεζών που βρίσκεται σε κάποια απόσταση από τον κόμβο;
- η επιμήκυνση της διαδρομής που θα διανύσει, τελικά, ο πεζός δεν πρέπει να λειτουργεί αρνητικά για την επιλογή του, αφού η κίνηση του πρέπει να είναι, πάνω από όλα, ασφαλής;

Παρατηρήσεις

Η έμφαση που δίδεται στο μάθημα αυτό είναι η ανάπτυξη σκέψεων και η επιλογή κριτηρίων που να επιτρέπουν την εκλογή της **ασφαλέστερης** και **σιγουρότερης** διαδρομής για τη διάσχιση ενός κόμβου. Για το σκοπό αυτό κρίνεται σκόπιμο να χρησιμοποιηθούν εναλλακτικά σενάρια σχετικά με την οδική υποδομή και τον προορισμό του πεζού, ώστε να εκπαιδευτούν οι μαθητές στο να λαμβάνουν τις σωστές αποφάσεις σχετικά με τον τρόπο που θα κινηθούν.

Στόχοι του μαθήματος

Η υπόδειξη του σωστού τρόπου διάσχισης ενός κόμβου, κυκλικού σχήματος, με τη χρήση διαβάσεων πεζών.

Κανόνες

Η διάσχιση ενός κυκλικού κόμβου είναι μία διαδικασία πανομοιότυπη με αυτή που περιγράφηκε για την περίπτωση του κόμβου, σε σχήμα σταυρού. Ο κυκλικός κόμβος σχηματίζεται σαν μία κυκλική πλατεία με αριθμό δρόμων που συγκλίνουν σε αυτή. Πλησίον του κυκλικού κόμβου σχηματίζονται διαβάσεις πεζών, προκειμένου να διασφαλίσουν τη σωστή λειτουργία του κόμβου. Όπως και στην περίπτωση του κόμβου σχήματος σταυρού, έτσι και στον κυκλικό, διασχίζουμε τους δρόμους που απαιτούνται για να φτάσουμε στον προορισμό μας, **μόνο** μέσω διαβάσεων πεζών. Η διάσχιση του κόμβου μέσω της κυκλικής πλατείας εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους για τον πεζό, αφού κινείται σε έναν χώρο όπου οι δυνατότητες ευελιξίας και αντίδρασης από τον οδηγό του αυτοκινήτου είναι περιορισμένες. Για να διασχίσουμε με ασφάλεια έναν κόμβο αυτού του τύπου είναι απαραίτητο να επιλέξουμε εκ των προτέρων - πριν να ξεκινήσουμε τη διέλευσή μας - τη διαδρομή που θα ακολουθήσουμε, ώστε να φτάσουμε στον προορισμό μας. Στη συνέχεια ξεκινούμε τη διέλευσή μας, βαδίζοντας στις διαβάσεις και στο πεζοδρόμιο, έως ότου φτάσουμε στον προορισμό μας. Κατά μήκος της κίνησής μας εφαρμόζουμε το σύνολο των κανόνων κυκλοφορίας που έχουμε μάθει για τη διάσχιση κόμβου μέσω διάβασης (είτε σε μονόδρομο είτε σε αμφίδρομο).

Διδακτικές ενέργειες

Το μάθημα διενεργείται στον κυκλικό κόμβο του Π.Κ.Α., και για τη διεξαγωγή του απαιτείται η συγκέντρωση μαθητών γύρω από τον εκπαιδευτή. Η εκπαίδευση πραγματοποιείται με τρόπο εποπτικό και παραστατικό, με την έμπρακτη επίδειξη της εφαρμογής των κανόνων και των ελέγχων που διδάσκονται. Το μάθημα μπορεί να εμπλουτιστεί με τη βοήθεια σεναρίων, όπου διαφοροποιείται ο τελικός προορισμός και η δυνατότητα χρήσης ορισμένων διαβάσεων πεζών (απουσία διαβάσεων πεζών από ορισμένους δρόμους που συγκλίνουν στον κυκλικό κόμβο).

Προτεινόμενες ασκήσεις

- Οι ασκήσεις που εκτελούνται είναι ταυτόσημες με τις αντίστοιχες της διάσχισης κόμβου, σχήματος σταυρού, και αφορούν την εφαρμογή των κανόνων που διδάχθηκαν.
- Οι ασκήσεις διενεργούνται από έναν μικρό αριθμό μαθητών που επιλέγεται, κάθε φορά, από τον εκπαιδευτή.
- Οι ασκήσεις διενεργούνται στον κυκλικό κόμβο του Π.Κ.Α. και οι μαθητές που συμμετέχουν καλούνται να διασχίσουν τον κόμβο, με τον τρόπο που έχει διδαχθεί.
- Οι μαθητές πρέπει να περιγράφουν, με εποπτικό τρόπο, τις κινήσεις τους και τους ελέγχους που διενεργούν.
- Ο εκπαιδευτής μπορεί να δημιουργήσει διάφορα σενάρια (διαφορετικοί προορισμοί, περιορισμοί στη χρήση ορισμένων διαβάσεων, κ.λπ.), προκειμένου να μεταβάλλει το βαθμό δυσκολίας των ασκήσεων.
- Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στο σχεδιασμό της διαδρομής που πρόκειται να ακολουθήσει ο μαθητής για να φτάσει στον προορισμό του, επιλέγοντας τους δρόμους και τις αντίστοιχες διαβάσεις που θα διασχίσει.

Οδηγίες προς τον εκπαιδευτή

- Ο εκπαιδευτής μπορεί να ενοποιήσει τα μαθήματα των κανόνων διάσχισης των κόμβων, είτε σχήματος σταυρού, είτε κυκλικού, αφού το εκπαιδευτικό αντικείμενο είναι ταυτόσημο και μεταβάλλεται μόνο το σχήμα του κόμβου.
- Η διάρθρωση του εκπαιδευτικού προγράμματος μπορεί να διαφοροποιείται με μεταβολές αυτού του τύπου, με την προϋπόθεση ότι δεν εξαλείφονται εξ ολοκλήρου θεματικά πεδία, όπως προσδιορίζονται στον παρόντα οδηγό.

Ηλικιακός διαχωρισμός

Για τους μαθητές της 1ης ηλικιακής ομάδας το μάθημα διεξάγεται σε περιορισμένη έκταση, σε σχέση με τα όσα περιγράφονται στην παρούσα καρτέλα. Το περιεχόμενο του μαθήματος προσδιορίζεται σε αντιστοιχία με όσα αναφέρθηκαν στον ηλικιακό διαχωρισμό του κόμβου που έχει σχήμα σταυρού (Γ7. ΔΙΑΣΧΙΣΗ ΚΟΜΒΟΥ ΣΧΗΜΑΤΟΣ ΣΤΑΥΡΟΥ). Ειδικότερα:

- περιγράφεται ο ενδεικνυόμενος τρόπος διάσχισης ενός κυκλικού κόμβου, με την επιλογή διαδρομής αποτελούμενης από δρόμους όπου υπάρχει διάβαση πεζών.
- γίνεται αναφορά στους κινδύνους που εγκυμονούνται για τον πεζό σε έναν κυκλικό κόμβο.
- **δεν γίνεται** χρήση σεναρίων για την εκλογή της σωστής και ασφαλούς διαδρομής (π.χ. απουσία διάβασης από δρόμο που εξυπηρετεί τον προορισμό μας).

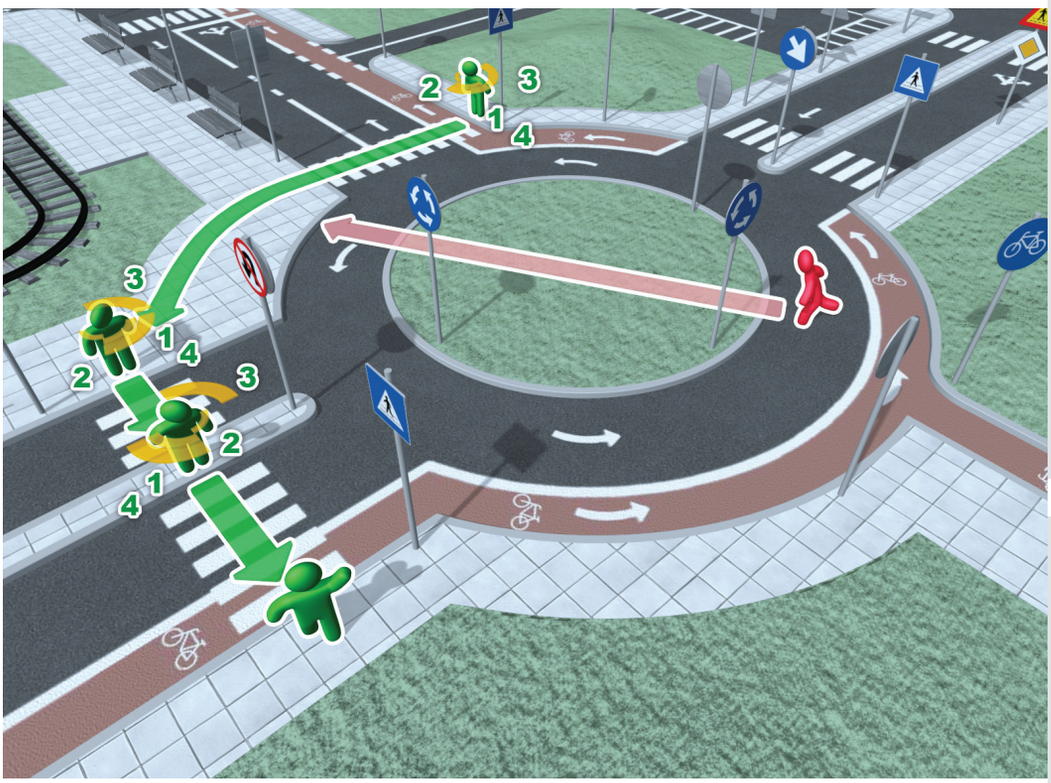
επεξήγηση

Η διάρθρωση του μαθήματος για τους μαθητές της 1ης ηλικιακής ομάδας με τον παραπάνω περιγραφόμενο τρόπο αποσκοπεί στην απλοποίηση του μαθήματος με τη μείωση των επιμέρους στοιχείων που θα διδαχθούν, προκειμένου να ενισχυθεί η κατανόηση και η απομνημόνευση των βασικών κανόνων που αφορούν τον κυκλικό κόμβο. Ο εμπλουτισμός του μαθήματος με σενάρια, βάσει των οποίων οι μαθητές καλούνται να επιλέξουν την κατάλληλη διαδρομή, με όρους ασφάλειας, πρέπει να ξεκινά στην 2η ηλικιακή ομάδα.

Σωστή - Λανθασμένη συμπεριφορά

Για τον κυκλικό κόμβο ισχύουν οι ίδιοι κανόνες με αυτούς που περιγράφηκαν στη καρτέλα του κόμβου σχήματος σταυρού.

- Για να διασχίσουμε τον κόμβο, εντοπίζουμε πρώτα τους δρόμους που περιλαμβάνουν διάβαση πεζών και σχεδιάζουμε, με το νου μας, τη διαδρομή που θα ακολουθήσουμε, ώστε να φτάσουμε στον προορισμό μας.
- Στη συνέχεια εκτελούμε τη διαδρομή που έχουμε επιλέξει, διασχίζοντας τον κάθε δρόμο χωριστά, ως μία ανεξάρτητη και αυτόνομη κίνηση, έως ότου φτάσουμε στον προορισμό μας.
- Η διάσχιση των διαβάσεων γίνεται με την εφαρμογή όλων των κανόνων που διδάχθηκαν στις προηγούμενες ενότητες.
- Δεν διασχίζουμε ποτέ τον κόμβο δίχως να χρησιμοποιήσουμε διαβάσεις πεζών.
- Δε χρησιμοποιούμε ποτέ την κυκλική πλατεία για να διασχίσουμε το κόμβο, όπου διατρέχουμε μέγιστο κίνδυνο από τα διερχόμενα οχήματα.

Γνωρίζετε ότι

- οι κυκλικοί κόμβοι είναι πολύ λιγότεροι σε αριθμό από τους αντίστοιχους γραμμικούς κόμβους στις ελληνικές πόλεις, με αποτέλεσμα να υπάρχει σημαντικά μικρότερος βαθμός εξοικείωσης με αυτού του είδους το οδικό στοιχείο;
- είναι πολύ συνηθισμένη η παραβίαση των κανόνων διάσχισης ενός κυκλικού κόμβου από τους πεζούς, ώστε, δεδομένης της κατασκευής της κυκλικής πλατείας, δημιουργείται η εντύπωση ότι μπορούν να διασχίζουν τον κόμβο διαμέσου του κύκλου, διανύοντας με τον τρόπο αυτό, μικρότερη διαδρομή;
- διασχίζοντας το δρόμο στον κυκλικό κόμβο, ο πεζός διατρέχει σοβαρό κίνδυνο να χτυπηθεί από διερχόμενο όχημα, το οποίο εκτελεί κυκλική πορεία, γεγονός που περιορίζει τις δυνατότητες ευελιξίας και αντίδρασης του οδηγού, ενώ ενδέχεται να υπάρχει σοβαρό πρόβλημα ορατότητας;

Παρατηρήσεις

Είναι σημαντικό, κατά τη διάρκεια του μαθήματος, να επισημανθούν **οι ομοιότητες** της διάσχισης του κυκλικού κόμβου με αυτή του κόμβου σχήματος σταυρού, ώστε να μη δημιουργείται η εντύπωση στους μαθητές ότι πρόκειται για ξεχωριστό θεματικό πεδίο αλλά για την εφαρμογή των ίδιων κανόνων σε διαφορετικούς τύπους οδικής υποδομής. Λόγω των ομοιοτήτων των θεματικών πεδίων των δύο τύπων κόμβων, κρίνεται σκόπιμη, για το εκπαιδευτικό πρόγραμμα της 2ης ηλικιακής ομάδας που αφορά τους κανόνες κυκλοφορίας των πεζών (3η επίσκεψη στο Π.Κ.Α.), η **προσθήκη δοκιμασιών** (ασκήσεις μετά το τέλος του μαθήματος) που να περιλαμβάνουν συνδυασμό διάσχισης κόμβων, σχήματος κύκλου και σταυρού. Με τον τρόπο αυτό δημιουργείται ένα περισσότερο σύνθετο πλαίσιο πρακτικής εφαρμογής των κανόνων διάσχισης ενός κόμβου. Η εν λόγω δοκιμασίες μπορούν, εναλλακτικά, να ενσωματωθούν στο Στάδιο Δ (Πρακτική εξάσκηση στο Π.Κ.Α.), όπου οι μαθητές καλούνται να εφαρμόσουν τους κανόνες που διδάχθηκαν σε μία συνολική διαδικασία (διαδικασία σύνθεσης).

Στόχοι του μαθήματος

Η διδασκαλία κανόνων για τη διάσχιση δρόμου, όταν δεν υπάρχει διάβαση πεζών, ώστε οι μαθητές να λάβουν τα απαραίτητα εφόδια για την αντιμετώπιση των απαιτήσεων αυτού του τύπου.

Κανόνες

Ο βασικός κανόνας για την κυκλοφορία πεζών μέσα στην πόλη είναι η χρήση των διαβάσεων για τη διάσχιση ενός δρόμου. Στην περίπτωση που σε έναν δρόμο δεν υπάρχει διάβαση πεζών και είμαστε υποχρεωμένοι να τον διασχίζουμε (επειδή είναι ο μοναδικός τρόπος προσέγγισης στο σχολείο ή στο σπίτι μας), τότε αυτό πρέπει να γίνεται με πολύ μεγάλη προσοχή, **διότι ο κίνδυνος είναι μεγάλος**! Αυτό ενισχύεται από το γεγονός ότι συνήθως η ανυπαρξία διαβάσεων παρατηρείται σε δρόμους που βρίσκονται περιφερειακά της πόλης και όπου η ταχύτητα των οχημάτων είναι αυξημένη. Για να διασχίσουμε ένα δρόμο, όπου δεν υπάρχει διάβαση πεζών, εντοπίζουμε το σημείο όπου εξασφαλίζουμε τη μέγιστη, δυνατή ορατότητα, τόσο από αριστερά όσο και από δεξιά μας. Στο σημείο αυτό στεκόμαστε στην άκρη του πεζοδρομίου και εκτελούμε τους ελέγχους, όπως στην περίπτωση που υπάρχει διάβαση. Μόνο που στην περίπτωση αυτή οι διενεργούμενοι έλεγχοι πρέπει να είναι πολύ περισσότερο αυστηροί, αφενός, λόγω του ότι οι οδηγοί των αυτοκινήτων δεν προειδοποιούνται από κάποιου είδους σήμανση για την πιθανότητα ύπαρξης πεζού στο δρόμο και, αφετέρου, λόγω των υψηλών ταχυτήτων που ενδεχομένως αναπτύσσονται και που εμποδίζουν την έγκαιρη και, συνεπώς, αποτελεσματική αντίδραση των οδηγών. Αφού ελέγξουμε επαρκώς το δρόμο, αριστερά και δεξιά, το διασχίζουμε σαν να υπάρχει διάβαση πεζών, εφαρμόζοντας τους ίδιους κανόνες (διενέργεια τριπλού ελέγχου, κάθετη διάσχιση, γοργό και σταθερό βήμα, πλάγιες ματιές, προσήλωση στην κίνησή μας, κ.λπ.).

Διδακτικές ενέργειες

Το πιο πρόσφορο πεδίο για τη διδασκαλία του μαθήματος είναι ο περιφερειακός δακτύλιος, που συνδυάζει την απουσία διαβάσεων πεζών και την προσομοίωση δρόμου ταχείας κυκλοφορίας. Συνιστάται η επιλογή τμήματος του περιφερειακού δακτυλίου που διαθέτει ευθυγραμμία μεγάλου μήκους, ούτως ώστε να μνημονευτεί, είτε κατά τη διάρκεια του μαθήματος είτε κατά τη διάρκεια των ασκήσεων, το ζήτημα της **μέγιστης ορατότητας**, που αποτελεί βασικό κριτήριο ελέγχου για τη διάσχιση ενός δρόμου αυτού του τύπου. Για το λόγο αυτό πρέπει να αποφεύγεται η διάσχιση της οδού από σημείο που βρίσκεται κοντά σε στροφή.

Προτεινόμενες ασκήσεις

- Οι ασκήσεις εκτελούνται μετά το τέλος του μαθήματος, σε δρόμο που δεν διαθέτει διάβαση πεζών, κατά προτίμηση στον περιφερειακό δακτύλιο του Π.Κ.Α.
- Επιλέγεται ένας μικρός αριθμός μαθητών, κάθε φορά, οι οποίοι καλούνται να διασχίσουν το δρόμο, εφαρμόζοντας τους κανόνες που διδάχθηκαν.
- Η εκτέλεση της άσκησης γίνεται από τον κάθε μαθητή χωριστά, απ' τον οποίο ζητείται να περιγράψει αναλυτικά και παραστατικά τους κανόνες που εφαρμόζει.
- Ο εκπαιδευτής παρακολουθεί την εφαρμογή των ασκήσεων και διορθώνει, όταν χρειαστεί.

Οδηγίες προς τον εκπαιδευτή

- Το μάθημα μπορεί να εμπλουτιστεί με στοιχεία που αφορούν τη μετάβαση και την επιστροφή των μαθητών στο και από το σχολείο, σε περιοχές που βρίσκονται περιφερειακά της πόλης και δεν έχουν την κατάλληλη οδική υποδομή (πεζοδρόμια, διαβάσεις, κ.λπ.).

Ηλικιακός διαχωρισμός

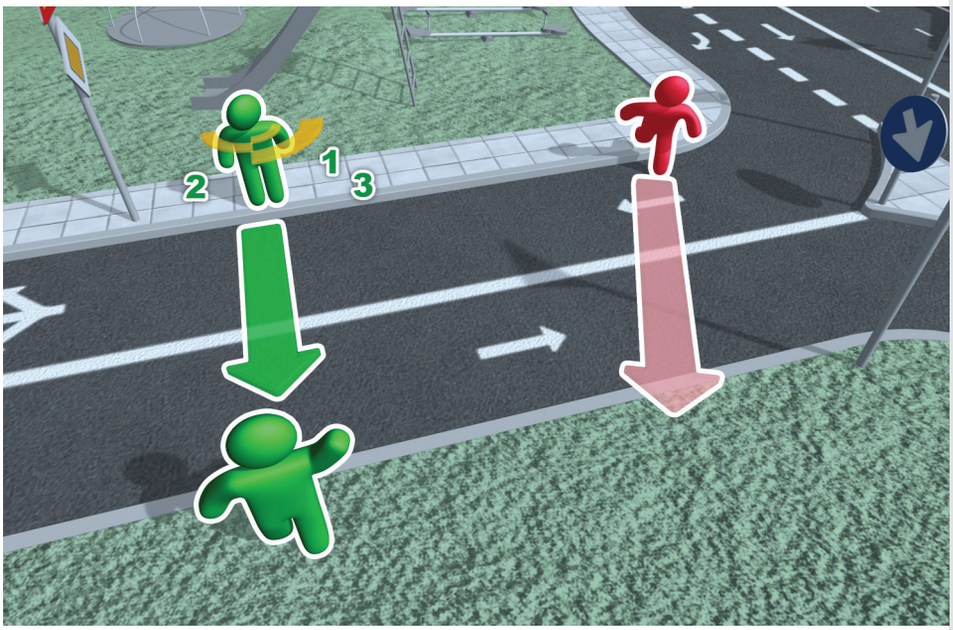
Για τους μαθητές της 1ης ηλικιακής ομάδας το μάθημα **δεν** περιλαμβάνεται στο εκπαιδευτικό αντικείμενο.

επεξήγηση

Για τους μαθητές της 1ης ηλικιακής ομάδας δεν κρίνεται σκόπιμη η διδασκαλία του τρόπου διάσχισης δρόμου, όπου δεν υπάρχει διάβαση πεζών. Θεωρείται δεδομένο ότι στις περισσότερες περιπτώσεις οι μαθητές αυτής της ηλικίας συνοδεύονται από ενήλικα στις μετακινήσεις τους και για το λόγο αυτό δεν είναι επιτακτική η εκμάθηση τεχνικών για τη διάσχιση δρόμων χωρίς διάβαση. Ο εκπαιδευτής πρέπει να επισημάνει στους μαθητές αυτής της ηλικίας ότι δεν διασχίζουμε **ΠΟΤΕ** έναν δρόμο από σημείο, όπου δεν υπάρχει διάβαση πεζών. Σημειώνεται ότι η συγκεκριμένη ενέργεια (διάσχιση δρόμου δίχως διάβαση) παρουσιάζει έναν **έκτακτο χαρακτήρα** και με αυτόν τον τρόπο πρέπει να διδάσκεται στους μαθητές (της 2ης ηλικιακής ομάδας) στο Π.Κ.Α.

Σωστή - Λανθασμένη συμπεριφορά

- Διασχίζουμε πάντοτε έναν δρόμο από διάβαση πεζών.
- Όταν δεν υπάρχει, αναζητούμε μία διάβαση πεζών κατά μήκος του δρόμου που πρόκειται να διασχίσουμε ή επιλέγουμε μία άλλη διαδρομή, η οποία να είναι ασφαλέστερη και να εξυπηρετεί τον προορισμό μας.
- Εάν η μοναδική δυνατότητά μας, για να φτάσουμε στον προορισμό μας, είναι η διάσχιση του δρόμου, στον οποίο δεν υπάρχει διάβαση πεζών, επιλέγουμε σημείο του από το οποίο εξασφαλίζουμε τη μέγιστη ορατότητα, τόσο από αριστερά όσο και από δεξιά.
- Το βέλτιστο σημείο διάσχισης σε ένα δρόμο είναι σε ευθύγραμμο τμήμα.
- Διασχίζουμε το δρόμο ως να υπάρχει διάβαση πεζών, εφαρμόζοντας όλους τους κανόνες που απαιτούνται.
- Οι έλεγχοι που διενεργούμε είναι περισσότερο αυστηροί από τους αντίστοιχους που γίνονται πριν τη διάσχιση μίας διάβασης πεζών.
- Γνωρίζουμε ότι η συγκεκριμένη ενέργεια είναι πολύ περισσότερο επικίνδυνη και επισφαλής σε σχέση με μία διέλευση ενός τυπικού αστικού δρόμου, που περιλαμβάνει διάβαση πεζών.
- Δεν διασχίζουμε ποτέ ένα δρόμο, όπου δεν υπάρχει διάβαση πεζών.

Γνωρίζετε ότι

- στην πλειονότητα των περιπτώσεων έχει δημιουργηθεί η κατάλληλη υποδομή για την κίνηση των πεζών (πεζοδρόμια, διαβάσεις πεζών, κ.λπ.), στις περισσότερες ελληνικές πόλεις;
- η υποδομή αυτή δεν είναι πάντοτε ολοκληρωμένη, ώστε να δημιουργεί συνεχείς και αυτόνομους διαδρόμους κίνησης πεζών, με αποτέλεσμα να υπάρχουν σημεία ασυνέχειας, που πρέπει να υπερβαίνουν οι πεζοί;
- πολλές φορές παρατηρείται απουσία διαβάσεων πεζών στο αστικό οδικό δίκτυο, στοιχείο ιδιαίτερα σοβαρό για την ασφάλεια των πεζών, που υποχρεώνονται να διασχίζουν δρόμους - πολλές φορές μεγάλου πλάτους και υψηλών ταχυτήτων - με σοβαρό κίνδυνο εμπλοκής σε τροχαίο ατύχημα;
- οι μαθητές πρέπει να είναι σε θέση να αντεπεξέρχονται, με τον πιο ασφαλή και προσεκτικό τρόπο, σε αυτού του είδους τις καταστάσεις και να μπορούν να τις αντιμετωπίζουν με επιτυχία και ασφάλεια;

Παρατηρήσεις

Ιδιαίτερη μνεία πρέπει να γίνει στο γεγονός ότι η εκμάθηση του τρόπου διάσχισης ενός δρόμου, όπου δεν υπάρχει διάβαση πεζών, δεν σημαίνει ότι οι μαθητές πρέπει να υιοθετήσουν συνολικά αυτή τη συμπεριφορά και να διασχίζουν τους δρόμους χωρίς να χρησιμοποιούν διαβάσεις. Είναι σημαντικό να δοθεί έμφαση στο ότι αυτός ο τρόπος διάσχισης έχει ξεκάθαρα έκτακτο χαρακτήρα και δεν πρέπει να εφαρμόζεται συστηματικά.

Στόχοι του μαθήματος

Η εξοικείωση των μαθητών με το οδικό στοιχείο του πεζόδρομου και η κατανόηση των κανόνων και του τρόπου συμπεριφοράς που απαιτούνται στον πεζόδρομο.

Κανόνες

Οι πεζόδρομοι αποτελούν πεδία κίνησης των πεζών, σε πλήρη αντιστοιχία με τα πεζοδρόμια. Η διαφορά τους έγκειται στο μεγαλύτερο πλάτος τους και τη στάθμη της επιφάνειάς τους, που είναι στο ίδιο επίπεδο με το οδόστρωμα των δρόμων κυκλοφορίας των οχημάτων. Στις περισσότερες περιπτώσεις η επιφάνεια των πεζοδρόμων κατασκευάζεται από διαφορετικό υλικό από ό,τι οι κανονικοί δρόμοι, επιτυγχάνοντας έτσι την οπτική διαφοροποίησή τους. **Στους πεζόδρομους επιτρέπεται μόνο η κυκλοφορία των πεζών**. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η είσοδος τροχοφόρων οχημάτων σε συγκεκριμένες ώρες της ημέρας ή της εβδομάδας για συγκεκριμένους σκοπούς (φορτοεκφόρτωση εμπορευμάτων, στάθμευση κατοίκων, κ.λπ.). Σε πολλές περιπτώσεις δημιουργούνται μικτοί διάδρομοι για την κυκλοφορία πεζών και ποδηλάτων, είτε ως ενιαίο στοιχείο, όπου οι επιμέρους χρήστες κινούνται στον ίδιο χώρο είτε με διαχωρισμένους διαδρόμους, ο κάθε ένας από τους οποίους προορίζεται για την αντίστοιχη κατηγορία χρηστών. Σε όλες τις περιπτώσεις είναι απαραίτητος ο αλληλοσεβασμός των χρηστών του δρόμου για την ασφαλή συνύπαρξή τους. Οι πεζόδρομοι αποτελούν πεδία ασφαλούς κίνησης των πεζών και συνήθως κατασκευάζονται σε χώρους μεγάλων ροών πεζών (εμπορικά κέντρα, δρόμοι με μεγάλη εμπορική κίνηση) και σε περιοχές συχνής κυκλοφορίας ευάλωτων ομάδων πεζών (σχολικά συγκροτήματα, Νηπιαγωγεία, πάρκα, παιδικές χαρές). Η συμπεριφορά μας στον πεζόδρομο είναι πανομοιότυπη με αυτή στο πεζοδρόμιο. Πρόκειται για πεδίο κίνησης που ανήκει στους πεζούς, αλλά πρέπει να είμαστε προσεκτικοί για τυχόν απρόσμενη παρουσία τροχοφόρων, που έχουν εισέλθει παράνομα στον πεζόδρομο.

Διδακτικές ενέργειες

Το μάθημα διεξάγεται στον πεζόδρομο του Π.Κ.Α., ο οποίος στις περισσότερες των περιπτώσεων συνυπάρχει με τμήμα ποδηλατοδρόμου. Είναι σκόπιμο το μάθημα να διεξαχθεί μετά τα αντίστοιχα θεματικά πεδία που αφορούν τα πεζοδρόμια, ούτως ώστε να έχει συμπληρωματικό χαρακτήρα για την ενότητα που αφορά το βάδισμα των πεζών. Το μάθημα συσχετίζει τους κανόνες και τον τρόπο συμπεριφοράς στον πεζόδρομο με τα αντίστοιχα που ισχύουν στο πεζοδρόμιο, ενώ υποδεικνύονται οι διαφορές των δύο στοιχείων σε ό,τι αφορά την υποδομή τους.

Προτεινόμενες ασκήσεις

- Οι ασκήσεις που συνίστανται για το μάθημα που αφορά τον πεζόδρομο είναι πανομοιότυπες με τις αντίστοιχες του μαθήματος για το πεζοδρόμιο.
- Οι μαθητές καλούνται να επιδείξουν τον τρόπο βαδίσματος στον πεζόδρομο, με όρους ασφάλειας και σεβασμού των λοιπών χρηστών - στην περίπτωση συνύπαρξης με τον ποδηλατόδρομο.
- Δίδεται έμφαση στην κατανόηση των ομοιοτήτων και των διαφορών του πεζόδρομου με το πεζοδρόμιο.

Οδηγίες προς τον εκπαιδευτή

- Το μάθημα μπορεί να εμπλουτιστεί (για τους μαθητές της 2ης ηλικιακής ομάδας) με στοιχεία που αφορούν τον τρόπο κυκλοφορίας των πεζών σε συγκεκριμένα τμήματα μίας πόλης (π.χ. εμπορικό κέντρο, περιοχές κατοικίας) και τα μέτρα που λαμβάνονται για την ασφαλή κυκλοφορία των πεζών.
- Κρίνεται σκόπιμη η αναφορά στους ημιπεζόδρομους - οδικό στοιχείο που δεν περιλαμβάνεται στο Π.Κ.Α. - η λειτουργία και οι σκοποί των οποίων είναι πανομοιότυπη με αυτή των πεζοδρόμων (Γ11. ΔΡΟΜΟΣ ΗΠΙΑΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ).

Ηλικιακός διαχωρισμός

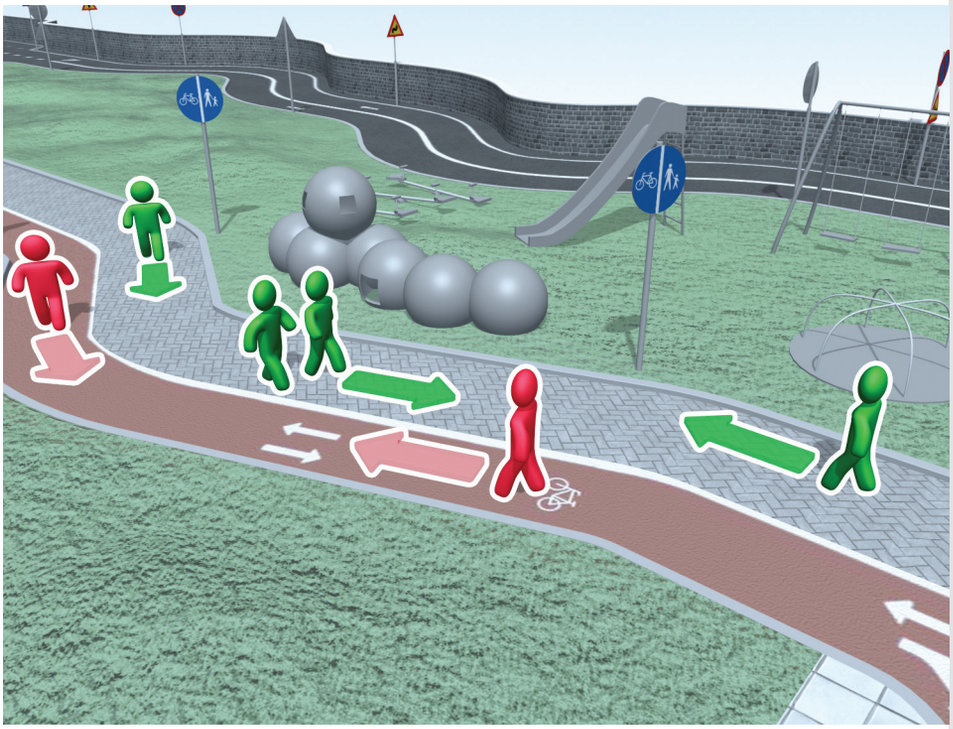
Για τους μαθητές της 1ης ηλικιακής ομάδας το μάθημα περιλαμβάνεται **προαιρετικά** στο εκπαιδευτικό αντικείμενο. Η ένταξη του μαθήματος στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα της 1ης ηλικιακής ομάδας σχετίζεται περισσότερο με τη επάρκεια του απαιτούμενου χρόνου διεξαγωγής της διαδικασίας παρά με την αδυναμία αφομοίωσης του εκπαιδευτικού αντικειμένου από την εν λόγω ηλικιακή ομάδα.

επεξήγηση

Οι κανόνες που σχετίζονται με τον πεζόδρομο είναι ταυτόσημοι με όσα αναφέρονται στην κυκλοφορία στο πεζοδρόμιο και συνεπώς, ως εκπαιδευτικό αντικείμενο, μπορεί να συμπεριληφθεί στη διαδικασία που αφορά τους μαθητές της 1ης ηλικιακής ομάδας. Παρόλα αυτά η διεξαγωγή ξεχωριστού μαθήματος για τον πεζόδρομο μπορεί να επιφέρει χρονική καθυστέρηση στη διεξαγωγή της εκπαιδευτικής διαδικασίας και για το λόγο αυτό επαφίεται στην επιλογή του εκπαιδευτή η ένταξή ή όχι του συγκεκριμένου μαθήματος στο πρόγραμμα που θα ακολουθηθεί στο Π.Κ.Α. για τους μαθητές της 1ης ηλικιακής ομάδας. Εναλλακτικά ο εκπαιδευτής μπορεί να συμπεριλάβει την έννοια του πεζόδρομου στο αντίστοιχο μάθημα του πεζοδρομίου (Γ2. ΒΑΔΙΣΜΑ ΣΤΟ ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΟ), παραθέτοντας συνοπτικά τον τρόπο λειτουργίας του πεζόδρομου και τις διαφορές του με το πεζοδρόμιο. Στην περίπτωση αυτή ο πεζόδρομος αντιμετωπίζεται ως ένα **"άλλο είδος πεζοδρομίου"** ενώ, αντίθετα, στις μεγαλύτερες ηλικίες η έννοια του πεζόδρομου προσδιορίζεται ορθά. Τέλος, πρέπει να σημειωθεί ότι στην περίπτωση που το εν λόγω μάθημα συμπεριληφθεί στο αντίστοιχο του πεζοδρομίου, οι αναφορές στους μικτούς διαδρόμους και η συνύπαρξη πεζών και ποδηλατιστών πρέπει να περιοριστεί στο ελάχιστο ή και να παραλειφθεί εντελώς.

Σωστή - Λανθασμένη συμπεριφορά

- Το βάδισμα στο πεζόδρομο γίνεται με ασφάλεια και άνεση.
- Παρόλο που ο πεζόδρομος προορίζεται - αποκλειστικά - για την κυκλοφορία των πεζών, είναι απαραίτητο η κίνηση του πεζού να γίνεται με προσοχή και σύνεση και να διασφαλίζεται ο έλεγχος του χώρου για τυχόν διερχόμενα οχήματα.
- Στην περίπτωση συνύπαρξης του πεζόδρομου με άλλου είδους δρόμο (π.χ. ποδηλατόδρομος) πρέπει να ελέγχουμε για την κίνηση και να σεβόμαστε την ύπαρξη των ποδηλάτων .
- Στην περίπτωση διέλευσης οχήματος έκτακτης ανάγκης (ασθενοφόρο, όχημα Πυροσβεστικής Υπηρεσίας,κ.λπ.) ο πεζός πρέπει να παραχωρεί προτεραιότητα.

Γνωρίζετε ότι

- οι πεζόδρομοι κατασκευάζονται για την ασφαλή και απρόσκοπτη κυκλοφορία των πεζών και για αυτό το λόγο είναι απαγορευμένη η κίνηση οποιουδήποτε τροχοφόρου οχήματος σε αυτούς;
- κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η είσοδος σε οχήματα έκτακτης ανάγκης (ασθενοφόρα, οχήματα Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, αστυνομία, κ.λπ.) καθώς και σε οχήματα μεταφοράς εμπορευμάτων (σε συγκεκριμένες ώρες και ημέρες) για την τροφοδοσία των καταστημάτων και των κατοικιών;
- ορισμένες φορές παρατηρείται καταστρατήγηση των μέτρων απαγόρευσης εισόδου για τα τροχοφόρα οχήματα, με αποτέλεσμα να ανατρέπεται το καθεστώς ασφάλειας των πεζών στον πεζόδρομο;
- για το λόγο αυτό οι πεζοί πρέπει να κινούνται με προσοχή και να διενεργούν συνεχώς ελέγχους όταν κινούνται στον πεζόδρομο,εφαρμόζοντας το βασικό κανόνα αντιμετώπισης των λοιπών χρηστών ως ''παραβατών''.
- σε πολλές πόλεις έχουν δημιουργηθεί δίκτυα πεζοδρόμων, δηλαδή σειρά πεζοδρόμων που διασταυρώνονται μεταξύ τους, με αποτέλεσμα να παρέχεται στους πεζούς (και στους ποδηλατιστές,εφόσον περιλαμβάνουν μικτούς διαδρόμους) η δυνατότητα να κυκλοφορήσουν με άνεση και ασφάλεια;

Παρατηρήσεις

Ένα σημαντικό στοιχείο που πρέπει να τονιστεί είναι **οι μικτοί διάδρομοι κυκλοφορίας πεζών και ποδηλατιστών.** Οι διάδρομοι αυτοί εμφανίζονται με διάφορες μορφές, ανάλογα με τον περιορισμό ή μη των επιμέρους κατηγοριών χρηστών σε συγκεκριμένο πεδίο. Ταυτόχρονα ενδείκνυται η αναφορά στην κατακόρυφη σήμανση που αφορά τις διάφορες κατηγορίες πεζόδρομων/ποδηλατόδρομων, οι οποίες απαγορεύουν την είσοδο των τροχοφόρων οχημάτων και πληροφορούν τους λοιπούς χρήστες για τον τρόπο που πρέπει να κινηθούν. Τα παραπάνω στοιχεία αναφέρονται συνοπτικά στους μαθητές της 1ης ηλικιακής ομάδας, όταν το μάθημα του πεζόδρομου ενσωματώνεται στο αντίστοιχο του πεζοδρομίου (βλέπε "Ηλικιακός διαχωρισμός" της παρούσας καρτέλας).

Στόχοι του μαθήματος

Η γνωριμία των μαθητών με τους δρόμους ήπιας κυκλοφορίας, στοιχείο που δεν περιλαμβάνεται συνήθως στο Π.Κ.Α. και το οποίο δεν είναι ευρύτερα γνωστό σε ό,τι αφορά τον τρόπο λειτουργίας του και τις αρχές του.

Κανόνες

Οι δρόμοι ήπιας κυκλοφορίας (ημιπεζόδρομοι) είναι οδικά στοιχεία με τα οποία επιδιώκεται η προστασία του πεζού στο αστικό περιβάλλον, αν και η λειτουργία τους διαφοροποιείται σημαντικά από αυτή του πεζόδρομου. Η δομή των δρόμων ήπιας κυκλοφορίας είναι πανομοιότυπη με αυτή των πεζοδρόμων στα γεωμετρικά χαρακτηριστικά τους και την κατασκευή του οδοστρώματός τους. Σε ό,τι αφορά τη λειτουργία τους, δεν υπάρχει απαγόρευση κίνησης των οχημάτων, αλλά υπάρχουν περιορισμοί στην ταχύτητα κίνησής τους (έως 15 χλμ/ώρα). Επιπρόσθετα, η χάραξη του δρόμου δεν ακολουθεί ευθεία γραμμή αλλά τεθλασμένη, ενώ την πορεία των οχημάτων παρεμποδίζουν κινητά ή σταθερά στοιχεία (ζαρντινιέρες, καθιστικά, δέντρα, κ.λπ.). Η βασική αρχή των δρόμων ήπιας κυκλοφορίας είναι **η παρεμπόδιση της άνετης και απρόσκοπτης κυκλοφορίας** των τροχοφόρων οχημάτων. Με τον τρόπο αυτό στο δρόμο ήπιας κυκλοφορίας εισέρχονται μόνον τα οχήματα που έχουν απόλυτη ανάγκη να κινηθούν στο συγκεκριμένο δρόμο. Στους δρόμους ήπιας κυκλοφορίας η συμπεριφορά μας ως πεζών είναι παρόμοια με αυτή που μας χαρακτηρίζει στους πεζοδρόμους, με τη διαφορά ότι η παρουσία τροχοφόρων οχημάτων - που κινούνται αργά και προσεκτικά - στην προκειμένη περίπτωση είναι **αναμενόμενη**, ενώ στην περίπτωση των πεζοδρόμων είναι **καταχρηστική.** Οι δρόμοι ήπιας κυκλοφορίας πληρούν όλες τις προϋποθέσεις για να καταστούν χώροι παιχνιδιού, ανάπαυσης και αναψυχής, σε περιοχές κατοικίας μέσα στον αστικό ιστό. Παρά την απόλυτη προτεραιότητα που έχουμε ως πεζοί στους δρόμους ήπιας κυκλοφορίας, είναι απαραίτητη η προφύλαξή μας από τυχόν τροχοφόρα οχήματα που κινούνται αντικανονικά και επικίνδυνα.

Διδακτικές ενέργειες

Λόγω του ότι ο δρόμος ήπιας κυκλοφορίας δεν περιλαμβάνεται στην οδική υποδομή του Π.Κ.Α. ως υποχρεωτικό στοιχείο, το μάθημα γίνεται συμπληρωματικά με αυτό του πεζόδρομου, δεδομένου ότι πρόκειται για στοιχεία με παραπλήσιο λειτουργικό χαρακτήρα. Ο εκπαιδευτής αναφέρει την περίπτωση του δρόμου ήπιας κυκλοφορίας, περιοριζόμενος στην παρουσίαση των βασικών αρχών λειτουργίας του, αφού δεν είναι δυνατή η πρακτική εξάσκηση των μαθητών σε σχετικό οδικό στοιχείο στο Π.Κ.Α.

Προτεινόμενες ασκήσεις

- Για την περίπτωση του δρόμου ήπιας κυκλοφορίας δεν είναι δυνατή η εφαρμογή των κανόνων κυκλοφορίας σε αντίστοιχο σημείο στο Π.Κ.Α.
- Η πρακτική εξάσκηση πραγματοποιείται με τη μορφή ερωτήσεων σχετικά με τη μορφή, τη λειτουργία και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του ημιπεζοδρόμου στο πλαίσιο των ασκήσεων για τους κανόνες κυκλοφορίας στον πεζόδρομο.

Οδηγίες προς τον εκπαιδευτή

- Η αναφορά των ζητημάτων για το δρόμο ήπιας κυκλοφορίας προϋποθέτει την κατανόηση του τρόπου λειτουργίας του από τον εκπαιδευτή, δεδομένης της απουσίας αντίστοιχου στοιχείου στην οδική υποδομή του Π.Κ.Α.
- Το μάθημα απαιτεί την ικανότητα του εκπαιδευτή να περιγράψει τις αρχές και τους κανόνες που διέπουν το δρόμο ήπιας κυκλοφορίας, δίχως την αντίστοιχη "υποστήριξη" της διδασκαλίας από υφιστάμενο στοιχείο του Π.Κ.Α.

Ηλικιακός διαχωρισμός

Για τους μαθητές της 1ης ηλικιακής ομάδας το μάθημα δεν περιλαμβάνεται στο εκπαιδευτικό αντικείμενο.

επεξήγηση

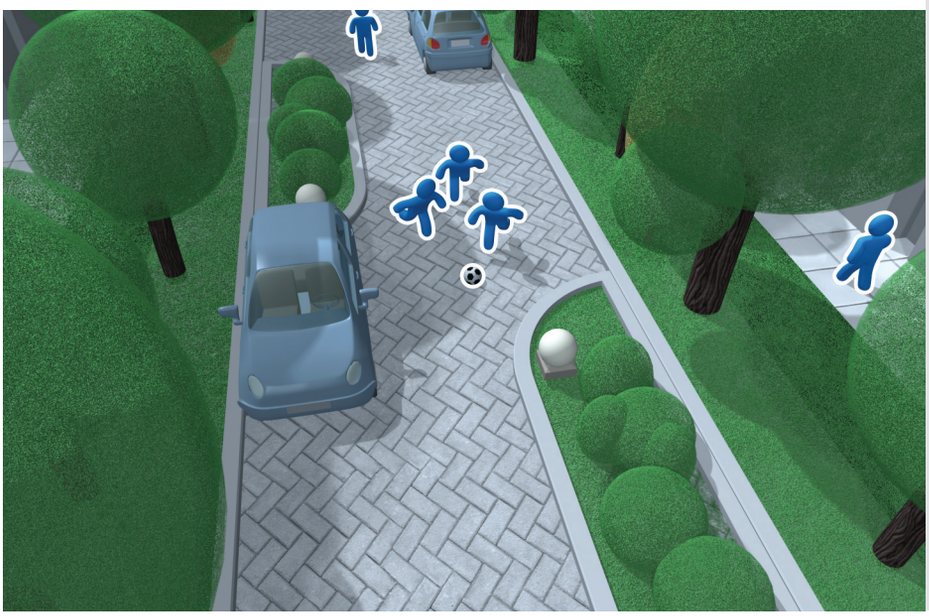
Δεδομένης της απουσίας δρόμου ήπιας κυκλοφορίας στην οδική υποδομή του Π.Κ.Α., το συγκεκριμένο μάθημα δεν συνιστάται για τους μαθητές της 1ης ηλικιακής ομάδας. Η διδασκαλία κανόνων κυκλοφορίας για οδικά στοιχεία που δεν υπάρχουν στο Π.Κ.Α. απαιτεί αντιληπτικές ικανότητες που πιθανόν δεν διαθέτει το σύνολο των μαθητών της ηλικίας αυτής. Επιπρόσθετα, εφόσον το μάθημα του δρόμου ήπιας κυκλοφορίας περιλαμβάνεται στο αντίστοιχο του πεζοδρόμου (Γ10. ΠΕΖΟΔΡΟΜΟΣ), όπου έχει μνημονευτεί ο προαιρετικός χαρακτήρας του μαθήματος για τη συγκεκριμένη ηλικιακή ομάδα, είναι ευνόητη η δυσκολία ένταξης του εν λόγω θέματος στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα της μικρής ηλικιακής ομάδας.

Σωστή - Λανθασμένη συμπεριφορά

- Ο δρόμος ήπιας κυκλοφορίας είναι οδικό στοιχείο όπου έχουν σαφή προτεραιότητα οι πεζοί και οι λοιποί ευάλωτοι χρήστες του δρόμου.
- Παρά το ότι οι πεζοί έχουμε προτεραιότητα και οι οδηγοί των τροχοφόρων είναι υποχρεωμένοι να κινούνται με προσοχή και να μην εμποδίζουν την κυκλοφορία μας, στο δρόμο ήπιας κυκλοφορίας πρέπει να κινούμαστε με προσοχή, διενεργώντας τους απαραίτητους ελέγχους που αφορούν την ασφάλειά μας.
- Η κυκλοφορία τροχοφόρων οχημάτων είναι αναμενόμενη στο δρόμο ήπιας κυκλοφορίας και για το λόγο αυτό πρέπει η κυκλοφορία μας να συμμορφώνεται με αυτό το καθεστώς.
- Πρέπει πάντοτε να έχουμε υπόψη μας, ακόμα και σε χώρους όπως οι δρόμοι ήπιας κυκλοφορίας, όπου μπορούμε να κινηθούμε με άνεση και ασφάλεια, ότι εγκυμονούν κίνδυνοι, κύρια από καταχρηστική χρήση και συμπεριφορά ορισμένων οδηγών τροχοφόρων, οι οποίοι δεν σέβονται τους υπάρχοντες κανόνες.

Πινακίδα σήμανσης Π-92
Αρχή περιοχής κατοικίας χαρακτηρισμένης ως περιοχής ήπιας κυκλοφορίας.

Γνωρίζετε ότι

- η επιδίωξη του μέτρου των δρόμων ήπιας κυκλοφορίας είναι η απόδοση μικρού τμήματος του οδικού δικτύου στους ευάλωτους χρήστες - κύρια τους πεζούς - για την ασφαλή και απρόσκοπτη κίνησή τους, δίχως να διακόπτουν τη διέλευση τροχοφόρων απλώς να την περιορίζουν, με όρους ασφάλειας και προστασίας των πεζών;
- συνήθως το μέτρο των δρόμων ήπιας κυκλοφορίας εφαρμόζεται σε περιοχές κατοικίας, αποδίδοντας χώρους για άνετη και απρόσκοπτη κίνηση στους πεζούς και αποφεύγοντας ταυτόχρονα τον αποκλεισμό των τροχοφόρων οχημάτων από τους χώρους αυτούς;
- η εφαρμογή αυτών των μέτρων δεν έχει επεκταθεί επαρκώς στις ελληνικές πόλεις, ώστε δεν έχει εκτιμηθεί ακόμη η αποτελεσματικότητά τους, σε ό,τι αφορά την οδική ασφάλεια των πεζών;
- η καταστρατήγηση των κανόνων λειτουργίας των δρόμων ήπιας κυκλοφορίας αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα για την αποτελεσματική λειτουργία τους;

Παρατηρήσεις

Η προσθήκη του μαθήματος σχετικά με το δρόμο ήπιας κυκλοφορίας δεν είναι απαραίτητο στοιχείο της εκπαιδευτικής διαδικασίας στο Π.Κ.Α. και έχει προαιρετικό χαρακτήρα. Η αναφορά σε αυτό το οδικό στοιχείο ενδείκνυται για τη μεγάλη ηλικιακή ομάδα, της οποίας η αντιληπτική ικανότητα επαρκεί για την κατανόηση και την αφομοίωση των αφορώντων τους δρόμους ήπιας κυκλοφορίας. Σημειώνεται ότι πρόκειται για οδικά στοιχεία του αστικού οδικού περιβάλλοντος με περιορισμένο βαθμό εφαρμογής στις ελληνικές πόλεις και, συνεπώς, μικρό βαθμό αναγνωρισιμότητας και αποδοχής. Η προσάρτηση του δρόμου ήπιας κυκλοφορίας στο εκπαιδευτικό αντικείμενο στο Π.Κ.Α. μπορεί να αποτελέσει καλή ευκαιρία για τη γνωριμία του από τους μαθητές, λαμβανομένου υπόψη ότι η βασική επιδίωξη αυτών των κυκλοφοριακών μέτρων είναι η οδική ασφάλεια των πεζών.

Σκοπός της ενότητας που αφορά στην κίνηση τροχοφόρων οχημάτων

Η διδασκαλία των κανόνων που διέπουν την κυκλοφορία των τροχοφόρων οχημάτων (αυτοκινήτων και ποδηλάτων) στο οδικό δίκτυο, με χρήση της οδικής υποδομής του Π.Κ.Α. ως εκπαιδευτικού περιβάλλοντος.

Γενικά

Οι κανόνες και οι τρόποι συμπεριφοράς που αφορούν την κίνηση με τροχοφόρο όχημα αποτελούν τη δεύτερη θεματική ενότητα του εκπαιδευτικού προγράμματος στο Π.Κ.Α. Η ενότητα αυτή έχει περισσότερο **συμπληρωματικό χαρακτήρα**, σε σχέση με την αντίστοιχη ενότητα των πεζών, και αποσκοπεί στη διδασκαλία των βασικών αρχών κίνησης με τροχοφόρο όχημα σε ένα τυπικό αστικό οδικό δίκτυο. Το περιεχόμενο των μαθημάτων που ακολουθούν περιγράφει τους κανόνες και τους κώδικες συμπεριφοράς που πρέπει να ακολουθούν οι οδηγοί των αυτοκινήτων και των ποδηλάτων (ή των άλλων τροχοφόρων οχημάτων). Το σύνολο των κανόνων και της συμπεριφοράς που απαρτίζουν τα επιμέρους μαθήματα αποσκοπούν στη γνωριμία των μαθητών με τη κίνηση του αυτοκινήτου και του ποδηλάτου. Η γνωριμία και η πρώτη επαφή με τη χρήση τροχοφόρου οχήματος πραγματοποιείται σε ένα ελεγχόμενο περιβάλλον, που προσομοιάζει κατά το δυνατόν, το πραγματικό, όπου οι μαθητές διδάσκονται τους βασικούς κανόνες και τους κώδικες συμπεριφοράς των οδηγών, καθώς και τα λειτουργικά χαρακτηριστικά των τροχοφόρων οχημάτων. Η ένταξη των εκπαιδευομένων στο ζήτημα της χρήσης οχημάτων δεν επιδιώκει, σε καμία περίπτωση, να τους καταστήσει **"κανονικούς" οδηγούς**, παρέχοντάς τους όλα τα εφόδια που απαιτούνται για την απόκτηση άδειας οδήγησης αυτοκινήτου. Αντίθετα, η εκπαίδευση γύρω από τα θέματα της λειτουργίας τροχοφόρων οχημάτων σχετίζεται με την αντίληψη του τρόπου λειτουργίας των οδηγών στο οδικό σύστημα και την κατανόηση των βασικών κανόνων κυκλοφορίας που πρέπει να εφαρμόζουν οι οδηγοί, για την ασφάλεια τη δική τους αλλά και των λοιπών χρηστών του δρόμου. Σκοπός των μαθημάτων είναι, αφενός, **η διαμόρφωση σωστής κυκλοφοριακής συνείδησης σε ζητήματα οδηγικής συμπεριφοράς**, σε μία ηλικία που διαπλάθεται ο χαρακτήρας και η προσωπικότητά του ανθρώπου και, αφετέρου, **η κατανόηση του τρόπου λειτουργίας και η εξοικείωση με τα τροχοφόρα οχήματα**, ούτως ώστε να ενισχυθεί η ασφάλεια των μαθητών, όταν αυτοί κινούνται πεζή.

Βασικά θέματα που διδάσκονται στη θεματική ενότητα για την κυκλοφορία τροχοφόρων οχημάτων

- Λωρίδες κυκλοφορίας.
- Δρόμοι μονής και διπλής κατεύθυνσης.
- Σήμανση μονόδρομου και αμφίδρομου.
- Γραμμή διαχωρισμού κυκλοφορίας - συνεχής και διακεκομμένη.
- Όχημα σε διάβαση πεζών - σήμανση (οριζόντια και κατακόρυφη).
- Ισόπεδος κόμβος σχήματος σταυρού.
- Ισόπεδος κόμβος κυκλικού σχήματος.
- Ισόπεδος κόμβος - συμβολή σχήματος "Τ".
- Απαγορεύσεις κινήσεων και ελιγμών.
- Δρόμος προτεραιότητας - σήμανση (οριζόντια και κατακόρυφη).
- Δρόμος παραχώρησης προτεραιότητας - σήμανση (οριζόντια και κατακόρυφη).
- Ισόπεδη σιδηροδρομική διάβαση.
- Λωρίδες επιτάχυνσης και επιβράδυνσης.
- Αποκλειστικές λωρίδες κυκλοφορίας (ποδηλατολωρίδες).
- Πεζόδρομος - ποδηλατόδρομος.

Οδηγίες προς τον εκπαιδευτή

- Η διδασκαλία πραγματοποιείται χρησιμοποιώντας κατάλληλα οδικά στοιχεία του Π.Κ.Α. που συσχετίζονται με το εκπαιδευτικό αντικείμενο.
- Η διενέργεια των μαθημάτων πραγματοποιείται με τον εκπαιδευτή να περιγράφει τους σχετικούς κανόνες στο αντίστοιχο σημείο του Π.Κ.Α.
- Η διαδικασία πραγματοποιείται δίχως τη χρήση του τροχαίου εξοπλισμού του Π.Κ.Α., προκειμένου να μην αποσυντονιστούν οι μαθητές. Στην περίπτωση που απαιτηθεί περιγραφή του τρόπου κίνησης του αυτοκινήτου και του ποδηλάτου, ο εκπαιδευτής προσομοιάζει το αντίστοιχο όχημα με το σώμα του.
- Τα αποτελέσματα της διεξαγωγής του εν λόγω εκπαιδευτικού σταδίου, καταγράφονται στο σχετικό πεδίο του ΦΥΛΛΟΥ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗ.

Ηλικιακός διαχωρισμός

Για τους μαθητές της 1ης ηλικιακής ομάδας υφίσταται έντονη διαφοροποίηση του εκπαιδευτικού προγράμματος που εφαρμόζεται για τη διδασκαλία των κανόνων κυκλοφορίας των τροχοφόρων οχημάτων. Για αυτήν την ηλικία δίδεται έμφαση στην απόκτηση της "πρώτης αίσθησης" για το όχημα και τη λειτουργία του από τους μαθητές, δηλαδή της γνωριμίας και της κατανόησης των βασικών λειτουργικών χαρακτηριστικών του αυτοκινήτου και της χρήσης του στο δρόμο. Επιπρόσθετα, επιχειρείται η εκμάθηση στοιχειωδών κανόνων κυκλοφορίας με το αυτοκίνητο και το ποδήλατο, στο πλαίσιο των αντιληπτικών δυνατοτήτων των παιδιών αυτής της ηλικιακής ομάδας, οι οποίοι συνίστανται στα **ρεύματα κυκλοφορίας**, τους **δρόμους μίας και δύο κατευθύνσεων, τη γραμμή διαχωρισμού κυκλοφορίας, τη συμπεριφορά του οδηγού στις διαβάσεις πεζών**, την **ποδηλατολωρίδα,** καθώς και επιλεγμένα στοιχεία της **οριζόντιας και κατακόρυφης σήμανσης**, τα οποία είναι κατανοητά και ευκολομνημόνευτα από τους μαθητές αυτής της ηλικίας. Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται η πρώτη επαφή των μαθητών με το όχημα και η εκμάθηση των βασικών κανόνων κυκλοφορίας με αυτό, προσδίδοντας ταυτόχρονα πρόσφορο εκπαιδευτικό πεδίο για τη στοιχειώδη πρακτική εξάσκησή τους στο οδικό δίκτυο του Π.Κ.Α.

**>> επεξήγηση <<<

Στόχοι του μαθήματος

Η γνωριμία των μαθητών με το αυτοκίνητο, τα βασικά όργανα και τον τρόπο χειρισμού τους, καθώς και η εξοικείωση με το ζήτημα της οδήγησης.

Διδακτικές ενέργειες

Το μάθημα διενεργείται σε κάποιο δρόμο του Π.Κ.Α., κατά προτίμηση σε τμήμα του περιφερειακού δακτυλίου. Ο εκπαιδευτής συγκεντρώνει τους μαθητές γύρω του, όπου έχουν μεταφερθεί και τα ηλεκτροκίνητα οχήματα, και περιγράφει τα βασικά χαρακτηριστικά του αυτοκινήτου, δείχνοντάς τα. Οι μαθητές μπαίνουν στο αυτοκίνητο και ο εκπαιδευτής τους εξηγεί τη λειτουργία των επιμέρους οργάνων. Οι μαθητές δοκιμάζουν, ακόμα και κινούμενοι με το όχημα, τη λειτουργία των οργάνων. Ο εκπαιδευτής τους καλεί να χειριστούν το τιμόνι και να πατήσουν το γκάζι, κινώντας το όχημα. Στη συνέχεια πρέπει να πατήσουν φρένο ώστε να ακινητοποιηθούν (ή να αφήσουν το γκάζι, για τις περιπτώσεις ηλεκτροκίνητων οχημάτων που δεν υπάρχει φρένο). Ο εκπαιδευτής φροντίζει να δοκιμάσουν όλοι οι μαθητές τη χρήση του αυτοκινήτου, εφόσον τα χρονικά περιθώρια διεξαγωγής του μαθήματος το επιτρέπουν. Από μαθητές που έχουν εξοικειωθεί με τη χρήση των βασικών οργάνων από προηγούμενες επισκέψεις στο Π.Κ.Α., ζητείται η εκτέλεση ευθύγραμμης πορείας και η αλλαγή ταχύτητας, ενώ περιλαμβάνεται και η οπίσθια κίνηση.

Προτεινόμενες ασκήσεις

- Οι ασκήσεις σχετίζονται με την αντίληψη της σωστής χρήσης των επιμέρους οργάνων και εξαρτημάτων του αυτοκινήτου.
- Οι ασκήσεις διενεργούνται ταυτόχρονα με τις αντίστοιχες του επόμενου μαθήματος (Γ14. ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΙΝΗΣΗΣ ΜΕ ΤΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ), που περιγράφεται στην επόμενη καρτέλα, σε μία συνολική δοκιμασία χειρισμού και κίνησης με το αυτοκίνητο.

Κανόνες

Το αυτοκίνητο είναι το κυρίαρχο μέσο κυκλοφορίας. Η οδήγηση του αυτοκινήτου προϋποθέτει τον άριστο χειρισμό των διαφόρων οργάνων και εξαρτημάτων του, με τρόπο άμεσο και υποδειγματικό, ώστε να διασφαλίζεται ο απόλυτος έλεγχος του οχήματος από τον οδηγό του. Τα βασικά όργανα και εξαρτήματα ενός αυτοκινήτου είναι **το τιμόνι, το γκάζι, το φρένο, ο συμπλέκτης και το κιβώτιο ταχυτήτων.** Τα όργανα αυτά υπάρχουν και στα ηλεκτροκίνητα οχήματα του τροχαίου εξοπλισμού των Π.Κ.Α., με σκοπό να εξοικειωθούν οι μαθητές με τη χρήση τους.

Οι κανόνες που αφορούν το συγκεκριμένο μάθημα σχετίζονται ακριβώς με την κατανόηση του πολυδιάστατου και σύνθετου χαρακτήρα της οδήγησης, θέτοντας τους ίδιους τους μαθητές στη θέση του οδηγού. Με τα όργανα αυτά κινούμε και ελέγχουμε την πορεία και την ταχύτητα του αυτοκινήτου. Για να επιτευχθεί αυτό απαιτείται δεξιότητα στο χειρισμό και συντονισμό των κινήσεων, δεδομένου ότι πρέπει να ελέγχουμε περισσότερα του ενός όργανα ή εξαρτήματα ταυτόχρονα. Επιπλέον, πρέπει να διενεργούμε συνεχώς ελέγχους, καθώς κινούμαστε στην οδό, προκειμένου να διασφαλίσουμε την ασφαλή πορεία του αυτοκινήτου και να προσαρμόζουμε αναλόγως το χειρισμό των σχετικών οργάνων. Αυτή η σύνθετη ενέργεια, που προϋποθέτει παράλληλη χρήση περισσότερων του ενός οργάνων ή εξαρτημάτων και την ταυτόχρονη διενέργεια ελέγχων στο δρόμο, ερμηνεύει τις δυσκολίες που συνεπάγονται από την οδήγηση ενός τροχοφόρου οχήματος.

Οδηγίες προς τον εκπαιδευτή

- Για το συγκεκριμένο μάθημα - σε συνδυασμό με το μάθημα που περιγράφεται στην επόμενη καρτέλα (Γ14. ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΙΝΗΣΗΣ ΜΕ ΤΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ) συστήνεται η χρήση του τροχαίου εξοπλισμού του Π.Κ.Α. (ηλεκτροκίνητα οχήματα).
- Το αντικείμενο των μαθημάτων αυτών σχετίζεται με τη χρήση του αυτοκινήτου και για το λόγο αυτό πρέπει να διενεργείται με τη χρησιμοποίηση των οχημάτων του Π.Κ.Α.
- Αυτή η διαφοροποίηση του τρόπου διεξαγωγής των μαθημάτων σε σχέση με τα λοιπά μαθήματα που αφορούν την κυκλοφορία τροχοφόρων οχημάτων, πρέπει να ληφθεί υπόψη από τον εκπαιδευτή κατά την κατάστρωση του εκπαιδευτικού προγράμματος.
- Για να μην δημιουργούνται σημεία ασυνέχειας κατά τη διεξαγωγή της εκπαιδευτικής διαδικασίας, δεδομένου ότι τα λοιπά μαθήματα πρέπει να διενεργούνται δίχως τη χρήση του τροχαίου εξοπλισμού του Π.Κ.Α., συνιστάται η προσθήκη των εν λόγω μαθημάτων στο πέρας του Σταδίου Γ (Εκπαίδευση στην ασφαλή κυκλοφορία πεζών και οχημάτων) ή ενσωμάτωσή τους στο Στάδιο Δ (Πρακτική εξάσκηση στο Π.Κ.Α.).

Ηλικιακός διαχωρισμός

Για τους μαθητές της 1ης ηλικιακής ομάδας το μάθημα διεξάγεται όπως περιγράφεται στην παρούσα καρτέλα. Μάλιστα, ας σημειωθεί ότι απευθύνεται περισσότερο σε αυτούς παρά στη 2η ηλικιακή ομάδα.

επεξήγηση

Το αντικείμενο του μαθήματος είναι η απόκτηση της πρώτης αίσθησης της χρήσης του αυτοκινήτου και, συνεπώς, απευθύνεται στους μαθητές της 1ης ηλικιακής ομάδας. **Είναι επιζητούμενο - ως βασικό στοιχείο της εκπαίδευσης αυτής της ηλικίας - η γνωριμία και η εξοικείωση με το αυτοκίνητο, είτε σε επίπεδο χειρισμού είτε σε επίπεδο κίνησης.** Η διδασκαλία αυτή, με την προσθήκη μαθημάτων βασικών (και απλών) κανόνων κυκλοφορίας, πρέπει να αποτελούν το εκπαιδευτικό αντικείμενο της 1ης ηλικιακής ομάδας σχετικά με την κυκλοφορία τροχοφόρων οχημάτων (2η επίσκεψη στο Π.Κ.Α.). Αντίθετα, για τους μαθητές της 2ης ηλικιακής ομάδας, το εν λόγω αντικείμενο πρέπει να είναι περιορισμένο - εφόσον έχει διδαχθεί σε προηγούμενη επίσκεψη - δίδοντας έμφαση στους κανόνες κυκλοφορίας (καρτέλες Γ15 έως Γ24).

Αναφορά στα βασικά εξαρτήματα του αυτοκινήτου

ΤΙΜΟΝΙ Επιτρέπει στον οδηγό να ρυθμίζει την πορεία του αυτοκινήτου και να στρίβει αριστερά και δεξιά, ανάλογα με το δρόμο που ακολουθεί.

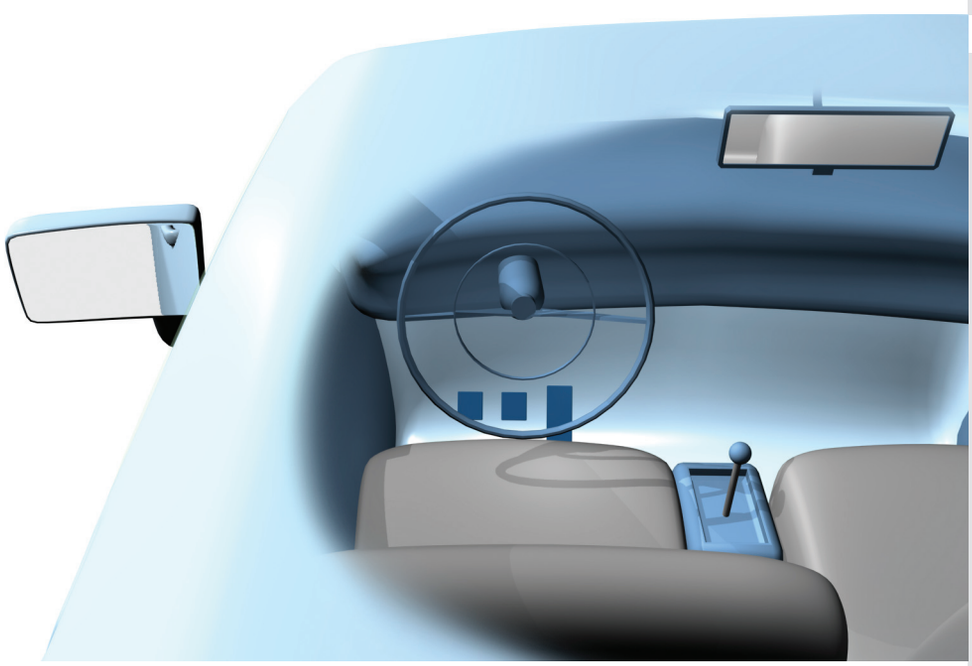
ΓΚΑΖΙ Πρόκειται για πετάλι (πεντάλ - ποδόπληκτρο) στο κάτω μέρος του ταμπλό του αυτοκινήτου, το οποίο ελέγχεται από το πόδι του οδηγού. Με το γκάζι ο οδηγός ελέγχει την ταχύτητα του αυτοκινήτου, αυξάνοντας και ελαττώνοντάς την.

ΦΡΕΝΟ Είναι το δεύτερο πετάλι στο κάτω μέρος του ταμπλό, με το οποίο ο οδηγός μπορεί να ελαττώσει την ταχύτητα του αυτοκινήτου ή και να το ακινητοποιήσει εντελώς.

ΣΥΜΠΛΕΚΤΗΣ Είναι το τρίτο πετάλι του αυτοκινήτου το οποίο επιτρέπει στον οδηγό να ''αλλάξει'' ταχύτητα, προσαρμόζοντας την κίνηση του αυτοκινήτου στις συνθήκες κυκλοφορίας.

ΚΙΒΩΤΙΟ ΤΑΧΥΤΗΤΩΝ Πρόκειται για κιβώτιο, που καταλήγει σε έναν λεβιέ, με το οποίο ο οδηγός ''αλλάζει'' ταχύτητα, πατώντας ταυτόχρονα το συμπλέκτη.

ΚΑΘΡΕΠΤΕΣ Υπάρχει ένας κεντρικός καθρέπτης και δύο πλευρικοί στο αυτοκίνητο, που βοηθούν τον οδηγό να ελέγχει την κυκλοφορία, πίσω και στο πλάι του οχήματος

Γνωρίζετε ότι

- ο οδηγός πρέπει να κρατά πάντοτε με το ένα, τουλάχιστον, χέρι το τιμόνι του αυτοκινήτου, ενώ η ασφαλής οδήγηση απαιτεί το κράτημα και με τα δύο χέρια;
- ο χειρισμός του συμπλέκτη γίνεται με το αριστερό πόδι, το οποίο ελέγχει μόνο αυτό το πετάλι, ενώ το γκάζι και το φρένο ελέγχονται από το δεξί πόδι, εναλλακτικά;
- ο χειρισμός του κιβωτίου ταχυτήτων γίνεται με το δεξί χέρι, όπως και η πλειοψηφία των λοιπών απαιτούμενων χειρισμών, προκειμένου το αριστερό χέρι να βρίσκεται σταθερά στο τιμόνι του οχήματος;

Παρατηρήσεις

Τα ηλεκτροκίνητα οχήματα περιλαμβάνουν τα περισσότερα από τα βασικά εξαρτήματα ενός αυτοκινήτου. Οι μαθητές εξοικειώνονται με τη χρήση τους, κινούμενοι με αυτά, είτε στο πλαίσιο των επιμέρους ασκήσεων στην εκπαίδευση στην ασφαλή κυκλοφορία οχημάτων (ποδηλάτων - αυτοκινήτων) (Στάδιο Γ) είτε κατά την εκτέλεση προκαθορισμένων οδικών διαδρομών στο Π.Κ.Α. στην πρακτική εξάσκηση στο Π.Κ.Α. (Στάδιο Δ). Το βασικό ζητούμενο στο συγκεκριμένο μάθημα, πέρα από την αυτονόητη κατανόηση της λειτουργίας των διαφόρων οργάνων του οχήματος, είναι η αντίληψη των συνδυασμένων δράσεων που απαιτούνται για την οδήγηση ενός αυτοκινήτου, με την έννοια του ταυτόχρονου χειρισμού διαφόρων οργάνων και τη διενέργεια πολλαπλών ελέγχων, τόσο στο ταμπλό του οχήματος όσο και στην οδό. Η εκπαιδευτική αξία των στοιχείων αυτών έγκειται στο ότι οι μαθητές θα κατανοήσουν ότι η οδήγηση ενός τροχοφόρου οχήματος δεν είναι μία απλή διαδικασία αλλά απαιτεί μεγάλη προσοχή από τον οδηγό. Συνεπώς, οι πεζοί θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους την παράμετρο αυτή, ώστε να συμπεριφέρονται ανάλογα όταν κυκλοφορούν στο δρόμο.

Στόχοι του μαθήματος

Η εξοικείωση των μαθητών με την κίνηση των αυτοκινήτων στο οδικό δίκτυο, με όρους ασφάλειας και προστασίας του οδηγού αλλά και των υπόλοιπων χρηστών του δρόμου.

Κανόνες

Η κίνηση του αυτοκινήτου στο οδικό δίκτυο πρέπει να πραγματοποιείται μέσα από ένα πλαίσιο κανόνων και συμπεριφοράς, που σκοπό έχουν να καταστήσουν ασφαλείς, τόσο τους οδηγούς όσο και τους υπόλοιπους χρήστες που κινούνται στο δρόμο. Αυτό που επιδιώκεται στο συγκεκριμένο μάθημα είναι να αποκτήσουν οι μαθητές την "πρώτη αίσθηση" της οδήγησης ενός αυτοκινήτου και να λειτουργήσουν ως οδηγοί σε ένα τυπικό οδικό δίκτυο, αντιλαμβανόμενοι τις δυσκολίες και τις απαιτήσεις αυτής της διαδικασίας. Ειδικότερα, το μάθημα περιλαμβάνει οδηγίες σχετικά με **τη θέση του οχήματος στο δρόμο**, με τους **ελέγχους που πρέπει να πραγματοποιεί ο οδηγός**, ενώ κινείται με το αυτοκίνητο, καθώς και εξάσκηση στην **εκτέλεση πορείας σε ευθυγραμμία και σε καμπύλη**. Στην ουσία οι μαθητές τίθενται στη θέση του οδηγού και εκπαιδεύονται σχετικά με τον τρόπο που πρέπει να κινηθούν με το όχημα σε ένα οδικό δίκτυο που προσομοιάζει το πραγματικό. Το μάθημα συμπληρώνεται από ασκήσεις όπου οι μαθητές διαπιστώνουν έμπρακτα την πολλαπλότητα και συνθετότητα των απαιτήσεων της οδήγησης. Οι σχετικοί κανόνες διατυπώνονται ως εξής: Κινούμενοι με το αυτοκίνητο αντιλαμβανόμαστε ότι πρέπει να διατηρούμε τη θέση μας στη λωρίδα κυκλοφορίας, δίχως να παραβιάζουμε τη γραμμή διαχωρισμού. Όταν κινούμαστε με το αυτοκίνητο είναι απαραίτητο να διατηρούμε επαρκείς αποστάσεις από το προπορευόμενο όχημα, προκειμένου να είμαστε, ανά πάσα στιγμή, σε θέση να ακινητοποιήσουμε το αυτοκίνητο, εάν παραστεί ανάγκη. Παράλληλα πρέπει να είμαστε σε θέση να επιβραδύνουμε ομαλά το αυτοκίνητο, για να σταματήσουμε, δίχως να αιφνιδιάσουμε τον οδηγό του οχήματος που ακολουθεί. Όταν πλησιάζουμε σε διάβαση πεζών με το αυτοκίνητο, πρέπει να σταματήσουμε πριν από το χώρο της διάβασης και να αφήσουμε τον πεζό να διασχίσει το δρόμο με ασφάλεια. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δίνουμε στο τρόπο που χειριζόμαστε το τιμόνι του οχήματος ενώ κινούμαστε, ούτως ώστε να είμαστε σε θέση να διατηρούμε τη θέση μας στη λωρίδα κυκλοφορίας.

Διδακτικές ενέργειες

Το μάθημα διενεργείται σε δρόμο του Π.Κ.Α. Οι μαθητές συγκεντρώνονται γύρω από τον εκπαιδευτή και τα ηλεκτροκίνητα οχήματα. Μετά την αναφορά των κανόνων και της συμπεριφοράς που πρέπει να υιοθετούν οι οδηγοί ακολουθεί το πρακτικό τμήμα του μαθήματος, που έχει και την σημαντικότερη εκπαιδευτική αξία: η εξάσκηση των μαθητών στην οδήγηση με τη χρήση του τροχαίου εξοπλισμού του Π.Κ.Α., ούτως ώστε εμπράκτως να διαπιστώσουν για το πώς οδηγείται, στην πραγματικότητα, ένα αυτοκίνητο, ζήτημα για το οποίο οι περισσότεροι έχουν εσφαλμένη και απλουστευμένη άποψη.

Προτεινόμενες ασκήσεις

- Το αντικείμενο των ασκήσεων σχετίζεται με την έμπρακτη εφαρμογή των κανόνων που διδάχθηκαν οι μαθητές για τον τρόπο που οδηγείται το αυτοκίνητο.
- Οι ασκήσεις περιλαμβάνουν, ως αντικείμενο, και τα στοιχεία που αναφέρονται στην προηγούμενη καρτέλα (Γ13. ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ), δεδομένου ότι αποτελούν ενιαία εκπαιδευτική ενότητα.
- Ο μικρός αριθμός μαθητών επιβαίνει στα οχήματα του Π.Κ.Α. και κινείται σε διαδρομή που υποδεικνύει ο εκπαιδευτής, που είναι σύντομη και ευκολομνημόνευτη.
- Επιδιώκεται να δημιουργηθούν συνθήκες που απαιτούν ταυτόχρονη εκτέλεση χειρισμών και ελέγχων, προκειμένου να γίνει αντιληπτή η δυσκολία που αντιμετωπίζουν οι οδηγοί των τροχοφόρων οχημάτων.

Οδηγίες προς τον εκπαιδευτή

- Το μάθημα αυτό πρέπει να διενεργείται με τη χρήση του τροχαίου εξοπλισμού του Π.Κ.Α.
- Για την ομαλή ακολουθία της εκπαιδευτικής διαδικασίας στο Π.Κ.Α., ο εκπαιδευτής πρέπει να μεριμνήσει να εντάξει το μάθημα σε τμήμα της εκπαίδευσης, όπου δεν θα δημιουργείται πρόβλημα ασυνέχειας.
- Συστήνεται το συγκεκριμένο μάθημα να διενεργείται κατά το πέρας του Σταδίου Γ (Εκπαίδευση στην ασφαλή κυκλοφορία πεζών και οχημάτων) και πριν την έναρξη του Σταδίου Δ (Πρακτική εξάσκηση στο Π.Κ.Α.) ή, εναλλακτικά, να εντάσσεται (προσαρμόζεται) στο Στάδιο Δ.

Ηλικιακός διαχωρισμός

Για τους μαθητές της 1ης ηλικιακής ομάδας το μάθημα διεξάγεται, όπως περιγράφεται στην παρούσα καρτέλα, σε πλήρη αντιστοιχία με τα όσα αναφέρθηκαν στην καρτέλα Γ13. ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ. Ιδιαίτερα δίδεται έμφαση στα εξής:

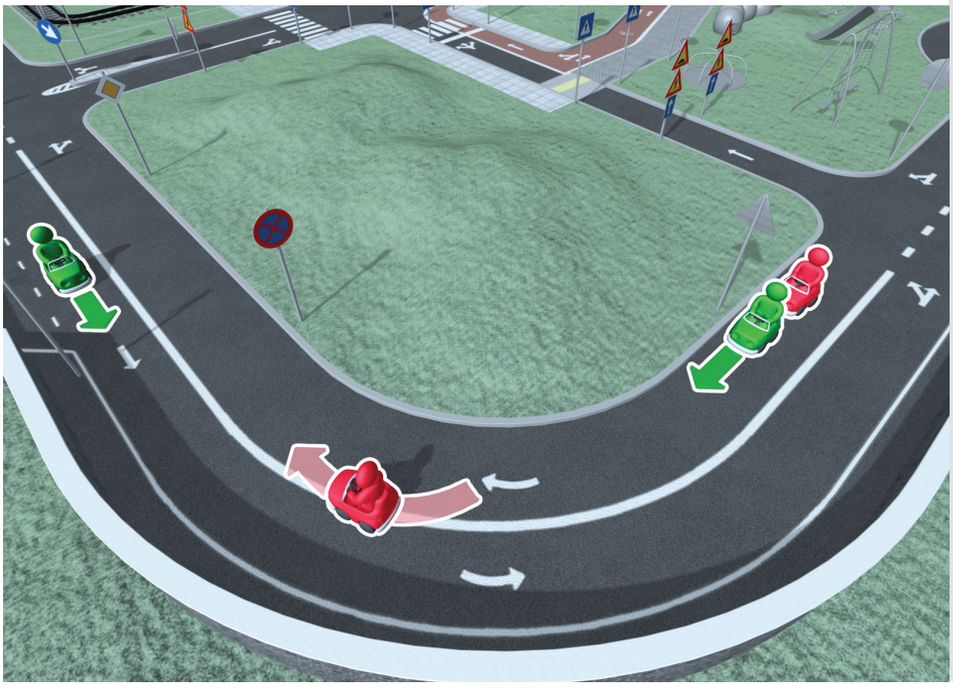
- γνωριμία με τα βασικά χαρακτηριστικά του αυτοκινήτου και κατανόηση του τρόπου χειρισμού τους, καθώς και του σκοπού που επιτελούν,
- κατανόηση του τρόπου κυκλοφορίας του αυτοκινήτου στο δρόμο καθώς και της διενέργειας των απαιτούμενων - βασικών - ελιγμών,
- αντίληψη της ανάγκης διεξαγωγής ελέγχων του δρόμου καθώς ο οδηγός κινείται με το αυτοκίνητο,
- εξοικείωση με τις αποστάσεις που πρέπει να διατηρούν οι οδηγοί των οχημάτων από το μπροστινό όχημα,
- επεξήγηση του τρόπου συμπεριφοράς των οδηγών, όταν προσεγγίζουν μία διάβαση πεζών.

επεξήγηση

Το μάθημα απευθύνεται κύρια στους μαθητές της 1ης ηλικιακής ομάδας, στο πλαίσιο απόκτησης της "πρώτης αίσθησης" για τη χρήση του αυτοκινήτου, που αποτελεί βασικό στοιχείο της εκπαίδευσης αυτής της ηλικίας σχετικά με την κυκλοφορία των τροχοφόρων οχημάτων. Το μάθημα επαναλαμβάνεται, με συνοπτικό τρόπο, για τη 2η ηλικιακή ομάδα (4η επίσκεψη),όπου δίδεται έμφαση στην αδυναμία άμεσης αντίδρασης του οδηγού σε ένα αναπάντεχο συμβάν και αντίστοιχη υιοθέτηση της κατάλληλης συμπεριφοράς από τους μαθητές, όταν κινούνται πεζή. Το συγκεκριμένο αντικείμενο περιλαμβάνεται στο Στάδιο Γ (στο τέλος, με τη χρήση ηλεκτροκίνητων οχημάτων) ή προσαρμόζεται στο Στάδιο Δ, ως μέρος της διενέργειας οδικής διαδρομής στο Π.Κ.Α.

Σωστή - Λανθασμένη συμπεριφορά

- Οδηγούμε πάντοτε στο χώρο που ορίζεται από τη διαγράμμιση του δρόμου - λωρίδα κυκλοφορίας.
- Όταν οδηγούμε το αυτοκίνητο κοιτάζουμε πάντοτε εμπρός μας, ελέγχοντας το υπόλοιπο πεδίο με τη βοήθεια των καθρεπτών του αυτοκινήτου.
- Κρατούμε σταθερά το τιμόνι, όταν κινούμαστε σε ευθύγραμμο τμήμα, ενώ το στρέφουμε με απαλές και σταθερές κινήσεις, όταν βρισκόμαστε σε καμπύλη, επιχειρώντας να αντιληφθούμε πως ανταποκρίνεται το όχημα στη στροφή του τιμονιού.
- Όταν πλησιάζουμε σε διάβαση πεζών - προειδοποιούμαστε από τη σχετική σήμανση - ελέγχουμε εάν υπάρχει πεζός που προσπαθεί να διασχίσει το δρόμο και ακινητοποιούμε το όχημα έως ότου διασχίσει όλο το δρόμο και βρεθεί στο απέναντι πεζοδρόμιο, όπου είναι ασφαλής.
- Διατηρούμε απόσταση ασφαλείας από το προπορευόμενο όχημα, ούτως ώστε να είμαστε σε θέση να αντιδράσουμε σε περίπτωση έκτακτης κατάστασης (απότομα φρενάρισμα, στροφή δίχως προειδοποίηση, κ.λπ.).
- Ο χειρισμός των διαφόρων εξαρτημάτων και οργάνων του οχήματος πρέπει να γίνεται δίχως να αποσπάται η προσοχή μας από το δρόμο, με το κατά το δυνατόν αυτόματες κινήσεις.
- Δεν υπερβαίνουμε ποτέ τη συνεχή γραμμή διαχωρισμού κυκλοφορίας.

Γνωρίζετε ότι

- ο οδηγός πρέπει να είναι προσηλωμένος στην οδήγηση του αυτοκινήτου και να μην αποσπάται η προσοχή του από άλλους παράγοντες (λοιποί επιβάτες, χρήση κινητού τηλεφώνου, κ.λπ.);
- ο οδηγός δυσκολεύεται να αντιληφθεί και να αντιμετωπίσει τις έκτακτες και αναπάντεχες καταστάσεις στο δρόμο (π.χ. ξαφνική εμφάνιση του πεζού μπροστά από το αυτοκίνητο), ούτως ώστε να αποφύγει την πρόκληση ατυχήματος, όσο προσεκτικά και συνετά και αν κινείται;
- για το λόγο αυτό οι πεζοί πρέπει να συμπεριφέρονται έχοντας υπόψη τους την αδυναμία άμεσης αντίδρασης των οδηγών οχημάτων και να αποφεύγουν την αιφνίδια και απροσδόκητη χρήση του δρόμου;

Παρατηρήσεις

Το ζητούμενο σε αυτό το μάθημα είναι η εξοικείωση των μαθητών με την οδήγηση του αυτοκινήτου και η αντίληψη του σύνθετου χαρακτήρα της διαδικασίας αυτής. Είναι απαραίτητη η πρακτική άσκηση των μαθητών, με τη χρήση του τροχαίου εξοπλισμού του Π.Κ.Α., προκειμένου να γνωρίσουν και να κατανοήσουν τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει ο οδηγός ενώ κινείται με το αυτοκίνητο. Το μάθημα πρέπει να επικεντρωθεί στη διενέργεια πολλαπλών ελέγχων και χειρισμών ταυτόχρονα από τον μαθητή - οδηγό, κατά την εκτέλεση μίας απλής διαδρομής, δίχως να απαιτείται η εφαρμογή κανόνων που απορρέουν από τη σήμανση του οδικού δικτύου.

Στόχοι του μαθήματος

Η γνωριμία των μαθητών με την έννοια της αποκλειστικής λωρίδας ή δρόμου ενός τύπου οχήματος, η κατανόηση του τρόπου λειτουργίας τους και η εξοικείωση με τη χρήση τους.

Κανόνες

Στα οδικά δίκτυα των πόλεων κατασκευάζονται πολλές φορές ειδικές λωρίδες, που αναπτύσσονται παράπλευρα των λωρίδων κυκλοφορίας των αυτοκινήτων, καθώς και ειδικοί δρόμοι διαχωρισμένοι από την κυκλοφορία των αυτοκινήτων. Οι λωρίδες και οι δρόμοι αυτοί προορίζονται για την κίνηση μίας συγκεκριμένης κατηγορίας οχημάτων αποκλειστικά. Η εγκατάσταση αυτού του είδους λωρίδων κυκλοφορίας και δρόμων στο οδικό δίκτυο μίας πόλης αποσκοπεί στο να προστατεύσει και να διευκολύνει την κίνηση μίας ορισμένης κατηγορίας οχημάτων. Χαρακτηριστική περίπτωση αποκλειστικής λωρίδας κυκλοφορίας είναι η **ποδηλατολωρίδα**, που περιλαμβάνεται στην οδική υποδομή των Π.Κ.Α. Στην ποδηλατολωρίδα επιτρέπεται μόνο η κίνηση των ποδηλάτων. Αναπτύσσεται παράλληλα με τις συμβατικές λωρίδες κυκλοφορίας και διαχωρίζεται με συνεχή γραμμή, που απαγορεύει την είσοδο άλλων οχημάτων στη λωρίδα. Η ποδηλατολωρίδα μπορεί να κατασκευαστεί από άσφαλτο (αποτελώντας συνέχεια του οδοστρώματος) ή από άλλο υλικό. Για τη σήμανση της ποδηλατολωρίδας χρησιμοποιείται κατάλληλη οριζόντια διαγράμμιση (γράφημα ποδηλάτου, βέλη κατεύθυνσης) καθώς και πινακίδες σήμανσης (Κ-17, προειδοποίηση λόγω συχνής εισόδου ή διάβασης ποδηλατιστών, Ρ-54, λωρίδα αποκλειστικής κυκλοφορίας ποδηλάτων). Η χρήση της ποδηλατολωρίδας αφορά αποκλειστικά τους ποδηλατιστές και δεν επιτρέπεται η είσοδος σε κανένα άλλο χρήστη του δρόμου. Οι οδηγοί ποδηλάτων είναι υποχρεωμένοι να κινούνται εντός της ποδηλατολωρίδας, εφόσον αυτή υφίσταται, και να ακολουθούν τη χάραξή της, προκειμένου να φτάσουν στον προορισμό τους. Χαρακτηριστική περίπτωση αποκλειστικού δρόμου είναι ο ποδηλατόδρομος, που όμως δεν περιλαμβάνεται στην υποδομή του Π.Κ.Α. Αντιθέτως, το Π.Κ.Α. περιλαμβάνει πεζόδρομο - ποδηλατόδρομο, δηλαδή δρόμο διαχωρισμένο από την κυκλοφορία των οχημάτων, που οι λωρίδες του προορίζονται για πεζούς και ποδηλατιστές, όπως έχει περιγραφεί αναλυτικά στην καρτέλα Γ10. ΠΕΖΟΔΡΟΜΟΣ. Η υποδομή αυτή σημαίνεται με την πινακίδα Ρ-65, η δε λωρίδα των ποδηλατιστών διαθέτει την οριζόντια σήμανση του γραφήματος του ποδηλάτου και των βελών κατεύθυνσης.

Διδακτικές ενέργειες

Ο εκπαιδευτής συγκεντρώνει τους μαθητές σε τμήμα ποδηλατολωρίδας του Π.Κ.Α. Η διδασκαλία γίνεται με εποπτικό και παραστατικό τρόπο, όπου οι περιγραφές του εκπαιδευτή συνοδεύονται από έμπρακτη παρουσίαση των χαρακτηριστικών της ποδηλατολωρίδας (οριζόντια και κατακόρυφη σήμανση, πλάτος, διακοπή στους κόμβους, διαβάσεις πεζών κ.λπ.). Στη συνέχεια εκπαιδευτής και μαθητές μετακινούνται στον πεζόδρομο-ποδηλατόδρομο. Εκεί ο εκπαιδευτής παρουσιάζει τα χαρακτηριστικά αυτής της υποδομής εν τάχει, διότι οι μαθητές την έχουν γνωρίσει κατά τη διδασκαλία της καρτέλας Γ10. ΠΕΖΟΔΡΟΜΟΣ. Σκόπιμη κρίνεται **η περιήγηση** κατά μήκος της ποδηλατολωρίδας και του πεζόδρομου-ποδηλατόδρομου κατά τη διάρκεια της παρουσίασης των χαρακτηριστικών τους.

Προτεινόμενες ασκήσεις

- Οι ασκήσεις πραγματοποιούνται με το τέλος του μαθήματος.
- Επιλέγεται, κάθε φορά, μικρός αριθμός μαθητών, για την πρακτική εφαρμογή των κανόνων που διδάχθηκαν, κινούμενοι σε ποδηλατολωρίδα και σε πεζόδρομο-ποδηλατόδρομο.
- Η εφαρμογή των ασκήσεων γίνεται δίχως τη χρήση του τροχαίου εξοπλισμού του Π.Κ.Α., αλλά οι μαθητές χρησιμοποιούν τα σώματά τους για να προσομοιάσουν την κίνηση των ποδηλάτων.
- Οι μαθητές πρέπει να είναι σε θέση να ερμηνεύσουν τις σχετικές πινακίδες σήμανσης και να εξηγήσουν το λόγο για τον οποίο έχουν τοποθετηθεί στο συγκεκριμένο σημείο του οδικού δικτύου.
- Οι μαθητές πρέπει να είναι σε θέση να αναγνωρίσουν την αντίστοιχη οριζόντια σήμανση, συσχετίζοντάς την με τις πινακίδες σήμανσης.

Οδηγίες προς τον εκπαιδευτή

- Το αντικείμενο του μαθήματος αναφέρεται κυρίως στη λειτουργία των ποδηλατολωρίδων και των πεζοδρόμων-ποδηλατοδρόμων. Είναι χρήσιμο να περιληφθούν στοιχεία που αφορούν τη χρήση αυτών από τους ποδηλατιστές (οριζόντια και κατακόρυφη σήμανση) καθώς και ορισμένους κανόνες ποδηλασίας (που έχουν αναπτυχθεί στην καρτέλα Α11. ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΜΕ ΠΟΔΗΛΑΤΟ) του Σταδίου Α.
- Παράλληλα κρίνεται σκόπιμη η αναφορά στη λεωφορειολωρίδα - στοιχείο που δεν περιλαμβάνεται στο οδικό δίκτυο του Π.Κ.Α. - της οποίας η λειτουργία είναι παρεμφερής με αυτή της ποδηλατολωρίδας.

Ηλικιακός διαχωρισμός

Για τους μαθητές της 1ης ηλικιακής ομάδας το μάθημα διεξάγεται όπως περιγράφεται στην παρούσα καρτέλα, πέραν των ζητημάτων συσχέτισης οριζόντιας και κατακόρυφης σήμανσης, καθώς και προτεραιότητας.

παρατηρήσεις

Οι ποδηλατολωρίδες μπορούν να γίνουν κατανοητές από τους μαθητές αυτής της ηλικίας, σε ό,τι αφορά τον **τρόπο λειτουργίας** τους και το **σκοπό που εξυπηρετούν**. Οι μαθητές αυτών των ηλικιών ξεκινούν να κυκλοφορούν με το ποδήλατο, έστω και σε προφυλαγμένο περιβάλλον, και συνεπώς η λειτουργία των αποκλειστικών λωρίδων κυκλοφορίας για ποδήλατα τους αφορά άμεσα. Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τον Κ.Ο.Κ. η κυκλοφορία με το ποδήλατο, χωρίς τη συνοδεία ενήλικα, επιτρέπεται για την ηλικία των δώδεκα (12) ετών και πάνω. Τα σχετιζόμενα με τις αποκλειστικές λωρίδες κυκλοφορίας για λεωφορεία πρέπει να παραλειφθούν από τη διδασκαλία στην 1η ηλικιακή ομάδα, αφού ο **βαθμός αμεσότητας** του θεματικού πεδίου με τις καθημερινές ανάγκες μετακίνησης των μαθητών αυτής της ομάδας - βασικό κριτήριο για τη διαμόρφωση του εκπαιδευτικού προγράμματος της 1ης ηλικιακής ομάδας - είναι μικρός.

Στην περίπτωση που δεν υπάρχει ποδηλατολωρίδα, ποδηλατόδρομος ή πεζόδρομος - ποδηλατόδρομος ή διακόπτονται σε κάποιο σημείο, οι ποδηλατιστές είναι υποχρεωμένοι να κινηθούν στις συμβατικές λωρίδες κυκλοφορίας, εφαρμόζοντας όλους τους κανόνες κυκλοφορίας των τροχοφόρων οχημάτων και επιλέγοντας να κινηθούν στο δεξί τμήμα του δρόμου. Τέλος, επισημαίνεται ότι οι ποδηλατιστές διασχίζουν τους κόμβους του οδικού δικτύου σύμφωνα και πάλι με τους κανόνες κίνησης των οχημάτων. Υπακούουν δηλαδή στους σηματοδότες των οχημάτων ή κινούνται σύμφωνα με τις πινακίδες σήμανσης, που υποδεικνύουν την προτεραιότητα ή αν δεν υπάρχουν πινακίδες σήμανσης, βάσει του κανόνα της προτεραιότητας από δεξιά.

Σωστή - Λανθασμένη συμπεριφορά

- Όταν κυκλοφορούμε με ποδήλατο σε δρόμο όπου υπάρχει ποδηλατολωρίδα είμαστε υποχρεωμένοι να κινηθούμε σε αυτήν, δίχως να εξερχόμαστε για κανέναν λόγο από τη γραμμή διαχωρισμού της στο υπόλοιπο τμήμα του δρόμου.
- Χρησιμοποιούμε την ποδηλατολωρίδα και τις διαβάσεις πεζών για να φτάσουμε στον προορισμό μας, εφόσον ο σχεδιασμός του δικτύου των ποδηλατοδρόμων το επιτρέπει.
- Όταν δεν υπάρχει ποδηλατολωρίδα, υποχρεούμαστε να χρησιμοποιήσουμε τη λοιπή οδική υποδομή και να κυκλοφορήσουμε υπαγόμενοι στους κανόνες κυκλοφορίας των τροχοφόρων οχημάτων.
- Πρέπει να οδηγούμε το ποδήλατό μας ο ένας πίσω από τον άλλον, ιδιαίτερα όταν δεν υπάρχει ειδική υποδομή για τα ποδήλατα.
- Οι οδηγοί ποδηλάτων υποχρεούμαστε να κατεβαίνουμε απ' αυτά και να τα οδηγούμε βαδίζοντας, όταν δημιουργείται εμπόδιο ή κίνδυνος για την κυκλοφορία των πεζών.
- Όταν πλησιάζουμε σε κόμβους πρέπει να μειώνουμε την ταχύτητά μας, για να μην αναγκαστούμε να σταματήσουμε απότομα.
- Όταν φρενάρουμε πρέπει να σφίγγουμε ταυτόχρονα και τις δύο λαβές των φρένων, ώστε να μην περιστραφεί το ποδήλατο γύρω από τον κατακόρυφο άξονά του.
- Ως οδηγοί αυτοκινήτων πρέπει να σεβόμαστε την ποδηλατολωρίδα και να μην παραβιάζουμε την αποκλειστικότητα χρήσης της. Αυτό σημαίνει ότι δεν εισερχόμαστε για κανέναν λόγο στην ποδηλατολωρίδα και δεν θέτουμε σε κίνδυνο τους ποδηλατιστές.
- Ως πεζοί επίσης δεν πρέπει να παραβιάζουμε το χώρο της ποδηλατολωρίδας, παρενοχλώντας την κυκλοφορία των ποδηλάτων.

Πινακίδες σήμανσης που αφορούν ποδηλατολωρίδα και ποδηλατόδρομο

Πινακίδα Ρ-54: Οδός υποχρεωτικής διέλευσης ποδηλάτων (απαγορευμένης της διέλευσης άλλων οχημάτων). Τοποθετείται όπου υπάρχει ποδηλατόδρομος ή ποδηλατολωρίδα για να υποδείξει την ύπαρξή τους.

Πινακίδα Ρ-65: Η κάθε κατηγορία χρηστών που απεικονίζει το σύμβολο πρέπει να χρησιμοποιεί την πλευρά του αντίστοιχου διαδρόμου που είναι ειδικά επιλεγμένη γι' αυτή την κατηγορία. Τοποθετείται όπου υπάρχει διαχωρισμένη υποδομή πεζόδρομου - ποδηλατόδρομου και υποδεικνύει σε ποια πλευρά της υποδομής πρέπει να κινούνται οι αντίστοιχοι χρήστες.

Πινακίδα Κ-27: Κίνδυνος λόγω συχνής εισόδου ή διάβασης ποδηλατιστών. Προειδοποιεί τους οδηγούς ότι πρόκειται να συναντήσουν ποδηλατολωρίδα ή ποδηλατόδρομο, γι' αυτό πρέπει να είναι προσεκτικοί.

Γνωρίζετε ότι

- τα τελευταία χρόνια επιχειρείται η δημιουργία εκτεταμένων δικτύων ποδηλατοδρόμων σε πολλές πόλεις της Ελλάδας, ώστε να προωθηθεί και να ενισχυθεί η κυκλοφορία των ποδηλάτων;
- η ανάπτυξη των ποδηλατοδρόμων μπορεί να γίνεται κατά μήκος των λωρίδων κυκλοφορίας των υπόλοιπων οχημάτων ή μακριά από το οδικό δίκτυο, με τη χρησιμοποίηση πεζοδρομίων, πάρκων, χώρων πρασίνου, κ.λπ. ή και με τους δύο τρόπους, που είναι και η συνηθέστερη περίπτωση;
- σε πολλές περιπτώσεις, προκειμένου να τονιστεί η διάκριση της ποδηλατολωρίδας και να ενισχυθεί η αποκλειστικότητά της, χρωματίζεται η επιφάνειά της (π.χ. με χρώμα πορτοκαλί, πράσινο, κ.λπ.);
- Ορισμένες φορές οι οδηγοί των λοιπών οχημάτων παραβιάζουν τις αποκλειστικές λωρίδες, είτε πρόκειται για ποδηλατοδρόμους είτε για λεωφορειοδρόμους;
- οι παραβιάσεις αυτές συνίστανται συνήθως σε είσοδο των αυτοκινήτων (ή άλλων τροχοφόρων οχημάτων) στο χώρο της αποκλειστικής λωρίδας είτε για κυκλοφορία είτε για στάθμευση;
- με τον τρόπο αυτό διαταράσσεται η ομαλή κυκλοφορία των συγκεκριμένων κατηγοριών οχημάτων, για τις οποίες λαμβάνονται τα μέτρα, που σημαίνει ουσιαστικά την απαξίωση των μέτρων;

Προσοχή! Εξαίρεση στους κανόνες κίνησης των ποδηλάτων

Σε περίπτωση που υπάρχει ποδηλατολωρίδα ή ποδηλατόδρομος **αντίθετης** φοράς από τη φορά κίνησης των υπόλοιπων οχημάτων, που όμως δεν συνεχίζεται στους κόμβους, τότε ο ποδηλατιστής στα σημεία του κόμβου είναι υποχρεωμένος να κατέβει από το ποδήλατό του, να το μεταφέρει με τα χέρια ως πεζός και να διασχίσει το δρόμο από τις διαβάσεις των πεζών. Ανεβαίνει ξανά στο ποδήλατό του όταν συναντήσει ξανά την ποδηλατολωρίδα ή τον ποδηλατόδρομο.

Ρ-54

Κ-27

Ρ-65

Παρατηρήσεις

Χαρακτηριστική περίπτωση αποκλειστικής λωρίδας κυκλοφορίας είναι οι λεωφορειολωρίδες, που έχουν εφαρμοστεί σε κεντρικούς δρόμους μεγάλων πόλεων, όπου επιτρέπεται μόνο η κυκλοφορία λεωφορείων. Προφανής σκοπός των λεωφορειολωρίδων είναι η εξασφάλιση άνετης, απρόσκοπτης και άμεσης κυκλοφορίας των λεωφορείων εντός του αστικού ιστού και η παροχή σημαντικής διευκόλυνσης στο επιβατικό κοινό. Οι κανόνες που ισχύουν για τη λεωφορειολωρίδα είναι παρεμφερείς με αυτούς των ποδηλατολωρίδων, όπως έχουν περιγραφεί.

Στόχοι του μαθήματος

Να γίνουν αντιληπτοί από τους μαθητές οι κανόνες που διέπουν την οδήγηση αυτοκινήτου και ποδηλάτου σε δρόμο μονής κυκλοφορίας, στο πλαίσιο της σωστής κυκλοφορίας και της οδικής ασφάλειας.

Διδακτικές ενέργειες

Το μάθημα διενεργείται σε δρόμο μονής κυκλοφορίας του Π.Κ.Α., ο οποίος δεν περιλαμβάνει ποδηλατολωρίδα. Ο εκπαιδευτής συγκεντρώνει το τμήμα των μαθητών και περιγράφει τον τρόπο λειτουργίας του μονόδρομου, από τη σκοπιά του οδηγού. Επισημαίνει τις πινακίδες σήμανσης που σχετίζονται με το μονόδρομο, είτε άμεσα είτε έμμεσα, καθώς και την αντίστοιχη οριζόντια σήμανση.

Προτεινόμενες ασκήσεις

- Οι ασκήσεις διενεργούνται με το πέρας του μαθήματος.
- Στη διεξαγωγή των ασκήσεων μπορούν να συμμετέχουν όλοι οι μαθητές.
- Οι μισοί μαθητές προσομοιάζουν την κίνηση ενός αυτοκινήτου, κινούμενοι στο μονόδρομο, ενώ οι υπόλοιποι μαθητές προσομοιάζουν την κίνηση ενός ποδηλάτου σε μονόδρομο, χωρίς την ύπαρξη ποδηλατολωρίδας.
- Η κίνησή τους μπορεί να γίνεται, είτε βάσει συγκεκριμένου σεναρίου είτε ελεύθερα.
- Η κίνηση των μαθητών μπορεί να επεκταθεί στους δρόμους, που συμβάλλουν στο μονόδρομο, ούτως ώστε να γίνει κατανοητή η λειτουργία της σχετικής σήμανσης.
- Ο εκπαιδευτής παρακολουθεί με προσοχή όλη την εκτελούμενη άσκηση και διορθώνει τους μαθητές όπου χρειαστεί.
- Στη μεγάλη ηλικιακή ομάδα οι ασκήσεις μπορούν να εμπλουτιστούν με ταυτόχρονη - σε προσομοίωση - κίνηση αυτοκινήτων και ποδηλάτων.

Κανόνες

Ορισμένες φορές, η κίνηση των αυτοκινήτων και των ποδηλάτων (και των λοιπών οχημάτων) πραγματοποιείται μόνο προς μία κατεύθυνση στους δρόμους. Αυτοί είναι οι μονόδρομοι. Η φορά κίνησης των οχημάτων (αυτοκινήτων και των ποδηλάτων κ.λπ.) καθορίζεται από σχετικές πινακίδες σήμανσης (Π-23, Π-24) και από την οριζόντια σήμανση (βέλη κατεύθυνσης, κ.λπ.). Σε περίπτωση που ο δρόμος περιλαμβάνει περισσότερες της μίας λωρίδες κυκλοφορίας ο διαχωρισμός τους γίνεται **πάντοτε** με διακεκομμένη γραμμή, η οποία επιτρέπει την υπέρβασή της - το πέρασμα από τη μία λωρίδα στην άλλη. Σε αυτούς τους δρόμους δεν επιτρέπεται, για κανένα λόγο, η κίνηση με αντίθετη φορά, παρά μόνο με ελάχιστες εξαιρέσεις (ποδηλατόδρομοι/λεωφορειόδρομοι που αναπτύσσονται σε αντίθετη φορά κίνησης - contra flow). Η διευθέτηση της κυκλοφορίας, προκειμένου να μην υπάρχει είσοδος στο μονόδρομο στην αντίθετη κατεύθυνση γίνεται με τη βοήθεια συμπληρωματικών ρυθμιστικών πινακίδων, οι οποίες υποδεικνύουν την απαγόρευση εισόδου στην οδό (Ρ-7, απαγόρευση εισόδου σε όλα τα οχήματα, Ρ-27, απαγόρευση αριστερής στροφής και Ρ-28, απαγόρευση δεξιάς στροφής).

Οδηγίες προς τον εκπαιδευτή

- Η διενέργεια του μαθήματος **δεν πρέπει** να γίνεται με τη χρήση του τροχαίου εξοπλισμού (ηλεκτροκίνητα οχήματα, ποδήλατα) τα οποία θα αποσπάσουν την προσοχή των εκπαιδευομένων, εις βάρος της αποτελεσματικότητας του μαθήματος.

Ηλικιακός διαχωρισμός

Για τους μαθητές της 1ης ηλικιακής ομάδας, το μάθημα διεξάγεται όπως περιγράφεται στην παρούσα καρτέλα, με έμφαση στα ακόλουθα σημεία:.

- περιγραφή του τρόπου λειτουργίας του μονόδρομου ως μεμονωμένου στοιχείου του οδικού συστήματος,
- περιορισμένη αναφορά στη σχετική σήμανση με απλή ερμηνεία των πινακίδων (και των αντίστοιχων διαγραμμίσεων) δίχως περαιτέρω εμβάθυνση σε ζητήματα συνδυασμένης χρήσης πινακίδων σήμανσης, κ.λπ.
- απουσία αναφορών σχετικά με ειδικές περιπτώσεις αντίθετης κίνησης ορισμένων κατηγοριών οχημάτων σε μονόδρομο, όπως λεωφορεία, ποδήλατα, κ.λπ.
- στη φάση των ασκήσεων δεν συνίσταται η εφαρμογή περίπλοκων δοκιμασιών (π.χ. συνύπαρξη οχημάτων και ποδηλάτων).

παρατηρήσεις

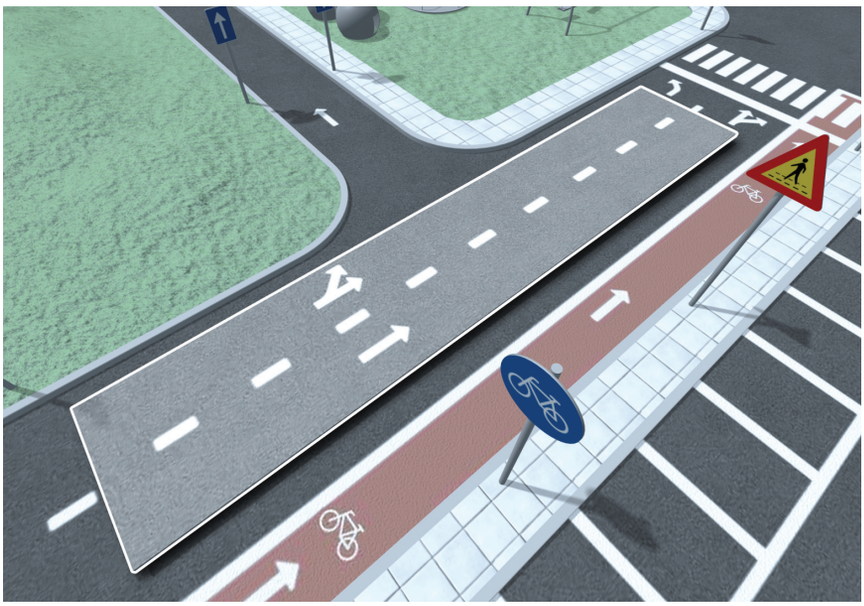
Αυτό που επιδιώκεται σε αυτό το μάθημα για τη 1η ηλικιακή ομάδα είναι η κατανόηση της έννοιας του μονόδρομου (σε αντιπαράθεση με αυτή του αμφίδρομου, που αναπτύσσεται στη καρτέλα που ακολουθεί Γ17. ΟΔΗΓΗΣΗ ΣΕ ΔΡΟΜΟ ΔΥΟ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΩΝ) και όχι η προετοιμασία των μαθητών για να καταστούν οδηγοί οχήματος, ώστε να εκπληρώνουν όλες τις απαιτήσεις και τις υποχρεώσεις που συνεπάγεται αυτό.

Σωστή - Λανθασμένη συμπεριφορά

- Κινούμαστε πάντοτε προς την επιτρεπόμενη κατεύθυνση κίνησης του μονόδρομου.
- Επιλέγουμε να κινηθούμε στα όρια της λωρίδας κυκλοφορίας και σεβόμαστε τις γραμμές διαχωρισμού (εάν υπάρχουν).
- Αλλάζουμε λωρίδα κυκλοφορίας (εάν υπάρχουν περισσότερες της μίας) προειδοποιώντας τους υπόλοιπους οδηγούς και αφού πρώτα έχουμε ελέγξει από τους καθρέπτες μας.
- Όταν οδηγούμε και επιθυμούμε να στρίψουμε σε κάθετο δρόμο παρατηρούμε τις πινακίδες σήμανσης που απαγορεύουν την είσοδο σε ένα δρόμο, ο οποίος πιθανότατα είναι μονόδρομος.
- Εάν εισέλθουμε κατά λάθος σε κατεύθυνση αντίθετη της επιτρεπόμενης σε έναν μονόδρομο, επιχειρούμε να βγούμε, δίχως να προξενήσουμε προβλήματα στους υπόλοιπους οδηγούς που κινούνται νόμιμα στο δρόμο.
- Δεν επιχειρούμε ποτέ να διασχίσουμε ένα μονόδρομο με αντίθετη φορά έστω και για μικρή απόσταση, αφού είναι πολύ πιθανόν να προξενήσουμε σοβαρά προβλήματα στην κυκλοφορία των υπολοίπων χρηστών.

Πινακίδες σήμανσης που σχετίζονται με μονόδρομο

Πινακίδα Ρ-7: Απαγορεύεται η είσοδος σε όλα τα οχήματα. Τοποθετείται στο τέλος του μονόδρομου και απαγορεύει την είσοδο των οχημάτων με κατεύθυνση αντίθετη της επιτρεπόμενης φοράς.
Πινακίδα Ρ-27: Απαγορεύεται η αριστερή στροφή. Τοποθετείται πριν τον οδικό κόμβο και απαγορεύει την πραγματοποίηση αριστερού ελιγμού, είτε λόγω απαγόρευσης εισόδου (μονόδρομος) είτε λόγω κυκλοφοριακών ρυθμίσεων.
Πινακίδα Ρ-28: Απαγορεύεται η δεξιά στροφή. Τοποθετείται πριν τον οδικό κόμβο και απαγορεύει την πραγματοποίηση δεξιού ελιγμού, κυρίως λόγω απαγόρευσης εισόδου (μονόδρομος).
Πινακίδα Π-23: Μονόδρομος. Τοποθετείται στην αρχή του μονόδρομου.
Πινακίδα Π-24: Μονόδρομος. Τοποθετείται πριν τον οδικό κόμβο και υποδεικνύει ότι ο δρόμος που πρόκειται να συναντήσουν οι οδηγοί είναι μονόδρομος, αντίστοιχης φοράς.

Π-23

Π-24

Ρ-27

Ρ-28

Ρ-7

Γνωρίζετε ότι

- σε έναν μονόδρομο η επιτρεπόμενη φορά κίνησης υποδεικνύεται από την σχετική οριζόντια και κατακόρυφη σήμανση;
- η είσοδος σε ένα μονόδρομο, με κατεύθυνση αντίθετη της επιτρεπόμενης, είναι παράνομη και επικίνδυνη;
- η αναπάντεχη εμφάνιση οχήματος που κινείται στην αντίθετη κατεύθυνση σε ένα μονόδρομο μπορεί να προξενήσει σοβαρά προβλήματα στην κυκλοφορία;
- στην πραγματικότητα οι μονόδρομοι παραβιάζονται δυστυχώς, μερικές φορές, από τους οδηγούς αυτοκινήτων, είτε λόγω απροσεξίας είτε εν γνώσει τους;
- η παραβίαση του μονόδρομου αποτελεί μία από τις αιτίες πρόκλησης τροχαίου ατυχήματος στις πόλεις;

Παρατηρήσεις

Το μάθημα αποσκοπεί στο να φέρει σε επαφή τους μαθητές με τους βασικούς κανόνες που διέπουν την οδήγηση τροχοφόρου οχήματος και όχι να τους καταστήσει κανονικούς οδηγούς. Δίδεται έμφαση σε κώδικες συμπεριφοράς (ευσυνειδησία, υπευθυνότητα, κοινωνικότητα, κ.λπ.) και σε ζητήματα επικινδυνότητας από επιλογές απαγορευμένων και παράνομων κινήσεων από οδηγούς. Οι μαθητές πρέπει να είναι σε θέση να αντιλαμβάνονται τις λειτουργικές παραμέτρους του μονόδρομου, με τρόπο ώστε να γίνει συνείδηση η ορθή και ενδεδειγμένη συμπεριφορά.

Στόχοι του μαθήματος

Να αντιληφθούν οι μαθητές τους κανόνες κυκλοφορίας που ισχύουν σε δρόμους δύο κατευθύνσεων κυκλοφορίας, οι οποίοι αποτελούν τη συνήθη κατηγορία δρόμων στο αστικό οδικό περιβάλλον.

Κανόνες

Για την περίπτωση του δρόμου δύο κατευθύνσεων (αμφίδρομος), που είναι η πλέον συχνή κατηγορία στο οδικό δίκτυο μίας πόλης, οι κανόνες που ισχύουν διαφοροποιούνται σε σχέση με τους δρόμους μίας κατεύθυνσης. Η διαφοροποίηση έγκειται στο γεγονός ότι στους δρόμους αυτούς τα οχήματα κινούνται σε δύο αντίθετες κατευθύνσεις, σε λωρίδες κυκλοφορίας που διαχωρίζονται με γραμμή διαχωρισμού, συνεχή ή διακεκομμένη. Η φορά των ρευμάτων κυκλοφορίας είναι καθορισμένη: **τα οχήματα κινούνται στη δεξιά πλευρά του δρόμου.** Τα οχήματα που κινούνται σε αμφίδρομο δεν μπορούν να υπερβούν τη γραμμή διαχωρισμού κυκλοφορίας και να κινηθούν στο αντίθετο ρεύμα, εάν η γραμμή αυτή είναι συνεχής, ή μπορούν να την υπερβούν, υπό προϋποθέσεις, εάν η γραμμή είναι διακεκομμένη. Η υπέρβαση της διακεκομμένης γραμμής διαχωρισμού κυκλοφορίας γίνεται μόνο για την προσπέραση προπορευόμενου οχήματος - εφόσον οι συνθήκες το επιτρέπουν - και για πραγματοποίηση αριστερής στροφής. Όταν σκοπεύουμε να μεταβούμε στην παράπλευρη λωρίδα κυκλοφορίας, είμαστε υποχρεωμένοι να προειδοποιούμε τους υπόλοιπους οδηγούς για την κίνησή μας, με τη βοήθεια του αναλάμποντος δείκτη κατεύθυνσης (φλας), προκειμένου να μην αιφνιδιάσουμε, τόσο τους οδηγούς που κινούνται στην ίδια κατεύθυνση με εμάς όσο και τους οδηγούς που κινούνται στο αντίθετο ρεύμα κυκλοφορίας. Αντίστοιχα, αν κινούμαστε με ποδήλατο, πρέπει να τεντώνουμε το αριστερό μας χέρι προς την κατεύθυνση που επιθυμούμε να συνεχίσουμε την κίνησή μας, ώστε να μην ξαφνιάζουμε τους υπόλοιπους χρήστες με την αλλαγή της πορείας μας.

Διδακτικές ενέργειες

Το μάθημα διενεργείται σε δρόμο δύο κατευθύνσεων, στο Π.Κ.Α., ο οποίος δεν περιλαμβάνει ποδηλατολωρίδα, τουλάχιστον στη λωρίδα κυκλοφορίας που θα διεξαχθεί το μάθημα. Κρίνεται σκόπιμο να μην επιλεγεί ο κεντρικός οδικός άξονας, που περιλαμβάνει διαχωριστική νησίδα κυκλοφορίας. Οι μαθητές διδάσκονται για τον τρόπο που κυκλοφορούν τα οχήματα σε αυτού του τύπου το δρόμο, για τα αντίθετα ρεύματα κυκλοφορίας και για τη φορά κίνησης. Η προσομοίωση της κίνησης των αυτοκινήτων γίνεται χωρίς τη χρήση του τροχαίου εξοπλισμού του Π.Κ.Α. Επισημαίνεται η συνεχής και η διακεκομμένη γραμμή διαχωρισμού κυκλοφορίας και εξηγείται η εφαρμογή της απαγόρευσης υπέρβασής της, για κάθε περίπτωση.

Προτεινόμενες ασκήσεις

- Οι ασκήσεις διενεργούνται με το τέλος του μαθήματος.
- Μικρός αριθμός μαθητών επιλέγεται, κάθε φορά, και καλείται να "κινηθεί" σε ένα δρόμο δύο κατευθύνσεων, ως αυτοκίνητο και ως ποδήλατο.
- Η "κίνηση" πραγματοποιείται με τα σώματα των μαθητών, δίχως τη χρήση τροχαίου εξοπλισμού.
- Κρίνεται σκόπιμη η μεταφορά του τμήματος των μαθητών σε άλλο αμφίδρομο δρόμο του Π.Κ.Α. από αυτόν όπου διενεργήθηκε το θεωρητικό μάθημα.
- Οι μαθητές κινούνται - πιθανώς βάσει σεναρίου - στον αμφίδρομο και επιχειρούν να στρίψουν αριστερά σε κάποιον κόμβο.
- Ο εκπαιδευτής εξηγεί σε όλο το τμήμα ότι η κίνηση των αυτοκινήτων γίνεται πάντοτε από δεξιά και ότι δεν επιτρέπεται ποτέ η υπέρβαση της γραμμής διαχωρισμού κυκλοφορίας, όταν αυτή είναι συνεχής.
- Το πέρασμα στο αντίθετο ρεύμα επιτρέπεται μόνο όταν συντρέχει σοβαρός λόγος, σε σημεία όπου η γραμμή διαχωρισμού γίνεται διακεκομμένη και όταν οι συνθήκες κυκλοφορίας το επιτρέπουν.

Οδηγίες προς τον εκπαιδευτή

- Το αντικείμενο του μαθήματος σχετικά με τους αμφίδρομους δρόμους μπορεί να επαναληφθεί και στα θεματικά πεδία που ακολουθούν ως επανάληψη, συνεπώς ο εκπαιδευτής δεν πρέπει να επιμείνει πολύ στην κατανόηση των εννοιών που θα επαναλαμβάνονται συνεχώς στα επόμενα μαθήματα.
- Εναλλακτικά, δίδεται η δυνατότητα ενσωμάτωσης του παρόντος σε μαθήματα που ακολουθούν και περιλαμβάνουν, ως θεματικό πεδίο, την οδήγηση σε αμφίδρομο.
- Η δεύτερη εναλλακτική δυνατότητα συστήνεται κύρια για την **1η ηλικιακή ομάδα** (2η επίσκεψη στο Π.Κ.Α.), για την οποία το εκπαιδευτικό αντικείμενο, σχετικά με την κυκλοφορία τροχοφόρων οχημάτων, είναι περισσότερο περιορισμένο και για το λόγο αυτό είναι δυνατή η σύμπτυξη των συναφών μαθημάτων.

Ηλικιακός διαχωρισμός

Για τους μαθητές της 1ης ηλικιακής ομάδας, το μάθημα διεξάγεται όπως περιγράφεται στην παρούσα καρτέλα, λαμβάνοντας υπόψη τις ακόλουθες κατευθύνσεις:

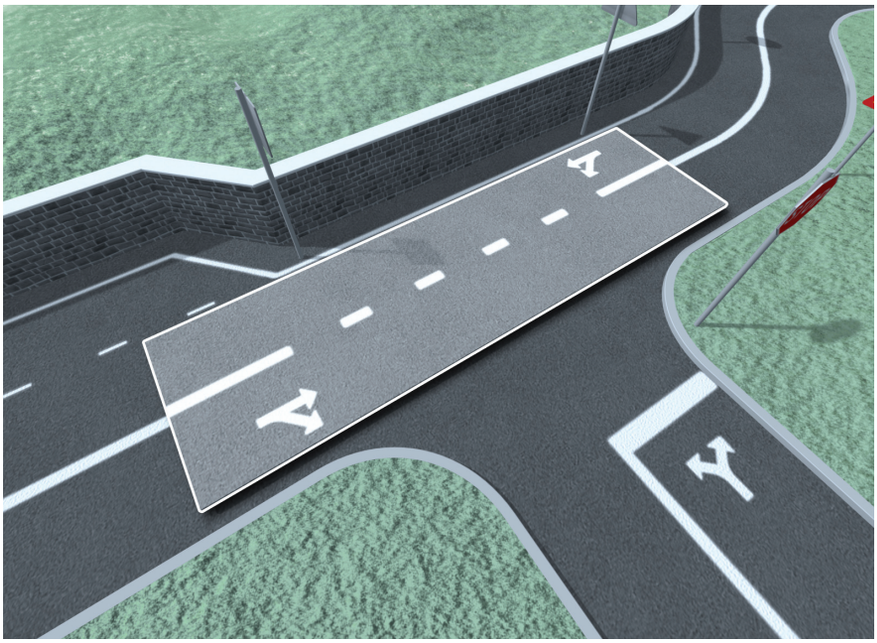
- δίδεται έμφαση στην κατανόηση της έννοιας του ρεύματος κυκλοφορίας και της φοράς κίνησης των οχημάτων σε ένα δρόμο,
- γίνεται αναφορά στη γραμμή διαχωρισμού των λωρίδων κυκλοφορίας και επεξήγηση του τρόπου που χρησιμοποιούνται,
- ερμηνεύονται συνοπτικά οι λόγοι που οδηγούν σε πέρασμα στο αντίθετο ρεύμα κυκλοφορίας

παρατηρήσεις

Για αυτήν την ηλικιακή ομάδα επιδιώκεται η κατανόηση της διαφοροποίησης των δρόμων μονής και διπλής κυκλοφορίας καθώς και η αντίληψη του τρόπου που κινούνται τα οχήματα σε αυτές τις κατηγορίες δρόμων. Οι έννοιες του **ρεύματος κυκλοφορίας, της λωρίδας κυκλοφορίας, των γραμμών διαχωρισμού και της φοράς κίνησης των οχημάτων** πρέπει να αναπτυχθούν στους μαθητές αυτής της ηλικίας, θεωρούμενες ως βασικά στοιχεία για την κατανόηση της λειτουργίας του οδικού συστήματος.

Σωστή - Λανθασμένη συμπεριφορά

- Κινούμαστε πάντα στη λωρίδα κυκλοφορίας, στη δεξιά πλευρά του δρόμου.
- Όταν υπάρχουν περισσότερες της μίας λωρίδες για την ίδια κατεύθυνση με διακεκομμένο διαχωρισμό μπορούμε να αλλάζουμε λωρίδα με προσοχή και προειδοποιώντας τους άλλους οδηγούς για την κίνηση που πρόκειται να κάνουμε.
- Μπορούμε να εισέλθουμε στο αντίθετο ρεύμα, μόνο όταν η γραμμή διαχωρισμού είναι διακεκομμένη και εφόσον συντρέχει σοβαρός λόγος (πραγματοποίηση αριστερής στροφής, προσπέραση προπορευόμενου αυτοκινήτου, υπέρβαση εμποδίου, κ.λπ.).
- Σε κάθε περίπτωση πρέπει να χρησιμοποιούμε τον ειδικό αναλάμποντα δείκτη κατεύθυνσης (φλας), για να προειδοποιούμε τους υπόλοιπους οδηγούς σχετικά με τον ελιγμό μας όταν κινούμαστε με αυτοκίνητο ή να τεντώνουμε το δεξί ή το αριστερό μας χέρι, προς την κατεύθυνση που επιθυμούμε να συνεχίσουμε την κίνησή μας, όταν οδηγούμε ποδήλατο.
- Δεν παραβιάζουμε ποτέ και για κανέναν λόγο τη συνεχή γραμμή διαχωρισμού κυκλοφορίας.

Γνωρίζετε ότι

- ο τρόπος λειτουργίας των δρόμων δύο κατευθύνσεων, είναι απόλυτα καθορισμένος και παρέχει ασφάλεια και προστασία σε όλους τους χρήστες του οδικού συστήματος;
- τα οχήματα κινούνται στους δρόμους διπλής κατεύθυνσης πάντοτε από δεξιά;
- ο κανόνας αυτός ισχύει για την Ελλάδα και για ένα μεγάλο αριθμό χωρών, εκτός από τη Μεγάλη Βρετανία (και χώρες που ακολουθούν το ίδιο σύστημα κυκλοφορίας), όπου τα οχήματα κινούνται από την αριστερή πλευρά του δρόμου;
- ορισμένες φορές οι οδηγοί των αυτοκινήτων παραβιάζουν τους ισχύοντες κανόνες, προκειμένου να φτάσουν γρηγορότερα ή ευκολότερα στον προορισμό τους, δημιουργώντας επικίνδυνες συνθήκες στο δρόμο;
- συνηθισμένη είναι η παραβίαση της συνεχούς γραμμής για το διαχωρισμό της κυκλοφορίας από τους οδηγούς, είτε με την παράνομη προσπέραση είτε με την πραγματοποίηση ελιγμού αριστερής στροφής, σε σημείο που αυτό δεν επιτρέπεται;
- συμπεριφορές αυτού του τύπου δημιουργούν επικίνδυνες καταστάσεις στο δρόμο, με άμεσο κίνδυνο για πρόκληση τροχαίου ατυχήματος και μάλιστα με σοβαρές συνέπειες;
- η ανάρμοστη και επιπόλαιη αυτή συμπεριφορά θέτει σοβαρούς κινδύνους, όχι μόνο για τον ίδιο τον οδηγό, αλλά και για τους υπόλοιπους χρήστες του δρόμου, οι οποίοι - πιθανώς - να λειτουργούν με κάθε νομιμότητα;

Παρατηρήσεις

Πέρα από την κατανόηση του τρόπου κίνησης των οχημάτων στο δρόμο δύο κατευθύνσεων, πρέπει να δοθεί έμφαση στην τήρηση των κανόνων που απορρέουν από την οριζόντια διαγράμμιση (γραμμή διαχωρισμού κυκλοφορίας), που βέβαια υποστηρίζεται και από πινακίδες σήμανσης, στις περισσότερες των περιπτώσεων. Οι μαθητές πρέπει να αντιληφθούν ότι κινούμαστε σύμφωνα με τον τρόπο που μας υποδεικνύει η σήμανση και όχι σύμφωνα με τον τρόπο που εμείς θέλουμε.

Στόχοι του μαθήματος

Η διδασκαλία των κανόνων κυκλοφορίας που ισχύουν στον οδικό κόμβο, στοιχείο που εγκυμονεί πολλούς και σοβαρούς κινδύνους για τους οδηγούς οχημάτων αλλά και τους λοιπούς χρήστες.

Κανόνες

Η διασταύρωση δύο δρόμων (κόμβος) αποτελεί το σημείο του οδικού δικτύου, όπου παρουσιάζεται ο μεγαλύτερος κίνδυνος για πρόκληση τροχαίου ατυχήματος, για όλους τους εμπλεκόμενους χρήστες του δρόμου. Ο πλέον συνηθισμένος τύπος κόμβου στο οδικό δίκτυο μίας πόλης είναι **ο κόμβος σχήματος σταυρού**, όπου δύο δρόμοι συναντιούνται κάθετα, σχηματίζοντας τη μορφή σταυρού. Το ζήτημα σε ένα κόμβο είναι ότι συναντώνται οι τροχιές των οχημάτων που κινούνται στους δύο δρόμους που τέμνονται. Για το λόγο αυτό δημιουργούνται σημεία συνάντησης των οχημάτων (αυτοκινήτων, ποδηλάτων κ.λπ), που ενδεχόμενα αποτελούν σημεία σύγκρουσης. **Η έννοια της προτεραιότητας** διευθετεί και διασφαλίζει την ομαλή και ασφαλή κυκλοφορία των οχημάτων (και των λοιπών χρηστών) σε έναν κόμβο. Η προτεραιότητα "αποδίδεται" σε έναν από τους δύο δρόμους που συμβάλλουν και επισημαίνεται με κατάλληλη σήμανση. Όταν κινούμαστε στο δρόμο προτεραιότητας και προσεγγίζουμε στον κόμβο, μπορούμε να τον διαβούμε. Αντίθετα, όταν κινούμαστε στο δρόμο που συμβάλλει - και που πρέπει να παραχωρήσει προτεραιότητα - πρέπει να σταματήσουμε πριν εισέλθουμε στο κόμβο και να ελέγξουμε για τυχόν διερχόμενα οχήματα στο δρόμο προτεραιότητας. Την απόδοση και την παραχώρηση προτεραιότητας την αντιλαμβανόμαστε συνήθως μέσω της κατάλληλης οριζόντιας και κατακόρυφης σήμανσης. Η παραβίαση της προτεραιότητας από έναν οδηγό οχήματος μπορεί να επιφέρει σοβαρές συνέπειες στον ίδιο και σε άλλους χρήστες του δρόμου. Υπενθυμίζεται ότι σε π ερίπτωση που δεν υπάρχει ειδική διαμόρφωση για τους ποδηλατιστές στους κόμβους, τότε ισχύουν και γι' αυτούς οι κανόνες που ισχύουν και για τους οδηγούς των αυτοκινήτων.

Διδακτικές ενέργειες

Το μάθημα διενεργείται σε κόμβο του Π.Κ.Α., σχήματος σταυρού. Οι μαθητές συγκεντρώνονται γύρω από τον εκπαιδευτή, ο οποίος τους δείχνει το δρόμο προτεραιότητας και το δρόμο παραχώρησης προτεραιότητας, καθώς και την ανάλογη σήμανση (οριζόντια και κατακόρυφη). Ο εκπαιδευτής, χρησιμοποιώντας την οδική υποδομή του Π.Κ.Α., ερμηνεύει τα μηνύματα που δίδουν οι πινακίδες σήμανσης και η αντίστοιχη διαγράμμιση. Επίσης, ο εκπαιδευτής μνημονεύει όλους τους δυνατούς συνδυασμούς συνάντησης των οχημάτων που προσεγγίζουν τον κόμβο και εξηγεί ποιο έχει προτεραιότητα και ποιο πρέπει να την παραχωρήσει, αντίστοιχα.

Προτεινόμενες ασκήσεις

- Οι ασκήσεις διενεργούνται μετά το τέλος του μαθήματος, με τη συμμετοχή μικρού αριθμού μαθητών, κάθε φορά, οι οποίοι προσομοιάζουν κίνηση οχημάτων (αυτοκινήτων και ποδηλάτων) που προσεγγίζουν στον κόμβο.
- Οι μαθητές πρέπει να αναγνωρίσουν εάν κινούνται σε δρόμο προτεραιότητας ή μη και να λειτουργήσουν ανάλογα.
- Ο εκπαιδευτής εξηγεί σε ποιο σημείο του δρόμου (πριν από τον κόμβο) πρέπει να έχει ακινητοποιηθεί το όχημα ώστε να ελεγχθεί ο δρόμος που συμβάλλει.
- Οι ασκήσεις εμπλουτίζονται με συνάντηση "οχημάτων" εκ των οποίων το ένα πρέπει να στρίψει αριστερά στον κόμβο.
- Σε κάθε περίπτωση οι μαθητές πρέπει να είναι σε θέση να εξηγήσουν ποιο όχημα έχει προτεραιότητα και γιατί.

Οδηγίες προς τον εκπαιδευτή

- Το μάθημα του κόμβου, σχήματος σταυρού, συμπληρώνεται από την εκμάθηση των διαφόρων τρόπων ρύθμισης της προτεραιότητας στη συμβολή δύο δρόμων, το αντικείμενο του οποίου προσδιορίζεται στην επόμενη καρτέλα (Γ18. ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ - ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ).
- Ο εκπαιδευτής πρέπει να προσαρμόζει τη διδασκαλία ανάλογα με το βαθμό αφομοίωσης του μαθήματος από τους μαθητές. Αυτό σημαίνει ότι το εν λόγω αντικείμενο μπορεί να περιοριστεί στις βασικές αρχές λειτουργίας ενός κόμβου, σχήματος σταυρού, ακόμα και για την 2η ηλικιακή ομάδα, εφόσον διαπιστώσει ότι η αφομοίωση του μαθήματος δεν είναι επαρκής.
- Το ζήτημα της λειτουργίας των κόμβων και η προτεραιότητα αποτελούν τα πλέον "δύσκολα" τμήματα της εκπαιδευτικής διαδικασίας στο Π.Κ.Α.

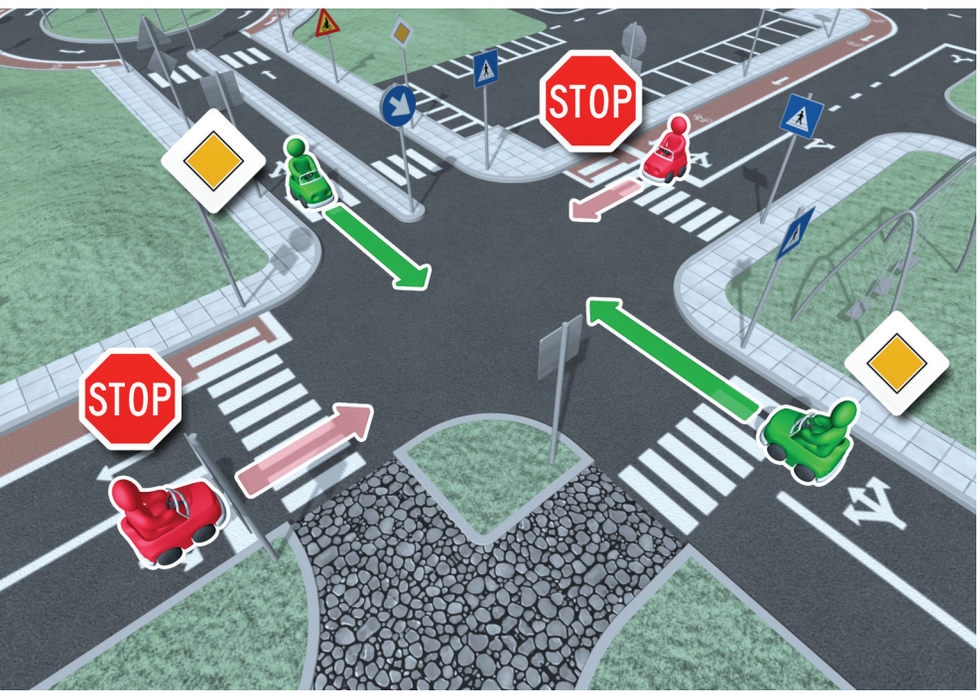
Ηλικιακός διαχωρισμός

Για την 1η ηλικιακή ομάδα γίνεται περιορισμένη αναφορά στους κόμβους, σχήματος σταυρού, και ειδικότερα το μάθημα στοιχειοθετείται ως εξής:

- στοιχειώδης περιγραφή του τρόπου λειτουργίας του κόμβου, με έμφαση στην ανάγκη θέσπισης κανόνων για την ασφαλή ρύθμιση της κυκλοφορίας σε αυτού του είδους τα οδικά στοιχεία,
- το αντικείμενο της διδασκαλίας εκτείνεται μέχρι οι μαθητές να κατανοήσουν ότι η κυκλοφορία στους κόμβους του οδικού δικτύου ρυθμίζεται με κανόνες, η παραβίαση των οποίων προκαλεί σοβαρούς κινδύνους,
- **δεν** γίνεται καμία αναφορά σε συνδυαστική λειτουργία οριζόντιας και κατακόρυφης σήμανσης σε έναν κόμβο ούτε σε περίπλοκες περιπτώσεις συνάντησης οχημάτων στον κόμβο (**δεν αναφέρεται** η περίπτωση αριστερής στροφής ενός από τα δύο οχήματα, που προσεγγίζουν στον κόμβο, που γίνεται πιο δύσκολα αντιληπτό και κατανοητό από τη συγκεκριμένη ηλικιακή ομάδα),
- τονίζεται η υποχρέωση των οδηγών οχημάτων (αυτοκινήτων και ποδηλάτων) για παραχώρηση προτεραιότητας στους πεζούς στις διαβάσεις που περιστοιχίζουν τον κόμβο, ενώ δίνεται έμφαση στη θεώρηση των πεζών ως μεμονωμένης κατηγορίας χρηστών του δρόμου, η οποία χρειάζεται σεβασμό και προσοχή.

Σωστή - Λανθασμένη συμπεριφορά

- Πλησιάζοντας σε ένα κόμβο ελαττώνουμε την ταχύτητα του οχήματός μας και αναζητούμε στοιχεία που να μας πληροφορούν για το αν βρισκόμαστε σε δρόμο προτεραιότητας ή όχι (σήμανση, φωτεινοί σηματοδότες, τροχονόμοι).
- Σε κάθε περίπτωση, πλησιάζοντας στον κόμβο, πρέπει να κινούμαστε με χαμηλή ταχύτητα και να ελέγχουμε στο δρόμο που συμβάλλει για τυχόν διερχόμενα αυτοκίνητα.
- Εάν βρισκόμαστε σε δρόμο προτεραιότητας μπορούμε να διασχίσουμε τον κόμβο, με προσοχή. Πάντοτε προσέχουμε για τυχόν οχήματα που κινούνται στο δρόμο που συμβάλλει και δεν παραχωρούν προτεραιότητα για οποιοδήποτε λόγο (παραβίαση πινακίδων, απροσεξία, άγνοια, κ.λπ.).
- Εάν κινούμαστε σε δρόμο που πρέπει να παραχωρήσουμε προτεραιότητα, πειθαρχούμε στη σχετική σήμανση και ελέγχουμε τον κάθετο δρόμο για τυχόν διερχόμενα οχήματα.
- Εφόσον στο διασταυρούμενο δρόμο δεν κινείται κανένα αυτοκίνητο μπορούμε να διασχίσουμε τον κόμβο.
- Εάν στο διασταυρούμενο δρόμο κινούνται αυτοκίνητα, είμαστε υποχρεωμένοι να περιμένουμε ακινητοποιημένοι, έως ότου τα οχήματα διέλθουν από τον κόμβο. Στη συνέχεια επανακινούμε το αυτοκίνητο και διασχίζουμε τον κόμβο, αφού έχουμε ελέγξει για άλλα οχήματα που προσεγγίζουν το κόμβο.

Γνωρίζετε ότι

- σε ορισμένες περιπτώσεις οι κανόνες που ισχύουν σε έναν κόμβο παραβιάζονται και αγνοούνται από τους οδηγούς των αυτοκινήτων;
- οι παραβιάσεις δημιουργούν επικίνδυνα προβλήματα στη λειτουργία του οδικού δικτύου και μπορεί να προκαλέσουν σοβαρά τροχαία ατυχήματα;
- οι λόγοι για τους οποίους οι οδηγοί παραβιάζουν τους κανόνες κυκλοφορίας ενός κόμβου έχουν να κάνουν με την ανυπαρξία ολοκληρωμένης και σωστής κυκλοφοριακής συνείδησης;
- η παραβίαση του κόκκινου σηματοδότη είναι μία από τις συχνότερες αιτίες πρόκλησης σοβαρού τροχαίου ατυχήματος στο οδικό δίκτυο μίας πόλης;

Παρατηρήσεις

Το αντικείμενο του μαθήματος δεν πρέπει να εκτείνεται στο επίπεδο της διδασκαλίας της οδήγησης για απόκτηση σχετικής άδειας, αλλά να περιορίζεται στην εκμάθηση του τρόπου λειτουργίας ενός τυπικού κόμβου, σχήματος σταυρού. Η βασική στόχευση του μαθήματος εντάσσεται στην κεντρική θεώρηση των μαθημάτων σχετικά με την οδήγηση οχημάτων στο Π.Κ.Α., δηλαδή τη βελτίωση του τρόπου κυκλοφορίας των μαθητών, ως πεζών, με την κατανόηση του τρόπου λειτουργίας των αυτοκινήτων.

Στόχοι του μαθήματος

Η συμπλήρωση των γνώσεων σχετικά με τη λειτουργία ενός κόμβου που αφορούν στον έλεγχο της κυκλοφορίας (απόδοση προτεραιότητας στους χρήστες του δρόμου) με διάφορα μέσα.

Κανόνες

Τα μέσα που ρυθμίζουν την κυκλοφορία, προσδιορίζοντας την προτεραιότητα σε μία συμβολή δρόμων (κόμβο), αποσκοπούν στο να διασφαλίσουν την ασφαλή και απρόσκοπτη κυκλοφορία όλων των χρηστών. **Ο τροχονόμος** ρυθμίζει την κυκλοφορία σε ένα κόμβο εναλλάσσοντας τη διέλευση των οχημάτων των δρόμων που συμβάλλουν μεταξύ τους, αλλά και των πεζών στις διαβάσεις. Η παρουσία του τροχονόμου αναιρεί όλες τις υπόλοιπες κυκλοφοριακές ρυθμίσεις που υφίστανται στον κόμβο. Ο τροχονόμος στέκεται στη μέση του κόμβου και ρυθμίζει, με κατάλληλες κινήσεις και υποδείξεις, την κυκλοφορία. Ένα άλλο μέσο, με μεγάλη αποτελεσματικότητα σε ό,τι αφορά τη ρύθμιση της κυκλοφορίας σε έναν κόμβο, είναι οι φωτεινοί σηματοδότες. **Οι φωτεινοί σηματοδότες** ρυθμίζουν, με αυτόματο τρόπο, τη διέλευση των διαφόρων ρευμάτων κυκλοφορίας που διέρχονται από έναν κόμβο σε επιμέρους χρονικές φάσεις, διευθετώντας με ασφάλεια τη λειτουργία του. Η πράσινη ένδειξη των φωτεινών σηματοδοτών επιτρέπει τη διέλευση ενώ αντίθετα, η κόκκινη ένδειξη επιβάλλει την ακινητοποίηση. Υπάρχουν φωτεινοί σηματοδότες που ρυθμίζουν την κυκλοφορία των τροχοφόρων οχημάτων και αντίστοιχοι την κυκλοφορία των πεζών. Σε έναν κόμβο, σχήματος σταυρού, το σύνολο των φωτεινών σηματοδοτών πρέπει να λειτουργεί συντονισμένα, επιτρέποντας π.χ. τη διέλευση των πεζών (με πράσινη ένδειξη στον αντίστοιχο σηματοδότη) όταν διέρχεται το ρεύμα κυκλοφορίας των τροχοφόρων που κινείται παράλληλα με τους πεζούς, ενώ το κάθετο ρεύμα κυκλοφορίας είναι σταματημένο. Επίσης, η διευθέτηση ενός κόμβου μπορεί να επιτευχθεί με **την οριζόντια και κατακόρυφη σήμανση** που εγκαθίστανται στους δρόμους που συμβάλλουν.

Διδακτικές ενέργειες

Το μάθημα διενεργείται σε κόμβο, σχήματος σταυρού, του Π.Κ.Α. Λόγω απουσίας φωτεινών σηματοδοτών που να ρυθμίζουν την κυκλοφορία σε οδικούς κόμβους στα περισσότερα Π.Κ.Α., ο εκπαιδευτής πρέπει να περιγράψει τη μορφή και, κυρίως, τον τρόπο λειτουργίας τους, με τρόπο παραστατικό. Το αντικείμενο του τροχονόμου πρέπει να περιλαμβάνει την έμπρακτη υπόδειξη των κινήσεων και των σημάτων που ρυθμίζουν την κυκλοφορία. Σε ό,τι αφορά τον κανόνα παραχώρησης προτεραιότητας στους κινούμενους δεξιά, ο εκπαιδευτής επιλέγει έναν κόμβο του Π.Κ.Α. και περιγράφει την εφαρμογή του κανόνα, θεωρώντας ότι δεν υπάρχει κανενός είδους σήμανση στους δρόμους που συμβάλλουν.

Προτεινόμενες ασκήσεις

» Η εφαρμογή ασκήσεων για το συγκεκριμένο μάθημα, πρέπει να ενσωματωθεί στις ασκήσεις της προηγούμενης καρτέλας, σχετικά με τον κόμβο μεταξύ δύο δρόμων. Το αντικείμενο του συγκεκριμένου μαθήματος μπορεί να εμπλουτίσει ή να συμπληρώσει το προηγούμενο θεματικό πεδίο.

Οδηγίες προς τον εκπαιδευτή

» Το μάθημα απαιτεί οργάνωση από πλευράς του εκπαιδευτή, δεδομένου του αυξημένου όγκου του εκπαιδευτικού αντικειμένου.

» Για την 1η ηλικιακή ομάδα οι αναφορές είναι περιορισμένες και αφορούν την περιγραφή του τρόπου ελέγχου της κυκλοφορίας σε έναν κόμβο, με συνοπτικό τρόπο.

» Για την 2η ηλικιακή ομάδα προτείνεται αναλυτικότερη διδασκαλία των αφορώντων στη ρύθμιση της κυκλοφορίας, με την επισήμανση ότι το εν λόγω αντικείμενο έχει περισσότερο συμπληρωματικό χαρακτήρα σε ό,τι αφορά την κυκλοφοριακή διαπαιδαγώγηση των μαθητών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, δεδομένου ότι η διδασκαλία των κανόνων κυκλοφορίας των τροχοφόρων οχημάτων έχει σκοπό τη γνωριμία και όχι την πλήρη εκμάθηση της χρήσης του αυτοκινήτου.

Ηλικιακός διαχωρισμός

Για τους μαθητές της 1ης ηλικιακής ομάδας το μάθημα δεν περιλαμβάνεται στο εκπαιδευτικό αντικείμενο.

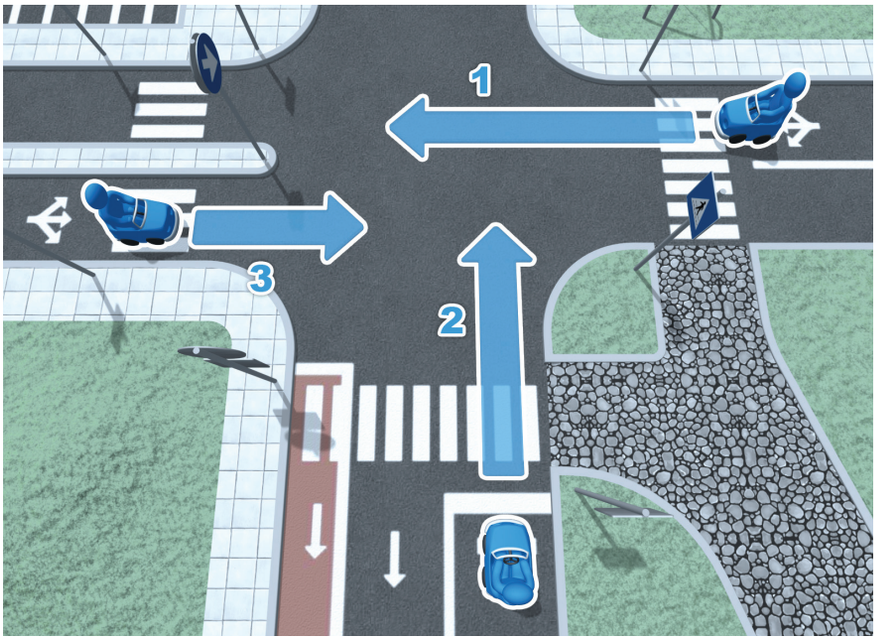
» **παρατηρήσεις**

Περιορισμένες αναφορές μπορούν να γίνουν **στην μεμονωμένη ερμηνεία των σχετικών πινακίδων σήμανσης** (δίχως μνεία της συνδυαστικής χρήσης τους) και στη **συνοπτική περιγραφή** των τρόπων ρύθμισης της κυκλοφορίας σε έναν κόμβο (τροχονόμος, φωτεινοί σηματοδότες, σήμανση - όχι κανόνας του από δεξιά κινούμενου). Οι περιορισμένες αναφορές αυτές μπορούν να ενσωματωθούν στο μάθημα της καρτέλας Γ18. ΔΙΑΣΤΑΥΡΩΣΗ ΔΥΟ ΔΡΟΜΩΝ - ΟΔΙΚΟΣ ΚΟΜΒΟΣ, το αντικείμενο του οποίου είναι παρεμφερές με το παρόν. **Η βασική στόχευση είναι η πρώτη γνωριμία με τις βασικές πινακίδες σήμανσης της προτεραιότητας και η αντίληψη της ανάγκης προσδιορισμού της προτεραιότητας σε ένα κόμβο.**

Με τον τρόπο αυτό χαρακτηρίζεται ο ένας δρόμος, ως δρόμος προτεραιότητας, ενώ ο δρόμος που συμβάλλει, ως δρόμος παραχώρησής της. Στην περίπτωση αυτή δεν υπάρχει εναλλαγή στη διέλευση των οχημάτων των δύο δρόμων που συμβάλλουν, αλλά τα οχήματα που κινούνται στο δρόμο παραχώρησης προτεραιότητας διασχίζουν τον κόμβο μόνο όταν δεν υπάρχουν διερχόμενα οχήματα στο διασταυρούμενο δρόμο. Στην περίπτωση κόμβου όπου δεν υπάρχει ούτε τροχονόμος, ούτε φωτεινή σηματοδότηση αλλά ούτε σχετική σήμανση (οριζόντια και κατακόρυφη) τότε ισχύει **ο κανόνας της προτεραιότητας για τους κινούμενους από δεξιά**. Στην περίπτωση αυτή τα οχήματα που προσεγγίζουν το κόμβο πρέπει να παραχωρήσουν προτεραιότητα, όταν συναντούν όχημα από δεξιά τους. Υπενθυμίζεται ότι σε περίπτωση που δεν υπάρχει ειδική διαμόρφωση για τους ποδηλατιστές στους κόμβους, τότε αυτοί υπακούουν στους κανόνες που προαναφέρθηκαν.

Πινακίδες σήμανσης που ρυθμίζουν την προτεραιότητα

Πινακίδα Ρ-1: Υποχρεωτική παραχώρηση προτεραιότητας, που σημαίνει ότι οι οδηγοί που κινούνται στο δρόμο με αυτή την πινακίδα πρέπει να παραχωρήσουν την προτεραιότητα στα οχήματα που κινούνται στον άλλο δρόμο.
Πινακίδα Ρ-2: Υποχρεωτική διακοπή πορείας (STOP), που σημαίνει ότι οι οδηγοί που κινούνται στο δρόμο με αυτή την πινακίδα, πρέπει να διακόψουν την κίνησή τους (να ακινητοποιήσουν το όχημα) πριν τον κόμβο και να παραχωρήσουν προτεραιότητα στα οχήματα που κινούνται στον άλλο δρόμο, πριν εκκινήσουν ξανά το όχημά τους.
Πινακίδα Ρ-3: Οδός προτεραιότητας, που σημαίνει ότι οι οδηγοί που κινούνται στο δρόμο και συναντούν αυτή την πινακίδα, έχουν προτεραιότητα στον κόμβο που προσεγγίζουν, συνεπώς μπορούν να διέλθουν τη διασταύρωση δίχως να περιμένουν.
Πινακίδα Κ-27: Διασταύρωση με οδό, οι επί της οποίας κινούμενοι οφείλουν να παραχωρήσουν προτεραιότητα, που σημαίνει ότι οι οδηγοί που κινούνται στο δρόμο με αυτή τη πινακίδα, έχουν προτεραιότητα στον κόμβο που προσεγγίζουν, τη μορφή του οποίου πληροφορούνται από το σκίτσο της πινακίδας.

P-1

P-2

P-3

K-27

Γνωρίζετε ότι

- η πλήρης σηματοδότηση ενός κόμβου περιλαμβάνει φωτεινούς σηματοδότες σε όλους τους οδικούς κλάδους που συμβάλλουν καθώς και σηματοδότες για τους πεζούς;
- η λειτουργία των σηματοδοτών πρέπει να είναι συντονισμένη ,που σημαίνει ότι οι φάσεις διέλευσης λειτουργούν σε εναλλαγή και με τρόπο ώστε να μην δημιουργούνται σημεία εμπλοκής των διαφόρων χρηστών που κυκλοφορούν στο κόμβο;
- δεν είναι πάντοτε εφικτή η επίτευξη της πλήρους απεμπλοκής των κινήσεων, λόγω ύπαρξης πλευρικών κινήσεων (στροφών) των οχημάτων που δημιουργούν σημεία συνάντησης στο κόμβο;

Παρατηρήσεις

Το μάθημα που αφορά τον κανόνα προτεραιότητας για τους κινούμενους από δεξιά, εξαιτίας της πολυπλοκότητάς του σε σχέση με την αντιληπτική ικανότητα των μαθητών, συστήνεται να διδαχθεί αποκλειστικά στη 2η ηλικιακή ομάδα, δίχως μεγάλη ανάλυση.
Κυρίως δεν συνιστάται η πρακτική εφαρμογή του, αφού, τόσο ο βαθμός δυσκολίας κρίνεται αυξημένος όσο και η υποδομή του Π.Κ.Α. δεν περιλαμβάνει κόμβους που δεν έχουν σχετική σήμανση για την προτεραιότητα.

Στόχοι του μαθήματος

Η κατανόηση των κανόνων κυκλοφορίας που ισχύουν στους κυκλικούς κόμβους, σε συνέχεια της αντίστοιχης διδασκαλίας σχετικά με κόμβους σχήματος σταυρού.

Διδακτικές ενέργειες

Το μάθημα διενεργείται στον κυκλικό κόμβο του Π.Κ.Α. Ο εκπαιδευτής συγκεντρώνει τους μαθητές σε τμήμα του κυκλικού κόμβου, προκειμένου να τους δείξει το πλαίσιο των κανόνων κυκλοφορίας που ισχύουν. Το μάθημα πραγματοποιείται δίχως τη χρήση του τροχαίου εξοπλισμού και για την προσομοίωση της κίνησης των οχημάτων ο εκπαιδευτής χρησιμοποιεί το σώμα του. Το μάθημα γίνεται με τρόπο εποπτικό και παραστατικό, με την επίδειξη με πραγματικές κινήσεις του τρόπου που πρέπει να κυκλοφορούν τα οχήματα στο συγκεκριμένο οδικό στοιχείο.

Κανόνες

Η περίπτωση του κυκλικού κόμβου εξετάζεται ξεχωριστά στο Π.Κ.Α. Ο τρόπος κίνησης σε έναν κυκλικό κόμβο αποτελεί, ουσιαστικά, την εφαρμογή του κανόνα παραχώρησης προτεραιότητας για τους κινούμενους δεξιά. Η κυκλοφορία των οχημάτων, όταν εισέρχονται στον κυκλικό κόμβο γίνεται σε μία μόνο κατεύθυνση - πρόκειται δηλαδή για μονόδρομο, μίας ή περισσοτέρων λωρίδων, - **με αριστερόστροφη φορά κίνησης**. Όταν κινούμαστε με το αυτοκίνητο ή το ποδήλατο σε έναν κυκλικό κόμβο, με αυτή τη φορά, συναντούμε τους διασταυρούμενους δρόμους δεξιά μας, με αποτέλεσμα να είμαστε υποχρεωμένοι - ελλείψει οποιασδήποτε σχετικής σήμανσης ή άλλου μέσου διευθέτησης κυκλοφορίας - να παραχωρήσουμε προτεραιότητα στα εισερχόμενα, στον κυκλικό κόμβο, οχήματα. Ο κανόνας αυτός απορρέει και από τη σχετική οδική σήμανση (Ρ-53), που μας υποχρεώνει να κινηθούμε αριστερόστροφα στο κυκλικό δρόμο και να παραχωρήσουμε προτεραιότητα στα οχήματα που εισέρχονται από τους λοιπούς δρόμους. Η προφανής αυτή εφαρμογή του κανόνα παραχώρησης προτεραιότητας για τους δεξιά κινούμενους ενισχύεται από ξεχωριστή πινακίδα σήμανσης, γιατί η ρύθμιση της κυκλοφορίας σε έναν κόμβο αυτής της διάταξης θεωρείται ότι απαιτεί περαιτέρω καθοδήγηση. Ο κανόνας αυτός μπορεί να αντιστραφεί, όταν στη συμβολή των δρόμων στον κυκλικό κόμβο τοποθετείται πινακίδα Ρ-1 (υποχρεωτική διακοπή πορείας - STOP), οπότε προσεγγίζοντας τον κύκλο πρέπει να παραχωρήσουμε προτεραιότητα στους κινούμενους στον κύκλο. Με τον τρόπο αυτό πραγματοποιείται παρέμβαση στον υφιστάμενο κανόνα, γεγονός που μπορεί να δημιουργήσει σύγχυση στους οδηγούς. Σε κάθε περίπτωση, όταν κινούμαστε επί του κυκλικού κόμβου πρέπει να είμαστε προσεκτικοί και να ελέγχουμε την ύπαρξη οχημάτων που εισέρχονται από τα δεξιά μας, ώστε να είμαστε σε θέση να παραχωρήσουμε προτεραιότητα.

Προτεινόμενες ασκήσεις

- Οι ασκήσεις διενεργούνται με το τέλος του μαθήματος.
- Επιλέγεται μικρός αριθμός μαθητών οι οποίοι κινούνται πεζοί, προσομοιάζοντας, με τον τρόπο αυτό, την κυκλοφορία των οχημάτων.
- Κάποιοι κινούνται στον κυκλικό κόμβο, εκτελώντας την κυκλική πορεία και άλλοι εισέρχονται στον κύκλο από ένα ή περισσότερους δρόμους.
- Οι μαθητές πρέπει να είναι σε θέση να εφαρμόσουν ορθά την κυκλική πορεία και να παραχωρήσουν προτεραιότητα όταν πρέπει.
- Η περαιτέρω εφαρμογή ασκήσεων δεν συνιστάται, αφού ο κυκλικός κόμβος αποτελεί τμήμα των πρακτικών διαδρομών του Σταδίου Δ (Πρακτική εξάσκηση στο Π.Κ.Α.).

Οδηγίες προς τον εκπαιδευτή

- Το αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί μία καλή ευκαιρία για να επαναληφθεί ο κανόνας **παραχώρησης προτεραιότητας στους από δεξιά κινούμενους**, που ούτως ή άλλως συγκαταλέγεται στα θεματικά πεδία με αυξημένο βαθμό δυσκολίας και για το λόγο αυτό είναι επιβεβλημένη η εκ νέου διδασκαλία του, υπό τη μορφή επανάληψης.
- Η επισήμανση δεν ισχύει για την περίπτωση των μαθητών της 1ης ηλικιακής ομάδας, όπου οι αναφορές σχετικά με την προτεραιότητα στον κυκλικό κόμβο είναι στερεότυπες και περιορισμένες, δίχως ερμηνεία και ανάλυση. Άλλωστε, ο κανόνας παραχώρησης προτεραιότητας για τους κινούμενους από δεξιά δεν περιλαμβάνεται στο εκπαιδευτικό αντικείμενο της εν λόγω ηλικιακής ομάδας.

Ηλικιακός διαχωρισμός

Για την 1η ηλικιακή ομάδα γίνεται περιορισμένη αναφορά στην κίνηση σε κυκλικό κόμβο. Ειδικότερα οι μαθητές αυτής της ηλικιακής ομάδας:

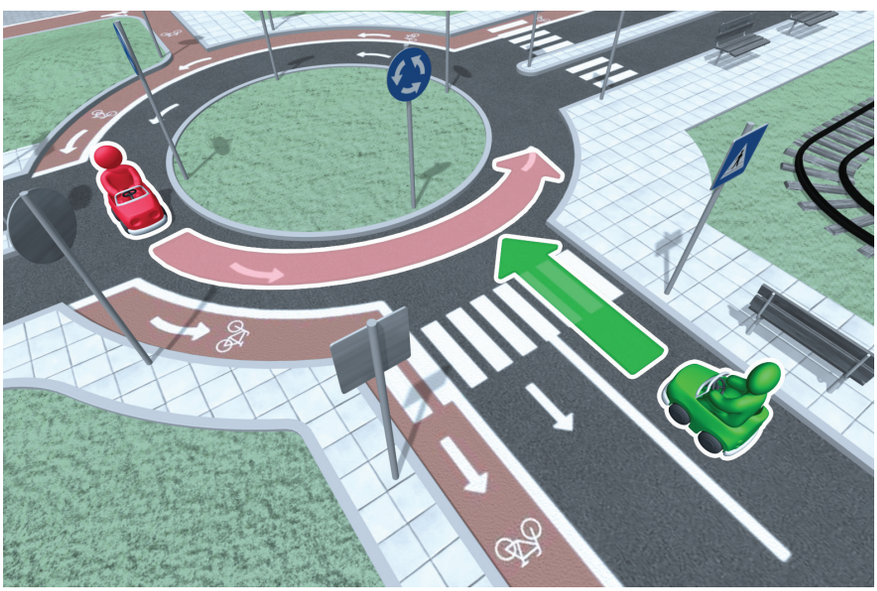
- πρέπει να κατανοήσουν πως κινείται το όχημα στον κυκλικό κόμβο - περιγραφή της **αριστερόστροφης κίνησης**.
- πρέπει να αντιληφθούν στοιχειωδώς τον **κανόνα προτεραιότητας** που αναπτύσσεται στην απλούστερη εκδοχή του: "υποχρέωση παραχώρησης προτεραιότητας έχουν οι κινούμενοι στον κυκλικό κόμβο".

παρατηρήσεις

Η περαιτέρω ανάλυση του κανόνα προτεραιότητας, των σχετικών πινακίδων σήμανσης καθώς και των εναλλακτικών δυνατοτήτων ρύθμισης της κυκλοφορίας στον κυκλικό κόμβο δεν αναφέρονται καθόλου στην ηλικία αυτή. Η επιδίωξη του μαθήματος για τη 1η ηλικιακή ομάδα είναι να μπορούν οι μαθητές να κινηθούν με το όχημα (αυτοκίνητο ή ποδήλατο) σε έναν κυκλικό κόμβο (εκτέλεση αριστερόστροφης πορείας, παραχώρηση προτεραιότητας στους εισερχόμενους στον κόμβο). Η ερμηνεία του κανόνα παραχώρησης προτεραιότητας μπορεί να εξαιρεθεί από το συγκεκριμένο μάθημα, κυρίως εάν το διδακτικό πρόγραμμα για την 1η ηλικιακή ομάδα είναι επιβαρημένο, σύμφωνα με την κρίση του εκπαιδευτή.

Σωστή - Λανθασμένη συμπεριφορά

- Προσεγγίζοντας σε έναν κυκλικό κόμβο προειδοποιούμαστε από την πινακίδα Κ-30 (προσέγγιση σε κυκλική υποχρεωτική διαδρομή) και πρέπει να ελαττώσουμε ταχύτητα και να αναζητήσουμε τυχόν πινακίδες σήμανσης που σχετίζονται με την προτεραιότητα.
- Στην περίπτωση που εντοπίσουμε πινακίδα που μας υποχρεώνει να παραχωρήσουμε προτεραιότητα (π.χ. Ρ-1 ή άλλη), τότε ακινητοποιούμε το όχημά μας πριν την είσοδο του κυκλικού κόμβου και ελέγχουμε την κυκλοφορία εντός του κυκλικού δακτυλίου, παραχωρώντας προτεραιότητα στα οχήματα που κινούνται ήδη σε αυτόν.
- Στην περίπτωση που δεν υπάρχει σχετική πινακίδα, τότε αντιλαμβανόμαστε ότι έχουμε προτεραιότητα έναντι των οχημάτων που κινούνται ήδη στον κύκλο και εισερχόμαστε προσεκτικά.
- Κινούμενοι επί του κυκλικού κόμβου γνωρίζουμε ότι πρέπει να επιτρέψουμε να εισέλθουν τα οχήματα που προσεγγίζουν τον κόμβο και για το λόγο αυτό οδηγούμε προσεκτικά και αργά, ελέγχοντας την κυκλοφορία στους δρόμους που συμβάλλουν.
- Το γεγονός ότι υπήρχε πινακίδα Ρ-1 (ή άλλη) στην είσοδό μας στον κυκλικό κόμβο, που μας υποχρέωνε να παραχωρήσουμε προτεραιότητα στους ήδη κινούμενους στον κύκλο, δεν σημαίνει ότι ισχύει το ίδιο και στην επόμενη συμβολή του κυκλικού κόμβου, και για το λόγο αυτό πρέπει πάντα να είμαστε προσεκτικοί και να ελέγχουμε τη σχετική σήμανση.
- Ποτέ δεν κινούμαστε σε έναν κυκλικό κόμβο με φορά δεξιόστροφη (ίδια με αυτή των δεικτών του ρολογιού).
- Ποτέ δεν διασχίζουμε τον κυκλικό κόμβο δίχως να ελέγξουμε στους δρόμους που διασταυρώνονται για όχημα που εισέρχεται στον κόμβο και έχει προτεραιότητα.

Πινακίδες σήμανσης που αφορούν κυκλικό κόμβο

Πινακίδα Κ-30: Προσέγγιση σε κυκλική υποχρεωτική πορεία. Προειδοποιεί τους οδηγούς ότι πρόκειται να συναντήσουν κυκλικό κόμβο.
Πινακίδα Ρ-53: Κυκλική υποχρεωτική διαδρομή. Υποδεικνύει ότι οι οδηγοί κινούνται σε κυκλικό κόμβο, όπου προτεραιότητα κίνησης έχουν τα οχήματα που εισέρχονται στον κόμβο αυτό.

Γνωρίζετε ότι

- Σε πολλές περιπτώσεις η κυκλοφορία στους κυκλικούς κόμβους χαρακτηρίζεται από ασάφεια και σύγχυση, λόγω του ότι η τοποθέτηση πινακίδων παραχώρησης προτεραιότητας στην είσοδο των κυκλικών κόμβων ενημερώνει μεν τους οδηγούς που προσεγγίζουν τον κόμβο αλλά όχι τους οδηγούς που κινούνται ήδη στην κυκλικό δακτύλιο, με αποτέλεσμα να δημιουργείται δυσλειτουργία;

Παρατηρήσεις

Ο κανόνας που περιγράφηκε για τον κυκλικό κόμβο ισχύει αντίστροφα στις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στις περισσότερες άλλες χώρες του κόσμου. Αυτό σημαίνει ότι σύμφωνα με τον επικρατούντα κανόνα παραχωρείται προτεραιότητα στα οχήματα που κινούνται επί του κυκλικού κόμβου, ενώ τα αντίστοιχα οχήματα που προσεγγίζουν τον κύκλο υποχρεώνονται να σταματήσουν και να παραχωρήσουν προτεραιότητα.

Ρ-53

Κ-30

Στόχοι του μαθήματος

Η εξοικείωση με μία βασική ομάδα πινακίδων σήμανσης, που υποδεικνύουν απαγορεύσεις κινήσεων στα οχήματα, και η κατανόηση των αιτιών που επιβάλλουν τις απαγορεύσεις αυτές.

Κανόνες

Σε πολλά σημεία του οδικού δικτύου σε μία πόλη υπάρχουν λόγοι που επιβάλλουν απαγορεύσεις ορισμένων κινήσεων, όπως αριστερή ή δεξιά στροφή, είσοδος σε δρόμο, κ.λπ.). Βασική αιτία για την απαγόρευση σειράς κινήσεων είναι η ύπαρξη μονόδρομου. Στην περίπτωση αυτή, που έχει μνημονευτεί στην καρτέλα Γ16: ΟΔΗΓΗΣΗ ΣΕ ΔΡΟΜΟ ΜΙΑΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ - ΜΟΝΟΔΡΟΜΟΣ, επισημαίνεται, με κατάλληλη σήμανση, η απαγόρευση εισόδου σε κατεύθυνση αντίθετη της φοράς του μονόδρομου (πινακίδα Ρ-7) και η απαγόρευση αριστερής ή δεξιάς στροφής στο διασταυρούμενο δρόμο (πινακίδες Ρ-27 και Ρ-28, αντίστοιχα), προκειμένου να αναγνωρίσουμε ότι πρόκειται για δρόμο μίας κατεύθυνσης. Οι απαγορεύσεις αριστερών και δεξιών στροφών χρησιμοποιούνται και σε άλλες περιπτώσεις, όπου είναι απαραίτητη η απαγόρευση συγκεκριμένων κινήσεων, όχι για να αποτραπεί η κίνηση σε αντίθετο ρεύμα στο μονόδρομο αλλά για λόγους διευθέτησης της κυκλοφορίας. Σε πολλούς κεντρικούς δρόμους μίας πόλης, όπου κυκλοφορούν πολλά αυτοκίνητα, είναι σκόπιμο να μην επιτρέπεται η πραγματοποίηση, κύρια, αριστερών στροφών, για να μην διακόπτεται η κυκλοφορία του κύριου όγκου των οχημάτων. Σε αυτές τις περιπτώσεις τοποθετούνται πάλι οι πινακίδες κυκλοφορίας Ρ-27 και Ρ-28 (για απαγόρευση αριστερών και δεξιών στροφών, αντίστοιχα). Οι πινακίδες σήμανσης συνοδεύονται συνήθως και από αντίστοιχη διαγράμμιση του οδοστρώματος, που υποδεικνύει την απαγόρευση με έμμεσο τρόπο (βέλη κατεύθυνσης).

Διδακτικές ενέργειες

Το μάθημα διεξάγεται σε κόμβο μονόδρομου με έναν άλλο δρόμο του Π.Κ.Α.
Ο εκπαιδευτής υποδεικνύει τις σχετικές πινακίδες σήμανσης που απαγορεύουν κινήσεις και εξηγεί τους λόγους που επιβάλλουν αυτές τις κυκλοφοριακές ρυθμίσεις. Ταυτόχρονα επεξηγείται και η αντίστοιχη οριζόντια σήμανση. Εφόσον στο Π.Κ.Α. υπάρχουν και αντίστοιχες πινακίδες σήμανσης που δεν αναφέρονται σε είσοδο μονόδρομου, ο εκπαιδευτής οδηγεί τους μαθητές στο σημείο αυτό και επαναλαμβάνει την υπόδειξη και την ερμηνεία της απαγόρευσης.

Προτεινόμενες ασκήσεις

- Οι ασκήσεις μπορούν να πραγματοποιηθούν μετά το μάθημα.
- Επιλέγεται, κάθε φορά, μικρός αριθμός μαθητών, για την πρακτική εφαρμογή των κανόνων που διδάχθηκαν.
- Οι ασκήσεις διενεργούνται σε κόμβο μονόδρομου με άλλο δρόμο του Π.Κ.Α. και, κατά προτίμηση, σε διαφορετικό σημείο από αυτό όπου έλαβε χώρα η διδασκαλία του μαθήματος.
- Οι μαθητές πρέπει να είναι σε θέση να ερμηνεύσουν τις σχετικές πινακίδες σήμανσης και να εξηγήσουν το λόγο για τον οποίο έχουν τοποθετηθεί στο συγκεκριμένο σημείο του οδικού δικτύου.
- Ο εκπαιδευτής τους υποβάλει ερωτήσεις για τη σήμανση και για το σκοπό που έχουν επιλεγεί οι συγκεκριμένες πινακίδες.
- Οι μαθητές πρέπει να είναι σε θέση να αναγνωρίσουν την αντίστοιχη οριζόντια σήμανση και να τη συσχετίσουν με τις πινακίδες, που αναφέρονται στις απαγορεύσεις κινήσεων.

Οδηγίες προς τον εκπαιδευτή

- Κατά την οργάνωση του μαθήματος κρίνεται σκόπιμη η ενσωμάτωση περισσότερων της μίας περιπτώσεων απαγορευτικών ρυθμίσεων στο Π.Κ.Α., ούτως ώστε οι μαθητές να αντιληφθούν ολοκληρωμένα τη χρήση των συγκεκριμένων πινακίδων σήμανσης.
- Η συσχέτιση μεταξύ οριζόντιας και κατακόρυφης σήμανσης πρέπει να μνημονευτεί, παρουσιάζοντας στους μαθητές τον τρόπο σχεδιασμού της λειτουργίας του οδικού δικτύου.

Ηλικιακός διαχωρισμός

Για τους μαθητές της 1ης ηλικιακής ομάδας το μάθημα διεξάγεται όπως περιγράφεται στην παρούσα καρτέλα.

παρατηρήσεις

Οι πινακίδες σήμανσης που μνημονεύονται στο πλαίσιο του μαθήματος υποδεικνύουν απλά και κατανοητά μηνύματα, που μπορούν να γίνουν εύκολα αντιληπτά από μαθητές της ηλικίας αυτής. Πάντως πρέπει οι αναφορές να περιορίζονται στις **περιπτώσεις απαγορεύσεων εισόδου σε μονόδρομο** και να μην επεκτείνονται στη χρήση των συγκεκριμένων πινακίδων για λόγους διευθέτησης της κυκλοφορίας.
Τα μηνύματα (απαγόρευση διενέργειας συγκεκριμένου τύπου κίνησης) καθώς και η μορφή των πινακίδων (απλό και ευκολομνημόνευτο σχέδιο) μπορούν να γίνουν αντιληπτά και αναγνωρίσιμα. Αντίθετα, η τυχόν περιγραφή περισσότερων της μιάς περιπτώσεων χρήσεων του ίδιου τύπου πινακίδων είναι πιθανόν να προκαλέσει σύγχυση στους μαθητές και για το λόγο αυτό οι αναφορές αυτού του τύπου περιορίζονται μόνο στη 2η ηλικιακή ομάδα.
Σε πλήρη αντιστοιχία, δεν γίνεται αναφορά στο συσχετισμό οριζόντιας και κατακόρυφης σήμανσης, αποφεύγοντας τη διδασκαλία περισσότερο σύνθετων ερμηνειών του τρόπου λειτουργίας του οδικού συστήματος.

Σωστή - Λανθασμένη συμπεριφορά

- Ακολουθούμε πάντα τους κανόνες που υποδεικνύουν οι πινακίδες απαγόρευσης κινήσεων.
- Η μη συμμόρφωση μπορεί να δημιουργήσει σοβαρό κίνδυνο για τον ίδιο τον οδηγό αλλά και για τους υπόλοιπους χρήστες.
- Η παραβίαση απαγορευτικών πινακίδων παρουσιάζει έντονη επικινδυνότητα εξαιτίας της αναπάντεχης παρουσίας οχήματος σε σημείο του οδικού δικτύου που δεν είναι αναμενόμενη.
- Με την ίδια βαρύτητα πρέπει να αντιμετωπίζεται και η οριζόντια διαγράμμιση του δρόμου, η λειτουργία της οποίας είναι ισοδύναμη με την κατακόρυφη και οι επισημάνσεις της εμπεριέχουν τον ίδιο βαθμό διαφύλαξης της σωματικής ακεραιότητας των χρηστών του δρόμου.
- Οι χρήστες του οδικού δικτύου (οι οδηγοί αλλά και οι υπόλοιποι) πρέπει να λαμβάνουν μέτρα προφύλαξης, θεωρώντας πιθανή την εμφάνιση οχήματος που κινείται αντικανονικά σε έναν δρόμο.
- Δεν παραβιάζουμε **ποτέ** τις πινακίδες απαγόρευσης για οποιονδήποτε λόγο, όσο σοβαρός κι αν είναι. Η ενέργειά μας αυτή μπορεί να προκαλέσει πολύ σοβαρές συνέπειες σε εμάς και στους λοιπούς χρήστες του δρόμου.

Πινακίδες σήμανσης που απαγορεύουν κινήσεις

Πινακίδα Ρ-7: Απαγορεύεται η είσοδος σε όλα τα οχήματα. Τοποθετείται στο τέλος του μονόδρομου και απαγορεύει την είσοδο των οχημάτων με κατεύθυνση αντίθετη της επιτρεπόμενης φοράς.
Πινακίδα Ρ-27: Απαγορεύεται η αριστερή στροφή. Τοποθετείται πριν τον οδικό κόμβο και απαγορεύει την πραγματοποίηση αριστερού ελιγμού, είτε λόγω απαγόρευσης εισόδου (μονόδρομος) είτε λόγω κυκλοφοριακών ρυθμίσεων.
Πινακίδα Ρ-28: Απαγορεύεται η δεξιά στροφή. Τοποθετείται πριν τον οδικό κόμβο και απαγορεύει την πραγματοποίηση δεξιού ελιγμού, κυρίως λόγω απαγόρευσης εισόδου (μονόδρομος).

P-7

P-28

P-27

Γνωρίζετε ότι

- μερικές φορές οι οδηγοί των αυτοκινήτων παραβιάζουν τις πινακίδες απαγόρευσης, εισερχόμενοι σε μονόδρομο ή πραγματοποιώντας ελιγμό που απαγορεύεται, γεγονός που μπορεί να προκαλέσει τροχαίο ατύχημα και μάλιστα σοβαρό;
- οι απαγορεύσεις των πινακίδων αυτών ισχύουν και για τα οχήματα έκτακτης ανάγκης (ασθενοφόρα, περιπολικά της αστυνομίας, Πυροσβεστική Υπηρεσία) δεδομένου ότι τυχόν παραβιάσεις επιφέρουν επικίνδυνες καταστάσεις στην κυκλοφορία;

Παρατηρήσεις

Η κύρια επιδίωξη του μαθήματος, πέρα από την κατανόηση των επισημάνσεων των απαγορευτικών πινακίδων σήμανσης, είναι η αντίληψη του κινδύνου που εγκυμονείται από παραβιάσεις αυτών των απαγορεύσεων. Συνεπώς, οι μαθητές, που δεν πρόκειται να οδηγήσουν άμεσα τροχοφόρο όχημα, διδάσκονται, κινούμενοι ως πεζοί στο οδικό δίκτυο, να είναι προσεκτικοί και να προφυλάγονται από παραβιάσεις των οδηγών, που θέτουν σε άμεσο κίνδυνο τη σωματική τους ακεραιότητα.

Στόχοι του μαθήματος

Η κατανόηση του τρόπου λειτουργίας της σιδηροδρομικής διάβασης, που είναι το σημείο τομής του δρόμου με τη σιδηροδρομική γραμμή, οδικό στοιχείο το οποίο παρουσιάζει αυξημένη επικινδυνότητα.

Διδακτικές ενέργειες

Το μάθημα πραγματοποιείται στην ισόπεδη σιδηροδρομική διάβαση του Π.Κ.Α.
Ο εκπαιδευτής συγκεντρώνει το τμήμα των μαθητών γύρω του και δείχνει τη σιδηροδρομική διάβαση. Εξηγεί τη λειτουργία του καθενός χωριστά και παράλληλα μνημονεύει τον τρόπο που οι οδηγοί πρέπει να συμπεριφερθούν, προσεγγίζοντας στη διάβαση αυτή. Παράλληλα γίνεται αναφορά στις αφύλακτες σιδηροδρομικές διαβάσεις, στοιχείο που δεν υπάρχει στα περισσότερα Π.Κ.Α., αλλά σχετίζεται άμεσα με το συγκεκριμένο μάθημα. Ο εκπαιδευτής αναφέρεται και στην αντίστοιχη σήμανση που τοποθετείται στις σιδηροδρομικές διαβάσεις (φυλασσόμενες ή αφύλακτες).

Κανόνες

Οι σιδηροδρομικές διαβάσεις είναι σημεία του οδικού δικτύου που παρατηρούνται τροχαία ατυχήματα, και μάλιστα θανατηφόρων, στις περισσότερες περιπτώσεις. Η πλειοψηφία των σιδηροδρομικών διαβάσεων βρίσκονται εκτός αστικού οδικού δικτύου αλλά υπάρχουν αρκετές και μέσα στις πόλεις. Στις σιδηροδρομικές διαβάσεις το τρένο έχει πάντοτε προτεραιότητα, δεδομένης της υψηλής ταχύτητας και της αδυναμίας έγκαιρης ακινητοποίησης, συνεπώς, ως οδηγοί τροχοφόρων οχημάτων που πρόκειται να διασχίσουμε τις ράγες πρέπει να βεβαιωθούμε ότι δεν πλησιάζει τρένο στη διάβαση.
Οι σιδηροδρομικές διαβάσεις διακρίνονται σε φυλασσόμενες και αφύλακτες, ανάλογα με τον τρόπο ρύθμισης της κυκλοφορίας των οχημάτων. **Η φυλασσόμενη σιδηροδρομική διάβαση** ελέγχεται από κινητά φράγματα και φωτεινό σηματοδότη (είναι η περίπτωση που υπάρχει στο Π.Κ.Α.). Τα φράγματα βρίσκονται στην όρθια θέση και η ένδειξη του φωτεινού σηματοδότη είναι πράσινη, όταν τα οχήματα μπορούν να διέλθουν με ασφάλεια από τη διασταύρωση. Όταν το τρένο πλησιάζει στη διάβαση, τα φράγματα χαμηλώνουν - εμποδίζοντας τη διέλευση των οχημάτων - και η ένδειξη του σηματοδότη γίνεται κόκκινη. Η διέλευση των οχημάτων μπορεί να συνεχιστεί μόνο όταν το τρένο έχει απομακρυνθεί επαρκώς από το σημείο της διάβασης.
Στην περίπτωση **της αφύλακτης σιδηροδρομικής διάβασης** οι οδηγοί διέρχονται με δική τους ευθύνη. Σε αυτές τις διαβάσεις τοποθετείται η πινακίδα Ρ-1 (υποχρεωτική διακοπή πορείας) όπου οι οδηγοί πρέπει να ακινητοποιήσουν το όχημά τους, να ελέγξουν για διερχόμενο τρένο και να διασχίσουν τη διάβαση, εφόσον δεν υπάρχει κίνδυνος. Ιδιαίτερα **μόνον** η δεύτερη περίπτωση απαιτεί μεγάλη προσοχή και σύνεση από τον οδηγόοχήματος, αφού καλείται να διέλθει από σημείο όπου οι συνθήκες ασφάλειας δεν είναι ελεγχόμενες παρά μόνο από τον ίδιο.

Προτεινόμενες ασκήσεις

- Οι ασκήσεις σχετίζονται με ερωτήσεις γύρω από τη λειτουργία των σιδηροδρομικών διαβάσεων.
- Στις ερωτήσεις που τίθενται περιλαμβάνεται, τόσο η περίπτωση της φυλασσόμενης όσο και η περίπτωση της αφύλακτης σιδηροδρομικής διάβασης.

Οδηγίες προς τον εκπαιδευτή

- Η χρήση του εξοπλισμού της ισόπεδης σιδηροδρομικής διάβασης (κινητό φράγμα, φωτεινός σηματοδότης) κατά τη διάρκεια του μαθήματος κρίνεται σημαντική, προκειμένου οι μαθητές να δουν έμπρακτα τον τρόπο λειτουργίας της διασταύρωσης, που περιγράφει ο εκπαιδευτής στο μάθημα.

Ηλικιακός διαχωρισμός

Για την 1η ηλικιακή ομάδα γίνεται περιορισμένη αναφορά στις σιδηροδρομικές διαβάσεις: Η σιδηροδρομική διάβαση αναφέρεται ως οδικό στοιχείο όπου τα οχήματα διασχίζουν τη διαδρομή του τρένου και για το λόγο αυτό οι οδηγοί πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί. Η περιγραφή της διάβασης αφορά μόνο τις φυλασσόμενες διαβάσεις και ο εκπαιδευτής περιγράφει συνοπτικά τα στοιχεία που τις αποτελούν.

παρατηρήσεις

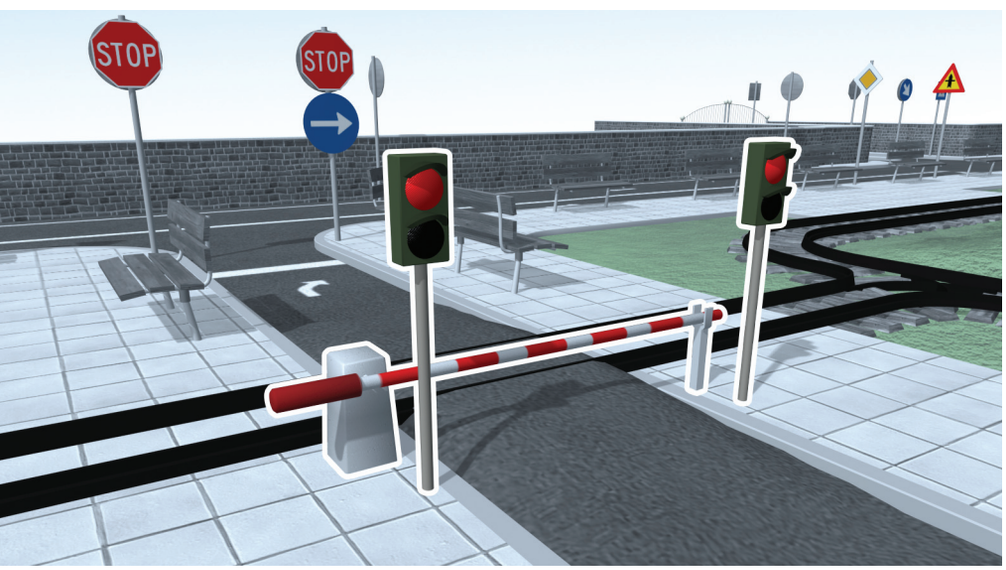
Σκοπός του μαθήματος, για τη 1η ηλικιακή ομάδα, είναι η **αναγνώριση της σιδηροδρομικής διάβασης** και η **κατανόηση του κινδύνου** που εγκυμονείται σε αυτού του είδους οδικών στοιχείων. Δεν συνίσταται για την 1η ηλικιακή ομάδα εκτεταμένη αναφορά στον τρόπο λειτουργίας των στοιχείων αυτών καθώς και σε περιπτώσεις αφύλακτων σιδηροδρομικών διαβάσεων. Αντίστοιχα η περιγραφή της διαφορετικότητας της κίνησης των τρένων και των οχημάτων, πρόκειται να διδαχθούν στη 2η ηλικιακή ομάδα.

Σωστή - Λανθασμένη συμπεριφορά

- Όταν προσεγγίζουμε μία σιδηροδρομική διάβαση, ελαττώνουμε τη ταχύτητα του οχήματος (αυτοκινήτου και ποδηλάτου) και αναζητούμε πληροφορίες από την κατακόρυφη (κυρίως) και οριζόντια σήμανση, για τον τρόπο λειτουργίας της διασταύρωσης (φυλασσόμενη ή αφύλακτη).
- Εφόσον η σιδηροδρομική διάβαση είναι **φυλασσόμενη**, εντοπίζουμε το φωτεινό σηματοδότη και το κινητό φράγμα που υπάρχουν πριν τη διάβαση και συμμορφωνόμαστε με τις υποδείξεις τους.
- Εάν το κινητό φράγμα είναι κατεβασμένο και ο φωτεινός σηματοδότης έχει κόκκινη ένδειξη, τότε ακινητοποιούμε το όχημά μας (αυτοκίνητο και ποδήλατο) πριν τη διασταύρωση και περιμένουμε - όση ώρα χρειαστεί - έως ότου διέλθει η αμαξοστοιχία και το φράγμα ανέλθει σε όρθια θέση, ενώ ο σηματοδότης δείξει πράσινη ένδειξη.
- Εάν το κινητό φράγμα βρίσκεται σε όρθια θέση και η ένδειξη του φωτεινού σηματοδότη είναι πράσινη, τότε προσεγγίζουμε τη διασταύρωση με χαμηλή ταχύτητα και τη διασχίζουμε με προσοχή.
- Εφόσον η σιδηροδρομική διάβαση είναι **αφύλακτη**, ελαττώνουμε στο ελάχιστο την ταχύτητα του οχήματος και σταματούμε πριν τη διασταύρωση, ελέγχοντας με μεγάλη προσοχή τις σιδηροδρομικές γραμμές για τυχόν προσέγγιση τρένου.
- Διασχίζουμε τη διάβαση μόνο όταν είμαστε απολύτως βέβαιοι ότι δεν υπάρχει κίνδυνος από διερχόμενη αμαξοστοιχία, μετά από προσεκτικό και λεπτομερή έλεγχο.

Πινακίδες σήμανσης που ρυθμίζουν την προτεραιότητα

Κ-31: Κίνδυνος λόγω ισόπεδης σιδηροδρομικής διάβασης με κινητά φράγματα:
Η πινακίδα προειδοποιεί ότι προσεγγίζουμε φυλασσόμενη σιδηροδρομική διάβαση.
Κ-32: Κίνδυνος λόγω ισόπεδης σιδηροδρομικής διάβασης χωρίς κινητά φράγματα:
Η πινακίδα προειδοποιεί ότι προσεγγίζουμε σε αφύλακτη σιδηροδρομική διάβαση.
Κ-36, Κ-37: Κίνδυνος λόγω άμεσης γειτονίας ισόπεδης σιδηροδρομικής διάβασης, χωρίς κινητό φράγμα, μονής (ή διπλής ή πολλαπλής) σιδηροδρομικής γραμμής:
Η πινακίδα υποδηλώνει προσέγγιση σε αφύλακτη σιδηροδρομική διάβαση, μονής ή διπλής σιδηροδρομικής γραμμής.

Γνωρίζετε ότι

- η ταχύτητα των τρένων είναι υψηλή (περίπου 120 χλμ/ώρα) και δεν είναι δυνατή η ακινητοποίησή τους για την αποφυγή σύγκρουσης με ένα αυτοκίνητο, δεδομένου ότι απαιτείται απόσταση τουλάχιστον 600 με 900 μέτρα;
- τα περισσότερα τροχαία ατυχήματα που συμβαίνουν σε σιδηροδρομικές διαβάσεις οφείλονται στην απρόσεκτη συμπεριφορά των οδηγών αυτοκινήτων, που λόγω της βιασύνης και της απερισκεψίας τους διέρχονται δίχως να ελέγξουν;
- οι περισσότερες περιπτώσεις τροχαίων ατυχημάτων σε σιδηροδρομική διάβαση είναι θανατηφόρες, εξαιτίας της σφοδρότητας της σύγκρουσης αυτοκινήτου και τρένου;

Παρατηρήσεις

Η ένταξη της σιδηροδρομικής διάβασης στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Π.Κ.Α. αποσκοπεί κύρια στην εξοικείωση των μαθητών με ένα οδικό στοιχείο, που εμπεριέχει σοβαρούς κινδύνους για τους οδηγούς των τροχοφόρων οχημάτων, προκειμένου να αντιληφθούν και να αφομοιώσουν την ορθό τρόπο λειτουργίας του.

Στόχοι του μαθήματος

Η κατανόηση του τρόπου σχεδιασμού της οδικής υποδομής ανάλογα με τις συνθήκες κυκλοφορίας και την ασφάλεια των διαφόρων χρηστών του δρόμου.

Κανόνες

Το οδικό δίκτυο σχεδιάζεται και κατασκευάζεται σύμφωνα με τις ανάγκες των διαφόρων χρηστών του δρόμου, με όρους ασφάλειας και εξυπηρέτησης. Οι κόμβοι (διασταυρώσεις δρόμων) αποτελούν σημεία όπου συναντώνται οι κινήσεις των οχημάτων, με αποτέλεσμα να δημιουργείται αυξημένος βαθμός επικινδυνότητας και ανάγκη για λήψη κατάλληλων κυκλοφοριακών μέτρων. Μία ιδιαίτερη περίπτωση κόμβων, όπου παρατηρείται μεγάλο ποσοστό τροχαίων ατυχημάτων, είναι οι συμβολές ενός αστικού δρόμου με ένα δρόμο ταχείας κυκλοφορίας. Οι συνθήκες κυκλοφορίας στον αστικό δρόμο διαφέρουν σημαντικά από τις αντίστοιχες στο δρόμο ταχείας κυκλοφορίας, κύρια σε ό,τι αφορά την ταχύτητα κίνησης των οχημάτων. Η τομή δύο δρόμων, διαφορετικών συνθηκών κυκλοφορίας, είναι πιθανόν να προκαλέσει σοβαρά προβλήματα στην ομαλή κυκλοφοριακή λειτουργία του κόμβου. Ένας τρόπος να σχεδιαστεί ο κόμβος αυτού του τύπου είναι η κατασκευή ειδικών λωρίδων για την έξοδο και είσοδο των οχημάτων στο δρόμο ταχείας κυκλοφορίας. Ο κόμβος αυτός αποτελείται από μία τριγωνική νησίδα διαχωρισμού κυκλοφορίας και δύο λωρίδες που βοηθούν τα οχήματα να εισέλθουν και να εξέλθουν στο δρόμο ταχείας κυκλοφορίας. Οι λωρίδες αυτές χωρίζονται από τον υπόλοιπο δρόμο ταχείας κυκλοφορίας με ειδική διακεκομμένη γραμμή, μεγαλύτερου πλάτους από το συνηθισμένο. Η **λωρίδα επιβράδυνσης** μας επιτρέπει να βγούμε από το δρόμο ταχείας κυκλοφορίας ελαττώνοντας την ταχύτητά του οχήματός μας, δίχως να εμποδίζουμε τα υπόλοιπα οχήματα. Με τον τρόπο αυτό αποκτούμε κατάλληλη ταχύτητα ώστε να εισέλθουμε με ασφάλεια στον αστικό δρόμο, όπου τα οχήματα κινούνται πιο αργά και όπου υπάρχουν ισόπεδοι κόμβοι, διαβάσεις, πεζοί, ποδήλατα, κ.λ.π. Η **λωρίδα επιτάχυνσης** μας επιτρέπει να μπούμε στο δρόμο ταχείας κυκλοφορίας, αυξάνοντας την ταχύτητά του οχήματός μας, δίχως να εμποδίζουμε τα υπόλοιπα οχήματα, που κινούνται ήδη με υψηλές ταχύτητες. Με τον τρόπο αυτό αποκτούμε την κατάλληλη ταχύτητα ώστε να κινηθούμε με ασφάλεια στο δρόμο ταχείας κυκλοφορίας.

Διδακτικές ενέργειες

Το μάθημα διενεργείται στον κόμβο του Π.Κ.Α., που περιλαμβάνει τη τριγωνική νησίδα και τις λωρίδες επιβράδυνσης και επιτάχυνσης. Ο εκπαιδευτής συγκεντρώνει τους μαθητές γύρω του και περιγράφει τη μορφή και τον τρόπο λειτουργίας του κόμβου. Δείχνει τα επιμέρους στοιχεία που συνθέτουν το κόμβο και ερμηνεύει τη λειτουργία του καθενός (λωρίδες επιβράδυνσης, επιτάχυνσης, τριγωνική νησίδα). Γίνεται αναφορά στους λόγους που επιβάλλουν το συγκεκριμένο τύπο σχεδιασμού του κόμβου και συσχετίζεται η λειτουργία του με αντίστοιχους κόμβους, του ίδιου τύπου, που υπάρχουν στο Π.Κ.Α.

Προτεινόμενες ασκήσεις

- Οι ασκήσεις αφορούν τον τρόπο λειτουργίας του συγκεκριμένου τύπου κόμβου.
- Ο εκπαιδευτής επιλέγει έναν μικρό αριθμό μαθητών, που καλούνται να κινηθούν στο χώρο του κόμβου, χρησιμοποιώντας τους διάφορους δρόμους που συγκλίνουν.
- Η εφαρμογή των ασκήσεων γίνεται δίχως τη χρήση του τροχαίου εξοπλισμού του Π.Κ.Α., αλλά οι μαθητές χρησιμοποιούν τα σώματά τους για να προσομοιάσουν την κίνηση των οχημάτων.
- Οι μαθητές πρέπει να είναι σε θέση να χρησιμοποιήσουν σωστά την οδική υποδομή και να γνωρίζουν τις αιτίες που επέβαλλαν το συγκεκριμένο τρόπο σχεδιασμού.

Οδηγίες προς τον εκπαιδευτή

- Ο εκπαιδευτής επιχειρεί να περιγράψει τον λειτουργίας συγκεκριμένων τύπων κόμβων δρόμων, διαφορετικών χαρακτηριστικών και συνθηκών κυκλοφορίας.
- Στα πλαίσια αυτά ο εκπαιδευτής μπορεί να συμπεριλάβει και άλλες περιπτώσεις αντίστοιχων κόμβων (όπως για παράδειγμα ο κόμβος που περιλαμβάνει τη νησίδα σχήματος σταγόνας), να περιγράψει τον τρόπο λειτουργίας τους και να μνημονεύσει τις ιδιαιτερότητες του καθενός, προκειμένου να αντιληφθούν οι μαθητές τον τρόπο που κατασκευάζεται και χρησιμοποιείται η οδική υποδομή.

Ηλικιακός διαχωρισμός

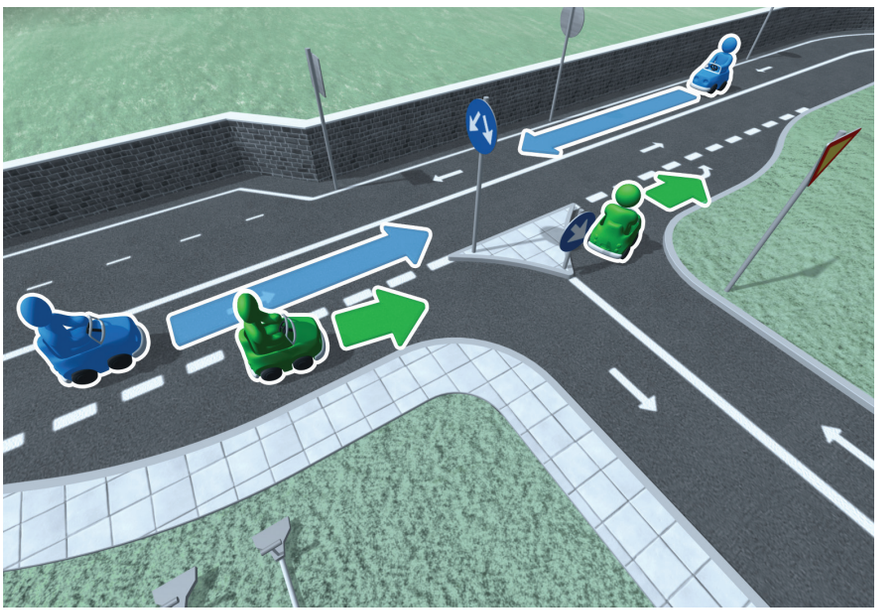
Για τους μαθητές της 1ης ηλικιακής ομάδας το μάθημα δεν περιλαμβάνεται στο εκπαιδευτικό αντικείμενο.

παρατηρήσεις

Το αντικείμενο του μαθήματος, δεδομένης της πολυπλοκότητας των εννοιών που περιέχει αλλά και της μικρής εκπαιδευτικής αξίας του για τη συγκεκριμένη ηλικία, δεν περιλαμβάνεται στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα της 1ης ηλικιακής ομάδας. Η εκπαιδευτική διαδικασία σε αυτή την ηλικιακή ομάδα στοχεύει στη **γνωριμία των μαθητών με το οδικό περιβάλλον** και την **εκμάθηση των βασικών κανόνων κυκλοφορίας**, με σημαντική έμφαση στην κυκλοφορία των πεζών. Το συγκεκριμένο μάθημα δεν ανταποκρίνεται στις επιδιώξεις αυτές και για το λόγο αυτό δε συνιστάται για την 1η ηλικιακή ομάδα.

Σωστή - Λανθασμένη συμπεριφορά

- Όταν κινούμαστε σε δρόμο ταχείας κυκλοφορίας και πρόκειται να εξέλθουμε, μέσω λωρίδας επιβράδυνσης, μετατοπίζουμε το όχημα κατά το δυνατόν δεξιά και ενεργοποιούμε το (δεξί) **φλας** (δείκτη κατεύθυνσης) για να ειδοποιήσουμε για τον ελιγμό μας τους λοιπούς οδηγούς που κινούνται πίσω μας.
- Εισερχόμαστε στη λωρίδα επιβράδυνσης και ελαττώνουμε σταδιακά τη ταχύτητα του οχήματος ώστε να προσαρμοστούμε στις συνθήκες κυκλοφορίας του δρόμου όπου πρόκειται να κινηθούμε.
- Όταν κινούμαστε σε αστικό δρόμο και πρόκειται να εξέλθουμε σε δρόμο ταχείας κυκλοφορίας, αυξάνουμε την ταχύτητα του οχήματός μας όταν εισέλθουμε στην λωρίδα επιτάχυνσης.
- Εξερχόμενοι στο δρόμο ταχείας κυκλοφορίας έχουμε αποκτήσει την κατάλληλη ταχύτητα ώστε να μην εμποδίσουμε τα οχήματα που ήδη κινούνται στο δρόμο, ενεργοποιώντας το (αριστερό) **φλας** (δείκτη κατεύθυνσης) για να ειδοποιήσουμε τους οδηγούς των άλλων οχημάτων.

Γνωρίζετε ότι

- ορισμένες φορές παρατηρείται η καταχρηστική χρήση των λωρίδων εισόδου και εξόδου των δρόμων ταχείας κυκλοφορίας από τους οδηγούς, κύρια με την παράνομη στάση και στάθμευση, που εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους, λόγω των υψηλών ταχυτήτων που αναπτύσσονται καθώς και της περιορισμένης ορατότητας που υπάρχει συνήθως σε αυτούς τους διαδρόμους;
- ο σχεδιασμός όλων των τύπων κόμβων στην πραγματικότητα, όσο πολύπλοκοι και σύνθετοι κι αν είναι, βασίζεται στην ίδια αρχή, δηλαδή το διαχωρισμό των διαφορετικών κινήσεων που πραγματοποιούνται σε έναν κόμβο σε επιμέρους οδικούς κλάδους;

Παρατηρήσεις

Κατά τη διάρκεια του μαθήματος είναι απαραίτητη η αναφορά στη σήμανση του συγκεκριμένου τύπου κόμβου και ειδικότερα οι διαχωριστικές γραμμές των λωρίδων από το υπόλοιπο τμήμα του δρόμου (με διακεκομμένη γραμμή, μεγαλύτερου πάχους από τις συμβατικές γραμμές), τα βέλη κατεύθυνσης που υποδεικνύουν στους οδηγούς την πορεία που πρέπει να ακολουθήσουν και τις πινακίδες σήμανσης που επιβάλλεται να τοποθετηθούν για την σωστή και ασφαλή διευθέτηση της κυκλοφορίας στον κόμβο.

Στόχοι του μαθήματος

Η εκμάθηση της ορθής εφαρμογής των κανόνων κυκλοφορίας και συμπεριφοράς που ισχύουν στη διάβαση πεζών για τους οδηγούς τροχοφόρων οχημάτων.

Κανόνες

Ο κανόνας κυκλοφορίας τροχοφόρων οχημάτων, που παραβιάζεται περισσότερο από όλους τους υπόλοιπους, είναι η παραχώρηση προτεραιότητας στους πεζούς. Ο κανόνας αυτός ισχύει σε όλο το μήκος του οδικού δικτύου αλλά είναι επιτακτικός στους χώρους διάβασης των πεζών. Η εφαρμογή του κανόνα αφορά την υιοθέτηση τέτοιας συμπεριφοράς, **ώστε να επιτρέπει την απόδοση πλήρους προτεραιότητας στους πεζούς.** Για την έγκαιρη προειδοποίηση των οδηγών τοποθετούνται κατάλληλες πινακίδες σήμανσης, οι οποίες προειδοποιούν ότι οι οδηγοί προσεγγίζουν σε διάβαση πεζών (Κ-15, κίνδυνος λόγω διάβασης πεζών, και Κ-16, κίνδυνος λόγω συχνής κίνησης παιδιών). Επίσης τοποθετείται πινακίδα σήμανσης στο χώρο της διάβασης πεζών (Π-21, διάβαση πεζών), ώστε να επισημαίνεται η περιοχή της διάβασης. Όταν προσεγγίζουμε σε μία διάβαση πεζών, πρέπει να ελαττώνουμε την ταχύτητα του οχήματός μας (αυτοκινήτου και ποδηλάτου) και να κινούμαστε προσεκτικά, εξετάζοντας το χώρο της διάβασης για τυχόν ύπαρξη πεζών που διασχίζουν (ή πρόκειται να διασχίσουν) το δρόμο. Στην περίπτωση που εντοπίζουμε κάποιον πεζό που διασχίζει (ή πρόκειται να διασχίσει) το δρόμο, πρέπει να ακινητοποιήσουμε το όχημά μας πριν από το χώρο της διάβασης (που ορίζεται με την κατάλληλη διαγράμμιση), να επιτρέψουμε το πεζό να διασχίσει το δρόμο και να συνεχίσουμε την πορεία μας, μόνο αφού ο πεζός βρεθεί στο απέναντι πεζοδρόμιο. Οι ίδιοι κανόνες ισχύουν και στην περίπτωση ύπαρξης υπερυψωμένης διάβασης πεζών. Οι οδηγοί οχημάτων και ποδηλάτων πρέπει να ελαττώνουμε ταχύτητα, σ' αυτό βεβαίως βοηθά και η ίδια η υπερυψωμένη κατασκευή της διάβασης, να εξετάζουμε το χώρο της διάβασης για τυχόν ύπαρξη πεζών που διασχίσουν (ή πρόκειται να διασχίσουν) το δρόμο και αν υπάρχουν πεζοί να τους παραχωρούμε την προτεραιότητα. Η υπερυψωμένη διάβαση σημαίνεται επίσης με τις πινακίδες Κ-15,

Διδακτικές ενέργειες

Το μάθημα διεξάγεται σε κάποια διάβαση πεζών (τύπου ζέβρας ή υπερυψωμένη) του Π.Κ.Α. Ο εκπαιδευτής επεξηγεί τους ισχύοντες κανόνες και τον ορθό τρόπο συμπεριφοράς των οδηγών έναντι των πεζών στη διάβαση, με τρόπο παραστατικό. Ταυτόχρονα δείχνει τη σχετική οριζόντια και κατακόρυφη σήμανση που απευθύνεται στους οδηγούς και εξηγεί τη σημασία του εκάστοτε οδικού στοιχείου.

Προτεινόμενες ασκήσεις

- Οι ασκήσεις, που μπορούν να εφαρμοστούν με το τέλος του μαθήματος, σχετίζονται με τη συμπεριφορά των οδηγών στη διάβαση των πεζών.
- Επιλέγεται ένας μικρός αριθμός μαθητών, κάθε φορά, οι οποίοι ερωτούνται για τη συμπεριφορά τους στη διάβαση ως οδηγοί.
- Οι μαθητές καλούνται να επιδείξουν έμπρακτα τον τρόπο συμπεριφοράς τους, που συνίσταται στη μείωση της ταχύτητας όταν προσεγγίζουν τη διάβαση, τη διενέργεια των απαιτούμενων ελέγχων, την ακινητοποίηση του οχήματος πριν από τη διάβαση και την παραχώρηση προτεραιότητας στους πεζούς που διασχίζουν το δρόμο.

Οδηγίες προς τον εκπαιδευτή

- Ο εκπαιδευτής πρέπει να τονίσει τον κίνδυνο που διατρέχουν οι πεζοί στις διαβάσεις, λόγω της απείθαρχης και αυθαίρετης συμπεριφοράς ορισμένων οδηγών, που συμπεριφέρονται με τρόπο επικίνδυνο και αντικανονικό.
- Το πρόβλημα αυτό δεν οφείλεται στην απουσία ή ανεπάρκεια του θεσμικού πλαισίου κανόνων, το οποίο προστατεύει επαρκώς το πεζό, εφόσον βέβαια εφαρμόζεται.

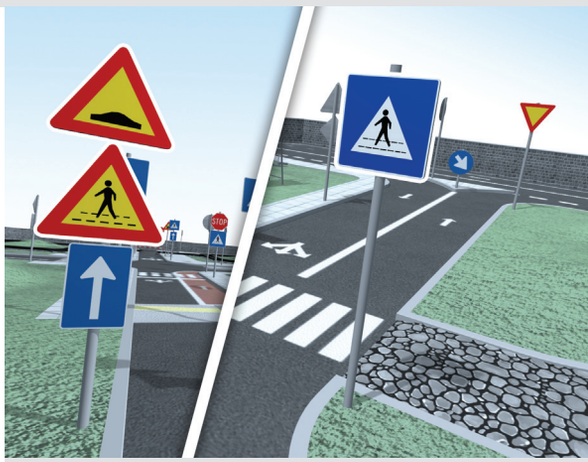
Ηλικιακός διαχωρισμός

Για τους μαθητές της 1ης ηλικιακής ομάδας το μάθημα διεξάγεται όπως περιγράφεται στην παρούσα καρτέλα.

παρατηρήσεις

Ο βασικός στόχος της κυκλοφοριακής διαπαιδαγώγησης για αυτή την ηλικιακή ομάδα είναι **η εκμάθηση των κανόνων κυκλοφορίας των πεζών**, όπου η διάσχιση της διάβασης αποτελεί κυρίαρχο στοιχείο. Για το λόγο αυτό η διδασκαλία των κανόνων και των συμπεριφορών που σχετίζονται με τη διάβαση των πεζών, από τη σκοπιά των οδηγών τροχοφόρων, ενισχύει την αντίληψη των μαθητών για τον τρόπο λειτουργίας του οδικού συστήματος. Είναι ευνόητο ότι ο εκπαιδευτής επιχειρεί να διεξάγει τη διδασκαλία με τον απλούστερο δυνατό τρόπο, δίδοντας έμφαση στην απόδοση της προτεραιότητας από τους οδηγούς των τροχοφόρων στους πεζούς αλλά επαναλαμβάνοντας, από τη θεματική ενότητα των κανόνων κυκλοφορίας των πεζών, τους ελέγχους που πρέπει να πραγματοποιούν οι πεζοί, πριν διασχίσουν το δρόμο από οποιοδήποτε σημείο του.

Κ-16 και Π-21, αλλά επιπλέον πρέπει να τοποθετείται και η πινακίδα που προειδοποιεί για την υπερύψωση του οδοστρώματος (Κ-10, επικίνδυνα υπερυψωμένο οδόστρωμα ή απότομη κυρτή αλλαγή της κατά μήκος κλίσης της οδού). Πέρα από το χώρο της διάβασης είμαστε υποχρεωμένοι να σεβόμαστε την ύπαρξη πεζών σε οποιοδήποτε σημείο του δρόμου. Οι πεζοί είναι οι πιο ευάλωτοι χρήστες του δρόμου και για το λόγο αυτό πρέπει να τους σεβόμαστε και να τους προστατεύουμε. Παρά το γεγονός ότι και οι πεζοί υπόκεινται σε πλαίσιο κανόνων για την κυκλοφορία τους, που τους υποχρεώνει να διασχίζουν ένα δρόμο μόνο από σεσημασμένη διάβαση πεζών, εμείς, ως οδηγοί τροχοφόρων οχημάτων, πρέπει να είμαστε πάντα προσεκτικοί ούτως ώστε να μην προκαλέσουμε ατύχημα σε κάποιον πεζό που επιχειρεί να διασχίσει το δρόμο από σημείο, πιθανώς όχι κατάλληλο. Ουσιαστικά πρέπει να θεωρούμε πιθανή την απροσδόκητη εμφάνιση πεζού σε κάποιο σημείο του δρόμου και να είμαστε σε θέση να αντιδράσουμε κατάλληλα ώστε να αποφύγουμε την πρόκληση ατυχήματος.

Σωστή - Λανθασμένη συμπεριφορά

- Όταν πλησιάζουμε σε μία διάβαση πεζών (τύπου ζέβρας ή υπερυψωμένη), πρέπει να μειώνουμε την ταχύτητα του οχήματός μας και να ελέγχουμε το χώρο της διάβασης για την ύπαρξη πεζών που διασχίζουν (ή πρόκειται να διασχίσουν) το δρόμο.
- Η συμπεριφορά μας πρέπει να είναι τέτοια ώστε να προστατεύουμε τη σωματική ακεραιότητα του πεζού, ο οποίος είναι περισσότερο εκτεθειμένος σε σχέση με τους υπόλοιπους χρήστες του δρόμου.
- Στην περίπτωση που κάποιος πεζός διασχίζει (ή πρόκειται να διασχίσει) το δρόμο, ο οδηγός ακινητοποιεί το όχημα (αυτοκίνητο ή ποδήλατο) πριν από το χώρο της διάβασης και περιμένει έως ότου ο πεζός βρεθεί στο απέναντι πεζοδρόμιο, όπου είναι ασφαλής.
- Όταν, σε κάποιο κόμβο, πρόκειται να στρίψουμε σε άλλο δρόμο, είμαστε ιδιαίτερα προσεκτικοί για τυχόν ύπαρξη πεζού που διασχίζει (ή πρόκειται να διασχίσει) το δρόμο, είτε υπάρχει διάβαση πεζών είτε όχι, λόγω του ότι πολλές φορές η ορατότητα στα σημεία αυτά είναι περιορισμένη και δεν είναι δυνατή η διεξαγωγή αποτελεσματικών ελέγχων τόσο του πεζού όσο και του οδηγού.

Πινακίδες σήμανσης που σχετίζονται με διαβάσεις πεζών

Πινακίδα Κ-10: Επικίνδυνα υπερυψωμένο οδόστρωμα ή απότομη κυρτή αλλαγή της κατά μήκος κλίσης της οδού. Προειδοποιεί τους οδηγούς ότι πρόκειται να συναντήσουν απότομη υπερύψωση του οδοστρώματος. Τοποθετείται πριν από υπερυψωμένη διάβαση πεζών ή πριν από σαμαράκι ή ανάλογη υπερύψωση.
Πινακίδα Κ-15: Κίνδυνος λόγω διάβασης πεζών. Προειδοποιεί τους οδηγούς ότι πρόκειται να συναντήσουν διάβαση πεζών (τύπου ζέβρας ή υπερυψωμένη), και για το λόγο αυτό πρέπει να μειώσουν την ταχύτητά τους.
Πινακίδα Κ-16: Κίνδυνος λόγω συχνής κίνησης παιδιών (Σχολεία, Γήπεδα κ.λπ). Προειδοποιεί τους οδηγούς ότι στην περιοχή που κινούνται υπάρχει αυξημένη κίνηση παιδιών και για το λόγο αυτό πρέπει να μειώσουν την ταχύτητά τους. Τοποθετείται συνήθως σε περιοχές σχολείων, γηπέδων κ.λπ.
Πινακίδα Π-21: Διάβασης πεζών. Τοποθετείται στο σημείο όπου υπάρχει διάβαση πεζών (τύπου ζέβρας ή υπερυψωμένη). Οι πεζοί πρέπει να διασχίζουν το δρόμο από αυτό το σημείο, ενώ οι οδηγοί πρέπει να παραχωρούν προτεραιότητα στους πεζούς.

Γνωρίζετε ότι

- η εγκατάσταση διαβάσεων πεζών κατά μήκος των δρόμων μίας πόλης αποσκοπεί στη δημιουργία ασφαλών διαδρομών για τους πεζούς σε συνδυασμό με το δίκτυο πεζοδρομίων και πεζοδρόμων;
- σε ορισμένες περιπτώσεις ο κανόνας παραχώρησης προτεραιότητας στους πεζούς στις διαβάσεις καταστρατηγείται, δεδομένου ότι οι οδηγοί των τροχοφόρων οχημάτων την παραβιάζουν συστηματικά, διασχίζοντας τη διάβαση δίχως να ελέγξουν και δίχως να σταματούν για να περάσουν οι πεζοί;
- η παραβίαση αυτή αποτελεί την κυριότερη αιτία πρόκλησης τροχαίων ατυχημάτων με εμπλοκή πεζού;
- τα ατυχήματα αυτά μπορεί να αποβούν σοβαρά έως θανατηφόρα για τους πεζούς, λόγω της απόλυτης έλλειψης προστασίας της σωματικής ακεραιότητάς τους;

Παρατηρήσεις

Η διδασκαλία του συγκεκριμένου μαθήματος έχει μεγάλη εκπαιδευτική αξία, δεδομένου ότι αναφέρεται και σε παραβατικές συμπεριφορές των ενήλικων οδηγών που αντιτίθεται σε οποιονδήποτε κανόνα ή κώδικα που ισχύει και θέτει σε κίνδυνο την πλέον ευαίσθητη και ευάλωτη ομάδα χρηστών του οδικού συστήματος. Η κατανόηση του ενδεδειγμένου τρόπου λειτουργίας των διαβάσεων από τους μαθητές αποτελεί επένδυση **στη μελλοντική βελτίωση της κυκλοφοριακής συμπεριφοράς**, όταν δηλαδή οι μαθητές αυτοί θα ενηλικιωθούν και λειτουργούν ως τακτικοί χρήστες του δρόμου.

ΣΤΑΔΙΟ Δ

Πρακτική Εξάσκηση στο Πάρκο Κυκλοφοριακής Αγωγής (Π.Κ.Α.)

Σκοπός της σειράς των μαθημάτων του Σταδίου Δ

Η πρακτική εφαρμογή των κανόνων κυκλοφορίας και συμπεριφοράς που διδάχθηκαν οι μαθητές στο προηγούμενο στάδιο, μέσα από την εκτέλεση συγκεκριμένων ασκήσεων με τη χρήση της οδικής υποδομής του Π.Κ.Α.

Περιγραφή

Πρόκειται για το Στάδιο Δ της εκπαιδευτικής διαδικασίας στο Π.Κ.Α., που ακολουθεί το στάδιο της εκπαίδευσης στην ασφαλή κυκλοφορία πεζών και οχημάτων (ποδηλάτων - αυτοκινήτων). Σε αυτό το στάδιο οι μαθητές καλούνται να εφαρμόσουν τα στοιχεία που διδαχθήκανε στο προηγούμενο εκπαιδευτικό στάδιο (εκπαίδευση στην ασφαλή κυκλοφορία πεζών και οχημάτων). Η διαδικασία αυτή συνίσταται στην εκτέλεση μίας ή περισσότερων διαδρομών στο οδικό δίκτυο του Π.Κ.Α., κατά μήκος των οποίων παρουσιάζονται όλα ή η πλειονότητα των στοιχείων που διδάχθηκαν στην προηγούμενη ενότητα. Οι μαθητές καλούνται να εφαρμόσουν τους κανόνες και να συμπεριφερθούν σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν στα μαθήματα που προηγήθηκαν και εφαρμόσθηκαν σε σημειακό επίπεδο (στο εκάστοτε, κατάλληλο σημείο του οδικού δικτύου του Π.Κ.Α.). Η εφαρμογή των κανόνων κυκλοφορίας απαιτεί τη **σύνθεση** όλων των στοιχείων που διδάχθηκαν σε διάφορα σημεία του Π.Κ.Α. σε μία συνολική διαδικασία, όπου λειτουργούν ως χρήστες του δρόμου και συναντούν τα επιμέρους οδικά στοιχεία κατά μήκος της διαδρομής που ακολουθούν. Η διαδρομή διαμορφώνεται ανάλογα με τη θεματική ενότητα που διδάχθηκε στο Στάδιο Γ: α) εάν το διδακτικό αντικείμενο αφορούσε την κυκλοφορία των πεζών, τότε οι διενεργούμενες ασκήσεις του Σταδίου Δ συνίστανται από διαδρομές πεζών, στο οδικό δίκτυο του Π.Κ.Α., β) εάν το διδακτικό αντικείμενο αφορούσε την κυκλοφορία των τροχοφόρων οχημάτων, τότε το Στάδιο Δ διεξάγεται με την εφαρμογή διαδρομών οχημάτων στο οδικό δίκτυο του Π.Κ.Α. Επιπρόσθετα, το είδος και ο βαθμός δυσκολίας των ασκήσεων είναι άμεσα συσχετισμένα με την ηλικία των μαθητών, εξυπηρετώντας τους στόχους της εκπαιδευτικής διαδικασίας για τη κάθε ηλικιακή ομάδα και θεματική ενότητα. Το σύνολο των μαθητών της ομάδας που εκπαιδεύεται εκτελεί ταυτόχρονα τις ασκήσεις, σχηματίζοντας στοίχο που κινείται ο ένας πίσω από τον άλλο κατά μήκος της προκαθορισμένης διαδρομής. Στην περίπτωση της διαδρομής τροχοφόρων οχημάτων και, κυρίως, στην περίπτωση της 1ης ηλικιακής ομάδας, όπου το μήκος της διαδρομής είναι μικρό, είναι πιθανόν να παρουσιαστούν δυσκολίες στην ταυτόχρονη εφαρμογή της άσκησης για το σύνολο των μαθητών και, για το λόγο αυτό, είναι δυνατός ο χωρισμός τους σε δύο ή περισσότερα τμήματα, εφόσον τα χρονικά περιθώρια το επιτρέπουν.

Οδηγίες προς τον εκπαιδευτή

- Ο εκπαιδευτής πρέπει να βρίσκεται σε μικρή απόσταση από την ομάδα (στοίχο) των μαθητών που εκτελεί την άσκηση, προκειμένου να είναι σε θέση να εποπτεύει αποτελεσματικά τον τρόπο εφαρμογής των κανόνων κυκλοφορίας.
- Πρέπει να φροντίζει να υπάρχουν οι απαιτούμενες αποστάσεις μεταξύ των μαθητών που εκτελούν τη διαδρομή, ούτως ώστε να μπορεί να παρατηρεί αποτελεσματικά την εφαρμογή της άσκησης.
- Κυρίως στην περίπτωση διενέργειας άσκησης τροχοφόρων οχημάτων, η διαδικασία πρέπει να εφαρμόζεται με τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η διατήρηση επαρκών αποστάσεων μεταξύ των μαθητών, προκειμένου να είναι δυνατή η αποτελεσματική παρακολούθηση και επόπτευση των συμμετεχόντων.
- Οι διαδρομές που πρόκειται να ακολουθήσουν οι μαθητές στο παρόν εκπαιδευτικό στάδιο πρέπει να είναι εκ των προτέρων καθορισμένες και διαβαθμισμένες, ανάλογα με την ηλικιακή και θεματική κατηγοριοποίηση της εκάστοτε εκπαιδευτικής διαδικασίας στο Π.Κ.Α.
- Κατά μήκος των διαδρομών που σχεδιάζονται ο εκπαιδευτής πρέπει να συμπεριλάβει εκπαιδευτικά στοιχεία που έχουν διδαχθεί στο προηγούμενο στάδιο, δίχως να αποτελεί **δεσμευτικό όρο** να περικλείεται το σύνολο των θεμάτων που μνημονεύτηκαν στο Στάδιο Γ.
- Οι ασκήσεις μπορεί να διαμορφωθούν περιλαμβάνοντας μέρος της διδασκόμενης ύλης, εφόσον ο σχεδιασμός μίας πλήρους διαδρομής, κατά μήκος της οποίας περικλείονται όλα τα στοιχεία που διδάχθηκαν στο προηγούμενο στάδιο, αντίκειται στους χρονικούς περιορισμούς του προγραμματισμού της συνολικής εκπαιδευτικής διαδικασίας.
- Τα αποτελέσματα της διεξαγωγής του εν λόγω εκπαιδευτικού σταδίου, καταγράφονται στο σχετικό πεδίο του ΦΥΛΛΟΥ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗ.

Ηλικιακός διαχωρισμός

Οι ασκήσεις που καλούνται να εκτελέσουν οι μαθητές υπόκεινται σε διαβάθμιση, ως προς το βαθμό δυσκολίας, τη χρονική διάρκειά τους και τις επιδιώξεις τους, ανάλογα με την ηλικιακή ομάδα των μαθητών. **Ο βαθμός δυσκολίας** και η **διάρκεια** των ασκήσεων σχετίζεται άμεσα με τις δυνατότητες των μαθητών, με γνώμονα την ηλικία τους. Καθίσταται σαφές ότι οι ασκήσεις που διενεργούνται από την 1η ηλικιακή ομάδα (πεζών και τροχοφόρων οχημάτων) πρέπει να πιο εύκολες και μικρότερης διάρκειας, προκειμένου να μπορεί να ανταποκριθεί σε αυτές το σύνολο των μαθητών αυτής της ηλικίας. Σε ό,τι αφορά τις επιδιώξεις της πρακτικής εξάσκησης, αυτές είναι άμεσα συνυφασμένες με τους γενικούς στόχους της εκπαιδευτικής διαδικασίας για την εκάστοτε θεματική ενότητα και ηλικιακή ομάδα. Στις καρτέλες που ακολουθούν (Δ2 - Δ8) παρατίθενται παραδείγματα διαδρομών, ανά θεματική ενότητα και ηλικιακή ομάδα, τα οποία είναι ενδεικτικά και επιδιώκουν να βοηθήσουν τον εκπαιδευτή να καταστρώσει νέες διαδρομές, προσαρμοσμένες στις ιδιαίτερες παραμέτρους που χαρακτηρίζουν την εκπαιδευτική διαδικασία στο κάθε Π.Κ.Α. (χρονική διάρκεια επίσκεψης, αριθμός εκπαιδευτών, συχνότητα επισκέψεων, μορφή του οδικού δικτύου του Π.Κ.Α., κ.λπ.).

Παρατηρήσεις

Ο σχεδιασμός των διαδρομών για την πρακτική εξάσκηση πρέπει να είναι άμεσα συσχετισμένος με το αντικείμενο της διδασκαλίας στο Στάδιο Γ (Εκπαίδευση στην ασφαλή κυκλοφορία πεζών και οχημάτων) και, παράλληλα, απόλυτα προσανατολισμένος στις διάφορες δεσμεύσεις που απορρέουν από τις ιδιαίτερες παραμέτρους που συνθέτουν την εκπαιδευτική διαδικασία στο Π.Κ.Α. Αυτό συνεπάγεται ότι ο εκπαιδευτής πρέπει να επιλέξει μία σειρά θεμάτων, τα οποία έχουν διδαχθεί στην προηγούμενη ενότητα (τα πλέον αντιπροσωπευτικά, αφού η συγκέντρωση του συνόλου είναι δύσκολο να επιτευχθεί) και να τα περιλάβει κατά μήκος μίας διαδρομής, με τυχαία σειρά. Μάλιστα, κρίνεται σκόπιμο, εφόσον το επιτρέπει η οδική υποδομή του Π.Κ.Α., να επιλέγονται οδικά στοιχεία διαφορετικά από αυτά που χρησιμοποιήθηκαν για τις ανάγκες της εκπαίδευσης κατά το Στάδιο Γ, προκειμένου να διαπιστωθεί κατά πόσο οι μαθητές αναγνωρίζουν το εκάστοτε οδικό στοιχείο και δεν το ανακαλούν απλά από τη μνήμη τους. Οι διαδρομές που θα δημιουργηθούν για τις ανάγκες του συγκεκριμένου εκπαιδευτικού σταδίου πρέπει να ικανοποιούν το κριτήριο της συνολικής εφαρμογής των κανόνων και των κωδικών συμπεριφοράς που διδάχθηκαν "σημειακά", σε μία διαδικασία σύνθεσης, όπου οι μαθητές πρέπει να ανακαλούν στη μνήμη τους το σχετικό κανόνα και να τον εφαρμόζουν. Σημειώνεται ότι το εν λόγω στάδιο αποτελεί τμήμα της εκπαιδευτικής διαδικασίας του Π.Κ.Α. και για το λόγο αυτό ο εκπαιδευτής παρακολουθεί την εκτέλεση της άσκησης από τους μαθητές και επεμβαίνει όταν διαπιστώσει εσφαλμένη συμπεριφορά, κάνοντας τις απαραίτητες διορθώσεις και επαναλήψεις.

Σημείωση

Η περίπτωση των ποδηλάτων θεωρείται ξεχωριστά στο παρόν εκπαιδευτικό στάδιο, παρά το γεγονός ότι δεν υπάρχει σχετική διάκριση στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Σταδίου Γ (Εκπαίδευση στην ασφαλή κυκλοφορία πεζών και οχημάτων (ποδηλάτων - αυτοκινήτων). Οι κανόνες κυκλοφορίας με το ποδήλατο μνημονεύονται στη θεματική ενότητα των τροχοφόρων οχημάτων, όπου επισημαίνονται οι διαφοροποιήσεις σχετικά με τη χρήση των ειδικών διαδρόμων (ποδηλατολωρίδων) και τον προβλεπόμενο τρόπο διάσχισης των διασταυρώσεων. Στο στάδιο της πρακτικής εξάσκησης οι ασκήσεις που εφαρμόζονται για τη θεματική ενότητα των τροχοφόρων οχημάτων αφορούν κυρίως το αυτοκίνητο και διενεργούνται με τη χρήση των ηλεκτροκίνητων οχημάτων. Στην καρτέλα Δ8 προτείνονται διαδρομές που αφορούν τα ποδήλατα, ως ανεξάρτητη άσκηση, η οποία μπορεί να χρησιμοποιηθεί συμπληρωματικά με τις αντίστοιχες διαδρομές των οχημάτων ή, εναλλακτικά, στο πλαίσιο επιπρόσθετης επίσκεψης (εκτός των τεσσάρων (4) υποχρεωτικών επισκέψεων) μίας σχολικής τάξης στο Π.Κ.Α. Η ενσωμάτωση ξεχωριστών ασκήσεων με τα ποδήλατα στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Σταδίου Δ εξαρτάται σημαντικά από τα χρονικά περιθώρια που διαθέτει ο εκπαιδευτής για την ολοκλήρωση της συνολικής εκπαιδευτικής διαδικασίας στο Π.Κ.Α.

Σκοπός της ενότητας

Η εφαρμογή των κανόνων κυκλοφορίας των πεζών, που διδάχθηκαν στο προηγούμενο εκπαιδευτικό στάδιο, μέσω της εκτέλεσης μίας άσκησης, που συνίσταται από μία διαδρομή πεζών στο οδικό δίκτυο του Π.Κ.Α., κατά μήκος της οποίας περιλαμβάνεται το σύνολο της διδακτέας ύλης του Σταδίου Γ.

Περιγραφή

Το μάθημα εφαρμόζεται, όταν το εκπαιδευτικό αντικείμενο αφορά στη διδασκαλία κανόνων κίνησης πεζών (Στάδιο Γ - Εκπαίδευση στην ασφαλή κυκλοφορία πεζών). Το αντικείμενο του μαθήματος συνίσταται στην πραγματοποίηση μίας διαδρομής πεζών, στο οδικό δίκτυο του Π.Κ.Α. Κατά μήκος της διαδρομής περιλαμβάνονται όλα (ή τμήμα) των επιμέρους εκπαιδευτικών πεδίων που διδάχθηκαν στο προηγούμενο στάδιο (Εκπαίδευση στην ασφαλή κυκλοφορία πεζών). Οι μαθητές καλούνται να εφαρμόσουν, σε μια συνολική διαδρομή, τους κανόνες κυκλοφορίας πεζών που διδάχθηκαν σε επιμέρους σημεία του Π.Κ.Α., ανακαλώντας κάθε φορά το σχετικό κανόνα για το σημείο όπου βαδίζουν. Η άσκηση εκτελείται από το σύνολο των μαθητών, οι οποίοι σχηματίζουν στοίχο και βαδίζουν κατά μήκος της διαδρομής που τους υποδεικνύει ο εκπαιδευτής. Ο εκπαιδευτής παρακολουθεί τις κινήσεις των μαθητών και επεμβαίνει όταν διαπιστώσει εσφαλμένη συμπεριφορά από κάποιον εκπαιδευόμενο. Για το λόγο αυτό πρέπει να βρίσκεται σε θέση ώστε να μπορεί να εποπτεύει αποτελεσματικά την ομάδα των μαθητών που βαδίζει επί της προκαθορισμένης διαδρομής. Στην περίπτωση αυτή ο εκπαιδευτής επαναλαμβάνει, συνοπτικά, το μάθημα που αφορά το σημείο του Π.Κ.Α., όπου διαπιστώθηκε η εσφαλμένη κίνηση, και η διαδρομή συνεχίζεται. Σημειώνεται ότι το μάθημα μπορεί να γίνει με την εκτέλεση περισσότερων της μίας διαδρομών, οι οποίες να περιλαμβάνουν, στο σύνολό τους, όλα (ή τμήμα) των εκπαιδευτικών στοιχείων που έχουν διδαχθεί στο προηγούμενο εκπαιδευτικό στάδιο. Το μήκος και οι απαιτήσεις της διαδρομής (ή των διαδρομών) καθορίζονται από την ηλικία των εκπαιδευομένων και το αντικείμενο που διδάσκεται στο στάδιο της σημειακής εκπαίδευσης. Παρόλα αυτά είναι απαραίτητο, κατά το σχεδιασμό της διαδρομής (ή των διαδρομών), να λαμβάνεται υπόψη ότι η χρονική διάρκεια της άσκησης δεν πρέπει να ξεπερνά τα **10 λεπτά**.

Οδηγίες προς τον εκπαιδευτή

- Ο εκπαιδευτής πρέπει να βρίσκεται σε μικρή απόσταση από την ομάδα (στοίχο) των μαθητών που εκτελεί την άσκηση, προκειμένου να είναι σε θέση να εποπτεύει αποτελεσματικά το σύνολο των μαθητών.
- Παράλληλα, πρέπει να καθοδηγεί τους μαθητές ώστε να βαδίζουν σε επαρκή απόσταση μεταξύ τους και να τους παρακινεί να δείχνουν παραστατικά τον τρόπο εφαρμογής των κανόνων κυκλοφορίας.

Ηλικιακός διαχωρισμός

Η διαδρομή πρέπει να είναι προκαθορισμένη και προσαρμοσμένη στις απαιτήσεις της ηλικιακής ομάδας της σχολικής τάξης που θα επισκεφθεί το Π.Κ.Α. Η διαβάθμιση των ασκήσεων των πεζών σχετίζεται με το σχεδιασμό και την εκτέλεση απλοποιημένων και μικρότερων απαιτήσεων διαδρομών, οι οποίες να περιλαμβάνουν, κατά το δυνατόν, όλα τα στοιχεία που διδάχθηκαν στο προηγούμενο εκπαιδευτικό στάδιο και οι οποίες να χαρακτηρίζονται από απλότητα και μικρή χρονική διάρκεια. Στην καρτέλα Δ3. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ ΠΕΖΩΝ 1ΗΣ ΗΛΙΚΙΑΚΗΣ ΟΜΑΔΑΣ, προτείνονται δύο παραδείγματα διαδρομής πεζών, απευθυνόμενα σε μαθητές της 1ης ηλικιακής ομάδας. Σε αντιστοιχία, στην καρτέλα Δ4. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ ΠΕΖΩΝ 2ΗΣ ΗΛΙΚΙΑΚΗΣ ΟΜΑΔΑΣ, παρατίθενται δύο παραδείγματα ασκήσεων για την κυκλοφορία των πεζών, με αναφορά στη 2η ηλικιακή ομάδα, οι οποίες παρουσιάζουν μεγαλύτερο μήκος διαδρομής και περισσότερη περιπλοκότητα, ως προς την εκτέλεσή τους. Σημειώνεται ότι όλα τα παραδείγματα που προτείνονται στις καρτέλες είναι ενδεικτικά και σε καμία περίπτωση δεσμευτικά ως προς την εφαρμογή τους. Η παράθεση αυτών των παραδειγμάτων έχουν σκοπό την παρουσίαση του ενδεικνυόμενου τρόπου σύνθεσης των ασκήσεων, ούτως ώστε να είναι δυνατή η χρήση τους ως υποδειγμάτων για το σχεδιασμό άλλων, εναλλακτικών διαδρομών από τον εκπαιδευτή.

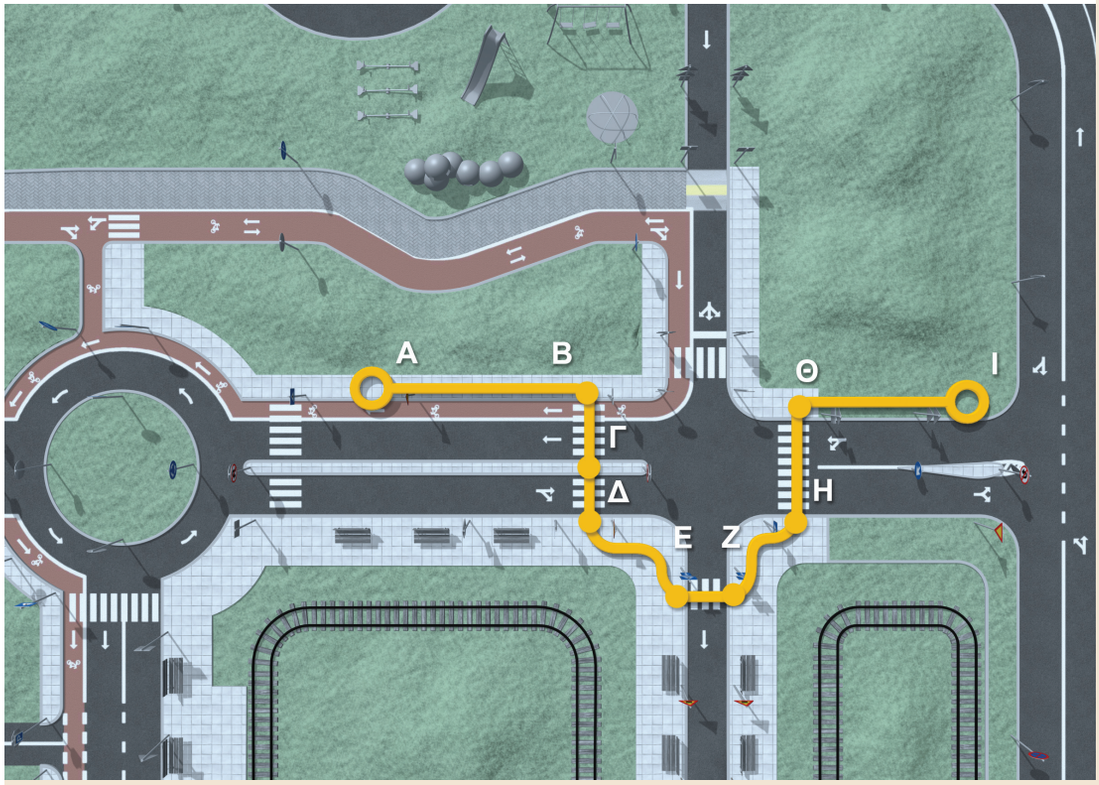
Παρατηρήσεις

Για την αποτελεσματική διενέργεια της άσκησης είναι απαραίτητος ο σχεδιασμός μίας σειράς εναλλακτικών διαδρομών για πεζούς, στο οδικό δίκτυο του Π.Κ.Α., προκειμένου ο εκπαιδευτής να μπορεί να επιλέξει την κατάλληλη, ανάλογα με την ηλικία των μαθητών.

Παράδειγμα διαδρομής πεζών

- Εκκίνηση από το σημείο Α που βρίσκεται σε πεζοδρόμιο.
- Βάδισμα στο πεζοδρόμιο έως το σημείο Β.
- Στάση στο κράσπεδο (σημείο Β) και διενέργεια ελέγχων για τη διάσχιση του πρώτου τμήματος της διάβασης (διάβαση σε αμφίδρομο δρόμο με νησίδα).
- Διάσχιση του μισού τμήματος της διάβασης και άφιξη στο σημείο Γ, που βρίσκεται στη νησίδα διαχωρισμού κυκλοφορίας.
- Στάση στο κράσπεδο της νησίδας (σημείο Γ) και διενέργεια ελέγχων για τη διάσχιση του δεύτερου τμήματος της διάβασης (διάβαση σε αμφίδρομο δρόμο με νησίδα).
- Διάσχιση του δεύτερου τμήματος της διάβασης και άφιξη στο σημείο Δ, που βρίσκεται στο απέναντι πεζοδρόμιο.
- Βάδισμα στο πεζοδρόμιο, από το σημείο Δ έως το σημείο Ε.
- Στάση στο κράσπεδο (σημείο Ε) και διενέργεια ελέγχων για τη διάσχιση της διάβασης (διάβαση σε μονόδρομο).
- Διάσχιση της διάβασης και άφιξη στο σημείο Ζ, που βρίσκεται στο απέναντι πεζοδρόμιο.
- Βάδισμα στο πεζοδρόμιο έως το σημείο Η.
- Στάση στο κράσπεδο (σημείο Η) και διενέργεια ελέγχων για τη διάσχιση της διάβασης (διάβαση σε αμφίδρομο).
- Διάσχιση της διάβασης και άφιξη στο σημείο Θ, που βρίσκεται στο απέναντι πεζοδρόμιο.
- Βάδισμα στο πεζοδρόμιο, έως το σημείο που τελειώνει το πεζοδρόμιο και στη συνέχεια βάδισμα στο χώρο πρασίνου (βάδισμα σε δρόμο χωρίς πεζοδρόμιο) έως το σημείο Ι.

Παράδειγμα διαδρομής πεζών για την 1η ηλικιακή ομάδα

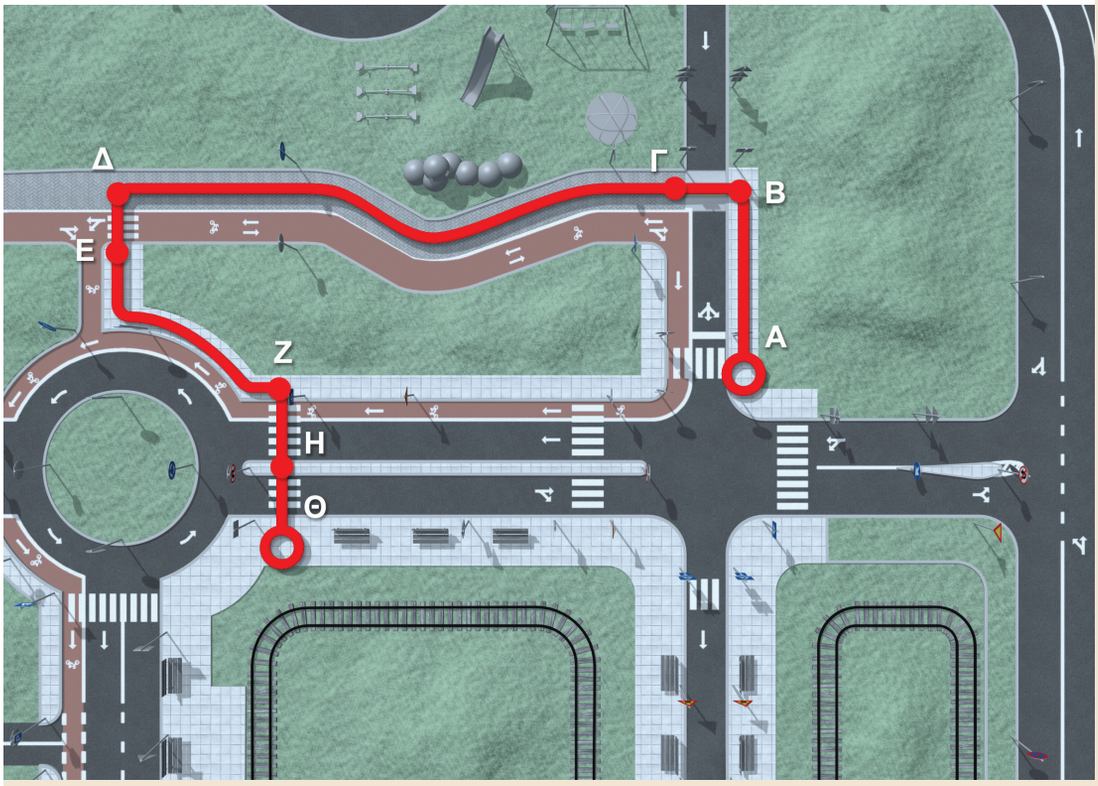
Θεματικά πεδία

- Βάδισμα σε πεζοδρόμιο.
- Βάδισμα χωρίς πεζοδρόμιο.
- Διάσχιση διάβασης πεζών σε μονόδρομο.
- Διάσχιση διάβασης πεζών σε αμφίδρομο.
- Διάσχιση διάβασης πεζών σε αμφίδρομο με νησίδα διαχωρισμού.

Παράδειγμα εναλλακτικής διαδρομής πεζών

- Εκκίνηση από το σημείο Α που βρίσκεται σε πεζοδρόμιο.
- Βάδισμα στο πεζοδρόμιο έως το σημείο Β.
- Στάση στο κράσπεδο (σημείο Β) και διενέργεια ελέγχων για τη διάσχιση της υπερυψωμένης διάβασης (διάβαση σε μονόδρομο).
- Διάσχιση της υπερυψωμένης διάβασης και άφιξη στο σημείο Γ, που βρίσκεται στον πεζόδρομο.
- Βάδισμα στον πεζόδρομο, από το σημείο Γ έως το σημείο Δ.
- Στάση στην άκρη του πεζόδρομου (σημείο Δ) και διενέργεια ελέγχων για τη διάσχιση της διάβασης (διάβαση σε ποδηλατόδρομο).
- Διάσχιση της διάβασης και άφιξη στο σημείο Ε, που βρίσκεται στο απέναντι πεζοδρόμιο.
- Βάδισμα στο πεζοδρόμιο έως το σημείο Ζ.
- Στάση στο κράσπεδο (σημείο Ζ) και διενέργεια ελέγχων για τη διάσχιση του πρώτου τμήματος της διάβασης (διάβαση σε αμφίδρομο με νησίδα).
- Διάσχιση του μισού τμήματος της διάβασης και άφιξη στο σημείο Η, που βρίσκεται στη διαχωριστική νησίδα.
- Στάση στο κράσπεδο της νησίδας (σημείο Η) και διενέργεια ελέγχων για τη διάσχιση του δεύτερου τμήματος της διάβασης (διάβαση σε αμφίδρομο με νησίδα).
- Διάσχιση του δεύτερου τμήματος της διάβασης και άφιξη στο σημείο Θ, που βρίσκεται στο απέναντι πεζοδρόμιο.

Παράδειγμα εναλλακτικής διαδρομής πεζών για την 1η ηλικιακή ομάδα

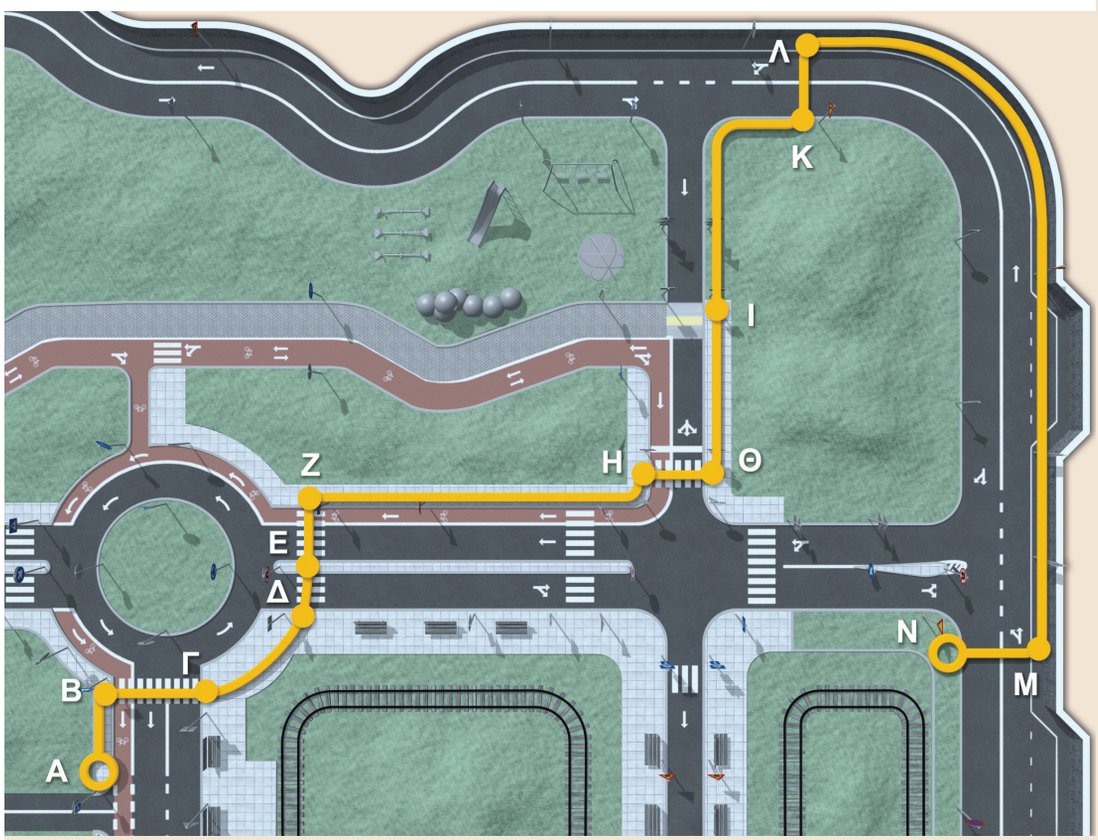
Θεματικά πεδία

- Βάδισμα σε πεζοδρόμιο.
- Βάδισμα σε πεζόδρομο.
- Διάσχιση διάβασης πεζών σε ποδηλατόδρομο.
- Διάσχιση διάβασης πεζών σε μονόδρομο (υπερυψωμένη διάβαση).
- Διάσχιση διάβασης πεζών σε αμφίδρομο με νησίδα διαχωρισμού.

Παράδειγμα διαδρομής πεζών

- Εκκίνηση από το σημείο Α που βρίσκεται σε πεζοδρόμιο.
- Βάδισμα στο πεζοδρόμιο έως το σημείο Β.
- Στάση στο κράσπεδο (σημείο Β) και διενέργεια ελέγχων για τη διάσχιση της διάβασης (διάβαση σε αμφίδρομο).
- Διάσχιση της διάβασης και άφιξη στο σημείο Γ, που βρίσκεται στο απέναντι πεζοδρόμιο.
- Βάδισμα στο πεζοδρόμιο έως το σημείο Δ.
- Στάση στο κράσπεδο (σημείο Δ) και διενέργεια ελέγχων για τη διάσχιση του πρώτου τμήματος της διάβασης (διάβαση σε αμφίδρομο δρόμο με νησίδα).
- Διάσχιση του μισού τμήματος της διάβασης και άφιξη στο σημείο Ε, που βρίσκεται στη νησίδα διαχωρισμού κυκλοφορίας.
- Στάση στο κράσπεδο της νησίδας (σημείο Ε) και διενέργεια ελέγχων για τη διάσχιση του δεύτερου τμήματος της διάβασης (διάβαση σε αμφίδρομο δρόμο με νησίδα).
- Άφιξη στο σημείο Ζ, που βρίσκεται στο απέναντι πεζοδρόμιο.
- Βάδισμα στο πεζοδρόμιο, από το σημείο Ζ έως το σημείο Η.
- Στάση στο κράσπεδο (σημείο Η) και διενέργεια ελέγχων για τη διάσχιση της διάβασης (διάβαση σε μονόδρομο).
- Διάσχιση της διάβασης και άφιξη στο σημείο Θ, που βρίσκεται στο απέναντι πεζοδρόμιο.
- Βάδισμα στο πεζοδρόμιο, έως το σημείο Ι.
- Συνέχιση του βαδίσματος στο χώρο πρασίνου, εξαιτίας της διακοπής του πεζοδρομίου, έως το σημείο Κ.
- Στάση στο σημείο Κ, σημείο επιλογής για τη διάσχιση του δρόμου δίχως διάβαση πεζών, και διενέργεια ελέγχων για τη διάσχιση του δρόμου (διάσχιση δρόμου δίχως διάβαση).
- Διάσχιση του δρόμου και άφιξη στο σημείο Λ.
- Βάδισμα στην οριογραμμή του δρόμου έως το σημείο Μ.
- Στάση στο σημείο Μ – σημείο επιλογής για τη διάσχιση του δρόμου δίχως διάβαση πεζών - και διενέργεια ελέγχων για τη διάσχιση του δρόμου (διάσχιση δρόμου δίχως διάβαση).
- Διάσχιση του δρόμου και άφιξη στο σημείο Ν.

Παράδειγμα διαδρομής πεζών για τη 2η ηλικιακή ομάδα

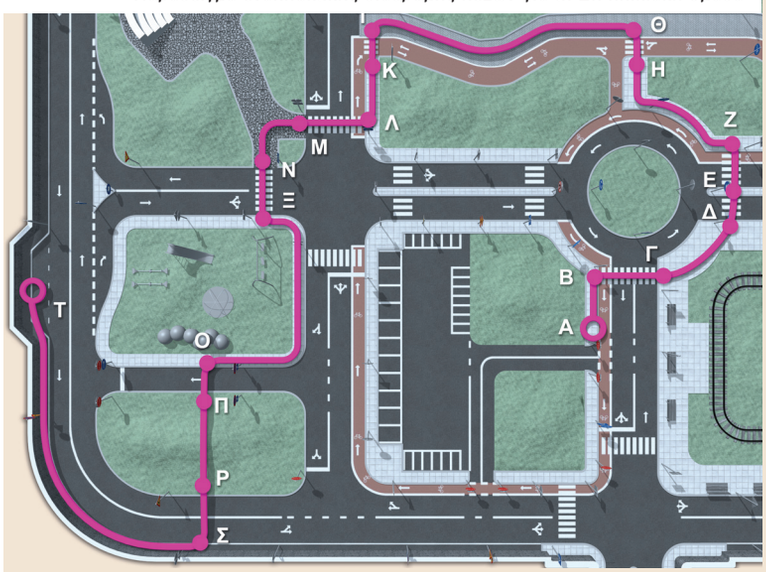
Θεματικά πεδία

- Βάδισμα σε πεζοδρόμιο.
- Βάδισμα χωρίς πεζοδρόμιο (δύο περιπτώσεις: με και χωρίς ελεύθερο χώρο παραπλεύρως του δρόμου).
- Διάσχιση διάβασης πεζών σε μονόδρομο.
- Διάσχιση διάβασης πεζών σε αμφίδρομο.
- Διάσχιση διάβασης πεζών σε αμφίδρομο με νησίδα διαχωρισμού.
- Διάσχιση δρόμου όπου δεν υπάρχει διάβαση πεζών.

Παράδειγμα εναλλακτικής διαδρομής πεζών

- Εκκίνηση από το σημείο Α που βρίσκεται σε πεζοδρόμιο.
- Βάδισμα στο πεζοδρόμιο έως το σημείο Β.
- Στάση στο κράσπεδο (σημείο Β) και διενέργεια ελέγχων για τη διάσχιση της διάβασης (διάβαση σε αμφίδρομο).
- Διάσχιση της διάβασης και άφιξη στο σημείο Γ, που βρίσκεται στο απέναντι πεζοδρόμιο.
- Βάδισμα στο πεζοδρόμιο έως το σημείο Δ.
- Στάση στο κράσπεδο (σημείο Δ) και διενέργεια ελέγχων για τη διάσχιση του πρώτου τμήματος της διάβασης (διάβαση σε αμφίδρομο με νησίδα).
- Διάσχιση του μισού τμήματος της διάβασης και άφιξη στο σημείο Ε, που βρίσκεται στη νησίδα διαχωρισμού κυκλοφορίας.
- Στάση στο κράσπεδο της νησίδας (σημείο Ε) και διενέργεια ελέγχων για τη διάσχιση του δεύτερου τμήματος της διάβασης (διάβαση σε αμφίδρομο με νησίδα).
- Άφιξη στο σημείο Ζ, που βρίσκεται στο απέναντι πεζοδρόμιο.
- Βάδισμα στο πεζοδρόμιο, από το σημείο Ζ έως το σημείο Η.
- Στάση στο κράσπεδο (σημείο Η) και διενέργεια ελέγχων για τη διάσχιση της διάβασης (διάβαση σε ποδηλατόδρομο).
- Διάσχιση της διάβασης και άφιξη στο σημείο Θ, που βρίσκεται στον πεζόδρομο.
- Βάδισμα στον πεζόδρομο έως το σημείο Ι.
- Στάση στην άκρη του πεζόδρομου (σημείο Ι) και διενέργεια ελέγχων για τη διάσχιση της διάβασης (διάβαση σε ποδηλατόδρομο).
- Διάσχιση της διάβασης και άφιξη στο σημείο Κ, που βρίσκεται στο απέναντι πεζοδρόμιο.
- Βάδισμα στο πεζοδρόμιο έως το σημείο Λ.
- Στάση στο κράσπεδο (σημείο Λ) και διενέργεια ελέγχων για τη διάσχιση της διάβασης (διάβαση σε αμφίδρομο).
- Διάσχιση της διάβασης και άφιξη στο σημείο Μ, που βρίσκεται στο απέναντι πεζοδρόμιο
- Βάδισμα στο μονοπάτι του αμφιθεάτρου έως το σημείο Ν.
- Στάση στο κράσπεδο (σημείο Ν) και διενέργεια ελέγχων για τη διάσχιση της διάβασης (διάβαση σε αμφίδρομο)
- Διάσχιση της διάβασης και άφιξη στο σημείο Ξ, που βρίσκεται στο απέναντι πεζοδρόμιο.
- Βάδισμα στο πεζοδρόμιο, περιμετρικά της παιδικής χαράς έως το σημείο Ο.
- Στάση στο σημείο Ο – επιλογή ως του βέλτιστου σημείου διάσχισης δρόμου χωρίς διάβαση πεζών – και διενέργεια ελέγχων για τη διάσχιση του δρόμου.
- Διάσχιση του δρόμου (μονόδρομος) και άφιξη στο σημείο Π.
- Βάδισμα στο χώρο πρασίνου από το σημείο Π έως το σημείο Ρ.
- Στάση στο σημείο Ρ, που επιλέγεται ως το βέλτιστο σημείο για τη διάσχιση του δρόμου χωρίς διάβαση πεζών και διενέργεια ελέγχων για τη διάσχιση του δρόμου.
- Διάσχιση του δρόμου (αμφίδρομος) και άφιξη στο σημείο Σ.
- Βάδισμα στην οριογραμμή του δρόμου, με φορά αντίθετη αυτής των οχημάτων, έως το σημείο Τ.

Παράδειγμα εναλλακτικής διαδρομής πεζών για τη 2η ηλικιακή ομάδα

Θεματικά πεδία

- Βάδισμα σε πεζοδρόμιο.
- Βάδισμα σε πεζόδρομο.
- Βάδισμα χωρίς πεζοδρόμιο (δύο περιπτώσεις: με και χωρίς ελεύθερο χώρο παραπλεύρως του δρόμου).
- Διάσχιση διάβασης πεζών σε ποδηλατόδρομο.
- Διάσχιση διάβασης πεζών σε αμφίδρομο.
- Διάσχιση διάβασης πεζών σε αμφίδρομο με νησίδα διαχωρισμού.
- Διάσχιση δρόμου, όπου δεν υπάρχει διάβαση πεζών (δύο περιπτώσεις: διάβαση σε δρόμο μίας και δύο κατευθύνσεων).

Σκοπός της ενότητας

Η εφαρμογή των κανόνων κυκλοφορίας των τροχοφόρων οχημάτων, που διδάχθηκαν στο προηγούμενο εκπαιδευτικό στάδιο, μέσω της εκτέλεσης μίας άσκησης, που συνίσταται από μία διαδρομή οχημάτων στο οδικό δίκτυο του Π.Κ.Α., κατά μήκος της οποίας περιλαμβάνεται το σύνολο της διδακτέας ύλης του Σταδίου Γ.

Περιγραφή

Το μάθημα εφαρμόζεται όταν το εκπαιδευτικό αντικείμενο αφορά στη διδασκαλία κανόνων κίνησης τροχοφόρων οχημάτων [Στάδιο Γ - Εκπαίδευση στην ασφαλή κυκλοφορία οχημάτων (ποδηλάτων - αυτοκινήτων)]. Το εκπαιδευτικό στάδιο συνίσταται στην πραγματοποίηση μίας διαδρομής με τροχοφόρα, στο οδικό δίκτυο του Π.Κ.Α. Κατά μήκος της διαδρομής περιλαμβάνονται όλα (ή τμήμα) των επιμέρους θεμάτων που διδάχθηκαν στο προηγούμενο στάδιο [Εκπαίδευση στην ασφαλή κυκλοφορία οχημάτων (ποδηλάτων - αυτοκινήτων)]. Οι μαθητές καλούνται να εφαρμόσουν, σε μία συνολική διαδρομή, τους κανόνες κυκλοφορίας των οχημάτων που διδάχθηκαν σε διάφορα σημεία του οδικού δικτύου του Π.Κ.Α., ανακαλώντας κάθε φορά το σχετικό κανόνα για το σημείο όπου κινείται το όχημα. Για την εφαρμογή της άσκησης χρησιμοποιείται ο τροχαίος εξοπλισμός του Π.Κ.Α. (ηλεκτροκίνητα οχήματα, ποδήλατα). Η άσκηση εκτελείται από το σύνολο των μαθητών, οι οποίοι σχηματίζουν στοίχο και κινούνται οδηγώντας κατά μήκος της διαδρομής που τους υποδεικνύει ο εκπαιδευτής. Ο κάθε μαθητής πρέπει να κινηθεί σύμφωνα με τις αρχές που διδάχθηκε, αναγνωρίζοντας σε κάθε σημείο της διαδρομής τους κατάλληλους κανόνες. Ο εκπαιδευτής παρακολουθεί τις κινήσεις των μαθητών και επεμβαίνει όταν διαπιστώσει εσφαλμένη συμπεριφορά από κάποιον εκπαιδευόμενο. Στην περίπτωση αυτή ο εκπαιδευτής επαναλαμβάνει, συνοπτικά, το μάθημα που αφορά το συγκεκριμένο σημείο του Π.Κ.Α. (όπου διαπιστώθηκε η εσφαλμένη κίνηση) και η διαδρομή συνεχίζεται. Το μήκος και οι απαιτήσεις της διαδρομής καθορίζονται από την ηλικία των εκπαιδευομένων και το αντικείμενο που διδάσκεται στο στάδιο της σημειακής εκπαίδευσης. Είναι απαραίτητο να σημειωθεί ότι, κατά το σχεδιασμό της διαδρομής (ή των διαδρομών), πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα ούτως ώστε αυτές να μην ξεπερνούν χρονικά τα **15 με 20 λεπτά**.

Οδηγίες προς τον εκπαιδευτή

- Ο εκπαιδευτής πρέπει να βρίσκεται σε μικρή απόσταση από την ομάδα (στοίχο) των οχημάτων με τους μαθητές που εκτελούν την άσκηση, προκειμένου αυτός να είναι σε θέση να τους εποπτεύει αποτελεσματικά.
- Παράλληλα πρέπει να καθοδηγεί τους μαθητές ώστε να κινούνται σε επαρκή απόσταση μεταξύ τους και να σέβονται τους λοιπούς χρήστες (οδηγούς και πεζούς).
- Σημαντικό μέλημα του εκπαιδευτή πρέπει να είναι η χρονική διάρκεια της άσκησης, που δεδομένης της χρήσης των τροχοφόρων οχημάτων (προετοιμασία, επιβίβαση μαθητών, σχηματισμός στοίχου για τη διενέργεια της άσκησης, κ.λπ.) , μπορεί να αποβεί χρονοβόρα.
- Ο εκπαιδευτής πρέπει να προσαρμόζει το σχεδιασμό της άσκησης των τροχοφόρων οχημάτων στα χρονικά περιθώρια που επιτρέπει το συνολικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα, επιλέγοντας μικρότερα μήκη διαδρομών, ούτως ώστε να μην διαταραχθεί η ομαλότητα της εφαρμογής της εκπαιδευτικής διαδικασίας.
- Σε κάθε περίπτωση ο σχεδιασμός των διαδρομών είναι απαραίτητο να περιλαμβάνει ένα σημαντικό αριθμό εκπαιδευτικών στοιχείων, που έχουν διδαχθεί στο Στάδιο Γ [Εκπαίδευση στην ασφαλή κυκλοφορία οχημάτων (ποδηλάτων - αυτοκινήτων)], αφού η πρακτική εξάσκηση αποτελεί συνέχεια του σταδίου αυτού.

Ηλικιακός διαχωρισμός

Για τους μαθητές της 1ης ηλικιακής ομάδας επιβάλλεται η επιλογή διαδρομών που διαφοροποιούνται σε σχέση με τις αντίστοιχες της 2ης ηλικιακής ομάδας. Η διαβάθμιση των ασκήσεων για τα τροχοφόρα οχήματα ακολουθεί τις βασικές αρχές που περιγράφηκαν στην καρτέλα **Δ1. ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΞΑΣΚΗΣΗ ΣΤΟ Π.Κ.Α.** και **Δ2. ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΠΕΖΩΝ**. Επιδιώκεται, δηλαδή, η συσχέτιση του εκπαιδευτικού αντικειμένου, που διδάχθηκε στη θεματική ενότητα των τροχοφόρων οχημάτων στο Στάδιο Γ (Εκπαίδευση στην ασφαλή κυκλοφορία πεζών και οχημάτων (ποδηλάτων - αυτοκινήτων)) με το σχεδιασμό και την εκτέλεση διαδρομών, οι οποίες πρέπει να χαρακτηρίζονται από απλότητα και μικρή χρονική διάρκεια. Για την πρακτική εφαρμογή των κανόνων κυκλοφορίας τροχοφόρων οχημάτων για την 1η ηλικιακή ομάδα είναι απαραίτητο να δοθεί έμφαση στην απόκτηση της **"πρώτης αίσθησης"** της χρήσης του τροχοφόρου οχήματος (αυτοκινήτου και ποδηλάτου). Συνεπώς η πρακτική εφαρμογή της θεματικής ενότητας της κυκλοφορίας με τροχοφόρο όχημα (και στη συνέχεια οι αξιολογικές διαδικασίες -Στάδιο Ε) περιλαμβάνουν, ως βασικό στοιχείο, τη γνωριμία με το αυτοκίνητο (λειτουργικά χαρακτηριστικά, βασικές αρχές κίνησης στο δρόμο) ή με το ποδήλατο. Η εφαρμογή κανόνων κυκλοφορίας που σχετίζονται με την οριζόντια και κατακόρυφη σήμανση είναι δευτερεύουσας σημασίας για την εν λόγω ηλικιακή ομάδα, και διενεργείται στοιχειωδώς, στα πλαίσια του μικρού μήκους της διαδρομής που εκτελούν οι μαθητές. Ουσιαστικά, ο εκπαιδευτής πρέπει να μεριμνήσει για την ορθή χρήση του οχήματος κατά τη διάρκεια της πρακτικής εξάσκησης και λιγότερο για το σεβασμό της σήμανσης, δίχως αυτό να σημαίνει ότι δεν πρέπει να περιλαμβάνονται και αυτού του είδους τα στοιχεία κατά μήκος της διαδρομής εξάσκησης, εφόσον έχουν διδαχθεί στο Στάδιο Γ. Στην καρτέλα Δ6. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ ΤΡΟΧΟΦΟΡΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ 1Η ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ, προτείνονται δύο παραδείγματα διαδρομών τροχοφόρων οχημάτων, απευθυνόμενα στους μαθητές της 1ης ηλικιακής ομάδας. Σε αντιστοιχία, στην καρτέλα Δ7. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ ΤΡΟΧΟΦΟΡΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗ 2Η ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ, παρατίθενται δύο παραδείγματα ασκήσεων για τροχοφόρα οχήματα, με αναφορά στη 2η ηλικιακή ομάδα, οι οποίες παρουσιάζουν μεγαλύτερο μήκος διαδρομής και μεγαλύτερη περιπλοκότητα, ως προς την εκτέλεσή τους. Σε αυτές τις διαδρομές δίδεται έμφαση στην εφαρμογή κανόνων κυκλοφορίας που απορρέουν από την οριζόντια και κατακόρυφη σήμανση του οδικού δικτύου. Σε πλήρη αντιστοιχία με τις διαδρομές των πεζών, σημειώνεται ότι όλα τα παραδείγματα που προτείνονται στις επόμενες καρτέλες είναι ενδεικτικά και σε καμία περίπτωση δεσμευτικά ως προς την εφαρμογή τους.

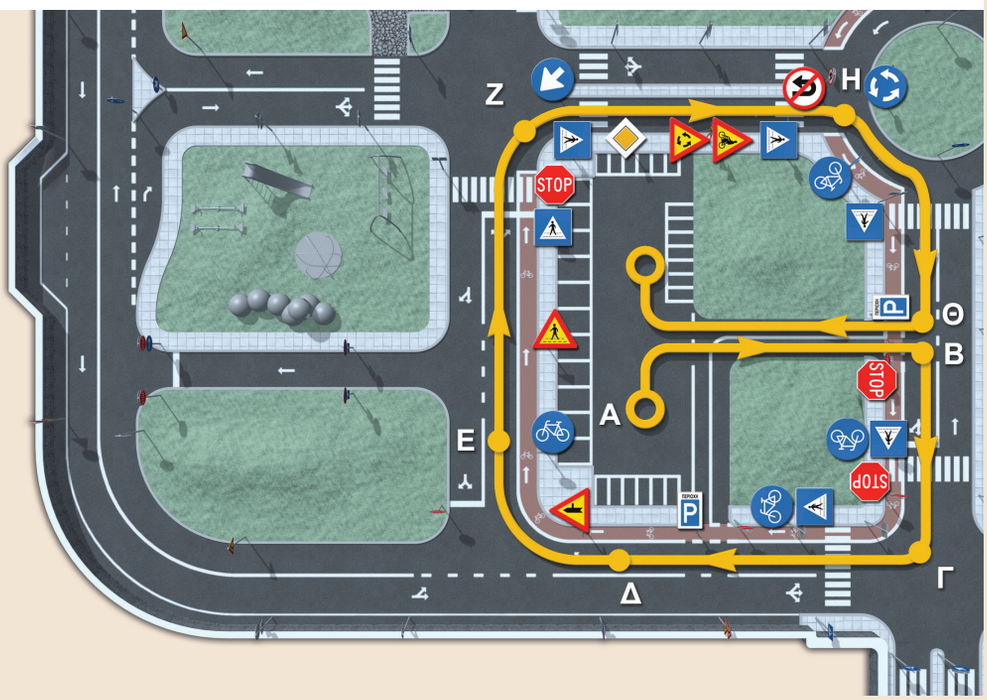
Παρατηρήσεις

Η διαδρομή ή διαδρομές της πρακτικής εξάσκησης πρέπει να είναι προκαθορισμένες και προσαρμοσμένες στις απαιτήσεις της ηλικιακής ομάδας της σχολικής τάξης που θα επισκεφθεί το Π.Κ.Α. Για το συγκεκριμένο εκπαιδευτικό στάδιο απαιτείται προετοιμασία και οργάνωση του εκπαιδευτή, προκειμένου να διασφαλιστεί η ορθή εφαρμογή της διαδικασίας της πρακτικής εξάσκησης. Ειδικότερα, είναι απαραίτητο να σχεδιαστεί μία σειρά εναλλακτικών διαδρομών, με βάση τα κριτήρια ηλικιακού διαχωρισμού και χρονικού περιορισμού. Με τον τρόπο αυτό ο εκπαιδευτής μπορεί να επιλέγει μεταξύ μίας σειράς **εναλλακτικών διαδρομών**, ανάλογα με την ηλικία των εκπαιδευομένων αλλά και τη χρονική διαθεσιμότητα που υπάρχει, ώστε να διασφαλιστεί η ολοκλήρωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Παράδειγμα διαδρομής οχημάτων

- Εκκίνηση από το σημείο Α στο χώρο στάθμευσης του Π.Κ.Α.
- Δεξιά στροφή και κατεύθυνση προς τον περιφερειακό δακτύλιο (σημείο Β).
- Πέρασμα από διάβαση πεζών.
- Συνάντηση με πινακίδα Ρ-2 (STOP).
- Δεξιά στροφή και κίνηση στον περιφερειακό δακτύλιο (σημείο Γ).
- Παράλληλη κυκλοφορία με ποδηλατολωρίδα (σημείο Δ).
- Δεξιά στροφή σε αμφίδρομο (σημείο Ε).
- Πέρασμα από διάβαση πεζών.
- Συνάντηση με πινακίδα Ρ-2 (STOP) - κόμβο σχήματος σταυρού.
- Δεξιά στροφή σε αμφίδρομο με νησίδα διαχωρισμού (σημείο Ζ).
- Προσέγγιση σε κυκλικό κόμβο (σημείο Η).
- Πέρασμα από διάβαση πεζών.
- Δεξιά στροφή σε αμφίδρομο.
- Πέρασμα από διάβαση πεζών.
- Δεξιά στροφή στο χώρο στάθμευσης (σημείο Θ).

Παράδειγμα διαδρομής οχημάτων για την 1η ηλικιακή ομάδα

Θεματικά πεδία

- Βασικά χαρακτηριστικά του αυτοκινήτου.
- Βασικές αρχές κίνησης με το αυτοκίνητο.
- Οδήγηση σε δρόμο δύο κατευθύνσεων - αμφίδρομο.
- Διάβαση πεζών.
- Αποκλειστικές λωρίδες κυκλοφορίας - ποδηλατολωρίδα.
- Κόμβος δύο δρόμων - προαιρετική διδασκαλία.
- Κίνηση σε κυκλικό κόμβο - προαιρετική διδασκαλία.

Οδηγίες προς τον εκπαιδευτή

- Η προτεινόμενη διαδρομή αποτελεί έναν απλό βρόχο γύρω από το χώρο στάθμευσης του Π.Κ.Α.
- Εξαιτίας του ελάχιστου, δυνατού μήκους της, η διαδρομή δεν περιλαμβάνει το σύνολο των εκπαιδευτικών στοιχείων που προβλέπονται για τη διδασκαλία της 2ης επίσκεψης στο Π.Κ.Α. (1η ηλικιακή ομάδα - κανόνες κυκλοφορίας τροχοφόρων οχημάτων).
- Για τη συγκεκριμένη ηλικιακή ομάδα και το εν λόγω εκπαιδευτικό αντικείμενο δίδεται έμφαση στην **απόκτηση της πρώτης αίσθησης** της χρήσης του τροχοφόρου οχήματος, ενώ η υπαγωγή σε πλαίσιο κανόνων που απορρέει από τη σήμανση είναι δευτερεύουσας σημασίας.
- Για το λόγο αυτό προτείνεται μία οδική διαδρομή στο Π.Κ.Α. που παρουσιάζει το ελάχιστο δυνατό μήκος, όπου επιδιώκεται η εξάσκηση των μαθητών σε θέματα χρήσης του οχήματος και του δρόμου και, σε δεύτερο επίπεδο, η εφαρμογή στοιχειωδών κανόνων κυκλοφορίας.
- Ο εκπαιδευτής μπορεί να επεκτείνει την άσκηση, εμπλουτίζοντας τη διαδρομή με επιπρόσθετα στοιχεία που να αντιστοιχούν στα μαθήματα που διδάχθηκαν οι μαθητές στο προηγούμενο εκπαιδευτικό στάδιο, εφόσον τα χρονικά περιθώρια του το επιτρέπουν.

Παράδειγμα εναλλακτικής διαδρομής οχημάτων

- Εκκίνηση από το σημείο Α στο χώρο στάθμευσης του Π.Κ.Α.
- Δεξιά στροφή και κατεύθυνση προς τον περιφερειακό δακτύλιο (σημείο Β).
- Πέρασμα από διάβαση πεζών.
- Συνάντηση με πινακίδα Ρ-2 (STOP).
- Δεξιά στροφή και κίνηση στον περιφερειακό δακτύλιο (σημείο Γ).
- Παράλληλη κυκλοφορία με ποδηλατολωρίδα.
- Πέρασμα από κόμβο, σχήματος "Τ", μέσω δρόμου προτεραιότητας (σημείο Δ).
- Συνάντηση με πινακίδες απαγόρευσης κινήσεων, πριν από κόμβο (σημείο Ε).
- Πέρασμα από κόμβο, σχήματος "Τ", μέσω δρόμου προτεραιότητας.
- Δεξιά στροφή σε αμφίδρομο, μέσω λωρίδας επιβράδυνσης (σημείο Ζ).
- Διάσχιση διάβασης πεζών.
- Συνάντηση πινακίδας Ρ-2 (STOP), πριν από κόμβο σχήματος σταυρού (σημείο Η).
- Διάσχιση του κόμβου, μέσω δρόμου που παραχωρεί προτεραιότητα.
- Κίνηση σε αμφίδρομο με νησίδα διαχωρισμού κυκλοφορίας.
- Πέρασμα από διάβαση πεζών.
- Προσέγγιση σε κυκλικό κόμβο (σημείο Θ).
- Πέρασμα από διάβαση πεζών.
- Δεξιά στροφή σε αμφίδρομο (σημείο Ι).
- Πέρασμα από διάβαση πεζών.
- Δεξιά στροφή στο χώρο στάθμευσης (σημείο Κ).

Παράδειγμα εναλλακτικής διαδρομής οχημάτων για την 1η ηλικιακή ομάδα

Θεματικά πεδία

- Βασικά χαρακτηριστικά του αυτοκινήτου.
- Βασικές αρχές κίνησης με το αυτοκίνητο.
- Οδήγηση σε δρόμο δύο κατευθύνσεων - αμφίδρομο.
- Διάβαση πεζών.
- Αποκλειστικές λωρίδες κυκλοφορίας - ποδηλατολωρίδα.
- Απαγορεύσεις κινήσεων.
- Λωρίδα επιβράδυνσης - προαιρετική διδασκαλία.
- Κόμβος δύο δρόμων - προαιρετική διδασκαλία.
- Κίνηση σε κυκλικό κόμβο - προαιρετική διδασκαλία.

Παράδειγμα διαδρομής οχημάτων

- Εκκίνηση από το σημείο Α στο χώρο στάθμευσης του Π.Κ.Α.
- Δεξιά στροφή και κατεύθυνση προς τον περιφερειακό δακτύλιο (σημείο Β).
- Πέρασμα από διάβαση πεζών.
- Συνάντηση με πινακίδα Ρ-2 (STOP).
- Αριστερή στροφή και κίνηση στον περιφερειακό δακτύλιο (σημείο Γ).
- Συνάντηση με πινακίδες απαγόρευσης κινήσεων (Ρ-8, Ρ-27), πριν από κόμβο, τριών προσβάσεων.
- Πέρασμα από κόμβο σχήματος "Τ", μέσω δρόμου προτεραιότητας (σημείο Δ).
- Προσέγγιση σε κόμβο σχήματος "Τ", που περιλαμβάνει νησίδα τύπου σταγόνας, μέσω δρόμου προτεραιότητας (σημείο Ε).
- Αριστερή στροφή στον κόμβο και κίνηση σε δρόμο δύο κατευθύνσεων.
- Διάσχιση διάβασης πεζών.
- Διάσχιση κόμβου σχήματος σταυρού, κινούμενοι σε δρόμο προτεραιότητας (σημείο Ζ).
- Κίνηση σε αμφίδρομο δρόμο, με νησίδα διαχωρισμού κυκλοφορίας.
- Παράλληλη κυκλοφορία με ποδηλατολωρίδα.
- Πέρασμα από διάβαση πεζών.
- Προσέγγιση σε κυκλικό κόμβο (σημείο Η).
- Πέρασμα από διάβαση πεζών.
- Κίνηση στον κυκλικό κόμβο (σημείο Θ).
- Δεξιά στροφή σε αμφίδρομο δρόμο (σημείο Ι).
- Πέρασμα από διάβαση πεζών.
- Δεξιά στροφή στο χώρο στάθμευσης (σημείο κ).

Παράδειγμα διαδρομής οχημάτων για τη 2η ηλικιακή ομάδα

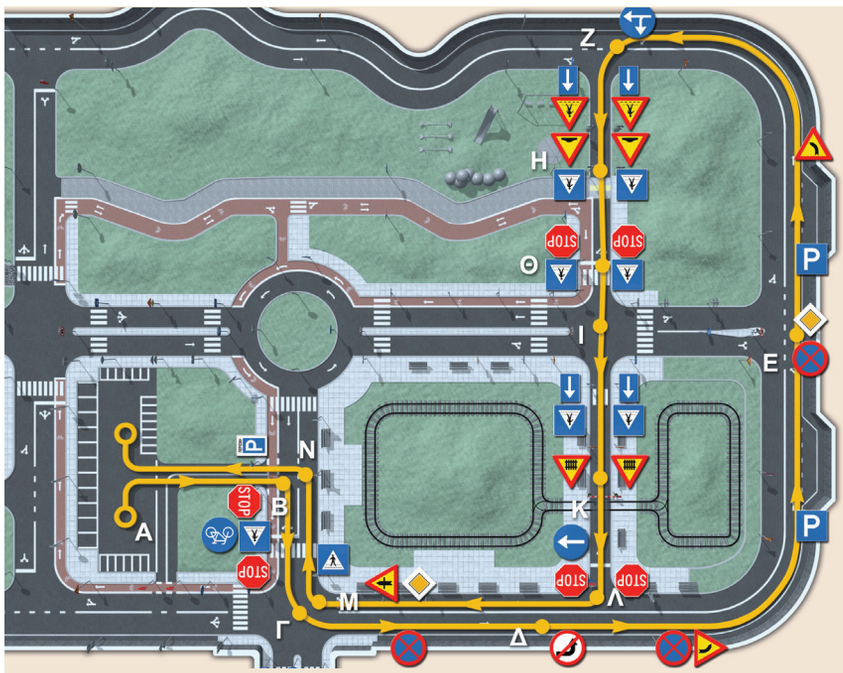
Θεματικά πεδία

- Οδήγηση σε δρόμο δύο κατευθύνσεων - αμφίδρομο.
- Διάβαση πεζών.
- Αποκλειστικές λωρίδες κυκλοφορίας - ποδηλατολωρίδα.
- Απαγορεύσεις εισόδου σε μονόδρομο.
- Κόμβος, σχήματος "Τ", με νησίδα διαχωρισμού σε σχήμα σταγόνας.
- Κόμβος δύο δρόμων.
- Κίνηση σε κυκλικό κόμβο.

Παράδειγμα εναλλακτικής διαδρομής οχημάτων

- Εκκίνηση από το σημείο Α στο χώρο στάθμευσης του Π.Κ.Α.
- Δεξιά στροφή και κατεύθυνση προς τον περιφερειακό δακτύλιο (σημείο Β).
- Πέρασμα από διάβαση πεζών.
- Συνάντηση με πινακίδα Ρ-2 (STOP).
- Αριστερή στροφή και κίνηση στον περιφερειακό δακτύλιο (σημείο Γ).
- Συνάντηση με πινακίδες απαγόρευσης κινήσεων (Ρ-8, Ρ-27), πριν από κόμβο, τριών προσβάσεων.
- Πέρασμα από κόμβο σχήματος "Τ", μέσω δρόμου προτεραιότητας (σημείο Δ).
- Προσέγγιση σε κόμβο σχήματος "Τ", που περιλαμβάνει νησίδα τύπου σταγόνας, μέσω δρόμου προτεραιότητας (σημείο Ε).
- Διάσχιση του κόμβου, με ευθύγραμμη κίνηση οχήματος.
- Προσέγγιση σε κόμβο, σχήματος "Τ", μέσω δρόμου προτεραιότητας.
- Αριστερή στροφή και κίνηση σε μονόδρομο (σημείο Ζ).
- Διάσχιση διάβασης πεζών (υπερυψωμένη διάβαση) (σημείο Η).
- Παράλληλη κυκλοφορία με ποδηλατολωρίδα.
- Διάσχιση διάβασης πεζών.
- Προσέγγιση σε κόμβο σχήματος σταυρού, κινούμενοι σε δρόμο παραχώρησης προτεραιότητας (σημείο Θ).
- Διάσχιση του κόμβου, με ευθύγραμμη κίνηση οχήματος (σημείο Ι).
- Κίνηση με μονόδρομο.
- Πέρασμα από διάβαση πεζών.
- Προσέγγιση σε ισόπεδη σιδηροδρομική διάβαση (σημείο Κ).
- Διάσχιση της σιδηροδρομικής διάβασης.
- Προσέγγιση σε κόμβο σχήματος "Τ", μέσω δρόμου που παραχωρεί προτεραιότητα.
- Συνάντηση πινακίδας Ρ-2 (STOP).
- Δεξιά στροφή και κίνηση σε αμφίδρομο (περιφερειακός δακτύλιος) (σημείο Λ).
- Προσέγγιση σε κόμβο σχήματος "Τ", μέσω δρόμου προτεραιότητας.
- Δεξιά στροφή και κίνηση σε αμφίδρομο (σημείο Μ).
- Πέρασμα από διάβαση πεζών.
- Δεξιά στροφή στο χώρο στάθμευσης (σημείο Ν).

Παράδειγμα εναλλακτικής διαδρομής οχημάτων για τη 2η ηλικιακή ομάδα

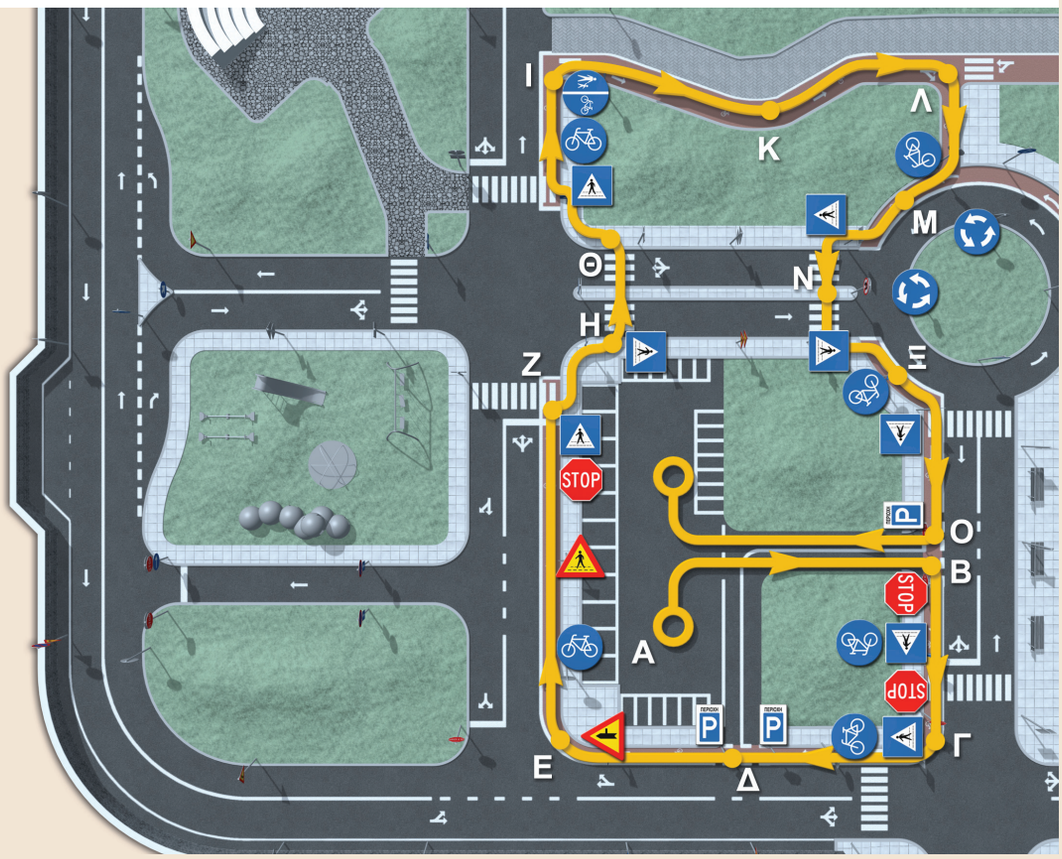
Θεματικά πεδία

- Οδήγηση σε δρόμο μίας κατεύθυνσης - μονόδρομο.
- Οδήγηση σε δρόμο δύο κατευθύνσεων - αμφίδρομο.
- Διάβαση πεζών.
- Αποκλειστικές λωρίδες κυκλοφορίας - ποδηλατολωρίδα.
- Απαγορεύσεις εισόδου σε μονόδρομο.
- Κόμβος, σχήματος "Τ", με νησίδα διαχωρισμού σχήματος σταγόνας.
- Κόμβος δύο δρόμων, σχήματος σταυρού.
- Διέλευση από ισόπεδη σιδηροδρομική διάβαση.

Παράδειγμα διαδρομής ποδηλάτων

- Εκκίνηση από το σημείο Α στο χώρο στάθμευσης του Π.Κ.Α.
- Δεξιά στροφή, είσοδος στην ποδηλατολωρίδα και κατεύθυνση προς τον περιφερειακό δακτύλιο (σημείο Β).
- Πέρασμα από διάβαση πεζών.
- Δεξιά στροφή και κίνηση στην ποδηλατολωρίδα, επί του περιφερειακού δακτυλίου (σημείο Γ).
- Διάσχιση εισόδου για το χώρο στάθμευσης (σημείο Δ).
- Προσέγγιση σε κόμβο, σχήματος "Τ".
- Δεξιά στροφή και κίνηση στην ποδηλατολωρίδα (σημείο Ε).
- Διάσχιση διάβασης πεζών.
- Προσέγγιση σε κόμβο, σχήματος σταυρού (σημείο Ζ).
- Διάσχιση του κόμβου πεζή, με τη χρησιμοποίηση της διάβαση πεζών του κάθετου δρόμου και με μεταφορά του ποδηλάτου με τα χέρια (σημεία Η & Θ).
- Κίνηση στην ποδηλατολωρίδα, μετά τον κόμβο, σχήματος σταυρού (σημείο Ι).
- Συνέχιση της πορείας στην ποδηλατολωρίδα, που αναπτύσσεται παράλληλα με τον πεζόδρομο (σημείο Κ).
- Δεξιά στροφή στον κλάδο της ποδηλατολωρίδας που οδηγεί στον κυκλικό κόμβο (σημείο Λ).
- Κίνηση στην ποδηλατολωρίδα, επί του κυκλικού κόμβου (σημείο Μ).
- Διάσχιση του κυκλικού κόμβου πεζή, με τη χρησιμοποίηση της διάβαση πεζών του κάθετου δρόμου και με μεταφορά του ποδηλάτου με τα χέρια (σημείο Ν).
- Κίνηση στην ποδηλατολωρίδα, επί του κυκλικού κόμβου (σημείο Ξ).
- Συνέχιση της πορείας στην ποδηλατολωρίδα, επί του αμφίδρομου.
- Δεξιά στροφή και είσοδος στο χώρο στάθμευσης (σημείο Ο).

Παράδειγμα διαδρομής ποδηλάτων για την 1η ηλικιακή ομάδα

Θεματικά πεδία

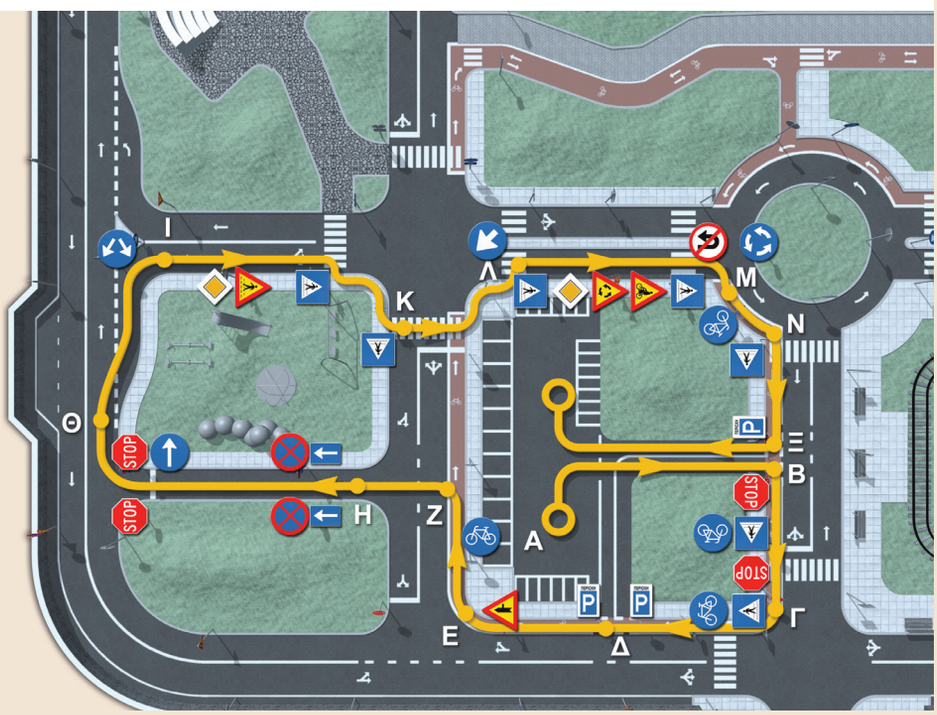
- Οδήγηση σε ποδηλατολωρίδα, μίας κατεύθυνσης.
- Οδήγηση σε ποδηλατολωρίδα, δύο κατευθύνσεων.
- Κίνηση παράλληλα με οδικό τμήμα.
- Κίνηση παράλληλα με πεζόδρομο.
- Διάσχιση κόμβου, σχήματος σταυρού, με τη χρήση διαβάσεων πεζών και με μεταφορά του ποδηλάτου με τα χέρια.
- Διάσχιση κυκλικού κόμβου με τη χρήση διαβάσεων πεζών και με μεταφορά του ποδηλάτου με τα χέρια.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΠΟΔΗΛΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗ 2Η ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ **Δ8**

Παράδειγμα διαδρομής ποδηλάτων

- Εκκίνηση από το σημείο Α στο χώρο στάθμευσης του Π.Κ.Α.
- Δεξιά στροφή, είσοδος στην ποδηλατολωρίδα και κατεύθυνση προς τον περιφερειακό δακτύλιο (σημείο Β).
- Πέρασμα από διάβαση πεζών.
- Δεξιά στροφή και κίνηση στην ποδηλατολωρίδα, επί του περιφερειακού δακτυλίου (σημείο Γ).
- Διάσχιση εισόδου του χώρου στάθμευσης (σημείο Δ).
- Προσέγγιση σε κόμβο σχήματος "Τ".
- Δεξιά στροφή και κίνηση στην ποδηλατολωρίδα (σημείο Ε).
- Αριστερή στροφή και διάσχιση του αμφίδρομου κάθετα (σημείο Ζ).
- Είσοδος σε μονόδρομο, κινούμενοι στο δεξί τμήμα του δρόμου, εφόσον βρίσκονται εκτός ποδηλατολωρίδας (σημείο Η).
- Προσέγγιση σε κόμβο, σχήματος "Τ", με τον περιφερειακό δακτύλιο, κινούμενοι σε δρόμο παραχώρησης προτεραιότητας.
- Συνάντηση πινακίδας Ρ-2 (STOP).
- Προσεκτική δεξιά στροφή και κίνηση στον περιφερειακό δακτύλιο, σε πολύ μικρό μήκος (σημείο Θ).
- Είσοδος στη λωρίδα επιβράδυνσης, χρησιμοποιώντας το δεξί τμήμα του δρόμου.
- Κίνηση στον αμφίδρομο (σημείο Ι).
- Διάσχιση διάβασης πεζών.
- Προσέγγιση σε κόμβο, σχήματος σταυρού, μέσω δρόμου που παραχωρεί προτεραιότητα.
- Διάσχιση του κόμβου πεζή, με τη χρησιμοποίηση της διάβαση πεζών του κάθετου δρόμου και με μεταφορά του ποδηλάτου με τα χέρια (σημείο Κ).
- Συνέχιση της πορείας στον αμφίδρομο με τη νησίδα διαχωρισμού κυκλοφορίας (σημείο Λ).
- Προσέγγιση σε κυκλικό κόμβο.
- Διάσχιση διάβασης πεζών.
- Διέλευση του κυκλικού κόμβου, με τη χρησιμοποίηση του τμήματος της ποδηλατολωρίδας (σημείο Μ).
- Κίνηση στον αμφίδρομο, με τη χρησιμοποίηση της ποδηλατολωρίδας (σημείο Ν).
- Δεξιά στροφή και είσοδος στο χώρο στάθμευσης (σημείο Ξ).

Παράδειγμα διαδρομής ποδηλάτων για τη 2η ηλικιακή ομάδα

Θεματικά πεδία

- Οδήγηση σε ποδηλατολωρίδα, μίας κατεύθυνσης.
- Οδήγηση σε ποδηλατολωρίδα, μίας κατεύθυνσης.
- Κίνηση παράλληλα με οδικό τμήμα.
- Κίνηση σε μονόδρομο οδικό τμήμα - εκτός ποδηλατολωρίδας.
- Κίνηση σε αμφίδρομο οδικό τμήμα - εκτός ποδηλατολωρίδας.
- Διάσχιση κόμβου, σχήματος σταυρού, με τη χρήση διαβάσεων πεζών, μεταφέροντας το ποδήλατο με τα χέρια.

ΣΤΑΔΙΟ Ε

Αξιολόγηση

Σκοπός της αξιολόγησης του μαθησιακού αποτελέσματος σε πρακτικό επίπεδο

Να διαπιστωθεί ο βαθμός κατανόησης και η δυνατότητα εφαρμογής των κανόνων και κωδικών συμπεριφοράς που διδάχθηκαν οι μαθητές, μέσα από την εκδήλωση της συμπεριφοράς τους στην πράξη, ώστε να ελεγχθεί τελικά το αποτέλεσμα της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Περιγραφή - Στόχος

Η πρακτική αξιολόγηση αφορά την πραγματοποίηση μίας άσκησης από τους εκπαιδευομένους, προκειμένου να διαπιστωθεί ο βαθμός αφομοίωσης από αυτούς των στοιχείων που διδάχθηκαν στα προηγούμενα στάδια. Η αξιολόγηση πραγματοποιείται μετά το πέρας της πρακτικής εξάσκησης και αφορά την εκτέλεση μίας άσκησης, σε πλήρη αντιστοιχία με το Στάδιο Δ, από τους μαθητές. Οι διαδρομές που εκτελούνται πρέπει να είναι προκαθορισμένες και προσαρμοσμένες στο εκπαιδευτικό αντικείμενο της κάθε ηλικιακής ομάδας. Η επιδίωξη της διαδικασίας αυτής είναι, αφενός, η διαπίστωση του κατά πόσο οι μαθητές έχουν κατανοήσει τα μαθήματα που προηγήθηκαν και είναι σε θέση να εφαρμόσουν το πλαίσιο των κανόνων και της συμπεριφοράς που διδάχθηκαν και, αφετέρου, η αποτίμηση της αποτελεσματικότητας της διεξαγόμενης εκπαιδευτικής διαδικασίας από τον εκπαιδευτή. Η αξιολόγηση δεν αναφέρεται στον κάθε μαθητή χωριστά, ούτως ώστε να καταγραφεί η επίδοση του εκάστοτε εκπαιδευομένου με ονομαστικούς όρους αλλά αποτιμάται το σύνολο της ομάδας που συμμετείχε. Ο εκπαιδευτής, σε αντίθεση με τη διαδικασία που ακολουθείται στο Στάδιο Δ, εποπτεύει την κίνηση των μαθητών δίχως να παρεμβαίνει διορθώνοντας και υποδεικνύοντας τη σωστή συμπεριφορά, όταν διαπιστώσει εσφαλμένη εφαρμογή των κανόνων κυκλοφορίας. Ο τρόπος και το είδος των ασκήσεων διαφοροποιείται για τις δύο ηλικιακές ομάδες καθώς και για τις δύο θεματικές ενότητες, δημιουργώντας **τέσσερις (4) διαφορετικές εκδοχές πρακτικής αξιολόγησης.** Για κάθε περίπτωση παρατίθενται κατάλληλα παραδείγματα στις καρτέλες Ε2 - Ε5, όπου περιγράφεται η προτεινόμενη διαδικασία και παρουσιάζεται ενδεικτική εικόνα.

Οδηγίες προς τον εκπαιδευτή

- Οι διαδικασίες αξιολόγησης (πεζών και οχημάτων), αμφότερων των ηλικιακών ομάδων, πρέπει να χαρακτηρίζονται από μικρή χρονική διάρκεια και απλή και ευκολομνημόνευτη ανάπτυξη.
- Κατά μήκος των διαδρομών πρέπει να περιλαμβάνονται όλα ή κάποια από τα στοιχεία που διδάχθηκαν στα προηγούμενα στάδια και να αποτελέσουν τα **στοιχεία αξιολόγησης**.
- Ο εκπαιδευτής πρέπει να παρακολουθεί την εκτέλεση της άσκησης από τους εκπαιδευομένους και να αξιολογεί τη συνολική επίδοσή τους, βάσει των στοιχείων αξιολόγησης που έχει θέσει για κάθε περίπτωση (θεματική ενότητα και ηλικιακή ομάδα).
- Ο εκπαιδευτής σημειώνει τις παρατηρήσεις του σχετικά με την επιτυχή διεξαγωγή της άσκησης αξιολόγησης στο Π.Κ.Α. στο **ΦΥΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗ**, δηλαδή το έντυπο αξιολόγησης του συνολικού εκπαιδευτικού προγράμματος για τη συγκεκριμένη ομάδα ή τάξη μαθητών στη διάρκεια κάθε επίσκεψης.
- Η αποτελεσματική διεξαγωγή της αξιολογικής διαδικασίας προϋποθέτει τη **σωστή προετοιμασία του εκπαιδευτή**, τόσο σε ό,τι αφορά το σχεδιασμό της (ανάπτυξη διαδρομών, δημιουργία σεναρίων, κ.λπ.) όσο και την οργάνωση του τρόπου εφαρμογής της (παρακολούθηση των μαθητών, σύνταξη του φύλλου αξιολόγησης του εκπαιδευτή, κ.λπ.).
- Τα αποτελέσματα της διεξαγωγής του εν λόγω εκπαιδευτικού σταδίου, καταγράφονται στο σχετικό πεδίο του ΦΥΛΛΟΥ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗ.

Στοιχεία αξιολόγησης

Η εφαρμογή διαδικασίας αξιολόγησης επιτρέπει στον εκπαιδευτή να αποτιμήσει τα ακόλουθα:

- Το **αποτέλεσμα της εκπαιδευτικής διαδικασίας**, μέσα από την αξιολόγηση της συμπεριφοράς των μαθητών και των δεξιοτήτων που αναπτύχθηκαν κατά τη διάρκεια των μαθημάτων. Η αποτίμηση αυτή μπορεί να οδηγήσει στην επανάληψη της διαδικασίας από ορισμένους εκπαιδευομένους, όταν διαπιστωθεί αδυναμία στην εφαρμογή των κανόνων κυκλοφορίας.
- Το **ασκούμενο εκπαιδευτικό έργο**, ώστε να το αναπροσαρμόσει για να επιτευχθούν οι στόχοι του προγράμματος αλλά και να επανεκτιμήσει το εκπαιδευτικό πρόγραμμα ως προς τον τρόπο κατάρτισής του, τη διάρκειά του και την πληρότητά του. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε μεγαλύτερη ή μικρότερη ανάλυση ορισμένων θεματικών πεδίων, την πρόσθεση νέων ή την τροποποίηση της σειράς των επιμέρους φάσεων της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Κύρια χαρακτηριστικά της αξιολόγησης σε πρακτικό επίπεδο

- Λαμβάνει χώρα μετά το τέλος της πρακτικής εξάσκησης, αφού έχει ολοκληρωθεί η εκπαίδευση των μαθητών.
- Αφορά στην υλοποίηση μιας άσκησης που μπορεί να είναι η πραγματοποίηση μίας απλής διαδρομής, μικρού μήκους ή περισσοτέρων και πλέον σύνθετων για τη μεγαλύτερη ηλικιακή ομάδα.
- Κατά την εκτέλεση της άσκησης οι καταρτιζόμενοι καλούνται να εφαρμόσουν τους κανόνες που διδάχθηκαν κατά τη διαδικασία των εκπαιδευτικών σταδίων που προηγήθηκαν.
- Η εκτέλεση της άσκησης γίνεται για ομάδες εκπαιδευομένων ή το σύνολο του μαθητικού τμήματος που εκπαιδεύεται.
- Το αντικείμενο της άσκησης πρέπει να είναι άμεσα συνυφασμένο με τα όσα διδάχθηκαν οι μαθητές στα προηγούμενα εκπαιδευτικά στάδια, σε πλήρη αναλογία με τα όσα έχουν αναφερθεί στις καρτέλες του Σταδίου Δ (Πρακτική εξάσκηση στο Π.Κ.Α.).
- Η χρονική διάρκεια της διαδικασίας πρέπει να είναι περιορισμένη, τόσο για την αποφυγή επιβολής επίπονων δοκιμασιών στους μαθητές όσο και εξαιτίας των χρονικών δεσμεύσεων, που πιθανώς υφίστανται, για την ολοκλήρωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας στο Π.Κ.Α.

Ηλικιακός διαχωρισμός

Η διαδικασία της αξιολόγησης σε πρακτικό επίπεδο διαφοροποιείται σημαντικά σε ό,τι αφορά την ηλικιακή διαβάθμιση των μαθητών της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Οι απαιτήσεις και οι επιδιώξεις για κάθε ηλικιακή ομάδα είναι διαφορετικές, όπως και οι αντιληπτικές δυνατότητες των μαθητών των δύο ομάδων δεν είναι ισοδύναμες. Οι ασκήσεις που καλούνται να εκτελέσουν οι μαθητές της 1ης ηλικιακής ομάδας, προκειμένου να αξιολογηθούν, συνίστανται σε διαδρομές μικρού μήκους, περιορισμένων απαιτήσεων και ολίγων στοιχείων αξιολόγησης, ενώ σημειώνεται ότι κυρίως σε αυτήν την ομάδα η αξιολόγηση πρέπει να παρουσιάζει τη μορφή παιχνιδιού, εξαιτίας της μικρής εξοικείωσης των παιδιών με εξεταστικές διαδικασίες. Αντίθετα, για τη 2η ηλικιακή ομάδα οι ασκήσεις λαμβάνουν περισσότερο σύνθετη μορφή, εκλαμβάνοντας τους μαθητές ως **χρήστες του οδικού δικτύου** (του Π.Κ.Α.), όπου πρέπει να λειτουργήσουν στο πλαίσιο κανόνων και στις απαιτήσεις που συνεπάγονται από τη δοκιμασία αυτή. Οι ασκήσεις που καλούνται να εκτελέσουν
οι μαθητές αυτής της ηλικίας, ξεπερνούν τη μορφή των μεμονωμένων διαδρομών και συνίστανται πλέον σε πλέγμα διαδρομών, που αναπτύσσονται στην ίδια περιοχή του Π.Κ.Α. και διασταυρώνονται μεταξύ τους. Τις βασικές αυτές αρχές ακολουθούν τα παραδείγματα των διαδικασιών αξιολόγησης σε πρακτικό επίπεδο που προτείνονται στις επόμενες καρτέλες (Ε2-Ε5), τα οποία είναι διαβαθμισμένα ανά ηλικιακή ομάδα και θεματική ενότητα, σε τέσσερα (4) διαφορετικά σχέδια.

Παρατηρήσεις

Η διαδικασία αξιολόγησης αποσκοπεί στη διαπίστωση του βαθμού εκμάθησης των κανόνων που διδάχθηκαν στα προηγούμενα εκπαιδευτικά στάδια. Η αξιολόγηση δεν πρέπει να λειτουργεί ως εξεταστική διαδικασία, με τη στενή έννοια του όρου, αλλά να εφαρμόζεται με φιλικό τρόπο, ούτως ώστε να εκληφθεί περισσότερο ως παιχνίδι παρά ως υποχρέωση. Για το λόγο αυτό δεν προτείνεται η εξατομικευμένη αξιολόγηση του κάθε εκπαιδευόμενου αλλά η συνολική αποτίμηση της επίδοσης του μαθητικού τμήματος που εκπαιδεύεται.

Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΕΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ ΠΕΖΩΝ ΤΗΣ 1ΗΣ ΗΛΙΚΙΑΚΗΣ ΟΜΑΔΑΣ **Ε2**

Περιγραφή

Η εφαρμογή της άσκησης για την αξιολόγηση πραγματοποιείται σε έναν κόμβο σχήματος σταυρού του Π.Κ.Α. Η διαδρομή που καλούνται να εκτελέσουν οι μαθητές πρέπει να παρουσιάζει μικρό μήκος και περιορισμένο αριθμό σημείων ελέγχου, προκειμένου να καταστεί εύκολη και γρήγορη ως προς την εφαρμογή της. Η διαδρομή αξιολόγησης αναπτύσσεται γύρω από τον κόμβο σχήματος σταυρού, όπου οι μαθητές καλούνται να λειτουργήσουν ως πεζοί, βαδίζοντας και διασχίζοντας τους δρόμους. Το αντικείμενο της αξιολόγησης είναι άμεσα συνυφασμένο με όσα διδάχθηκαν οι μαθητές στα προηγούμενα εκπαιδευτικά στάδια, με κύρια επιδίωξη την διαπίστωση του κατά πόσο είναι σε θέση να ανακαλέσουν στη μνήμη τους και να εφαρμόσουν με τον ενδεικνυόμενο τρόπο τους στοιχειώδεις κανόνες κυκλοφορίας των πεζών. Η εφαρμογή της άσκησης για την αξιολόγηση μπορεί να διενεργηθεί από το σύνολο των μαθητών της ομάδας που εκπαιδεύτηκε ή, εναλλακτικά, από μικρότερες ομάδες (των 7-8 μαθητών ή και μικρότερων) που εκτελούν την ίδια ή και διαφορετικές διαδρομές. Η τελική επιλογή του σεναρίου για την άσκηση της αξιολόγησης πρέπει να γίνεται από τον εκπαιδευτή, βάσει των χρονικών περιορισμών, που ενδεχομένως υφίστανται για την ολοκλήρωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας και άλλων παραμέτρων που υπεισέρχονται στη λειτουργία του Π.Κ.Α. (αριθμός μαθητών που εκπαιδεύεται, αριθμός εκπαιδευτών, βαθμός αφομοίωσης της διδασκαλίας που προηγήθηκε, εκτίμηση, κ.λπ.). Επισημαίνεται ότι οι διαδρομές αξιολόγησης δεν είναι δυνατό να περιλαμβάνουν, κατά μήκος τους, το σύνολο των εκπαιδευτικών στοιχείων που απαρτίζουν το διδακτικό αντικείμενο του Σταδίου Γ και του Σταδίου Δ, αλλά ένα αντιπροσωπευτικό τμήμα του.

Οδηγίες προς τον εκπαιδευτή

- Οι διαδρομές πρέπει να σχεδιάζονται σε μικρό μήκος, ώστε να μην δημιουργείται σημαντική χρονική καθυστέρηση στην εφαρμογή της διαδικασίας.
- Κρίνεται σκόπιμη η διαμόρφωση περισσότερων του ενός σεναρίων για την αξιολογική διαδικασία, προκειμένου ο εκπαιδευτής να είναι σε θέση να προσαρμόζει, κάθε φορά, το πρόγραμμα στα χρονικά (και άλλα) δεδομένα που δημιουργούνται.
- Ο εκπαιδευτής πρέπει να σταθεί (ή να ακολουθεί, ανάλογα με το μήκος της εφαρμοζόμενης διαδρομής) σε κάποια απόσταση και να παρακολουθεί τις κινήσεις των εξεταζομένων, προκειμένου να εποπτεύει αποτελεσματικά και να εντοπίζει τις εσφαλμένες ενέργειες.
- Κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης ο εκπαιδευτής δεν παρεμβαίνει ούτε παρατηρεί τους μαθητές που εκτελούν την άσκηση, παρά μόνο όταν πρόκειται για ζητήματα που σχετίζονται με την κατανόηση της διαδρομής (των διαδρομών) που πρέπει να ακολουθήσουν, δεδομένου ότι το εν λόγω στάδιο είναι αξιολογικό και όχι εκπαιδευτικό.

Παρατηρήσεις

Το αποτέλεσμα της αξιολογικής διαδικασίας συμπληρώνεται στο σχετικό πεδίο του ΦΥΛΛΟΥ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗ. Δεδομένης της συνολικής -και όχι εξατομικευμένης- αξιολόγησης του εκπαιδευομένου τμήματος, ο εκπαιδευτής προβαίνει στην αξιολόγηση της επίδοσης της ομάδας, γεγονός που απαιτεί τη δυνατότητα συλλογικής αποτίμησης της επίδοσης των μαθητών που συμμετέχουν στη διαδικασία.

Παράδειγμα διαδρομής και σημείων αξιολόγησης

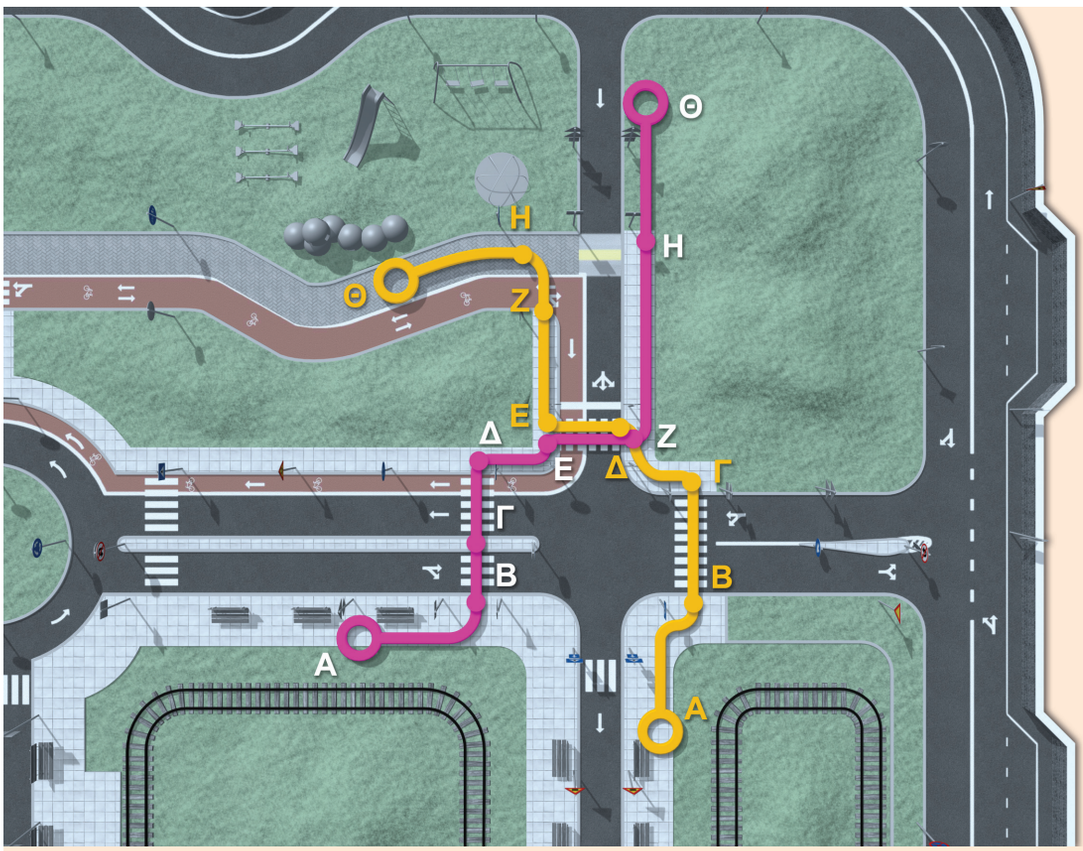
ΡΟΖ ΔΙΑΔΡΟΜΗ

» Εκκίνηση από το σημείο Α, με βάδισμα στο πεζοδρόμιο.
» Προσέγγιση στο κράσπεδο για τη διάσχιση της διάβασης (σημείο Β).
» Διάσχιση της διάβασης αμφίδρομου οδικού τμήματος, με νησίδα διαχωρισμού κυκλοφορίας (σημεία Β, Γ και Δ).
» Βάδισμα σε πεζοδρόμιο έως το σημείο Ε.
» Προσέγγιση στο κράσπεδο για τη διάσχιση της διάβασης (σημείο Ε).
» Διάσχιση της διάβασης, σε μονόδρομο οδικό τμήμα (σημεία Ε και Ζ).
» Βάδισμα στο πεζοδρόμιο από το σημείο Ζ έως Η.
» Βάδισμα σε χώρο χωρίς πεζοδρόμιο (χώρος πρασίνου) έως το σημείο Θ.

ΣΗΜΕΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ

» Βάδισμα σε πεζοδρόμιο (σημεία Α-Β, Δ-Ε και Ζ-Η).
» Βάδισμα σε χώρο χωρίς πεζοδρόμιο (σημεία Η-Θ).
» Διάσχιση διάβασης σε μονόδρομο (σημεία Ε-Ζ).
» Διάσχιση διάβασης σε αμφίδρομο, με νησίδα διαχωρισμού κυκλοφορίας (σημεία Β, Γ και Δ).

Παραδείγματα διαδρομής αξιολόγησης πεζών για την 1η ηλικιακή ομάδα

Εναλλακτικές δυνατότητες

Η διαδικασία αξιολόγησης μπορεί να τροποποιηθεί με την εκτέλεση δύο, διακριτών διαδρομών, από αντίστοιχες ομάδες μαθητών. Οι διαδρομές αυτές είναι σκόπιμο να σχεδιαστούν με τρόπο ώστε σε κάποιο σημείο τους να ταυτίζονται, ούτως ώστε να υπάρχει επικάλυψη των κινήσεων των εξετασομένων. Επιπρόσθετα, οι δύο διαδρομές πρέπει να είναι ίσης διάρκειας και δυσκολίας, προκειμένου να διασφαλίζεται η κοινή αντιμετώπιση του συνόλου των μαθητών, σε ό,τι αφορά την αξιολόγησή τους. Παράδειγμα αυτού του τρόπου εφαρμογής της διαδικασίας παρουσιάζεται στο σκίτσο, με την κίτρινη και τη ροζ διαδρομή. Με αυτόν τον τρόπο, πέρα από το γεγονός ότι επισπεύδεται η διάρκεια της άσκησης, παράλληλα επιτυγχάνεται η δημιουργία συνθηκών κυκλοφορίας που προσεγγίζουν, έστω σε σημειακό επίπεδο, την πραγματικότητα (διάσχιση διάβασης πεζών σε αμφίδρομο). Επισημαίνεται, ότι τέτοιου είδους "σενάρια" πρακτικής αξιολόγησης μπορούν να δημιουργηθούν πολλά, με την χρήση της οδικής υποδομής του Π.Κ.Α. και την προσαρμογή της διαδικασίας στις ιδιαίτερες παραμέτρους του εκάστοτε Π.Κ.Α. Στην περίπτωση αυτή ο εκπαιδευτής πρέπει να έχει υπόψη του τις βασικές αρχές σχεδιασμού της άσκησης για την αξιολόγηση (για τη συγκεκριμένη ηλικιακή ομάδα και θεματική ενότητα), δηλαδή την επιλογή απλών, σύντομων και ευκολομνημόνευτων ασκήσεων, όπως οι υποδεικνυόμενες διαδρομές στο παράδειγμα.

Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΕΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ ΤΡΟΧΟΦΟΡΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ 1Η ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ **Ε3**

Περιγραφή

Η εφαρμογή της άσκησης για την αξιολόγηση αφορά την πραγματοποίηση μίας (ή περισσοτέρων) διαδρομών, στο οδικό δίκτυο του Π.Κ.Α., όπου οι μαθητές καλούνται να εφαρμόσουν τους κανόνες κυκλοφορίας που διδάχθηκαν στα προηγούμενα εκπαιδευτικά στάδια. Οι διαδρομές πρέπει να παρουσιάζουν μικρό μήκος, απλή και ευκολομνημόνευτη ανάπτυξη και περιορισμένο αριθμό σημείων ελέγχου, προκειμένου να καταστεί εύκολη και γρήγορη η διεκπεραίωσή τους από το σύνολο των εξεταζομένων. Το αντικείμενο της αξιολόγησης είναι άμεσα συνυφασμένο με όσα διδάχθηκαν οι μαθητές στα προηγούμενα εκπαιδευτικά στάδια, με κύρια επιδίωξη τη διασφάλιση της βέλτιστης κατανόησης των βασικών αρχών λειτουργίας και κίνησης με το αυτοκίνητο αλλά και της δυνατότητας εφαρμογής των στοιχειωδών κανόνων κυκλοφορίας που απορρέουν από την οριζόντια και κατακόρυφη σήμανση. Η εφαρμογή της άσκησης αξιολόγησης μπορεί να διενεργηθεί από το σύνολο των μαθητών της ομάδας που εκπαιδεύτηκε, στο πλαίσιο της εκτέλεσης μίας συγκεκριμένης, προκαθορισμένης διαδρομής. Εναλλακτικά, δεδομένου του χρονοβόρου χαρακτήρα της χρήσης των ηλεκτροκίνητων οχημάτων (τοποθέτηση σε στοίχο, επιβίβαση των μαθητών, κ.λπ.) κρίνεται σκόπιμη η δημιουργία μικρότερων ομάδων (των 7-8 μαθητών ή και μικρότερων) που εκτελούν την ίδια (σε διαφορετικό χρόνο) ή και διαφορετικές διαδρομές (στον ίδιο χρόνο). Ο τρόπος που θα διεξαχθεί η αξιολόγηση σε πρακτικό επίπεδο αποτελεί τελική επιλογή του εκπαιδευτή, ο οποίος πρέπει να εκτιμήσει τους χρονικούς περιορισμούς που υπάρχουν για την ολοκλήρωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας και των λοιπών παραμέτρων που υπεισέρχονται στη λειτουργία του Π.Κ.Α. (αριθμός μαθητών που εκπαιδεύεται, αριθμός εκπαιδευτών, βαθμός αφομοίωσης της διδασκαλίας που προηγήθηκε – εκτίμηση, κ.λπ.). Επισημαίνεται ότι οι διαδρομές αξιολόγησης δεν είναι δυνατόν να περιλαμβάνουν, κατά μήκος τους, το σύνολο των εκπαιδευτικών στοιχείων που απαρτίζουν το διδακτικό αντικείμενο του Σταδίου Γ και του Σταδίου Δ, αλλά ένα αντιπροσωπευτικό τμήμα του.

Οδηγίες προς τον εκπαιδευτή

- Το μήκος και η μορφή των διαδρομών πρέπει να σχεδιάζονται με τρόπο ώστε να μην δημιουργείται σημαντική χρονική καθυστέρηση στην εφαρμογή της διαδικασίας.
- Η συγκρότηση περισσότερων του ενός σεναρίου για την εφαρμογή της αξιολόγησης αυτής είναι ενδεδειγμένη, προκειμένου ο εκπαιδευτής να έχει τη δυνατότητα να επιλέγει και να εφαρμόζει το κατάλληλο, κάθε φορά, σύμφωνα με τις υφιστάμενες συνθήκες.
- Ο εκπαιδευτής πρέπει να ακολουθεί, σε κάποια απόσταση, και να παρακολουθεί τις κινήσεις των εξεταζομένων, προκειμένου να εποπτεύει αποτελεσματικά και να εντοπίζει τις εσφαλμένες ενέργειες.
- Κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης ο εκπαιδευτής δεν παρεμβαίνει ούτε παρατηρεί τους μαθητές που εκτελούν την άσκηση, παρά μόνο όταν πρόκειται για ζητήματα που σχετίζονται με την κατανόηση της διαδρομής (των διαδρομών) που πρέπει να ακολουθήσουν, δεδομένου ότι το εν λόγω στάδιο είναι αξιολογικό και όχι εκπαιδευτικό.

Εναλλακτικές δυνατότητες

Η διαδικασία αξιολόγησης της πρακτικής συμπεριφοράς μπορεί να διενεργηθεί με την πραγματοποίηση μίας διαδρομής, του τύπου αυτών που υποδεικνύονται στο παράδειγμα, από το σύνολο των μαθητών, είτε σε μία είτε σε περισσότερες ομάδες. Εναλλακτικά, είναι δυνατή η εκτέλεση δύο, διαφορετικών ασκήσεων, ταυτόχρονα από δύο επιμέρους τμήματα μαθητών, όπως οι προτεινόμενες στο παράδειγμα διαδρομές. Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται, αφενός, η επίσπευση της διαδικασίας αξιολόγησης και παράλληλα η επίτευξη περισσότερο πραγματικών συνθηκών κυκλοφορίας, δεδομένου ότι στο εν λόγω "σενάριο" δημιουργούνται σημεία εμπλοκής μεταξύ των δύο διαδρομών (σημεία Η και Θ της ροζ διαδρομής), όπου οι μαθητές πρέπει να ενεργήσουν κατάλληλα, ως πραγματικοί χρήστες των οχημάτων. Επισημαίνεται ότι το μήκος και το είδος των ασκήσεων διαμορφώνονται από τον εκπαιδευτή, ανάλογα με τους χρονικούς και άλλους περιορισμούς που υφίστανται για την εκπαιδευτική διαδικασία στο Π.Κ.Α.

Παρατηρήσεις

Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης σημειώνονται στο αντίστοιχο πεδίο του ΦΥΛΛΟΥ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗ, ακολουθώντας τις υποδείξεις και τις σχετικές επισημάνσεις που περιγράφηκαν στο πεδίο "Παρατηρήσεις" της καρτέλας Ε2. Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΕΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ ΠΕΖΩΝ ΤΗΣ 1ΗΣ ΗΛΙΚΙΑΚΗΣ ΟΜΑΔΑΣ.

Παράδειγμα διαδρομής και σημείων αξιολόγησης

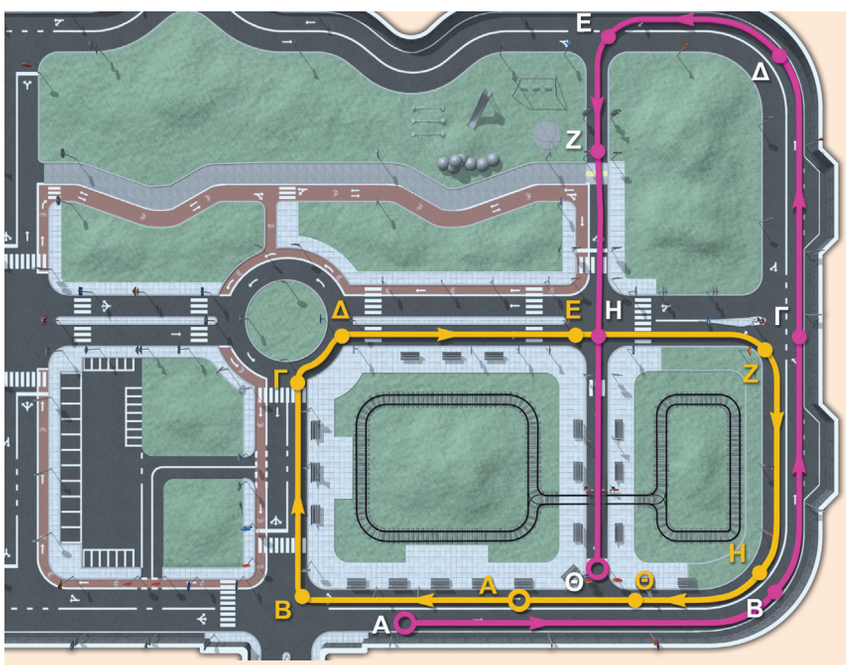
ΡΟΖ ΔΙΑΔΡΟΜΗ

» Εκκίνηση (σημείο Α) με κίνηση σε ευθύγραμμο τμήμα (περιφερειακός δακτύλιος).
» Απότομος ελιγμός αριστερά (σημείο Β).
» Διάσχιση κόμβου, σχήματος "Τ", με ευθεία διέλευση (σημείο Γ).
» Απότομος ελιγμός αριστερά (σημείο Δ).
» Αριστερή στροφή και είσοδος στο μονόδρομο (σημείο Ε).
» Διέλευση από διαβάσεις πεζών (υπερυψωμένη και κανονική) (σημείο Ζ).
» Διάσχιση κόμβου, σχήματος σταυρού, σε δρόμο παραχώρησης προτεραιότητας (σημείο Η).
» Διέλευση από τη σιδηροδρομική διάβαση και άφιξη στο σημείο Θ.

ΣΗΜΕΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ

» Ευθύγραμμη κίνηση σε μονόδρομο (σημεία Ζ-Η και Η-Θ).
» Ευθύγραμμη κίνηση σε αμφίδρομο (σημεία Α-Β και Β-Δ).
» Απότομος αριστερός ελιγμός σε αμφίδρομο (σημείο Β και Δ).
» Διάσχιση διάβασης σε μονόδρομο (σημείο Ζ).
» Αριστερή στροφή σε αμφίδρομο (σημείο Ε).
» Διάσχιση κόμβου, σχήματος "Τ", σε δρόμο προτεραιότητας (σημείο Γ).
» Διάσχιση κόμβου, σχήματος σταυρού, σε δρόμο παραχώρησης προτεραιότητας (σημείο Η).

Παραδείγματα διαδρομής αξιολόγησης τροχοφόρων οχημάτων για την 1η ηλικιακή ομάδα

ΚΙΤΡΙΝΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ

» Εκκίνηση (σημείο Α) με κίνηση σε ευθύγραμμο τμήμα (περιφερειακός δακτύλιος).
» Δεξιά στροφή και είσοδος σε αμφίδρομο (σημείο Β).
» Διέλευση από διαβάσεις πεζών (σημεία Γ, Δ και Ε).
» Κίνηση σε κυκλικό κόμβο (σημείο Γ).
» Κίνηση σε αμφίδρομο με νησίδα διαχωρισμού (σημείο Δ).
» Διάσχιση κόμβου, σχήματος σταυρού, σε δρόμο προτεραιότητας (σημείο Ε).
» Διάσχιση κόμβου, σχήματος "Τ", σε δρόμο παραχώρησης προτεραιότητας (σημείο Ζ).
» Απότομος ελιγμός δεξιά (σημείο Η).
» Διάσχιση κόμβου, σχήματος "Τ", σε δρόμο προτεραιότητας (σημείο Θ).

ΣΗΜΕΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ

» Ευθύγραμμη κίνηση σε αμφίδρομο (σημεία Α-Β, Β-Γ και Δ-Ζ).
» Απότομη δεξιά στροφή σε αμφίδρομο (σημείο Β).
» Διάσχιση διάβασης σε αμφίδρομο (σημεία Β, Γ, Δ και Ε).
» Κίνηση σε τμήμα κυκλικού κόμβου (σημείο Δ).
» Ευθύγραμμη κίνηση σε αμφίδρομο με νησίδα διαχωρισμού (σημεία Ζ-Ε).
» Διάσχιση κόμβου, σχήματος "Τ", σε δρόμο παραχώρησης προτεραιότητας (σημείο Ζ).
» Διάσχιση κόμβου, σχήματος σταυρού, σε δρόμο προτεραιότητας (σημείο Ε).
» Απότομος ελιγμός δεξιά σε αμφίδρομο (σημείο Η).